

ผลงานด้วยจดฉบับดั้งเดิม
เพื่อให้เราชาวเมืองหลวงฯ จากทุกถิ่นในหัวดง

เสียชีวิต...

คนตายไม่ได้อ่าน

ฉบับ **เกิดใหม่ในสวรรค์**

59.-
รวมเล่มที่ 180.

Signature

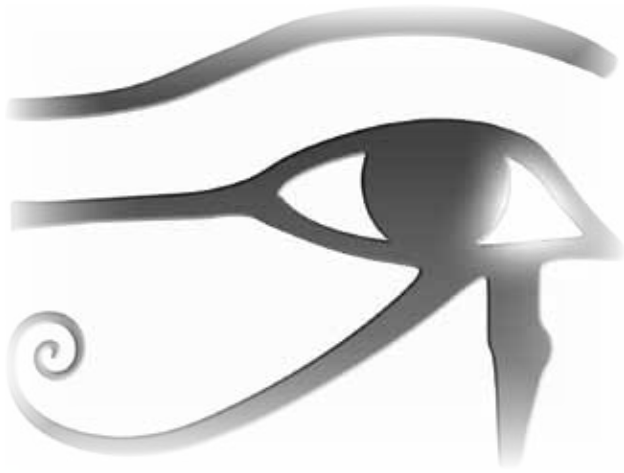
ส่งญาติขึ้นฟ้า

- จำได้ถึงวันส่งแม่ขึ้นฟ้า
- เหตุผลที่วิญญาณยังวนเวียนไม่ไปไหน
- วิธีส่งญาติแบบพุทธ
- การติดต่อกับญาติหลังจากไป

วิธีดูคดีข้างหน้าให้ตัวเอง

- วิธีรู้เห็นอดีตและอนาคต
- ตัดสินตนเองจากดวงลวงกรรม

เสียดาย..

คนตายไม่ได้อ่าน

ฉบับ เกิดใหม่ในสวรรค์

A handwritten signature in black ink.

เสียดาย... คนตายไม่ได้อ่าน ฉบับ เกิดใหม่ในสวรรค์

ผู้เขียน	:	ดั่งตฤณ
อำนวยการผลิต	:	พญ.ณัฐชญา ไมตรีเวช
บรรณาธิการ	:	เกสรดา เต็มสินวานิช, ชมพูนุช ลออวรรณากกร
ปกและรูปเล่ม	:	ศรัณย์ ไมตรีเวช
ผู้ผลิตและจัดจำหน่าย	:	สำนักพิมพ์ฮาวฟาร์
		๗/๕ หมู่ ๑ อาคารสยามพิวเจอร์ ชั้น ๒ ห้อง ๑ บี ถนนรามคำแหง เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐ (๐๘๑) ๕๔๕-๑๙๔๙
ผู้จัดพิมพ์	:	บริษัท ยูไนเต็ด โปรดักชั่น เพรส จำกัด
		๒๘๕ หมู่ ๑๓ ซอยเพชรเกษม ๙๓ ถนนเพชรเกษม ตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน สมุทรสาคร ๗๔๑๓๐

บุคคลหรือองค์กรใดสนใจสั่งซื้อหนังสือเล่มนี้จำนวนมาก
โปรดติดต่อ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
เลขที่ ๑ อาคารลิเวอร์พูล ชั้น ๔ ถนนคอนแวนต์ สีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐
ติดต่อฝ่ายบริการลูกค้าพิเศษ โทรศัพท์ ๐๘-๓๖๘๘-๕๐๔๖
“ร่วมแสดงความคิดเห็นได้ที่ csbooksmile@cpall.co.th”
www.BookSmile.co.th

ราคา ๑๘๐ บาท

ISBN 978-616-7743-01-1

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ดั่งตฤณ.

เสียดาย คนตายไม่ได้อ่าน ฉบับ เกิดใหม่ในสวรรค์.--กรุงเทพฯ : ฮาวฟาร์, ๒๕๕๖.

๒๕๖ หน้า.

๑. พุทธศาสนา. ๒. ธรรมะ. I. ชื่อเรื่อง

กราบกรานพระบรมศาสดา ผู้ประทานความสว่างแก่ข้าพระองค์ ด้วยเศียรเกล้า

ขออาณิสงส์และความสว่างอันพึงเกิดขึ้นจากการเขียนหนังสือเล่มนี้
จงได้แก่แม่ตั้น นางอัศจรรย์ ไมตรีเวช ผู้ให้กำเนิดข้าพเจ้า ทั้งหมดทั้งสิ้น

จากใจฮาวฟาร์

ที่คุณกำลังถืออยู่ในมือ คือ ‘สมบัติชิ้นสุดท้าย’ ที่เอาติดตัวไปได้จริง

สมบัติติดตัว ข้ามภพไปได้จริงนั้น มิใช่กระดาษหนังสือ และหาใช่รอยหมึก แต่เป็น ‘อารมณ์สว่างสุดจิตสุดใจ’ หลังจากได้เข้าซึ่งถึงความจริงอันรู้ได้เฉพาะตนต่างหาก

เมื่อใดที่ความคิด ความรู้ และความเชื่อ เกี่ยวกับสวรรค์และนิพพาน เป็นที่กระจ่าง หายสงสัย หายคาใจ เมื่อนั้น เท่ากับคุณได้ ‘เครื่องช่วยเตรียมใจ’ ที่ประเสริฐกว่า ‘เครื่องต่อลมหายใจ’ มากนัก

หากทราบว่าหนังสือเล่มนี้ ช่วยคุณส่งญาติขึ้นฟ้าได้จริง กับทั้งช่วยคุณให้เตรียมเสียบึงไว้เลี้ยงตัวได้ถูก ก็นับว่าควรค่ากับชื่อ...

เสียดาย... คนตายไม่ได้อ่าน

...อีกครั้งหนึ่งแล้วมิใช่หรือ?

สำนักพิมพ์ฮาวฟาร์

จากใจ BOOK SMILE

ทุกคนมีญาติสนิทหรือมิตรรักที่ต้องลาจากโลกนี้ไปก่อน และทุกคนก็มีวันที่ต้องถึงตาตัวเองลาโลกนี้ไปบ้าง

แต่ไม่ใช่ทุกคนที่จะมีโอกาสพบกับผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมเนื้อเตรียมตัวอย่างดี ทั้งสำหรับญาติและตนเอง เพื่อที่จะไปมีชีวิตใหม่บนสรวงสวรรค์ หรือพ้นสรวงสวรรค์ไปพบบรมสุขถาวร อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของพุทธศาสนา

หนังสือ ‘เสียดาย... คนตายไม่ได้อ่าน’ ฉบับต่อ ยอดจากฉบับดั้งเดิม ให้ความรู้จริงแบบพุทธว่าที่เขาไป ‘เกิดใหม่ในสวรรค์’ กันได้นั้น เพราะอาศัยการเตรียมตัวเตรียมใจไว้อย่างไร

จุดเด่นของการนำเสนอเนื้อหา อยู่ตรงที่คุณจะถูกดึงเข้ามา มีส่วนร่วมกับความจริงตรงหน้า ผ่านตัวอย่างประสบการณ์ตรงที่ใคร ๆ ก็เคยพบกับตัว สัมผัสกับตน รวมทั้งอ้างอิงพระพุทธรูปจนมา ยืนยันให้เกิดความมั่นใจว่า ความรู้ทั้งหมดที่พระพุทธรูปเจ้าประทานไว้ นั้น ยังประสบได้ พิสูจน์ได้ด้วยจิตของมนุษย์ทุกคนจนถึงวันนี้

7-ELEVEN และ BOOK SMILE ยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการเผยแพร่หนังสือดีเพื่อคนไทยทุกเพศทุกวัย ในราคาประหยัดเป็นพิเศษเช่นนี้ เพื่อให้ชาวไทยทุกคนได้เข้าถึงความเข้าใจในพุทธศาสนา ตลอดจนความจริงเกี่ยวกับชีวิต ซึ่งจะแปรเป็นแรงบันดาลใจให้อยู่บนทางถูกทางตรงไปจนกว่าจะถึงจุดหมายสูงสุด

BOOK SMILE

จากใจดั่งตฤณ

โลกนี้มีแต่คนตายไปแล้ว
กับคนที่ขยับใกล้ความตายเข้าไปทุกที
แต่ก็น้อยเท่านั้น ที่ใช้ชีวิตที่เหลือได้คุ้มพอ

ความจริงเป็นสิ่งไม่เคยตาย โดยเฉพาะเรื่องหลังความตาย คุณ
จะอยากรู้หรือไม่อยากรู้ อยากรู้วันหนึ่งก็ต้องพบกับความจริงนั้น

คำบอกเช่น “อย่าไปสนใจเลยว่า นรกสวรรค์จะมีหรือไม่มี แค่
ทำวันนี้ให้ดีที่สุดก็พอ” อาจใช้ได้กับบางคนคิดว่ายังมีชีวิตอยู่อีกนาน
แต่สำหรับคนที่เฉียดใกล้ความตายเข้าไปทุกที ฟังแล้วไม่มีทาง
สบายใจกันได้ ในเมื่อไม่มีความรู้ความเข้าใจใดๆเลย ว่า ‘ทำวันนี้ให้
ดีที่สุด’ เป็นอย่างไร หรือ ‘ดีที่สุด’ ในแบบที่ตนเคยๆทำมา จะต้อง
ได้รับผลแบบไหนกันแน่

ภาวะใกล้ตายไม่ใช่เรื่องล้อเล่น คนส่วนใหญ่เตรียมรับมือกัน
ไม่เป็น แล้วบรรดาญาติสนิทมิตรสหาย นอกจากจะไม่มีส่วนช่วยให้
ดีขึ้น ยังมีมาซ้ำเติมให้แย่ลงด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เข้าไปอีก
เป็นต้นว่า แสดงความเศร้าโศก นี้ก็จะทำให้ผู้ป่วยรู้สึกดีที่มีคนไม่
อยากให้ตาย แต่กลับกลายเป็นกระตุ้นอารมณ์อาลัย ตรึงจิตผู้ป่วยไว้
ไม่ให้อยากจากไปไหน ซึ่งในแง่ของจิตวิญญาณแล้ว ไม่ใช่เรื่องดีเลย

ที่ยังมีพันธนาการผูกใจอยู่

สำหรับวิธีนำเสนอในครั้งนี้ ผมจะไม่เขียนแบบที่ชวนให้รู้สึกว่าเป็นเรื่องเล่าสืบ ๆ กันมา แต่มุ่งให้คุณรู้สึกว่าสวรรค์และนิพพานยังคงเป็นเรื่องจริง ถ้าอยากรู้เห็น ก็ยังรู้เห็นได้อยู่ในวันนี้ โดยอาศัยร่างกายและจิตใจของคุณเอาไปดู

ระหว่างอ่าน หรือหลังจากอ่านจบ ผมคาดหมายให้คุณเกิดความรู้สึกราวกับผ่านประสบการณ์ตรงมาบ้าง ทั้งในฐานะของผู้ส่งญาติ และทั้งในฐานะของผู้กำลังจะจากไปด้วยตนเอง เพื่อที่ว่าพอถึงเวลาเข้าด้ายเข้าเข็มจริง คุณน่าจะนี่ก็ออก และรู้สึกเหมือนเคยซักซ้อมมาก่อน

ณ จุดแห่งการจะต้องก้าวล่วงผ่านภพชาตินี้ไป คุณจะเห็นค่าและเข้าใจว่าทำไมพระพุทธศาสนาจึงเน้นย้ำให้ทุกคนระลึกถึงความตาย กับทั้งประจักษ์ว่า นอกจากไม่มีอะไรน่ากลัวแล้ว การเตรียมพร้อมอย่างถูกต้อง ยังจะช่วยให้จิตบังเกิดความมหุรรษ์ดุจดุเดือดเกี่ยวกับการย้ายบ้านใหม่ ได้ไปสู่สภาพแวดล้อมที่ดีกว่าเก่าเป็นไหน ๆ

นับจากหน้าถัดไป คุณจะค่อย ๆ ถูกชักชวนให้ ‘ก้าวถอยกลับ’ เข้ามาทำความรู้จักกับโลกของจิตวิญญาณ ซึ่งมีอยู่ให้สัมผัสได้จริงแม้ในวินาทีนี้ เพื่อจะได้ ‘ก้าวหน้าไป’ ในทิศทางพาตัวเองและคนรอบข้างออกจากความเดือดร้อนนานัปการ ทั้งปัจจุบันและอนาคต

สิงหาคม ๕๖

สารบัญ

สงญาติขึ้นฟ้า

๑๑

รำลึกถึงวันสงแม่ขึ้นฟ้า

๑๒

เหตุผลที่วิญญาณยังวนเวียนไม่ไปไหน

๒๘

วิธีสงญาติแบบพุทธ

๖๕

การติดต่อกับญาติหลังจากไป

๑๔๕

วิธีดูคติข้างหน้าให้ตัวเอง

๑๗๖

วิธีรู้เห็นอดีตและอนาคต

๑๓๘

ตัดสินใจตนเองจากโครงสร้างกรรม

๒๐๒

ส่งญาตืซัซฟ้า

การจะส่งคนขึ้นสวรรค์

คุณไม่จำเป็นต้องรู้วิธีท่องสวรรค์

ไม่ต้องเห็นสวรรค์ให้ได้ด้วยตาตนเองก่อน

เอาแค่รู้วิธีทำให้ญาตืซัซใจเบา

พอจะลอยจากโลกนี้ไปอย่างไรพื้นธะก็พอ

รำลึกถึงวันส่งแม่ขึ้นฟ้า

ถ้ากำลังจะสูญเสียญาติผู้ใหญ่
หรือบุคคลอันเป็นที่รักในเร็ววัน
ผมเข้าใจความรู้สึกของคุณครับ
เพราะผมเองเคยสบตาแม่
ขณะที่ต่างฝ่ายต่างก็รู้ว่า
กำลังจะไม่ได้เห็นหน้ากันอีกแล้ว

ตอนที่แม่ยังมีลมหายใจ กับตอนที่เหลือแต่แม่ในความทรงจำ แม่ดูมีชีวิตเท่า ๆ กันสำหรับผม อาจจะเป็นเพราะไม่ว่าจะยังอยู่ใกล้ ๆ หรือจากโลกนี้ไปไกลแล้ว แม่ก็มีความหมายทางใจต่อผมเท่าเดิมนี่ก็ออกอยู่ตลอดเวลาว่า ชีวิตที่รักแม่และแม่รักเป็นอย่างไร

ความทรงจำเกี่ยวกับแม่เริ่มตั้งแต่ครั้งยังแบเบาะ เมื่อลืมตาขึ้น เห็นภูเขาหลังบ้าน เป็นการเห็นอย่างรู้ว่าตัวเองนอนอยู่ในอ้อมอกแม่ และกำลังรู้สึกอบอุ่นแบบลูกมีแม่

คนเรารู้สึกอบอุ่นและอ่อนโยนเป็น ก็เพราะเคยเห็นรอยยิ้มของแม่ เคยได้อยู่ในมือแม่ เคยได้อยู่ในอ้อมอกแม่ สัมผัสอบอุ่นละมุนของแม่ช่วยพราวเราออกจากฝันร้ายและเสียงร้องไห้วุ่นของตัวเราเอง แล้วก็ทำให้เราโตขึ้นด้วยความเชื่อมั่นว่า จะวิ่งตามเสียงหัวเราะของแม่กลับไปหาฝันดีได้เสมอ

ช่วงแรกที่เริ่มรู้ความ ธรรมชาติไม่เปิดโอกาสให้เราจดจำรายละเอียดเกี่ยวกับแม่ได้มากนัก เราต้องโตขึ้นอีกหน่อย ถึงตระหนักว่าแม่คือผู้หญิงที่อุ้มเราเดินเล่น กลั่นน้ำนมให้เรากิน และให้กำเนิดเราออกมาสู่โลก

สายตาของแม่ที่รักเรานั้น สอนให้เรารักคนเป็น ห่วงใยคนเป็น แม่ผมมีลูกสี่คน รักลูกทุกคน ห่วงลูกทุกคน นั่นคงต้องแปลว่าลูกทุกคนมีบุญพอ จึงมาอาศัยท้องแม่คนนี้เกิดได้

และเพราะได้คนอย่างแม่มาเป็นแม่ ทั้งชีวิตผมกับพี่น้องอีกสามคนจึงไม่มีความฝังใจเลวร้าย ตรงข้าม จุดแห่งความอ่อนโยนในหัวใจ

จะคงอยู่ตลอดไป เพียงระลึกแล้วรู้ว่า แม่เราแสนดีเหมือนนางฟ้า

แม่เคยให้ผู้ชายเด็กพิการที่ไม่ยอมแพ้ชะตาชีวิต ยังคงช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือคนอื่นๆ ในครอบครัว ที่ต่างก็ชราภาพกันหมดแล้ว แล้วแม่ก็สอนด้วยน้ำเสียงอ่อนโยนจับใจว่า “ดูไว้เป็นตัวอย่างนะลูก เห็นไหม เขาสู้” ผมจำคำที่แม่พูดได้อย่างแม่นยำมาจนถึงวันนี้ เพราะนั่นเป็นวาระจิตแห่งความรู้สึกอบอุ่น เข้มแข็งที่สุดในวัยเด็ก จากการสัมผัสความเป็นแม่ ผู้ให้ทั้งชีวิต ให้ทั้งจิตสำนึก บันดาลให้ส่วนลึกของผมเห็นค่าของชีวิต แล้วก็ไม่เคยคิดยอมแพ้ แม่ต้องเจอกับเรื่องยากลำบากแค่ไหน

น้ำเสียงนุ่มนวลแฝงความเข้มแข็งอย่างน่ารักของแม่ผมไม่เหมือนใคร แต่คุณได้ยินครั้งแรกก็จะจำได้ และรู้ว่าเป็นท่านเมื่อได้ยินอีก ผมมาทราบชัดว่าตัวเองรักและอยากฟังน้ำเสียงของแม่เพียงใด ก็เมื่อท่านไม่มีเสียงจะพูดเป็นศัพท์แสงเต็มปากเต็มคำเหมือนอย่างเคยอีกแล้ว

ในความทรงจำของผม แม่เป็นคนอารมณ์เย็น เดินเหินบาบ ระบายยิ้มอ่อนๆ และคอยส่งตาดูว่าลูกคนใดกำลังทำอะไรอยู่ที่ไหน พวกเราจะรู้สึกตลอดเวลาว่า เป็นหน้าที่ของแม่ที่ต้องห่วงใยและดูแลพวกเราเสมอ

พอโตขึ้นมาหน่อย ผมถึงรู้ว่าแม่ก็คิดมากเป็น น้อยใจเป็น

หงุดหงิดเป็น และบางครั้งก็เหงาเป็น แต่จะเก็บเงียบ ไม่ค่อยพูดคุย ระบายความอัดอัดให้ใครฟัง โดยเฉพาะเมื่อหงุดหงิดจะออกแนวขมวด คิ้วนิดหน่อยแล้วคลายเองในเวลาไม่นานนัก

ที่สำคัญคือช่วงชีวิตของผม ไม่เคยได้ยินแม่พูดคำหยาบเลย แม้แต่ครั้งเดียว โดยเฉพาะหยาบคายกับใครไหนๆก็ตามที่แม่โกรธ หรือน้อยใจ

แล้วผมก็มาเริ่มไม่สบายใจ เมื่อเห็นช่วงปลายของชีวิตของแม่ ดูจะซี้หงุดหงิดบ่อยขึ้น บ่นจุกจิกให้เห็นมากขึ้น และผมก็ไม่โทษอะไร อื่นใด เพราะทราบสาเหตุที่แท้จริง คือ แม่เล่นหุ้น และโชคก็ไม่ค่อย เข้าข้างแม่สัก

วันเดือนปีล่วงไปเรื่อยๆ ไม่เคยหยุดตามการกวักมือขอให้ชะลอลงของใคร จากไม่สบายใจ ความรู้สึกของผมทวีขึ้นเป็นหนักใจ เพราะ เห็นอยู่ว่าสุขภาพแม่ไม่ค่อยดี จะถึงเวลาจากไปเมื่อใดก็ไม่รู้

ผมเคยพูดกับแม่ตรงๆว่า ผมเป็นห่วง อยากให้แม่เลิกเล่นหุ้น ไม่อยากให้เสียตายเงิน แต่อยากให้เสียตายสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เสียตายสภาพจิตใจที่ดีๆเท่าที่แม่เคยมีอยู่ เพราะนั่นมันทำให้เป็นสุขได้ยิ่ง กว่าเงินเป็นหมื่นเป็นแสนที่เวียนเข้าเวียนออกในแต่ละวันมากนัก

แม่ไม่ค่อยพอใจที่ผมพูด และบอกว่าแม่เล่นเล่นๆ แต่ผมว่า ความร้อนของแม่ไม่ใช่เล่นๆเลย มาหาแม่ที่ไร้รู้สึกถึงความ กระวนกระวาย ไม่ค่อยอยากคุยกับลูกๆ พะวงอยู่แต่หน้าจอ รอดูหุ้น ขึ้นหุ้นลงทั้งวัน

ความรู้สึกของผมเหมือนเห็นแม่ถูกจับไปทรมาน ไม่เป็นอิสระ ไม่มีความสุขกับเงินที่เหลืออยู่อีกมาก แต่กลับเป็นทุกข์กับเงินที่เสียไปเพียงส่วนน้อย แล้วของแบบนี้ ใครมาพูดให้เลิกเสียตายก็ยาก ในเมื่อใจปักอยู่กับความเสียตายไปแล้ว และคิดแต่จะทำอย่างไรจะเอาคืนมา

ผมไม่รู้ละเอียดนักเกี่ยวกับสถานการณ์ในพอร์ตหุ้น แต่ซาบซึ้งดีเกี่ยวกับสถานการณ์ในใจแม่ มันเป็นช่วงหนึ่งที่ผมไม่ค่อยเป็นสุขเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคิดได้ว่าแม่แก้ตัวลงทุกที แทนที่จะสงบอ่อนโยนกว่าเดิม กลับว่าวุ่นและดูแข็งขืนอย่างไม่เคยเป็น

เหมือนผมเห็นแม่ใกล้จะถึงเวลาออกเดินทาง แต่กลับไม่เตรียมเนื้อเตรียมตัว ไม่จัดหาเสบียง ไม่สะสมน้ำเลี้ยงไว้แก้กระหายบ้างเลย

อันที่จริงแม่ผมทำบุญเยอะ เพราะเคยเป็นประธานกลุ่มแม่บ้านของบริษัทที่คุณพ่อทำงาน แล้วก็ป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในงานกุศลอย่างต่อเนื่องไม่ขาด ถึงแม้คุณพ่อของผมเกษียณแล้ว ก็ยังมีคนที่ยอมรับนับถือแม่ ติดต่อมาขอให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับงานบุญอยู่เรื่อย ๆ

แต่ผมทราบดีว่า บุญใหญ่ที่สุด คือการพัฒนาจิตวิญญาณให้สว่าง ชุ่มเย็น และพร้อมเดินทางอยู่เสมอ สำหรับคนคนหนึ่งแล้ว บุญอันเกิดจากการเปลี่ยนโลกภายใน ยิ่งใหญ่กว่าการมีส่วนเปลี่ยนโลกภายนอกมากนัก!

แม่เสียเวลาหลาย ๆ ปี แสวงหาเงินที่มีพออยู่แล้ว แต่กลับไม่แสวงหาความชุ่มเย็นที่ยังไม่ค่อยมี แต่จะพูดกับแม่อย่างไรได้ ในเมื่อ

ผมเป็นลูก และแม่ทุกคนก็มีความทรงจำตอนลูกเป็นเด็กเล็กมากกว่า ตอนลูกโตเป็นผู้ใหญ่เสมอ

ช่วงนั้นพอว่างๆ ผมมักนั่งคิดว่าจะมีทางใดให้แม่ฝึกไฝ่ธรรมะ แทนหุ่น จริงอยู่ แม่อ่านหนังสือของผมบ้าง อย่างเช่นนวนิยายเรื่อง ‘ทางนฤพาน’ แต่แม่ก็ชอบแบบคอนิยาย หรือแม่กระทั่ง ‘เสียดาย... คนตายไม่ได้อ่าน’ ซึ่งเพิ่งวางแผงไม่นานนัก แม่ก็อ่านๆ บ้างเพราะ เห็นเป็นหนังสือดังของลูก ไม่ใช่เพราะอยากรู้ว่า ‘อะไรน่าเสียดาย’ ถ้า ต้องตายเสียก่อนจะได้อ่าน

ที่สำคัญ งานธรรมะแบบที่เป็นหนังสือจะยึดครองจิตใจคนอ่าน ไปได้เพียงช่วงสั้นๆ อ่านจบเดี๋ยวก็ลืม

คิดไปคิดมา ผมก็บอกตัวเองว่าจำเป็นต้องมีธรรมะที่น่าสนใจ และอ่านได้เรื่อยๆ อย่างสม่ำเสมอ จึงจะประคองใจให้แม่ไม่ลืมนึกถึง ธรรมะ แต่ตอนนั้นยังนึกไม่ออกว่าจะเอาอย่างไรดี เพราะถ้าให้แม่ เต็มใจอ่าน ก็ต้องอ่านจากหน้ากระดาษ ไม่ใช่จากหน้าจอคอมพิวเตอร์ ซึ่งแม่เคยชินที่จะใช้ดูแต่กระดานหุ่นท่าเดียว แล้วก็ยิ่งดีขึ้นไปอีก ถ้าเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ผู้คนอ่านกันมาก ๆ แม่จะได้ไม่รู้สึกลืมเหมือนลูก เจาะจงให้อ่านอยู่คนเดียว

แล้วคำตอบของโจทย์สำคัญก็มาถึงเอง ทางนิตยสารบางกอก รายสัปดาห์ ซึ่งคนไทยตามอ่านกันทั่วประเทศ ติดต่อขอให้ผมลง บทความในลักษณะถามตอบธรรมะใกล้ตัว จับต้องได้ในชีวิตประจำวัน เพราะเห็นว่าผมทำอยู่แล้วทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งผมก็รีบตอบรับทันที

ด้วยความตั้งใจ รู้สึกว่านี่แหละที่ผมต้องการ นี่แหละที่ผมจะช่วยให้แม่
อ่านธรรมะได้บ่อย ๆ

เมื่อต้องตั้งชื่อคอลัมน์ ผมก็เลือกเป็น ‘เตรียมเสียบึงไว้เลี้ยงตัว’
ซึ่งก็คือการเลี้ยงไว้ในใจเงียบ ๆ ว่า ครั้งนี้ผมจะเขียนอะไรยาว ๆ อย่าง
ต่อเนื่องหลาย ๆ ปี จุดหมายหลักก็เพื่อเป็นเสียบึงให้แม่นั่นเอง

ผมนำคำถามทั้งเก่าและใหม่ที่น่าสนใจ และเห็นว่าชาวบ้าน
ทั่วไปอยากรู้กันมากที่สุดมาตอบ เช่น ถ้าวิบากกรรมมีจริง ทำไมคน
ชั่วยังลอยนวล? หรืออย่างเช่น ทำไมคนสวยถึงมักใจร้าย ถ้าเคยทำ
ทานรักษาศีลมาดีขนาดนั้น?

ผมไม่หลบเลี่ยงคำถาม เพราะทราบดีว่า สิ่งที่คุณอยากรู้ตัวเอง
จะช่วยเปิดใจให้อยากรับฟัง อยากร้ออ่านต่อไปเรื่อย ๆ โดยไม่เห็นเป็น
‘ธรรมะชาวม’ แต่กลับจะเป็น ‘ธรรมะชนมหวาน’

บางคำถามต้องตอบแบบอิงพระพุทธรูทวณะ ให้รู้ว่านี่ผมไม่ได้
คิดเอง บางคำถามผมจำเป็นต้องสร้างข้อคิดคำคมสั้น ๆ มากระแทกให้
สะตุ้งหูตาตื่น บางคำถามผมจำเป็นต้องค้นคว้าหาความรู้ทาง
วิทยาศาสตร์หรือทางจิตวิทยาสังคมเพิ่มเติม รวมทั้งเข้าไปคลุกคลีกับ
กลุ่มบุคคลที่เป็นเจ้าของปัญหาโดยตรง เพื่อจะได้เข้าใจที่มาที่ไปของ
ปัญหาอย่างถ่องแท้ ก่อนมาตอบอย่างมั่นใจว่าใช่ทางออกแน่

การคลายข้อสงสัย ทำความเข้าใจที่ละนิดทีละหน่อย เกี่ยวกับ
หลักแห่งกรรมและวิบาก ตลอดจนเหตุผลของการท่องเที่ยวเวียนว่าย
ตายเกิดอย่างไม่รู้อิโหน่อิเหน่ ก็เหมือนการขึ้นบันไดทีละขั้น ค่อย ๆ

แคะ ค่อย ๆ กะเทาะอุปาทานทั้งหลายออกไปทีละเปลาะ

นโยบายให้ถามทีละข้อ แก่สงสัยทีละข้อ เป็นเวลาต่อเนื่องหลายปี ในนิตยสารที่มีคนอ่านหลายแสน ทำให้ได้รับเสียงสะท้อนตอบอันเป็นบวกจากหลายทิศหลายทาง และหลาย ๆ เสียงดังกล่าว ก็เป็นคนรู้จักหรือญาติของแม่ ที่มีมาถึงหูแม่เอง จึงเหมือนเป็นแรงเสริมส่งให้แม่เกิดความกระตือรือร้น อยากติดตามอ่านต่อมากขึ้นอีก

สาระสำคัญอันได้จากการอ่านเรื่องเกี่ยวกับกรรมวิบาก อย่างน้อยก็ช่วยให้รู้สึกเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาว่า ชีวิตเป็นสิ่งมีเหตุผล ไม่ใช่เกิดเองลอย ๆ เพื่อแตกดับไปสู่ความว่างเปล่าเป็นอากาศธาตุ ความแตกต่างทั้งหลายมิใช่ฝีมือของความบังเอิญ แต่มีเบื้องหน้าเบื้องหลังเสมอ ทุกคนกำลังอยู่ในระหว่างการเดินทาง แล้วก็เป็นการเดินทางในป่าใหญ่ที่เต็มไปด้วยการเสี่ยงภัย หาใช่การเดินทางท่องเที่ยวในสวนสนุกที่มีแต่ความบันเทิงไม่

เมื่อแม่สนใจเรื่องข้างหน้ามากขึ้น ก็คิดเรื่องการเตรียมตัวเตรียมใจมากขึ้นเช่นกัน สิ่งที่ยืนยัน คือ หลังจากอ่านเตรียมเสบียงฯ ได้ประมาณสองปีครึ่ง อยู่ ๆ แม่ก็พูดออกมาเองว่า “อ่านแล้วอยากเอาเงินที่มีไปทำบุญให้หมดเลย” นั่นเป็นหนึ่งในเสียงสวรรค์ที่ทำให้ผมคลายใจ หายห่วง และรู้สึกว่าได้สิ่งที่ต้องการแล้ว

จริง ๆ ต้องเล่าว่า ก่อนแม่จะพูดอย่างนี้ ผมดีใจอยู่ก่อนหน้านั้นแล้ว คือ เห็นแม่ใส่ใจหุ่นน้อยลง กลับไปใจเย็นเหมือนเดิม ไม่ถือสาหาความไคร่ง่าย ๆ

นอกจากนั้น สัปดาห์ไหนที่แม่อ่านแล้วประทับใจ หรือได้คำตอบที่คาใจมานาน แม่จะโทร.มาและบอกว่าชอบมาก ซึ่งมีอยู่ครั้งหนึ่ง ผมก็บอกแม่ไปตรง ๆ ว่า จุดเริ่มต้นของ ‘เตรียมเสปียงไว้เลี้ยงตัว’ นั้น ผมตั้งใจเขียนให้แม่อ่านโดยเฉพาะ ถ้าคนอื่นจะได้ประโยชน์ด้วย ก็เพราะผมตั้งใจทำเพื่อแม่แน่แหละ

ดูเหมือนแม่จะชื่นใจมาก และผมเองก็ตั้งใจที่ไม่ต้องเอ่ยให้เป็นที่สะดุดใจแม่แต่คำเดียวว่า “แม่ครับ... เตรียมตัวนะ”

ปี ๒๕๕๐ แม่เริ่มเป็นหวัด เจ็บคอ ตั้งแต่ประมาณกลางเดือนเมษายน มีไข้รุ่ม ๆ ในช่วงเย็นแทบทุกวัน หายหมอกก็หลายครั้ง แต่ไม่ดีขึ้นเลย กลับจะเพลียลง ๆ ซึ่งทุกคนคิดว่าน่าจะเป็นเพราะโรคหัวใจซึ่งมีมาแต่ไหนแต่ไร

วันที่ ๘ พฤษภาคม หลังฉลองวันเกิดแม่ได้เพียงวันเดียว แม่ก็แสดงอาการเหนื่อยอ่อนอย่างผิดปกติ ผมยังจำภาพนั้นได้ติดตา แม่ยืนเหมือนจะทรงตัวไม่อยู่ ตาลอย และบอกว่ารู้สึกโหวง ๆ

ผมเคยเห็นแม่ทำท่าท้อทรมามากหลายครั้ง แต่ไม่เคยนึกห่วงเลย ผิดกับครั้งนั้น ที่เห็นแล้วทราบว่าเป็นสัญญาณบอกว่าถึงเวลาแล้ว

คุณพ่อพาแม่ไปพบหมอ และจากการตรวจเบื้องต้น หมอก็อพบว่าระบบการทำงานของตับแม่ผิดปกติ จากนั้นเมื่อตรวจให้ละเอียด ก็พบว่าแม่เป็นมะเร็งในท่อทางเดินน้ำดี ซึ่งเข้าขั้นร้ายแรงเกินกว่าจะ

เยียวยา มะเร็งลูกลามและกระจายทั่วไปหมดเสียแล้ว

ช่วงแรกแม่นอนที่บ้าน ทุกอย่างยังเกือบเหมือนปกติ แม่พูดคุยได้ตอบเหมือนธรรมดา ญาติมาเยี่ยมก็คุยเฮฮาเหมือนเก่า แม่เป็นคนรักสวยรักงาม ยังคงดูแลตัวเองอย่างดี หิวผมนาน จัดการกับตัวเอง พิถีพิถัน จนหลายคนเห็นแล้วไม่อยากจะเชื่อว่าจะเป็นโรคร้ายแรงถึงขั้นจวนอยู่จวนไป ทุกคนพร้อมใจกันพูดเป็นเสียงเดียวว่า “เดี๋ยวก็หาย”

รอยต่อหรือทางแยกของภพชาติ ก็ไม่อาจปรากฏเป็นที่สังเกต เห็นด้วยตาเปล่า โรคส่วนใหญ่ไม่ได้อุดปากอุดจมูกคนป่วยไว้ให้ตื่น ชลุกชลักตลอดเวลา แถมบางโรคแม่มาเพื่อเอาชีวิต ก็เปิดโอกาสให้คิดได้ พูดได้ หรือกระทั่งแสดงอาการปฏิกิริยาได้เหมือนปกติอยู่นาน

จากที่พอจะซบเข็ญไหวได้บ้าง แม่เริ่มเขื่องซำลง และในที่สุดก็ซบเข็ญไหวยาก ทว่าลางดีก็ยังอุตสาหะมีให้เห็น เมื่อพระที่แม่เคารพนับถือมาเทศน์โปรด แม่ถึงกับลุกจากเตียงมาส่งท่านที่รด แม้ช่วงนั้นจะลุกเดินลำบาก แถมพยายามยกมือขึ้นพนมไหว้ท่าน ทั้งที่จะซบตัวแทบไม่ไหวอยู่แล้ว นั่นแสดงให้เห็นจิตที่ยังคงผูกอยู่กับกุศลธรรม และยินดีอุทิศเรี่ยวแรงทั้งหมดเพื่อการบุญการกุศล โดยไม่ไยดีว่าสังขารจะเอาด้วยหรือไม่

วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ แม่เข้าโรงพยาบาลด้วยอาการติดเชื้ที่ทางเดินปัสสาวะ และไม่สามารถกินอาหารได้อีกต่อไป เท่านั้นทุกคนก็ตระหนกว่าครั้งนี้ แม่จะไม่ได้กลับออกมาจากโรงพยาบาลอีกแล้ว

แม่พูดคุยได้ยากขึ้น และนั่นก็เหมือนแม่เข้าไปอยู่ในอีกมิติหนึ่ง ที่แปลกแยกจากพวกเรา คนเราดูเป็นปกติที่สุดก็ตอนพูดได้ เคลื่อนไหวได้ แต่เมื่อพูดยาก เคลื่อนไหวยาก ก็กลายเป็น ‘ผิดปกติ’ ไป เหมือนจะสำแดงอาการบอกเป็นนัยว่าจะไม่ได้คุยกันอีกแล้ว

ผมส่งสารจับจิตก็เมื่อวันหนึ่ง เห็นแม่พยายามลุกขึ้นนั่งอย่างยาก ลำบาก พอใครๆในห้องถามว่าจะไปไหน แม่ก็ตอบกระท่อนกระแท่นว่า “จะไปวัด จะไปทำบุญ”

แม่ไม่ได้พยายามครั้งเดียว แต่หลายครั้ง และแต่ละครั้งผมสัมผัสได้ถึงความแข็งใจอดทน พยายามจะทำให้สำเร็จให้ได้

ในความสงสาร ผมมีความดีใจเจืออยู่ด้วย นั่นก็เพราะทราบดีว่า กำลังใจในช่วงท้ายๆของชีวิตมนุษย์นั้น พุ่งไปทางไหน ก็แสดงนิมิตในทางนั้นให้ปรากฏชัด แม่บอกว่าอยากไปวัด ก็เท่ากับแม่บอกว่ากำลังจะไปสวรรค์นั่นเอง

เมื่อแม่มีความสว่าง ณ ปลายทางรอทำ มิใช่เดือนดับ มิใช่ดวงอาทิตย์ลับลาแน่แล้ว ผมจะต้องหวังกังวลอะไรอีกเล่า?

บางคืนแม่ฝันร้าย เพราะร่างกายอันกระสับกระส่าย ธาตุลมแปรปรวน บีบจิตให้ไม่เป็นสุข ซึ่งก็เหมือนตอนที่คนเราป่วยไข้ ย่อมฝันเห็นโน่นเห็นนี่ในแบบบั่นทอนกำลังใจ เหมือนชีวิตไม่มีอะไรดีเลย ไม่มีความหวังรออยู่เลย

แม่ตื่นมาแล้วเงิบ ซึม ตามองเพดานแบบทอดอาลัยตายอยาก

ใครพูดด้วยก็ไม่พูด ผมก็นึกรู้ว่าแม่คงฝันเห็นอะไรที่ทำให้ใจเสีย

คนเรานั้น ต่อให้คิดดี พูดดี ทำดีไว้มากเพียงใด ถ้าร่างกาย ทรบทรน หรือกำลังปรวนแปรแพ้วโรคภัยไข้เจ็บ อย่างไม่คิดฝันดีไม่ไหว ผมจึงพูดสั้น ๆ กับแม่ว่า “แม่ไม่ต้องกลัว สิ่งแม่เห็นว่าน่ากลัวในฝัน มันเกิดจากการเบียดเบียนของโรค ไม่ใช่อะไรที่แม่ต้องไปเจอจริงๆ ถ้าใจจริงแม่อยากไปวัด ในที่สุดแม่ก็จะไปพบอะไรที่สวยเหมือนวัดรอ อยู่ต่างหาก”

แม่ฟังจบก็คลายสีหน้า ท่าทางสบายใจขึ้น และกลับมาอ้อม แอ้มพูดจากับใคร ๆ รอบตัวได้ใหม่ นี่ก็เป็นหนึ่งในตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า การช่วยให้ผู้ป่วยหนักคลายจากความกังวลนั้น มีความสำคัญ ขนาดไหน

ผู้ป่วยระยะสุดท้าย ร่างกายดูแลยาก แต่ส่วนจิตใจ จะว่ายากก็ ยาก หรือจะว่าง่ายก็ง่าย คือ ถ้าไม่รู้จะทำให้ผู้ป่วยสบายใจได้อย่างไร ก็หนักว่ายาก แต่จะง่าย ถ้าเข้าใจจริงๆว่า ผู้ป่วยต้องการอะไร อยากฟัง คำไหนที่สุด ซึ่งคนที่รู้ดี ก็คงไม่มีใครเกินญาติที่ใช้ชีวิตร่วมกันอย่าง ใกล้ชิด เห็นจิตเห็นใจกันมาก่อนเนิ่นนาน

หลังจากที่แม่รู้ว่า ควรเตรียมรื้อบวาระสุดท้ายด้วยจิตที่เป็น กุศล แม่ก็พยายามเอาชนะความน่าหงุดหงิดทางกาย หันมาระบาย ยิ้มหวานด้วยใจที่พร้อมสละความคิดรบกวนจิตใจออกไป ไม่อาลัยใน ตัวตนเก่า ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาจิตให้เป็นกุศลอย่างต่อเนื่อง

วันเสาร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ช่วงเช้าราวแปดโมงเศษ พวก

ลูกๆได้เปิดซีดีเทคนาธรรมอันงดงามให้แม่ฟัง ผมสังเกตเห็นแม่ตั้งใจ ฟังด้วยความเข้าใจกับตั้งใจกับตั้งใจกับตั้งใจในคำสอนจากพระท่าน ทุกคำ โดยเฉพาะที่ท่านกล่าวว่า “กายนี้เป็นทุกข์ ใจนี้เป็นทุกข์ ไม่ควรมั่นมั่นถือมั่น”

หลังจากฟังเทศน์มาจนถึงเวลาประมาณเก้าโมง แม่เกิดความ อึดอัดทางกาย กระทั่งรู้สึกเหมือนจะไปไม่รอด แม่ก็พยายามบอกเรา ถึงความปรารถนาครั้งสุดท้าย ซึ่งแม่จะออกมาไม่เป็นศัพท์เป็นคำ เท่าไหนๆ แต่ผมก็เดาถูกว่าแม่ชวนพวกเราไปนิมนต์พระมาสวดให้ฟัง เมื่อผมถามเพื่อความมั่นใจว่าแม่ต้องการเช่นนั้นใช่ไหม แม่ก็พยักหน้า รับว่าถูกแล้ว แม่ต้องการเช่นนั้น ผมก็ต่อโทรศัพท์กราบนิมนต์พระ อาจารย์ที่แม่เคารพนับถือให้ช่วยกรุณาไปโปรดทันที

พระอาจารย์ท่านรับนิมนต์ โดยบอกว่าหลังจากเทศน์ญาติโยม เสรีจะมาทันที ซึ่งผมประมาณเวลาไว้ว่าน่าจะสักสองชั่วโมง ก็คงมาถึงโรงพยาบาล จึงบอกแม่ตามที่คาดเอาไว้ ซึ่งพอแม่ทราบเช่นนั้น ก็ ร้องเสียงหลง ด้วยความกลัวจะไม่ทัน แต่ผมมั่นใจว่าทัน จึงบอกแม่ ให้เย็นใจเถิด ลูกๆจะซื้อของเตรียมถวายสังฆทานให้แม่เอง

ชาวพุทธผู้ใกล้ตายทุกคนจะซาบซึ้งดีว่า จีวรพระมีความสว่างไสว เป็นกำลังใจได้ยิ่งใหญ่ปานใด และนั่นเป็นครั้งแรกในช่วงสัปดาห์แห่ง ความอึดอัด ที่ผมเห็นแม่อยากมีชีวิตอยู่ต่อจริงๆ อยู่ให้ทันเห็นพระ หลังจากทนทุกข์โรคร้ายทำทารุณ จนอยากขาดใจพันทรมานเสียให้รู้ แล้วรู้รอด

แม่พยายามตั้งสติและมีกำลังใจไข่มความเจ็บปวดเพื่อรอพระ
มาโปรด ซึ่งก็สัมฤทธิ์ผล พระอาจารย์ที่แม่เคารพบูชาเดินทางมาถึง
ในเวลา ๑๑.๑๕ น. แม่ลืมตาขึ้นมอ่งท่านด้วยสายตาคายินดี พวกเราไม่
รอช้า จัดการให้แม่ได้ถวายสังฆทานโดยวิธียกถังไปถึงมือให้แม่ตะ
แล้วจึงค่อยยกประเคนหลวงพ่อดอจนครบทุกถัง พอเสร็จผมก็บอกแม่
ตั้ง ๆ ว่า

“แม่ ๆ แม่ถวายสังฆทานสำเร็จแล้วนะ แม่ทำบุญทันแล้วเห็น
ไหม”

ทุกคนรู้สึกถึงมหาโสมนัสที่บังเกิดขึ้นกับแม่ แม่ตื่นตันจนสะอึก
สะอื้นออกมา นาที่นั้นผมได้เห็นกับตาว่าความสว่างแห่งบุญมีค่าเพียง
ใด โดยเฉพาะในยามสนธยาแห่งชีวิต ที่แลดูทุกสิ่งพร้อมกันมืดมัวลง
ไปหมด

จากนั้น พวกเราก็ได้พบปาฎิหาริย์ของพลังชีวิตระลอกใหม่ แม่
มีชีวิตต่อ สภาพแทบเป็นปกติราวกับไม่เคยป่วยไข้ แถมเช้าวันต่อมา
หมอยังเอกซเรย์พบว่าน้ำในปอดลดลงไปกว่าครึ่ง ซึ่งนับว่าเหลือเชื่อ
กระทั่งคณะแพทย์ต้องช่วยกันวินิจฉัยว่า เหตุใดสถานการณจึงพลิก
กลับจากคว่ำเป็นหงายได้ขนาดนั้น

แม่พูดชัดขึ้น จากที่พูดแทบไม่เป็นคำแล้ว สิ่งที่พวกเราได้ยิน
จากปากของแม่ ล้วนเกี่ยวข้องกับพระและธรรมะเย็นใจ แม่เล่าว่าฝัน
เห็นพระ ท่านมาบอกว่าวันนี้วันพระนะ ซึ่งนั่นก็ตรงกับวันพระจริง ๆ
ผมโล่งอกและปราศจากความคลางแคลงอย่างสิ้นเชิง แม่จะไม่ไปแค่

สวรรค์ แต่ต่อจากสวรรค์ ยังมีวาสนาได้ฟังธรรมะ กับทั้งจะเป็นผู้ว่า
ง่ายเมื่ออยู่ต่อหน้าพระผู้รู้สึไป

เวลาผ่านไปอีกไม่นาน แม่ก็หลับมากกว่าตื่น

เหลืออีกวันเดียวจะสิ้นเดือนกรกฎาคม แม่นอนหลับอย่างสงบ
และไม่ตื่นขึ้นมาอีก

ดีแล้วที่มะเร็งเปิดโอกาสให้พวกเราเห็นใจและสังเสียดกันนาน
หลายเดือน แม่ได้รู้ในช่วงสุดท้ายว่า คุณค่าของแม่นั้น มีต่อพวกเรา
มากมายปานใด ก็ด้วยการที่ทุกคนในครอบครัวพร้อมหน้าพร้อมตา
กันแสดงให้เห็น โดยมาอยู่กับแม่จนวันสุดท้าย เพื่อร่วมกันส่งแม่ขึ้น
ฟ้า

เวลาที่แม่จากไป เป็นเวลาที่ ‘วันแม่’ กำลังจะมาถึง บางคนใน
โลกอาจยังไม่ถึงเวลาเข้าใจความหมายของการมีแม่ ขณะที่ผมได้เข้าใจ
ชัดว่า ความทรงจำร่วมกับแม่มีอยู่เพียงใด ผมก็ไม่อาจเพิ่มเข้าไปได้
อีกแล้ว และสิ่งที่ผมเลือกที่จะเก็บไว้ในความทรงจำสุดท้ายเกี่ยวกับแม่
ก็คือ พวกเราได้ช่วยกันส่งแม่ขึ้นฟ้าในช่วงใกล้วันแม่ ปี ๒๕๕๐

มีคำพูดเพียงน้อยเกิดขึ้นในหัว ไม่มีสิ่งใดผิดคาด ไม่มีสิ่งใด
ต้องมาเสียใจทีหลัง และไม่มีสิ่งใดเตือนให้ต้องกระวนกระวายว่า จะ
ทำบุญใดส่งให้แม่ดี ในเมื่อแม่มีบุญติดตัวไปชนิดที่ทุกคนเห็นกับตา
ว่าน่าหายห่วงขนาดไหนแล้ว ผมจึงได้แต่กลั่นคำออกมาเพียงสั้นว่า...

ตาแล แม่เรา ป่วยไข้
ด้วยใจ ออยากป่วย แทนท่าน
ฝากฟ้า ดูแล แทนกัน
ในวัน แม่ข้า ลาติน...

เหตุผลที่วิญญูณ ยังวนเวียนไม่ไปไหน

ในระหว่างมีชีวิต

ถ้าเคยครุ่นคิดซ้ำซากโดยไม่รู้สีกตัว
หรือคอยเฝ้าย้ำคิดย้ำทำไม่เลิกอยู่นั้น
เพียงเพราะถอนใจจากสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่ได้
ขอให้ทราบเถิดว่าเหล่านั้หน้าเหนื่อยหน่าย
น้อยกว่าตอนเป็นวิญญูณที่ยังคงวนเวียน
อยู่กับความทรงจำเก่า ๆ ไม่ไปไหนเสียที

เมื่อคุณมีความรู้สึกว่าจะยังอยู่อีกนาน คุณจะอยากได้อะไรได้นั้นได้ หรืออยากทำอะไรนั้นทำนี้ ถ้าไม่พอใจอะไรก็ปรับเปลี่ยนแก้ไขเสียใหม่ ตัวตนของคุณเป็นเครื่องกำหนดอนาคต จึงไม่จำเป็นต้องยอมรับความจริงที่ไม่พอใจ

แต่หากรู้สึกว่าจะอยู่ได้อีกไม่นาน ชัยบมือชัยบเท้าไม่ไหว ความอยากได้อะไรได้นั้น หรืออยากทำอะไรนั้น จะหายไปด้วย ตัวตนของคุณจะเป็นบทสุดท้ายของอดีต จิตวิญญาณจึงพร้อมจะเปิดเปลือยออกรับทุกความจริง โดยเฉพาะสิ่งที่เคยกระทำไว้ ไม่ว่าจะพอใจหรือไม่พอใจ ก็แก้ไขอะไรไม่ได้อีกแล้ว

ความรู้สึกว่าตัวเองกลายเป็นอดีตไปแล้ว จะเข้มข้นกว่าความรู้สึกว่ายังมีชีวิตเป็นปัจจุบัน ดังนั้น ถ้าไม่มีใครพูดให้หนักถึงความจริงในปัจจุบัน หรือความหวังในอนาคต ก็จะไม่ค่อยมีกำลังใจอื่นใดมากไปกว่าครุ่นคิดเกี่ยวกับอดีตที่ล่วงผ่าน และกำลังจะสลายหายสูญไปหมด

อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกว่าตนเองกำลังจะสิ้นสุด มิได้ช่วยให้รู้สึกว่าทุกสิ่งกำลังจะสุดสิ้น อย่างน้อยก็มีญาติสนิทมิตรสหาย ที่จะกลายเป็น ‘คนข้างหลัง’ ยังคงอยู่ต่อ ส่วนจะอยู่ต่ออย่างไร น่าเป็นห่วงแค่ไหน ก็ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละคน ‘เคย’ ทำตัวให้รู้สึกหวังเพียงใด

ฉะนั้น ในช่วงท้ายชีวิตที่มีแต่การนึกถึงอดีต จึงมักรวมเอาอดีตของคนอื่นเข้าไว้ด้วย หากอดีตที่ผ่านมาคนรอบข้างยังทำตัวน่าเป็นห่วง ก็อาจก่อให้เกิดความรู้สึกเหมือนจะตายตาไม่หลับ ยังอยาก

ชยับเขยื้อนเคลื่อนไหวมารับรู้ มาดูแลกันต่อ

เพื่อจะได้เข้าใจว่า ความรัก ความหวังใยในช่วงสุดท้ายของชีวิต มีความหมายเพียงใด ก็น่าจะมาดูกันจากเรื่องจริงที่เกิดขึ้นแล้ว เริ่มจากที่ใกล้ตัวพวกเรา อยู่ในยุคของพวกเรา และเปอร์เซ็นต์ของคนเชื่อ มีมากกว่าไม่เชื่อ จากหลักฐานแวดล้อมหลายๆประการ

ความหวังใยคนข้างหลัง ทำให้เกิดอะไรขึ้นได้บ้าง?

ดูเหมือนธรรมชาติจะสร้างความรักที่ควรบูชาไว้ในเพศหญิง เพราะการที่มนุษย์จะรักใคร่สักคนมากที่สุด ผูกพันด้วยสายใยบริสุทธิ์เหนือสิ่งอื่นใด ก็คงต้องให้ใครคนนั้นมาขอพึ่ง ขออาศัยเป็นส่วนหนึ่งในท้องของตนสักหนึ่งปี

ธรรมชาติให้เงื่อนไขไว้ว่า แม้คลอดออกมาแล้ว มนุษย์คนหนึ่ง จะเอาชีวิตรอดด้วยตนเองไม่ได้ในวันแรกๆ หากไม่มีใครดูแลรับผิดชอบ ป้อนข้าวป้อนน้ำ เช็ดอึเช็ดฉี่ ก็ต้องตกตายไปในเวลาอันสั้น

ทุกคนทราบความจริงนี้ดี โดยเฉพาะคนเป็นแม่ ผู้มีสารพัดหน้าที่นับแต่วันแรกที่ตั้งครรภ์

หากไม่ใช่คนประเภทปิดความรับผิดชอบแล้ว การรับผิดชอบ
 ทารกแรกเกิดย่อมก่อให้เกิดความผูกพันที่เหนียวแน่น และหากความ
 ผูกพันที่เหนียวแน่นประกอบด้วยความเอ็นดูตาเบ๊ว ๆ มือทำนอง ๆ
 ของเด็กตัวจ้อย ก็ย่อมส่งเสริมความรู้สึกเป็นความรักที่แสนพิเศษ

ความรักที่พิเศษ มักก่อให้เกิดเรื่องพิเศษ บันทึกไว้ในหน้า
 ประวัติศาสตร์โลกมาแล้วมากมายหลายครั้ง

นี่คือตำนานอันเป็นหนึ่งในสิบข่าวใหญ่ประจำปี ๒๕๕๕ ที่
 ทำให้คนไทยทั้งประเทศต้องหลั่งน้ำตาด้วยความสะเทือนใจไปกับ
 ความรักที่หน้าเทิดทูนของผู้เป็นแม่ แม้แต่ผู้ประกาศข่าวก็แทบกลั้น
 สะอื้นไว้ไม่อยู่ในขณะอ่านข่าวนี้

นางอรณัชดา ไทยสกุลทอง อายุ ๓๕ ปี ป่วยเป็นโรคประจำตัว
 และเสียชีวิตคาเตียงนอนในทาว์นเฮาส์ ซอยประชาอุทิศ ในเดือน
 พฤศจิกายน

แต่ละวันมีคนทั่วโลกจากไปโดยไม่เตรียมตัวเตรียมใจ แล้วก็
 ไม่มีใครรู้เห็น มากมายนับไม่ถ้วน ทว่าการตายของนางอรณัชดาคือ
 ความแตกต่างและกลายเป็นข่าว เพราะมีลูกน้อยซึ่งเป็นเด็กหญิง
 วัย ๓ ขวบอยู่กับเธอด้วยในขณะเสียชีวิต

ยิ่งไปกว่านั้น เด็กน้อยยังบอกกับใครต่อใครด้วยว่า ‘หม่าม้า’
 เป็นคนหามาให้ ตลอดสามวันที่ยังไม่มีใครมาพบ!

เพื่อนบ้านที่ได้เจอเจอและทักทายนางอรณัชดาเป็นคน

สุดท้ายขณะยังมีชีวิต รายงานว่านางอรณัชดาพาลูกสาวกลับบ้านเมื่อเวลาประมาณสี่ทุ่ม ของคืนวันที่ ๑๑ จากนั้นก็ไม่มีใครเห็นเธออีกเลย กระทั่งมีการพบศพในช่วงกลางวันของวันที่ ๑๔ รวมเป็นเวลาห่างกันสามวัน ซึ่งก็ตรงกับสภาพศพที่ขึ้นอืด และเริ่มมีน้ำเลือดน้ำหนองไหล

ที่มีการพบศพก็เพราะ นางจุฑามนต์ ไทยสกุลทอง พี่สาวของนางอรณัชดา ได้รับโทรศัพท์จากที่ทำงานของเธอ ชักถามว่าทำไมถึงไม่มาทำงาน จะยังทำงานต่อหรือเปล่า นางจุฑามนต์จึงใจเสีย รุดไปตรวจสอบดู ก็พบ ‘น้องกอหญ้า’ หรือ เด็กหญิงกชกร ไทยสกุลทอง ยืนเกาะลูกกรงอยู่ที่ประตูรั้วหน้าบ้าน เลื้อยแสกมอมแมม มีคราบเปื้อน ซึ่งนางจุฑามนต์เข้าใจว่าเป็นคราบโอวัลตินเปรอะอยู่

พอเห็นหน้ากัน น้องกอหญ้าก็ทักเธอเหมือนปกติ คือ “อี่จ๋า” นางจุฑามนต์จึงถามกลับว่า “กินข้าวหรือยัง?” ซึ่งน้องกอหญ้าก็ให้คำตอบ คือ “กินแล้ว”

พอเธอซักว่าใครทำให้กิน น้องกอหญ้าก็บอกว่า “หม่าม้า” คำตอบดังกล่าวทำให้นางจุฑามนต์คลายใจ คิดว่าเหตุการณ์คงเป็นปกติ ในเมื่อน้องสาวของตนยังดูแลลูกไม่บกพร่อง ก็น่าจะไม่เป็นอะไร อย่างมากก็ไม่สบาย จึงขาดงานโดยไม่ลา

แต่เนื่องจากน้องสาวของเธอไม่ปรากฏตัว นางจุฑามนต์จึงถามหลานสาวว่า “ใครเป็นคนพาลงมาละนี่?” น้องกอหญ้าก็ตอบอีก คือ “หม่าม้า”

แต่พอซักว่า “หม่าม้าอยู่ไหน?” เด็กน้อยกลับให้คำตอบว่า

“อยู่ข้างบน หม่าม้าไม่สบาย เลือดไหล”

ฟังคำตอบเช่นนั้น นางจุทามนต์ก็ตามเพื่อนบ้านผู้ชายให้ช่วยขึ้นไปดูชั้นบนทันที แต่ด้วยความรู้สึกหวาดกลัว ตอนแรกจึงไม่มีใครยอมขึ้นไป กระทั่งมีผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งเคยทำงานกับป้อเด็กตั้ง อาสาขึ้นไปให้ และเพียงขึ้นไปแล้วเปิดประตูห้อง กลิ่นศพเหม็นเน่าก็โชยลงมากระทบจมูกทุกคนทันที

เมื่อหญิงอาสาเดินกลับลงมาจากชั้นบน เธอก็ได้บอกเรียบ ๆ กับนางจุทามนต์ว่า “ไม่ต้องให้เด็กขึ้นไปนะ แม่ของเด็กตายแล้ว ชั้นอืดแล้ว”

วินาทีแรก พี่สาวของผู้ตายยังไม่อยากเชื่อ เพราะหลานของตนไม่ได้อยู่ในสภาพหิวโหยแต่อย่างใด และเหมือนล้างหน้าล้างตาตามปกติ ไม่เหมือนเด็ก ๓ ขวบที่ถูกปล่อยปละละเลยตามลำพัง ต้องมีใครสักคนดูแล และก็ไม่น่าเป็นใครอื่นนอกจากแม่ของเด็กนั่นเอง

แต่ที่สุด ห่อศพของนางอรณัชดา ก็ถูกแบกลงมาจากชั้นบน เป็นการยืนยันถึงสิ่งที่เกิดขึ้นแบบไม่ต้องกังขากันอีกต่อไป และหลังจากมีการชันสูตรศพ ก็พบว่านางอรณัชดาจากไปด้วยอาการหัวใจล้มเหลว ซึ่งน่าจะเกิดจากการที่เธอเป็นโรคลมชักมาตั้งแต่ ป.๒ และยังไม่หายขาดมาจนวันสุดท้าย

เรื่องของคนตายไม่น่ากังขา แต่เรื่องของคนอยู่สิน่าขบถ!

น้องกอหญ้าตอบซ้ำ ๆ ว่า ที่ผ่านมาสามวันอยู่กับหม่าม้าตลอด

เวลา นอนกอดกันทั้งคืน หม่ำมาเป็นคนหানมให้ แล้วก็เป็นคนพา
 ตกลงมาข้างล่าง เปิดประตูบานเลื่อน แถมบอกอีกว่าให้ไปหาอาอี่ ซึ่ง
 นั่นก็เป็นเหตุให้ได้พบกับอาอี่พอดีกับเวลาที่มาถึง!

น้องกอหญาในวันพบศพนางอรณ์ชดาผู้เป็นแม่

มีบางรายการโทรทัศน์ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องลึกลับ ได้พา
 นางจุฑามนต์กับน้องกอหญาไปสัมภาษณ์ออกอากาศอย่างเปิดเผย
 ซึ่งคนทั่วทั้งประเทศดูแล้วต่างลงความเห็นว่า อะไรที่เกิดขึ้นในทาวน์
 เฮาส์ระหว่างคืนวันที่ ๑๑ จนถึงกลางวันวันที่ ๑๔ คงไม่ใช่เรื่องธรรมดา
 แน่ เพราะ...

เหตุผลแรก มีพยานบุคคลซึ่งอยู่ละแวกที่อยู่ของนางอรณ์ชดา
 จำนวนมากร่วมรู้เห็นว่า ไม่ใช่การกุเรื่อง นางอรณ์ชดาเสียชีวิตจริง
 ศพอยู่ในสภาพ ๓ วันจริง

เหตุผลที่สอง เด็กอายุ ๓ ขวบจริง และจะต้องอยู่ในบ้านตลอด

สามคืนร่วมกับศพแม่ โดยไม่ได้ไปไหนเลย เนื่องจากประตูรั้วล็อก และกุญแจก็อยู่ในบ้าน แต่เพื่อนบ้านกลับไม่ได้ยินเสียงร้องไห้โยเยจากห้องเลย ทั้งที่เด็ก ๓ ขวบย่อมนขวัญเสียและแผดเสียงจាំเมื่อเห็นคนเป็นแม่คนหนึ่งไม่ยอมลุกจากที่นอน แล้วคงไม่มีเด็ก ๓ ขวบที่ไหนอดนมอดน้ำ แถมไม่ล้างหน้าล้างตา แล้วยังดูดีเป็นปกติอยู่ได้

เหตุผลสุดท้าย น้องกอหญ้าเป็นแค่เด็ก ๓ ขวบ ไม่มีเหตุผลให้ต้องลอยหน้าโกหกเรื่องแม่หามให้ แม่นอนกอดทั้งคืน แล้วก็แม่เป็นคนลงมาเปิดประตูให้ออกมาพบอาอี หลักฐานสนับสนุนอยู่ที่เด็กน้อย ไม่มีอาการหวาดผวา และอยู่ในสภาพเหมือนมีผู้ใหญ่เลี้ยงดูตามปกติ ไม่ใช่ถูกบังคับให้พูดตามคำสั่งของใคร

เรื่องการหาอาหารกินเอง พอเป็นไปได้สำหรับเด็ก ๓ ขวบ ถ้ามีนมอยู่ในตู้เย็นหลาย ๆ กลัง และฝึกเด็กไว้อย่างดีให้รู้จักใช้หลอดเจาะกล่องนมกินเอง แต่ก็ต้องดูว่า ในบ้านใช้ตู้เย็นแบบสูงเกินเอื้อมสำหรับเด็ก ๓ ขวบหรือไม่ ประตูตู้เย็นเปิดยากเพียงใดด้วย

ส่วนเรื่องอาบน้ำล้างหน้าล้างตา เรื่องลงมาเปิดประตูกระจกบานเลื่อนเอง ก็มีสิทธิ์เป็นไปได้เช่นกัน ถ้าเคยฝึกเด็กให้ทำมา ไม่ใช่เป็นเรื่องเหลือเชื่อจนเกินไป

แต่เรื่องไม่ร้องโยเยเลยเมื่อเห็นแม่นอนหนึ่งกับเตียงถึง ๓ คืน อันนี้ผิดปกติ เกินวิสัยเอามาก ๆ สำหรับเด็ก ๓ ขวบ อย่างน้อยที่สุดก็ต้องเดือดร้อนเรื่องอีเรื่องฉี่ หรือมีเรื่องให้ต้องส่งเสียงร้องให้ดัง ๆ จนได้ ถ้าใครมีลูกวัย ๓ ขวบคงตระหนักเป็นอย่างดี

หรือหากไม่คิดว่าสิ่งที่น้องกอหญ้าพูดเป็นความจริง ก็มีทางเดียวที่จะสันนิษฐาน คือ ต้องมีผู้หญิงคนหนึ่ง รูปร่างหน้าตาคล้ายกับนางอรณชดา หยั่งทราบว่านางอรณชดาเสียชีวิต และหยั่งทราบว่าเด็กหญิงกอหญ้าถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง จึงป็นริ้วเข้าไปในบ้าน งดประตุระจกบานเลื่อน แล้วขึ้นไปชั้นบนเพื่อดูแล ป้อนนม ตลอดจนเช็ดอ้เช็ดฉี่ให้น้องกอหญ้า อีกทั้งตั้งใจเย็นพอจะทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัย ไม่เห็นเป็นคนอื่นคนไกล ตลอดช่วงเวลา ๓ คืนด้วย

นอกจากนั้น ในช่วงกลางวันของวันที่ ๑๔ เธอคนดังกล่าวจะต้องมีญาณหยั่งทราบล่วงหน้าว่า อาอี๋ของเด็กจะมา จึงเลื่อนประตูกระจกและสั่งให้น้องกอหญ้าออกมาหาอาอี๋ จากนั้นเมื่อหมดหน้าที่ก็หายตัวไปเฉย ๆ ด้วยวิธีการป็นริ้วเอาเช่นเคย เนื่องจากกุญแจประตูรั้วยังอยู่ในบ้าน ณ จุดที่อาอี๋รู้ที่เก็บ

หรือหากอยากมองในแง่ร้ายที่สุด อาอี๋ของเด็กสร้างเรื่องขึ้นและเลี้ยมสอนให้เด็กพูดถึงหม่าม้าตามสคริปต์ อาอี๋ก็จำเป็นต้องแสดงละครเก่งระดับตุ๊กตาทอง พูดเล่าเรื่องได้ลื่นไหล ตอบคำถามที่ระดมยิงเข้าไปเข้ามาได้ไม่พลาด ไม่หลุด ไม่สะดุดเลย โดยมีรางวัลสุดท้ายคือ ต้องรับภาระเลี้ยงดูหลานสาวต่อด้วยกำลังของตนเอง ทั้งที่มีลูกอยู่แล้วถึงสองคน

อันที่จริง พอถึงยุคนี้ ถ้ามีเรื่องโกหกหลอกลวงประชาชน หรือมีพิธีไม่ชอบมาพากลใดๆ มักหาคำให้การหรือเบาะแสมาแฉแฉลกได้ง่ายจากอินเทอร์เน็ต แต่สำหรับกรณีของน้องกอหญ้า พยานบุคคลแวดล้อมที่อยู่ในสถานที่ที่ดี หรือแม้แต่ผู้แสดงตัวว่าเคยรู้จักกับ

ครอบครัวน้องกอหญ้าก็ดี ไม่มีใครพูดเลยว่าเหตุการณ์ในข่าวน่าจะเป็นเท็จที่ตรงไหน

ยิ่งไปกว่านั้น ความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ ถึงแม้รวมๆแล้วจะเป็นไปในทางชนหัวลูก เพราะเหมือนนี่คือเครื่องพิสูจน์ว่า ‘ผีมีจริง’ แต่ถึงที่สุดเมื่อเห็นหน้าตาใส่ๆไว้เพียงสาของเด็กหญิงกอหญ้า ซึ่งรอดชีวิตมาจากการถูกปล่อยให้อยู่ตามลำพัง ๓ คืนแล้ว ต่างก็อยากร้องไห้หรืออย่างน้อยสะอึกอึ้งหนึ่งอันให้กับผลแห่งความรักที่ยิ่งใหญ่ของแม่ ไม่มีใครรู้สึกเลยจนชนิดเดียวว่า นางอรณชดาเป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัว แต่กลับเป็นตรงข้าม เธอเป็นผู้ให้ชีวิต เป็นที่พึ่ง เป็นความอบอุ่น และมีดวงจิตกล้าแข็งพอจะเป็นผู้รักษาชีวิตลูก แม่ตัวตายไปแล้วก็ตาม

มีผู้เข้าใจจิตวิญญาณแบบแม่ และเชื่อในเรื่องนี้ เนื่องจากเป็นแม่อยู่ด้วยตนเอง เช่น ผู้หญิงคนหนึ่งในอินเตอร์เน็ต ได้กล่าวไว้แทนใจคนเป็นแม่ด้วยกัน มีใจความสรุป คือ

“เราเชื่อนะ เพราะมีลูกใกล้ ๔ ขวบแล้ว แต่เค้าตื่นแล้วเรายังหลับ ก็จะไปปลุกจนตื่น เราเคยแก้งหลับ ลูกก็ว๊ากเลย อีกอย่าง ถ้าเราตายไปแล้วสามารถขงนม เปิดประตู หรือเล่นกะลูกได้... เราก็คงทำ!”

กรณีนางอรณชดา ไทยสกุลทอง กลายเป็นตำนานบทใหม่ของไทยยุคไอที คนเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงมากกว่าข่าวลวง แล้วคนก็จะจดจำเธอในฐานะของแม่ผู้มีหัวใจน่ากราบ มิใช่ภูตผีปีศาจที่น่ากลัว เธอดูยังมีชีวิตที่นั่นนับถือ มิใช่จากตายหายสูญไปไหนแล้ว

ทุกคนที่ติดตามข่าว ต่างสัมผัสได้ถึงกระแสเมตตาที่หลังไหล

จากทั่วทุกสารทิศ โดยคนไทยค่อนข้างประเทศที่รับรู้ถึงความรักอันยิ่งใหญ่ สะเทือนหัวใจของเธอ แนนอนทุกคนปรารถนาจะร่วมกันอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้เธอได้ไปสู่สุคติ ซึ่งวิญญาณของเธอจะต้องรับรู้ถึงพลังอุทิศอันใหญ่หลวงได้เป็นแน่แท้

สรุปแล้ว ความห่วงใยที่เหนียวแน่นพอ อาจถักทอพลังงานลึกลับขึ้น ‘ผูกมัด’ กับบุคคลที่อยู่ข้างหลัง และความรักที่ไม่ธรรมดา ก็อาจก่อให้เกิดเรื่องไม่ธรรมดาขึ้นมาได้

แต่คำถามคือ... ถ้าห่วงคนอื่นได้ ช่วยคนอื่นได้ แต่ช่วยตัวเองไม่ได้ แกรมไม่มีคนอื่นช่วย สุดท้ายใครกันแน่ที่น่าห่วง?

ความอาลัยห่วงแทนสมบัติ ทำให้เกิดอะไรขึ้นได้บ้าง?

ทรัพย์สิ้นเงินทอง ของรักของหวงทั้งหลาย มีเอาไว้กิน เอาไว้ใช้ เอาไว้ทำประโยชน์ระหว่างมีชีวิต อันนี้ทุกคนทราบ

แต่ที่ไม่ตระหนัก คือ ทรัพย์สิ้นเงินทองของคนที่ทำใจไม่ได้ อาจปรากฏเป็นพันธะมัดใจเจ้าของไว้ไม่ให้ไปไหน แม้สิ้นชีวิตไปแล้ว

เพื่อให้เห็นความจริงข้อนี้ เรามาดูสิ่งที่เป็นต้นตอข้อวินัย

ของพระภิกษุสงฆ์ข้อหนึ่ง จากพระวินัยปิฎก มหาวิภังค์ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับ ‘ศพทวงผ้า’

ก่อนอื่นต้องเข้าใจว่า ข้อวินัย หรืออีกนัยหนึ่งคือกฎกติกาของพระสงฆ์ในพุทธศาสนานั้น ส่วนใหญ่จะบัญญัติก็ต่อเมื่อมีเรื่องผิดๆ ปรากฏขึ้นมา กลายเป็นที่ครหา ชาวบ้านโจษจันกัน หรือไม่ก็มีผู้มาทูลฟ้องพระพุทเจ้า เนื่องจากรู้สึกไม่ดีที่พระภิกษุทำอะไรไม่เหมาะสมไม่สมในสายตาของฆราวาส

ฉะนั้น จึงหมายความว่า เรื่องราวอันเป็นเหตุแห่งการบัญญัติวินัย ต้องไม่ใช่หนทางที่เล้าลือสือๆ กันมา มิใช่สิ่งสมมุติขึ้นล่วงหน้าก่อนเกิดเหตุการณ์จริง กับทั้งมิใช่โฆษณาชวนเชื่อเรื่องภพภูมิ แต่ต้องเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง มีตัวตนบุคคลอันเป็นภิกษุเจ้าของเรื่อง ตลอดจนมีที่มาที่ไปบันทึกไว้ชัดเจน

ก่อนเกิดเรื่อง ‘ศพทวงผ้า’ นี้ ภิกษุในยุคพุทธกาลมีความเป็นอยู่ต่ำกว่ามาตรฐานของชาวบ้านร้านรวง โดยเฉพาะช่วงแรกๆ ที่พระพุทศาสนาอุบัติ พระพุทเจ้าท่านไม่อนุญาตให้พระภิกษุรับผ้าห่มห่มจากฆราวาส แต่ให้พระภิกษุเก็บผ้าที่คนทิ้งแล้วตามร้านตลาด หรือผ้าห่อศพสกปรกจากป่าช้าที่ไม่มีผู้ใดปรารถนา เอามาซักล้างให้สะอาด แล้วเก็บไว้เพื่อนำมาตัดเย็บสำหรับห่มห่มหรือปะชุนผ้าเดิมที่เปื่อยหรือแห่งวิน เศษผ้าที่คนทิ้งแล้วส่วนใหญ่เปื้อนฝุ่นหรือสกปรก จึงเรียกกันว่า ‘บังสุกุล’ (แต่ต่อมาพระองค์ก็ทรงอนุญาตให้ภิกษุรับผ้าจากฆราวาสได้ เพื่อเจริญศรัทธาของอุบาสกอุบาสิกาผู้เลื่อมใส และบรรเทาความยากลำบากของพระภิกษุสงฆ์ในการแสวงหาผ้า)

ที่นี้มีเรื่องเกิดกับภิกษุรูปหนึ่ง ซึ่งเข้าไปในป่าช้า แล้วถือเอา ‘ผ้าบังสุกุล’ มาจากสิ่งๆ ที่เรียกกันว่า ‘ศพสด’ คือ คนตายเพิ่งสิ้นลมไม่นาน ศพยังดูเหมือนคนมีชีวิตนอนหลับอยู่ ซึ่งก็คงวันเดียวหรือกว่านั้นไม่มากนัก

ปรากฏว่า พอภิกษุชักผ้าจากศพไม่ทันไร เปรตที่สิงอยู่ในศพก็พูดกับภิกษุว่า “ท่านผู้เจริญ! ท่านอย่าได้ถือเอาผ้าพันร่างของข้าพเจ้าไป”

แต่ด้วยเหตุผลกลใดก็ตาม จะเพราะภิกษุรูปดังกล่าวท่านบังเกิดความหวาดกลัว ขวัญหนีดีฝ่อหรืออย่างไรก็ตาม ท่านไม่ทำตามที่ศพอุทธรณ์ขอ แต่กลับหลังหัน เดินหนีไปพร้อมกับผ้าทันที

แทนที่เรื่องราวจะจบลงเหมือนฝันไป กลับกลายเป็นว่า ศพอุตสาห์ลุกขึ้นเดินตามหลังภิกษุไปอีกอย่างไม่ลดละ!

สุดท้าย ภิกษุผู้ถือเอาผ้าบังสุกุลมากับตน ได้เข้าไปสู่ที่อยู่ของสงฆ์แล้วปิดประตูใส่ เท่านั้นเอง ร่างศพก็ล้มลงตรงหน้าประตู หมดแรงอ่อนวอนต่อ

เมื่อภิกษุกลับมามีสติ จึงนึกเสียใจ และคิดว่าท่านคงต้องอาบัติปาราชิก โทษฐานขโมยของจากเจ้าของผู้มีได้ยินยอมยกให้ หมดสภาพความเป็นภิกษุเสียแล้วกระมัง ท่านจึงรีบไปกราบทูลเรื่องที่เกิดขึ้นต่อเบื้องพระพักตร์ของพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อจะได้รับคำตัดสินประหารจากความเป็นพระเสียให้ชัดเจน

พระผู้มีพระภาคเจ้าวินิจฉัยจากเหตุการณ์ เห็นว่าภิกษุพิจารณาแล้วว่าซักผ้าจากศพ ซึ่งเจ้าของหาชีวิตไม่แล้ว มิได้เจตนาขโมยของใครที่ยังมีลมหายใจอยู่ เป็นไปตามธรรมเนียมการครองชีพของภิกษุสงฆ์ ซึ่งชาวบ้านให้การยอมรับทุกประการ ส่วนที่ภิกษุเจ้าของเรื่องเดินหนีศพโดยมิได้คืนผ้าให้ ก็เป็นที่เข้าใจตามสามัญสำนึกของทุกคนได้ว่า เพราะหวาดกลัวปรากฏการณ์อันน่าสยดสยองที่ไม่เปิดโอกาสให้ตั้งตัวเอาเลย หาใช่เป็นเพราะตึงตันจะชิงทรัพย์จากเจ้าของไม่ เพราะฉะนั้นพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงทรงตัดสินว่า “เธอไม่ต้องอาบัติปาราชิก”

อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุการณ์อันเป็นต้นเค้าดังกล่าว สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ทรงบัญญัติวินัยขึ้นมาข้อหนึ่ง โดยตรัสไว้ ณ ที่นั่นเอง คือ “ดูกรภิกษุทั้งหลาย! อันผ้าบังสุกุลที่ศพยังสด พวกเธออย่าได้ถือเอา หากภิกษุใดถือเอา ต้องอาบัติทุกกฏ” (หมายถึงถ้าฝืนทำ ก็มีความผิดสถานเบา แก้ไขได้ด้วย การปลงอาบัติ ซึ่งนับว่าง่าย เมื่อเทียบกับความผิดหนัก ๆ กระทบอื่นที่ต้องโดนทำโทษบ้าง หรือถูกคาดโทษบ้าง)

ต่อกรณีที่เกิดขึ้น การบัญญัติวินัยของพระพุทธเจ้าผู้รู้แจ้งทุกสิ่ง ย่อมสนับสนุนยืนยันว่า ภิกษุมิได้กุเรื่อง กับทั้งมิได้เพื่อผืนผ้าเพื่อนไป ต้องเป็นอะไรที่เกิดขึ้นจริง และอาจเกิดขึ้นได้อีก จึงมีวินัยเช่นนั้นเป็นหลักให้ยึดถือปฏิบัติกัน

ที่คัมภีร์พระวินัยท่านใช้คำว่า ‘เปรตที่สิงในร่างศพ’ และเล่าเรื่องโดยใช้คำว่า ‘เปรต’ สลับกับคำว่า ‘ศพ’ นั้น ขอให้ทราบว่าเป็นเรื่องนี่ คือ พระอุบาลี ซึ่งเป็นประธานในการสืบทอดพระวินัย ท่าน

เป็นพระเถระชั้นอรหันต์ผู้มีปัญญา มีตาทิพย์รู้เห็นเรื่องเหนือโลก ฉะนั้น เมื่อเล่าเรื่องโดยใช้คำว่า ‘เปรต’ ก็ย่อมแปลว่า ท่านเห็นโดยความเป็นวิญญูณที่ออกจากร่างมนุษย์ไปแล้วจริง ๆ มิใช่ผู้ยังมีชีวิต อยู่และคนอื่นสำคัญผิดคิดว่าตายไป

ในพระคัมภีร์ไม่ได้ระบุโดยตรงว่า ผู้ตายก็คือ ‘เปรตที่สิงศพ’ นั้นเอง แต่นั่นมิใช่เรื่องเกินความคาดเดา ในเมื่อเปรตกล่าวกับภิกษุว่า “ท่านผู้เจริญ! ท่านอย่าได้ถือเอาผ้าพันร่างของข้าพเจ้าไป”

การที่ศพพูดได้ก็ดี หรือกระทั่งลุกขึ้นเดินไล่ตามพระก็ดี ล้วน เป็นการบ่งบอกว่า เปรตบางพวกมีอานุภาพพอจะทำเช่นนั้นได้

ข้อวินัยนี้ ให้ความรู้กับเรามากมายเกี่ยวกับเปรต เช่น เปรตไม่ได้หมายถึงวิญญูณปากแหลมที่ตัวสูงเท่าต้นตาลอย่างเดียว แต่อาจหมายถึงวิญญูณที่มีฤทธิ์อำนาจ สามารถบังคับร่างกายเดิมของตนให้พูดได้ เคลื่อนไหวได้

แล้วนั้นก็หมายความว่า ความทรงจำ ความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตน หรือกระทั่งรูปร่างหน้าตาของ ‘เปรต’ ยังคงเหมือนหรือใกล้เคียงกับ เมื่อครั้งเป็นมนุษย์ได้อยู่ ความหวงแหน ความอับอาย ตลอดจนความยึดมั่นถือมั่นทั้งหลายทั้งปวง เคยมีเท่าใด ก็ยังคงมีเท่านั้น トラบเท่าที่ ยังไม่รู้ตัว หรือไม่อยากเชื่อว่าตนทำกาละไปแล้ว หมตสิทธิ์ครอบครองร่างมนุษย์ไปแล้ว

แน่นอน เปรตทวงผ้าคงยังวนเวียนเฝ้าดูศพตนเองอยู่ด้วย อากาทำใจไม่ได้ รับไม่ได้กับการเห็นร่างเดิมของตนกลายเป็นท่อน

ไม่แข็งทื่อ แถมยังถูกดึงผ้าไปจากตัวอีก

สรุปแล้ว ถ้าทำใจกับการตายของตนเองไม่ได้ ยังคงยึดมั่นถือมั่นในตน หรือทรัพย์สินอันเนื่องด้วยตน ก็มีสิทธิ์ได้วนเวียน เป็นเปรตอยู่ใกล้ๆศพ เผาศพตัวเองไปจนกว่าซากศพจะเน่าเปื่อยผุพัง หรือจนกว่าจะต้องไปชดใช้กรรมที่อื่น ตามแรงดึงดูดของกรรมแห่งตน

ทำไมต้องอย่างนั้น?
ทำไมไม่อย่างนี้?

คงไม่ใช่แค่คนหรือสองคน ที่สงสัยว่า ถ้าวิญญาณของนางอรณชดา มีฤทธิ์จริง ขนาดเลี้ยงลูกให้รอด ไม่ร้องไห้โยเยได้ ๓ คีน เหตุใดจึงไม่ทำยิ่งกว่านั้น เช่น โท.ไปเรียกพี่สาวมารับตัวลูกตนตั้งแต่คีนแรก?

หรือถ้าวิญญาณของเปรตสิงร่างศพแก่กล้าขนาดลุกขึ้นทวงผ้าตัวเองคืนได้ เหตุใดจึงไม่ทำยิ่งกว่านั้น เช่น ปกป้องศพตนเองแต่แรก โดยโบกไม้โบกมือห้ามภิกษุ หรือทำเหมือนยังมีชีวิต นั่งฟังต้นไม้ เดินไปเดินมา ทำไมจะต้องรอให้พระท่านมาดึงผ้าไปเสียก่อน ถึงค่อยเปิดปาก แล้วลุกขึ้นเดินตาม ซึ่งยากกว่ากันเยอะ?

คำตอบอยู่ที่คำๆเดียว คือ ‘ข้อจำกัด’

ปกติเราจะรู้จักแต่ข้อจำกัดของมนุษย์ เช่น ยกตู้หนัก ๆ คนเดียวไม่ขึ้น เดินไกลไม่เกิน ๒๐ กิโลเมตรต้องนั่งแปะกับพื้น เป็นไข้อยู่ลุกจากเตียงมาต้อนรับญาติไม่ไหว ภูอกุดปากกุดจุกจะพูดไม่ออก หรือกำลังเกลียดใครรุนแรงจนเกินกว่าจะบังคับใจให้เข้าไปคุยกันได้ เป็นต้น

แล้ววิญญาณล่ะ คุณคาดหวังว่าจะเป็นอิสระ ทำได้เท่ามนุษย์ หรือกระทั่งพ้นข้อจำกัด ทำอะไรต่ออะไรได้ยิ่งกว่ามนุษย์แค่ไหน?

กระทั่งมนุษย์ด้วยกัน เรายังมักสันนิษฐานว่า คนโน้นควรทำอย่างนั้น คนนี้ไม่ควรทำอย่างนั้น ไม่สมเหตุผลสมผล หรือทำอย่างนั้นเข้าไปได้อย่างไร ทำไมไม่ทำอย่างนั้นแทน เอามาตรฐานจากมุมมองของตนเป็นที่ตั้ง ซึ่งก็ต้องมานั่งปวดหัว แบ่งแยกความเชื่อ หรือเอาแต่เหยียดหยามความสามารถกันทุกวันไม่เว้นอยู่แล้ว

เช่นนี้ การสันนิษฐานเกี่ยวกับความสามารถของคนตาย มียิ่งออกอ่าวไปกันใหญ่หรือ?

ข้อจำกัดในโลกวิญญาณหลังความตาย ไม่ใช่อะไรที่คาดคะเนกันได้ง่าย ๆ เพราะนี่เรากำลังคุยกันเกี่ยวกับการมีอยู่ของโลกวิญญาณที่เริ่มต้นก็จินตนาการกันไม่ถูกแล้วว่าเป็นเช่นไรแน่

ขนาดให้จินตนาการการมีอยู่ของโลกวิญญาณ ยังไปกันไม่ถูกแล้วจะให้ทราบเงื่อนไขกติกาศึกษาของโลกวิญญาณ คงยิ่งไปกันใหญ่

หากจะคิดตามตรรกะแบบมนุษย์ ก็ต้องอาศัยคำสำคัญ คือ

‘อาจจะ’ เป็นตัวตั้ง

กรณีนางอรณัชดา อาจจะอย่างนั้น อาจจะอย่างนี้

อาจเพราะสายใยระหว่างแม่กับลูกที่เพิ่งเกิด มีความพิเศษยิ่ง
แม่เด็กธรรมดาทั่วไปก็ ‘เห็นแม่’ ได้มากกว่าที่ตัวแม่เองจะคาดคิด
เหมือนเช่นที่เด็กหลายคนมองและร้องเรียกแม่ไปในทางที่แม่จะเข้า
มา แม้ว่าแม่จะยังไม่ปรากฏตัว

อาจเพราะรักลูกมากพอจะฝันธรรมชาติ จึงดูแลลูกได้ แต่ติดต่อกับ
คนอื่นไม่ได้

อาจเพราะเธอไม่รู้ตัวว่าตาย จึงยังคงปฏิบัติต่อลูกตามปกติ ไม่
คิดจะเรียกใครมาช่วย ต่อเมื่อเวลาล่วงไป ๓ วัน จึงค่อยตระหนักว่า
ตนเองหาชีวิตไม่แล้ว

อาจเพราะเธอเป็นประเภทรู้ตัวเร็วว่าตาย และโคกเศร้าเสียใจ
มากมายเหลือทน กระทั่งนึกอะไรอย่างอื่นไม่ออก แบบเดียวกับคน
เศร้าแรง จะทำกิจธุระประจำวันได้ก็เฉพาะที่คุ้นเคยเป็นอัตโนมัติ เช่น
อาบน้ำ แปรงฟัน แต่หลงลืมสิ่งอื่น นึกถึงอะไรไม่ออกสักอย่าง

อาจเพราะจิตเธอยึดอยู่กับลูก ห่วงลูกจนกลายเป็นกำแพงกัน
กระทั่งไม่ไวใจคนอื่น หรือกลัวคนอื่นจะไม่รักลูกเท่าตน

อาจเพราะเธอรักลูกเหลือเกิน อยากอยู่กับลูกตามลำพังให้นาน
ที่สุดเท่าที่เวลาจะอำนวย เป็นการดูแลแบบสั่งลาครั้งสุดท้าย ซึ่งแม่
ที่ไหนก็อยากทำ ถ้าพอมีสิทธิ์ทำได้

อาจเพราะความรักแบบของเธอ เปิดช่องการสื่อสารกับคนที่เธอรักยิ่งกว่าชีวิตตนเองเพียงคนเดียว และพลังในการสื่อสารก็ไม่เหลือมากพอจะเผื่อให้คนอื่น

อาจเพราะกรรมของเธอเป็นแบบตัดรอนสิทธิ์ในการเป็นมนุษย์ ต้องตกตายไปโดยไม่มีใครรู้เห็น ตราบใดที่คนข้างหลังยังไม่ผิดสังเกตุกับการหายตัวไป ตราบนั้นจะต้องนอนเดียวตายไร้คนเหลียวแลไปก่อน

สารพัดความเป็นไปได้ที่จะเกิดเพดาน หรือขีดจำกัดทางวิญญาณ เป็นเรื่องเฉพาะตัวที่วิญญาณหลังความตายรู้อยู่กับตนเอง มิใช่เรื่องที่จะต้องเอาอกเอาใจ ทำตัวให้ตรงกับความคิดคะเนประพุดิตนไปตามเหตุผลของคนที่ยังมีชีวิต

ถ้ากรณีของนางอรณชดาเป็นเรื่องจริง ก็แปลว่า ข้อจำกัดของเธอ คือปรากฏตัวให้ลูกเห็นได้คนเดียว ทำอะไรให้ลูกได้คนเดียว

ถ้ากรณีของเปรตสิงศพเป็นเรื่องจริง ก็แปลว่า ข้อจำกัดของเขา คือได้แค่ก้าวตามไป แต่ผลักประตูอันเป็นเขตที่อยู่ของสงฆ์ไม่ได้ ได้แต่หมดเรี่ยวหมดแรงอยู่แค่นั้น

สรุปคือ หากวิญญาณออกจากร่างแล้ว ก็ยังอาจกลับมาปรากฏตัว หรือกระทั่งกลับมาใช้ร่างเดิมได้ แต่ก็เป็นการชั่วคราว มาได้ในช่วงเวลาสั้นๆกับบางคน ไม่ใช่จะทำอะไรสะดวกโยธินเหมือนตอนเป็นมนุษย์ แล้วการจะสันนิษฐานเรื่องเงื่อนไขข้อจำกัดของโลกวิญญาณนั้น คงเป็นเรื่องสุตวิสัยมนุษย์ธรรมดาที่เป็นแต่คาดคะเน สาระ

ประโยชน์ที่เราจะเอาได้จริงๆ ก็คือ อย่าประมาท อย่าคิดว่าตายแล้ว จบ และอย่าเห็นว่าความหมดหวัง หมดอาลัย จะตายตามตัวเป็น อัตโนมัตติเตตชาติ!

เหตุผลของการต้อง เกิดมาเพื่อดับไป

สิ่งใดเกิดขึ้นแต่อธิบายไม่ได้ หลายคนจะพากันเรียกว่า ‘เรื่องลึกลับที่ไม่จำเป็นต้องมีคำตอบ’ หรืออีกทีก็ ‘เรื่องเหลวไหลที่คิดกันไปเอง’

แต่สิ่งใดเกิดขึ้นแล้วอธิบายได้ ทุกคนจะพากันเรียกว่า ‘ความจริงที่สมเหตุสมผล’

เรื่องของภพชาติ เรื่องของจิตวิญญาณ ทำความจงนงายให้กับชาวโลกมาตลอดว่า เป็นเรื่องลึกลับ เป็นเรื่องเหลวไหล หรือเป็นของจริงกันแน่ โดยเฉพาะเมื่อเกิดเรื่องกระตุ้นให้คิด หรือมีหลักฐานชัดเจนพอจะให้เชื่อ

พระพุทธศาสนาอยู่ฝ่ายสนับสนุนว่าจิตวิญญาณ กรรมวิบาก และการเวียนว่ายตายเกิด เป็นเรื่องจริง แต่ไม่ได้สักแต่ ‘ยืนยันว่าจริง’ โดยขอให้เชื่อพระศาสดาเฉยๆ แต่ยังได้อธิบายอย่างชัดเจนถึงสาเหตุ

ว่า ที่มึนนั้น อาศัยเหตุปัจจัยอะไรบ้าง และสำคัญคือให้หลักวิชาฝึกจิต เพื่อพิสูจน์ดูให้รู้เองเฉพาะตน ไม่ใช่ประกาศเพียงเพื่อบอกว่า มีแต่ พระศาสดาแต่เพียงผู้เดียวที่รู้ได้

ก่อนจะถึงวิธีพิสูจน์ ก็ควรมี ‘คำอธิบาย’ ที่ชัดเจนว่า ทำไมถึง ต้องเกิดมาเพื่อจะดับไป คำอธิบายดังกล่าวที่พระพุทธเจ้าประทานไว้ มีชื่อเรียกว่า ‘ปฏิจจสมุปบาท’

ว่ากันว่า หากใครเข้าใจความจริงเกี่ยวกับปฏิจจสมุปบาทโดยการ เห็นแจ่มแจ้งด้วยจิตแล้ว ก็จะเป็นผู้อยู่เหนือโลกเหนือสมมุติทั้งปวง เพราะ เห็นเหตุผลที่นำไปของชีวิตในภพภูมิต่างๆ รวมทั้งความเชื่อมโยง สัมพันธ์ของจักรวาลโดยรวม อันเป็นเรื่องลุ่มลึกพิสดารยิ่ง

ที่สุดของความเข้าใจแจ่มแจ้งในปฏิจจสมุปบาท จะช่วยให้จิต ถอนจากความหลงผิดเสียได้ กล่าวคือ เห็นภาวะต่างๆ ทั้งที่ปรากฏ สภาพเป็นมนุษย์ เดรัจฉาน เปรต เทวดาอินทร์พรหม ล้วนเป็นเรื่อง หลอกเล่นชั่วคราว เหลวไหลไร้แก่นสารพอกๆกับความฝัน หากใช้จะมี ภาวะใดภาวะหนึ่งตั้งมั่นให้ยึดเกาะเป็นแหล่งพักพิงถาวรได้

พระผู้มีพระภาคเจ้า เคยตรัสแสดงเกี่ยวกับปฏิจจสมุปบาทไว้ หลายครั้ง หลายแห่ง ให้กับหลายคน ซึ่งแต่ละครั้งก็จะแตกต่างกันไป เหมาะกับโอกาสสวาสนาของแต่ละบุคคล แต่ที่พระองค์ทรงแสดงไว้ ละเอียดลอบ เห็นภาพชัดที่สุด ชนิดคนทั่วไปฟังแล้วเข้าใจได้ทันที เห็นจะไม่มีครั้งใดเกินไปกว่าที่ปรากฏใน ‘ทีฆนิกาย มหาวรรค’ พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ ๒

ครั้งนั้น พระองค์ท่านตรัสโดยเฉพาะกับพระอานนท์ โดยเริ่ม
เกริ่นว่า

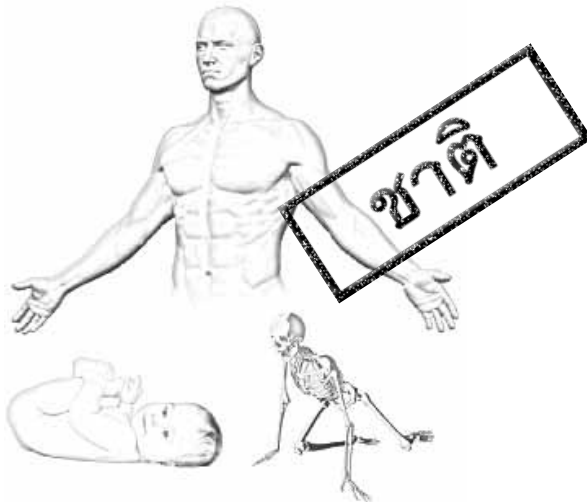
“ปฏิจจนสมุปบาทนี้ ปราภฏเป็นของลึกลับ มีความลึกซึ้งที่สุด
ประมาณ ดูกรอานนท์ ด้วยความไม่รู้ ด้วยความแทงไม่ได้ตลอดซึ่ง
ธรรมข้อนี้ หมู่สัตว์ทั้งหลายจึงเกิดมาเยี่ยงผู้ที่ยุงเหยิง ไม่ต่างอะไรกับ
ตั๊กของช่างหูกผูกเป็นกระจุก ติดพันกันเป็นปม อย่างไรอย่างนั้น”

ความหมายคือ ทุกชีวิตมีความซับซ้อน แม้กระทั่งมดปลวกที่
เราเห็นเป็นสิ่งมีชีวิตเล็กน้อย ก็มีเงากรรมที่ยุงเหยิงติดพันตัวมาอย่าง
ไม่อาจคาดเดาได้ถูก

พระผู้มีพระภาคท่านมีพระญาณประการหนึ่งเป็นการเฉพาะ
ชื่อว่า ‘สัพพัญญุตญาณ’ ซึ่งแปลง่าย ๆ คือ ‘ไม่มีอะไรที่ไม่รู้’ โดยเฉพาะ
ต้นเหตุของผลลัพธ์ทั้งหลาย และเมื่อรู้ถึงที่สุดของทุกความลับในห้วง
มหาจักรวาลแล้ว พระองค์ท่านก็มาประกาศความจริง คือ ไม่มีเทพเจ้า
ผู้สร้างชีวิต แล้วชีวิตก็มีได้เกิดจากอำนาจของความบังเอิญบันดาลขึ้น
ด้วย แต่โดยที่แท้ การจะเกิดมีเกิดเป็นอะไรได้ ต้องมีต้นเหตุอย่างใด
อย่างหนึ่งเสมอ ซึ่งรวมเป็นคำสรุปง่าย ๆ ได้ว่า ‘เพราะสิ่งหนึ่งมี อีกสิ่ง
หนึ่งจึงมี’ เรียงตามลำดับเหตุผลให้ได้ ดังนี้

เพราะชาติมี ชรามรณะจึงมีขึ้นมาได้

ก็ถ้า ‘ชาติ’ มิได้มิให้ใครไปเป็นสหายแห่งเหล่าเทพ มิได้มิให้ใครไปเป็นสหายแห่งเหล่าคนธรรพ์ มิได้มิให้ใครไปเป็นสหายแห่งเหล่ายักษ์ มิได้มิให้ใครไปเป็นสหายแห่งเหล่าภูต มิได้มิให้ใครไปเป็นสหายแห่งเหล่ามนุษย์ มิได้มิให้ใครไปเป็นสหายแห่งเหล่าสัตว์สี่เท้า มิได้มิให้ใครไปเป็นสหายแห่งเหล่าสัตว์ปีก มิได้มิให้ใครไปเป็นสหายแห่งเหล่าสัตว์เลื้อยคลาน เช่นนั้น ชราและมรณะก็ไม่พึงปรากฏได้

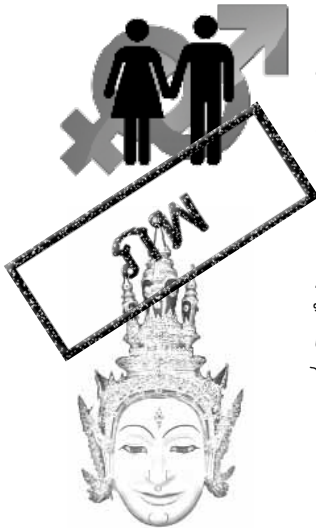

ชาติคือภาวะมีชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นสัตว์ เป็นคน เป็นเทวดา เริ่มนับความเป็นชาติจากการเกิด แล้วสิ้นสุดลงที่การตาย

เพราะภพมีชาติจึงมีขึ้นมาได้

ก็ถ้า ‘ภพ’ มิได้มีแก่ใครๆ โดยความเป็น กามภพ รูปภพ อรูปภพ
เช่นนั้น ชาติก็ไม่พึงปรากฏได้

ภพคือภาวะความเป็นโลกอย่างใดอย่างหนึ่ง มีอยู่ในธรรมชาติ พร้อม
จะให้เป็นทีอาศัยของสิ่งมีชีวิตตามวาลนาในแต่ละชาติ

กามภพ คือ โลกสำหรับเหล่าสัตว์ที่มีเพศ
ชายเพศหญิง นับแต่นรก เตร็จฉาน เปרט
มนุษย์ ขึ้นไปถึงเทวดา

รูปภพ คือ โลกสำหรับเหล่าสัตว์ที่ปราศจาก
เพศ แต่มีรูปพรรณสัณฐานภายนอกแบบบุรุษ
ได้แก่ เหล่าพรหมที่มีรูปร่างหน้าตา

อรูปภพ คือ โลกสำหรับเหล่าสัตว์ที่
ปราศจากเพศและรูปร่างหน้าตา ได้แก่ เหล่า
พรหมที่มีแต่จิต

เพราะอุปาทานมี ภาพจึงมีขึ้นมาได้

ก็ถ้า ‘อุปาทาน’ มิได้มีแก่ใครๆ โดยอาการหลงผูกติดในกาม มิได้มีแก่ใครๆ โดยอาการหลงผูกติดอยู่กับความเชื่อผิดๆ มิได้มีแก่ใครๆ โดยอาการหลงผูกติดอยู่กับการปฏิบัติตนผิดๆ มิได้มีแก่ใครๆ โดยอาการหลงผูกติดอยู่กับความรู้สึกว่ามีตัวตน เช่นนั้นภาพก็ไม่พึงปรากฏได้

อุปาทานคืออาการที่จิตยึดมั่นไม่ปล่อย เปรียบเหมือนนิพพานการผูกหมู่สัตว์ไว้กับภาพที่นำปารัตนา นับแต่แรงดึงดูดทางกายและสลายใจผูกพันทางใจแบบมนุษย์ ตลอดไปจนกระทั่งความยึดติดอยู่กับความรู้สึกในตัวตนที่ยิ่งใหญ่แบบพรหม

เพราะตัณหา มีอุปาทานจึงมีขึ้นมาได้

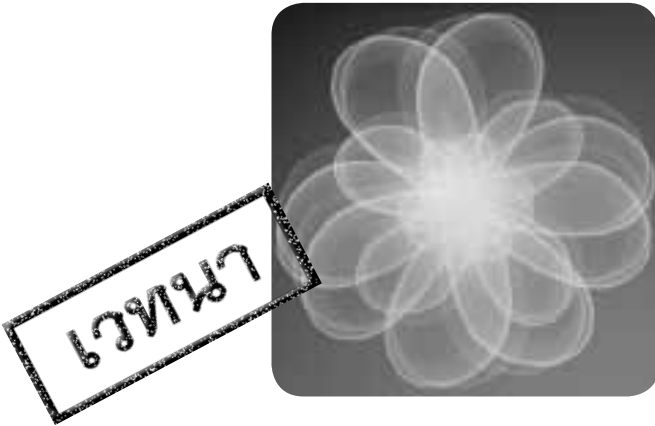
ก็ถ้า ‘ตัณหา’ มีได้มีแก่ใครๆ โดยความเป็นอาการทะยานอยาก เห็นรูปที่ชอบ โดยความเป็นอาการทะยานอยากได้ยินเสียงที่ชอบ โดยความเป็นอาการทะยานอยากได้กลิ่นที่ชอบ โดยความเป็นอาการทะยานอยากลิ้มรสที่ชอบ โดยความเป็นอาการทะยานอยากสัมผัสที่ชอบ โดยความเป็นอาการทะยานอยากเสพภาวะทางใจที่ชอบ เช่นนั้น อาการหลงผูกติดทั้งหลายก็ไม่พึงปรากฏได้

ตัณหาคืออาการทะยานของจิตที่พุ่งเข้าสู่สัมผัสอันน่าชอบใจที่เป็นเป้าหมาย เปรียบเหมือนแรงดึงดูดลึกลับออกจากแสงอย่างแรง ยากที่จะจับได้ไล่ทันหรือหยุดยั้ง ลึกลับลงกลางคืน ยิ่งแรงส่องมากเท่าไร การบิบัติของลึกลับ หรืออวิชชาคือการเกิดอุปาทาน ก็ยิ่งแรงขึ้นเท่านั้น

เพราะเวทนามี ตัณหาจึงมีขึ้นมาได้

ก็ถ้า ‘เวทนา’ มิได้มีแก่ใครๆ โดยการเป็นความรู้สึกสุขทุกข์ที่เกิดจากตาเห็น สุขทุกข์ที่เกิดจากหูได้ยิน สุขทุกข์ที่เกิดจากจมูกได้กลิ่น สุขทุกข์ที่เกิดจากลิ้นลิ้มรส สุขทุกข์ที่เกิดจากกายสัมผัส สุขทุกข์ที่เกิดจากมโนสัมผัส เช่นนั้น ความอยากทางกามคุณ ความอยากเป็นนั่นเป็นนี่ และความไม่อยากเป็นนี่เป็นนั่น ก็ไม่พึงปรากฏได้

เวทนาคือความรู้สึก ซึ่งมีทั้งสุขเสวย และอดีตอดีตเป็นทุกข์ อาจจะเป็นเอง ด้วยความรู้สึกอันเป็นไปในทางกาย หรือทางใจ

เพราะเวทนาและตัณหา
ความตระหนี่และการก่อบาปจึงมีขึ้นมาได้

เพราะอาศัยเวทนาจึงเกิดตัณหา เพราะอาศัยตัณหาจึงเกิดการแสวงหา เพราะอาศัยการแสวงหาจึงเกิดลาภ เพราะอาศัยลาภจึงเกิดการยอมปลงใจให้ เพราะอาศัยการยอมปลงใจให้จึงเกิดการรักใคร่พิงใจ เพราะอาศัยการรักใคร่พิงใจจึงเกิดการพะวง เพราะอาศัยการพะวงจึงเกิดความยึดถือ เพราะอาศัยความยึดถือจึงเกิดความตระหนี่ เพราะอาศัยความตระหนี่จึงเกิดการปกป้องผลประโยชน์ เพราะอาศัยการปกป้องผลประโยชน์จึงเกิดเรื่อง เกิดอกุศลธรรมอันเลวร้ายมีใช้น้อย เช่น การถือไม้ ถือนมิต การทะเลาะ การแก่งแย่ง การวิวาท การขื่นมิ่งขื่นกู การใช้คำเสียดแทงใจ และการไปปิดมดเท็จ หากการปกป้องผลประโยชน์ไม่มีอยู่ อกุศลธรรมและการก่อบาปก่อกกรรมต่อกันก็ไม่พึงปรากฏได้

เพียงมีมูลเหตุให้เห็นแก่ตัว กรรมอันก่อขึ้นเพื่อตัวเองก็ไหลตามมา เป็นดีบ้างเป็นเลวบ้างออกซึ่งความเห็นแก่ตัว เป็นชั่วบ้างเป็นดีบ้างตามความเห็นแก่ตัว ถ้าไม่มีความเห็นแก่ตัวแล้ว ก็จะไม่เกิดการแบ่งข้างแย่งชิงใดๆ เลย

เพราะผัสสะมี เวทนาจึงมีขึ้นมาได้

ก็ถ้า ‘ผัสสะ’ มีได้มีแก่ใครๆ โดยความเป็นการสัมผัสด้วยตา การสัมผัสด้วยหู การสัมผัสด้วยจมูก การสัมผัสด้วยลิ้น การสัมผัสด้วยกาย และการสัมผัสด้วยใจ เช่นนั้น เวทนาจึงไม่พึงปรากฏได้

ผัสสะ

ผัสสะคือการกระทบกันระหว่างตากับรูป หูกับเสียง จมูกกับกลิ่น ลิ้นกับรส กายกับการแตะต้อง และใจกับนามธรรมทั้งปวง

เพราะนามรูปมี ผัสสะจึงมีขึ้นมาได้

ก็ถ้า ‘นามรูป’ อันมีทั้งรูปกายกับทั้งความรู้สึกนึกคิดประกอบรวมอยู่ด้วยกัน มิได้มีแก่ใครๆแล้ว การสัมผัสกระทบทางกายก็ไม่พึงปรากฏได้ การที่จะสัมผัสรู้จักชื่อเรียกของสิ่งหนึ่งๆก็ไม่พึงปรากฏได้

นามรูปคือภาวะทางธรรมชาติแห่งการรวมตัวกันระหว่างรูปธรรมกับนามธรรม รูปธรรม ได้แก่ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง กระตูก เส้นเอ็น กุล้ามเนื้อ ประสาทสัมผัสต่างๆ ส่วนนามธรรม ได้แก่ ธรรมชาติแห่งการรู้สึกได้ ธรรมชาติแห่งการนึกคิดได้

เพราะวิญญาณมี นามรูปจึงมีขึ้นมาได้

ก็ถ้า ‘วิญญาณ’ ไม่อาจหยั่งลงในครรภ์แห่งมารดา นามรูปในครรภ์แห่งมารดาก็ไม่อาจสืบต่อก่อร่างเป็นมนุษย์ในครรภ์ หรือถ้าวิญญาณหยั่งลงในครรภ์แห่งมารดาแล้วล่องเลยไป จะมีนามรูปบังเกิดขึ้นโดยความเป็นมนุษย์เต็มตัวเช่นนี้ก็หาได้ไม่

วิญญาณของทารกชายหรือทารกหญิงก็ดี วิญญาณของเด็กน้อยในวัยเยาว์ก็ดี ถ้าไม่อาจสืบต่อได้แล้ว นามรูปจักเจริญเติบโตขึ้นเป็นหนุ่มเป็นสาวก็หาได้ไม่

เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ต้องกล่าวว่า ถ้าวิญญาณไม่มี นามรูปก็ไม่พึงปรากฏได้ และในทางกลับกัน ถ้าวิญญาณจักไม่ได้ นามรูปเป็นที่อาศัยเสียแล้ว ความเกิดขึ้นแห่งชาติขรามรณะและกองทุกข์ ก็ไม่พึงปรากฏด้วย

วิญญาณ

วิญญาณคือธาตุรู้ แต่เพื่อจะรู้อะไรในโลกมนุษย์ ก็ต้องอาศัย
หูตาของมนุษย์ ส่วนกายมนุษย์จะเกิดและโตได้ก็ต้องอาศัย
วิญญาณมาประกอบ ฉะนั้น ทั้งนามรูปและวิญญาณจึงได้ชื่อว่าเป็น
อาศัยซึ่งกันและกันในการเกิด

เพราะสังขารมี วิญญาณจึงมีขึ้นมาได้

การสังสมกรรมอันเป็นบุญบ้าง เป็นบาปบ้าง เป็นสมาธิงานตั้งมั่น
ไม่หวั่นไหวบ้าง ตกแต่งให้เกิดภูมิแห่งวิญญาณต่างๆ

ผลของกรรมอันพิสดารของเหล่าสัตว์ต่างๆ ทำให้บางภูมิแห่ง
วิญญาณมีรูปร่างต่างกัน และมีความรู้สึกรู้สาในภาวะแห่งตนต่าง
กัน เช่น เหล่ามนุษย์ เหล่าเทพบางจำพวก เหล่าสัตว์ต้องโทษบาง
จำพวก

บางภูมิแห่งวิญญาณ มีรูปร่างต่างกัน แต่มีความรู้สึกรู้สาในภาวะ
แห่งตนเหมือนกัน เช่น เหล่าสัตว์ผู้เกิดในอบายบางจำพวก เหล่า
พรหมผู้บังเกิดขึ้นด้วยอำนาจแห่งปฐมฌานอันเป็นสภาพตั้งมั่นไม่
หวั่นไหว

บางภูมิแห่งวิญญาณ มีรูปร่างเหมือนกัน แต่มีความรู้สึกรู้สาในภาวะ
แห่งตนต่างกัน เช่น เหล่าพรหมชั้น ‘อาภัสสร’ ผู้มีรัศมีแผ่ซ่าน
เปล่งปลั่ง

บางภูมิแห่งวิญญาณ มีรูปร่างอย่างเดียวกัน มีความรู้สึกรู้สาใน
ภาวะแห่งตนเหมือนกัน เช่น เหล่าพรหมชั้น ‘สุภกิณหะ’ ผู้มีความ
เรื่องรองเป็นอันมาก

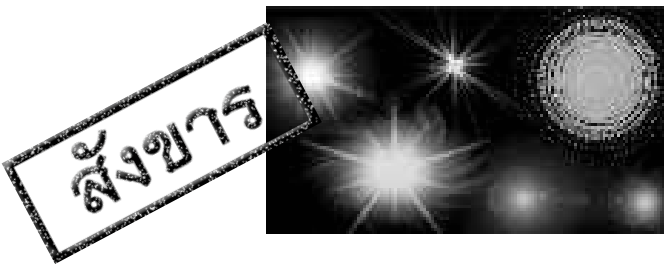
บางภูมิแห่งวิญญาณ ไร้รูปร่าง ปราศจากความรู้สึกรู้สาในภาวะอัน

เนื่องด้วยรูป เช่น เหล่าพรหมผู้เข้าถึงฌานสมาธิด้วยการน้อมนึกถึงความว่างไม่มีประมาณแห่งอากาศ

บางภูมิแห่งวิญญาน ไร้รูปกาย ปราศจากความรู้สึกรู้สาในภาวะอันเนื่องด้วยรูป อีกทั้งก้าวล่วงความว่างอย่างอากาศไป เข้าถึงฌานสมาธิด้วยการน้อมนึกถึงความสว่างรู้ไม่มีประมาณแห่งวิญญาน

บางภูมิแห่งวิญญาน ไร้รูปกาย ปราศจากความรู้สึกรู้สาในภาวะอันเนื่องด้วยรูป อีกทั้งก้าวล่วงความว่างอย่างอากาศและความสว่างรู้แห่งวิญญาน เข้าถึงฌานสมาธิด้วยการน้อมนึกถึงความไม่มีอะไรอยู่เลย

ความต่างแห่งวิญญานในภูมิต่างๆ บันดาลขึ้นจากวิบากแห่งกรรม หากปราศจากการสั่งสมบุญบาป หรือปราศจากการสั่งสมสมาธิเพื่อความตั้งมั่นไม่หวั่นไหวแล้ว ความต่างแห่งวิญญานในภูมิต่างๆ ก็ไม่พึงปรากฏได้

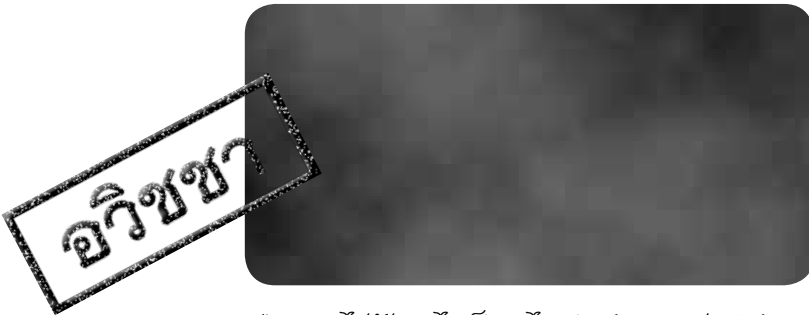

สังขารคือการปรุงแต่งทางจิตให้เป็นดี เป็นร้าย เป็นสว่าง เป็นมืด เป็นสมาธิ เป็นพุทฺธชาน แล้วแต่ละแบบก็มีความเข้มข้นต่างกัน จึงก่อให้เกิด 'ที่ตั้งที่อยู่' ของวิญญานแต่ละจำพวก อันพิศดารหลากหลาย

เพราะอวิชชา มี สังขารจึงมีขึ้นมาได้

เพราะความไม่รู้โทษแห่งการที่วิญญูณต้องดับสลายแล้วกลายเป็นอื่น และเพราะความไม่รู้ทางออกจากภูมิแห่งวิญญูณทั้งปวง สัตว์ทั้งหลายจึงมีมาเกิดเพลิดเพลินในภูมิแห่งวิญญูณของตน และหลงสั่งสมบุญ หลงสั่งสมบาป หรือหลงสั่งสมสมาธิเพื่อความตั้งมั่นไม่หวั่นไหวกันอยู่

ต่อเมื่อรู้แจ้งในความเป็นภูมิแห่งวิญญูณหนึ่งๆ รู้แจ้งในการเกิด รู้แจ้งในการดับ รู้คุณและโทษในความเป็นภูมิแห่งวิญญูณหนึ่งๆ ตลอดจนรู้ทางออกจากภูมิแห่งวิญญูณ ก็ย่อมหมดความเพลิดเพลินยินดี แล้วพ้นจากภูมิแห่งวิญญูณทั้งปวงเสียได้

อวิชชาคือความไม่รู้ว่าอะไรเป็นอะไร สำคัญผิดคิดว่ามีตัวของตนอยู่แน่ๆ ไม่เฉลียวคิดเลยว่าภาวะคิดนี้ถูกลืมได้ มีสติรู้เห็นได้โดย่างนี้ เป็นเพียงวิญญูณในภูมิหนึ่ง ซึ่งวันหนึ่งจะต้องแปรเป็นอื่นตามกรรม กับทั้งไม่รู้เลยว่าถ้าจะออกจากความไม่แน่นอนนี้ ต้องทำกันอย่างไร

ภาพรวมของเหตุผล ในการเกิดการตาย

ความยากของ ‘ปฏิจจนมุขปาถ’ ไม่ได้อยู่ที่การทำความเข้าใจว่า การมีสิ่งหนึ่ง เป็นเหตุให้อีกสิ่งหนึ่งมีขึ้นได้ แต่ยากตรงข้อจำกัดในการเห็น

เราเห็นแต่ว่ามี การเกิด แก่ เจ็บ ตาย อยู่จริง แต่ไม่ทราบว่าการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นเพียงชาติชาติหนึ่งจริง ๆ หรือเปล่า เนื่องจากมนุษยธรรมดาระลึกชาติไม่ได้

เราเห็นว่าภาพของสิ่งมีชีวิตที่มีเพศชายเพศหญิง เพศผู้เพศเมีย นั้น เป็นของจริง แต่ก็จริงเฉพาะเท่าที่เห็นว่าเป็นโลกมนุษย์กับโลกไตรภพ มนุษย์ธรรมดาไม่มีตาที่พยัส่องไปเห็นได้ว่า ยังมีบรรดาภาพของสิ่งมีชีวิตที่มีเพศอื่น ๆ อีก เช่น นรก เปรต และเทวดานางฟ้า

อย่าว่าแต่นรกสวรรค์ที่ตามองไม่เห็น แม้สิ่งที่ตาเห็นชัด ๆ เช่น กำเนิดมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย ก็ยากจะเข้าใจเหตุผลในเชิงนามธรรม อย่างเช่นการ ‘บังเอิญติดลูก’ นั้น แม้แต่แพทย์ผู้จัดชั้นตอนผสมเทียมให้ ก็ไม่อาจให้คำรับรองร้อยเปอร์เซ็นต์ว่า จะช่วยให้ชายหญิงสมใจได้ลูกในความพยายามผสมเทียมครั้งใด และถึงแม้ทำสำเร็จ ก็ไม่อาจให้คำอธิบายได้ว่า มีวิญญาณมาหยั่งลงในครรภ์มารดา ในเมื่อแพทย์

ก็เป็นมนุษย์ธรรมดา มองวิญญาณด้วยตาเปล่าไม่เห็น

และเมื่อมนุษย์ธรรมดาไม่อาจเห็นเหตุผลของการเกิดการตาย ด้วยความหยั่งรู้ทางจิตอย่างแท้จริง จึงไม่มีทางรู้เลยว่า เราเป็นเพียง วิญญาณชนิดหนึ่งในอีกหลายต่อหลายชนิด และไม่มีทางรู้เลยว่า วัน หนึ่งความเป็นวิญญาณชนิดนี้ต้องเคลื่อนไปสู่ภพภูมิอื่นตามกรรม

ถึงแม้รู้บ้างแล้ว เห็นนรกสวรรค์ได้บ้างแล้ว ก็ยังยากขึ้นไปกว่า นั้น ถ้าจะให้ทราบว่ายังมีธรรมชาติอื่นนอกเหนือไปจากภพภูมิทั้งหลาย นั่นคือ การพ้นไปจากภพภูมิทั้งหลาย รู้แจ้งว่าการเป็นอิสระ จากภูมิแห่งวิญญาณทั้งปวงนั้น แสนดี แสนสบายเพียงใด

เมื่อไม่เห็น จึงมัวหลงเพลิดเพลिनอยู่กับเหยื่อล่อตรงหน้า ทำดี บ้าง ทำชั่วบ้าง ทำสมาธิให้ตั้งมั่นบ้าง นี่เองเป็นที่มาของการสะสมบุญ บ้าง สะสมบาปบ้าง โดยไม่รู้เลยว่าผลของบุญและบาปจะก่อสุขก่อทุกข์ อย่างไม่ใช่นาทีเดียว

หลังตายจากความเป็นอย่างหนึ่ง แต่ละคนต่างก็ป้ายหน้าไปสู่ ความเป็นอีกอย่างหนึ่ง ผลของกรรมย่อมบันดาลให้เกิดวิญญาณที่ เหมาะกับกรรม และเข้าไปสู่ภพอันเป็นที่สถิตแห่งเหล่าวิญญาณใน ระดับชั้นเดียวกัน ตรงนี้เป็นความเข้าใจที่สำคัญมาก นั่นคือ วิญญาณ อมตะไม่มี มีแต่วิญญาณชั่วคราว และทุกครั้งก็ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่บันดาลขึ้นด้วยกรรม

ด้วยวิญญาณที่ยังลงไปรวมกับนามรูป ครองนามรูปอันเป็น เครื่องรับสัมผัสทั้งหลาย จึงเกิดสัมผัสต่าง ๆ ทั้งทางตา หู จมูก ลิ้น

กาย และใจ

ด้วยสัมผัสต่าง ๆ จึงเกิดความสุขและความทุกข์ตามสภาพ

ด้วยความสุขและความทุกข์ในแต่ละสัมผัส จึงเกิดความทะยานอยากเล่นไปหาความสุข และเกิดความทะยานอยากหนีไปจากทุกข์

ด้วยความฟุ้งทะยานออกไปพบกับผัสสะสมหวัง จึงเกิดความปักใจยึดมั่นถือมั่นว่านี่แหละดีแล้ว แต่ถ้าฟุ้งทะยานออกไปแล้วพลาดเป้า ก็ปักใจยึดมั่นว่าต้องหาเป้ากันใหม่ ผูกติดอยู่กับสิ่งนั้นสิ่งนี้ เปื่อแล้วก็เปลี่ยนไปผูกกับอีกสิ่งหนึ่ง เป้าหมายอาจเป็นสิ่งที่จับต้องได้ภายนอก หรือไม่ก็อาจเป็นสิ่งที่รู้สึกได้เฉพาะตนอันเป็นภายใน เช่น สุขในสมาธิอันล้ำลึก เป็นต้น

ด้วยความหลงผูกติดในภาวะ ภาวะอันเป็นภพชาติทั้งหลายจึงเกิดขึ้นและมีอยู่เพื่อรองรับเหล่าสัตว์ หรือจะคิดในทางกลับกันก็ได้ คือมีกรงขังพร้อมเหยื่อล่ออยู่ จึงมีเหล่าสัตว์สมัครใจเข้ามาติดอยู่ในกรง เพื่อเสพเหยื่อล่ออย่างไม่รู้จักเบื่อหน่ายกัน

แม้ภพของเปรตที่ยังอยากกลับมามีชีวิตเยี่ยงมนุษย์ก็มีอยู่ เพื่อรองรับมนุษย์ที่ตายแบบทำใจไม่ได้

ถามว่าคนส่วนใหญ่ยังยึดติดอยู่มาก ทำไมไม่กลับมาให้เยอะกว่านี้ จะได้เป็นปรากฏการณ์สามัญที่รับรู้และเชื่อตามกันได้ทั่วโลก?

คำตอบคือพวกเขาอาจพยายามกลับมา แต่คุณไม่เห็นเอง!

วิธีส่งญาติแบบพุทธ

ไม่มีใครไม่เชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย
ในขณะที่กำลังจะตาย...

การได้พูดคุยกับใครในช่วงท้าย ๆ ชีวิต มีความหมายมากกว่าที่คิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้ป่วยมิได้เตรียมตัวรับมือวาระสุดท้ายไว้ก่อนด้วยตนเอง มิได้มีศรัทธา มิได้มีความรู้ มิได้มีความเข้าใจ จิตจะแว้งคว้างคล้ายคนหลงทาง ได้ยินเสียงใครบอกให้หันซ้ายก็ไปทางซ้าย ได้ยินเสียงใครบอกให้หันขวาก็ไปทางขวา

เมื่อทำความเข้าใจว่า ผู้ป่วยระยะสุดท้ายมักมีจิตที่หวั่นไหวง่าย คล้อยตามง่าย คำพูดแม้เพียงเล็กน้อยที่ไม่สมเหตุผล ก็อาจบังเกิดผลใหญ่หลวงได้ เมื่อนั้น คุณจะเห็นความสำคัญของการเตรียมคำพูดไว้ก่อน ในแบบที่มั่นใจว่าเป็นแนวทางของคนรู้จักจริง ไม่ใช่เวลามาลองผิดลองถูก เพราะถ้าผิดขึ้นมา จะหาการตายรอบใหม่มาแก้ตัวกันไม่ได้

ความเข้าใจที่ถูกต้องที่สุดของคุณ อาจเป็นทางไปดีที่สุดของญาติก็ได้

ถ้าญาติเคยเป็นคนไม่เชื่อเรื่องชาติหน้า แล้วคุณเกรงว่าญาติจะต้อตั้งหากสนทนากันในเรื่องทำนองนี้ ก็ขอให้ตั้งความเชื่อไว้ก่อนว่า ความรู้สึกของผู้ป่วยระยะสุดท้าย ต่างกันมากกับความรู้สึกของคนปกติที่ยังอยู่ได้อีกนาน ที่จะคิดต่อต้าน อยากรัดค้ำ หรืออยากถกเถียงว่านรกสวรรค์มีจริงหรือไม่จริง จะอ่อนกำลังลงจนแทบไม่เหลือ

อุปมาเหมือนคนหลงทางเข้าป่าแบบไม่รู้เหนือรู้ใต้ ระหว่างทางที่เดินผ่าน บางทีก็พบหินสวย แก้วใส เลยเก็บขึ้นมาพกติดตัวไปด้วย แต่บางทีก็พบพืชพันธุ์บางชนิดส่งกลิ่นล่อใจ แม้รู้สึกระคาย แต่ก็อด

ไม่ได้ที่จะเก็บเกี่ยวติดตัวมาด้วยเช่นกัน ทั้งที่ไม่ทราบเลยว่าจะเก็บไว้
ทำไม

เดินทางตัดป่ามาเรื่อยๆอย่างไม่ทราบว่าจะเมื่อใดจะถึงเวลาพ้น
แต่ด้วยเพราะเส้นทางของป่านั้นเป็นทางตรง จึงดุ่มเดินมาเรื่อยๆ
กระทั่งป่าโปร่งขึ้นทุกที จึงเริ่มสันนิษฐานว่า น่าจะใกล้ได้ออกจากป่า
เร็วขึ้นแล้ว

ยิ่งใกล้เขตสิ้นสุดแนวป่า สัตว์ชาติญาณจะยิ่งบอกตนเองว่า หิน
สวยที่เก็บมา พืชพันธุ์ธัญญาที่แบกไว้ ไม่น่าจะเป็นไปเพื่อทิ้งเปล่า แต่
ยังต้องติดตัวต่อไป และน่าจะได้ในทางใดทางหนึ่ง

ฉันใดก็ฉันนั้น อุปไมยคนเราสั่งสมมาทั้งบุญ ทั้งบาป ทั้งความ
ทรงจำด้านสว่าง และทั้งความทรงจำด้านมืด เมื่อใกล้ตาย ย่อมไม่มี
ใครฝืนหลอกตัวเองต่อไปได้ว่า จบแล้วก็แล้วกัน สมองตายเมื่อไรก็
ไม่มีอะไรเกิดขึ้นอีก ทุกสิ่งจะถูกทิ้งไว้ให้หายสูญพร้อมกับศพอันจะต้อง
เน่าเปื่อยไร้ประโยชน์ของตน กรรมทั้งหลายที่ก่อไว้ล้วนดับหายสลาย
ไปพร้อมลมหายใจสุดท้ายนั่นเอง

ต่อให้เคยเชื่อว่าตายแล้วสูญมาทั้งชีวิต หรืออยากเชื่อใจแทบ
ขาดว่าชีวิตเป็นเพียงการทำงานของสมอง ทำอะไรไว้จะไม่มีผล แต่
ณ ขณะแห่งมรณาก็รู้สึกเชื่อไม่ลงอีกต่อไปเลย

ฉะนั้น อย่าดูถูกความสามารถของคุณเอง แม้จะรู้สึกเหมือนยัง
ไม่รู้ไม่เข้าใจ ไม่จะแจ้งเกี่ยวกับเรื่องหลังความตาย แต่ถ้าคุณพูดให้ผู้
ป่วยระยะสุดท้ายฟังแล้วสบายใจ ธรรมชาติของเขาหรือเธอก็จะทำงาน

เอง รับผิดชอบจัดการต่อยอดยาวไกลเกินกว่าที่คุณจะคิดฝันว่าเป็นได้ขนาดนั้น

ขอให้ระลึกไว้ว่า สำหรับผู้อยู่ในช่วงสุดท้ายของชีวิตที่ยังพึ่งบุญของตัวเองไม่ได้ ระลึกถึงบุญที่เคยทำไม่ไหว ทำบุญด้วยใจในปัจจุบันไม่เป็น ก็มีแต่ญาติพี่น้องเอง เป็นบุญสุดท้ายที่เหลือให้พึ่งพา ด้วยการระลึกเช่นนี้ คุณจะกระตือรือร้น มีกำลังใจทำตัวเป็น ‘ที่พึ่งทางวิญญาณ’ มากกว่าที่เคย

หลักการส่งญาติขึ้นฟ้า ของพระพุทธเจ้า

ใน ‘คิลานสูตร’ พระพุทธเจ้าให้หลักวิธีส่งญาติขึ้นฟ้า เงื่อนไขคือ ผู้ป่วยใกล้มรณะที่เข้าข่ายส่งให้ไปได้ได้ตามแบบของพระองค์ ต้องเป็นชาวพุทธผู้มีสติปัญญา รักษาศีลมาดี โดยเฉพาะในช่วงท้ายๆ ของชีวิต ซึ่งจะง่ายและเป็นไปได้จริงที่ญาติจะช่วยพูดปลอบเป็นชั้นๆ ให้เกิดความเบาใจ กะเทาะเปลือกความพะวงที่ห่อหุ้มอยู่ให้หลุดออกที่ละเปลาะ ดังนี้

๑ สร้างความอุ่นใจ โดยย้ำเตือนให้ผู้ป่วยระลึกถึงธรรมะที่มีจริงในตน และนำทุนรอนมาใช้ อาศัยพาตนออกจากโลกด้วยความเบาสบาย

พระพุทธเจ้าตรัสเรียกธรรมะดังกล่าวว่า ‘ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความเบาใจ ๔ ประการ’ ได้แก่ ความเสื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระพุทธเจ้า ผู้บริสุทธิ์หมดจดจากกิเลสหนึ่ง ความเสื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระธรรมอันพระพุทธเจ้าแสดงไว้ดีแล้วหนึ่ง ความเสื่อมใสอันไม่หวั่นไหวในพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบหนึ่ง และสุดท้ายคือศีลที่พระอริยเจ้ารักหนึ่ง เมื่อศีลไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่างพร้อย ก็ย่อมเป็นไปเพื่อสมาธิ มีจิตตั้งมั่นแจ่มใส ในขณะที่ต้องละร่างนี้ไป

๒

คลายความห่วงใยในบิดามารดา ถ้าเขายังมีความห่วง ก็ให้กล่าวว่า ถึงแม้ห่วงหรือไม่ห่วง บิดาและมารดาที่ต้องล้มหายตายจาก เหมือนกับที่เขากำลังจะต้องละจากโลกนี้ไปเช่นกัน

๓

คลายความห่วงบุตรและภรรยา ถ้าเขายังมีความห่วง ก็ให้กล่าวว่า ถึงแม้ห่วงหรือไม่ห่วง บุตรและภรรยาก็ต้องล้มหายตายจาก เหมือนกับที่เขากำลังจะต้องละจากโลกนี้ไปเช่นกัน

๔

คลายความยินดีในสิ่งน่าติดใจในโลกนี้ ถ้าเขายังมีความติดใจในกามคุณ ๕ อันเป็นของมนุษย์ ก็ให้กล่าวว่า กามอันเป็นทิพย์ของสวรรค์ชั้น ‘จาตุมหาราช’ ดีกว่า ประณีตกว่ากามอันเป็นของมนุษย์

๕

เมื่อเห็นเขาอยากได้กามอันเป็นทิพย์ในสวรรค์ชั้น จาตุมหาราชแล้ว ก็ให้กล่าวว่า กามอันเป็นทิพย์ของสวรรค์ชั้น ‘ดาวดึงส์’

ดีกว่า ประณิตกว่านั้นอีก

๖ เมื่อเห็นเขาอยากได้กามอันเป็นทิพย์ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์แล้ว ก็ให้กล่าวว่า กามอันเป็นทิพย์ของสวรรค์ชั้น ‘ยามา’ ดีกว่า ประณิตกว่านั้นอีก

๗ เมื่อเห็นเขาอยากได้กามอันเป็นทิพย์ในสวรรค์ชั้นยามาแล้ว ก็ให้กล่าวว่า กามอันเป็นทิพย์ของสวรรค์ชั้น ‘ดุสิต’ ดีกว่า ประณิตกว่านั้นอีก

๘ เมื่อเห็นเขาอยากได้กามอันเป็นทิพย์ในสวรรค์ชั้นดุสิตแล้ว ก็ให้กล่าวว่า กามอันเป็นทิพย์ของสวรรค์ชั้น ‘นิมมานรดี’ ดีกว่า ประณิตกว่านั้นอีก

๙ เมื่อเห็นเขาอยากได้กามอันเป็นทิพย์ในสวรรค์ชั้นนิมมานรดีแล้ว ก็ให้กล่าวว่า กามอันเป็นทิพย์ของสวรรค์ชั้น ‘ปรนิมมิตวสวัตตี’ ดีกว่า ประณิตกว่านั้นอีก

๑๐ เมื่อเห็นเขาอยากได้กามอันเป็นทิพย์ในสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตตีแล้ว ก็ให้กล่าวว่า ‘พรหมโลก’ ดีกว่า ประณิตกว่านั้นอีก

๑๑ เมื่อเห็นเขาอยากเข้าถึงพรหมโลกอันมีอายุยืนกว่า
สวรรค์ทั้งปวง ก็ให้กล่าวว่า แม้พรหมโลกก็ไม่เที่ยง และยังมีสำคัญ
มันหมายความว่า มีตัวตน ขอให้พรากรจิตออกจากพรหมโลก แล้วนำจิต
เข้าไปสู่การ ‘ดับความสำคัญมันหมายความว่า มีตัวตน’ จะดีที่สุด

ถึงตรงนั้น จะไม่มีความต่างอะไรกัน ระหว่างอุบาสกผู้มีจิตพ้น
แล้วอย่างนี้ กับภิกษุผู้พ้นแล้วตั้งร้อยปี เพราะยอมถึงความเป็นที่สุด
คือ พ้นทุกข์ทั้งปวงด้วยวิมุตติเหมือนกัน

พระสารีบุตรสังคิษย์ ขึ้นสู่พรหมโลก

หากคุณขบใจว่า ใน ‘คิลานสูตร’ นั้น เหมือนเป็นหลักการกว้างๆ
มากกว่าที่จะเป็นวิธีการชัดเจน ก็ลองมาดูตัวอย่างที่มีการให้วิธีกันตรงๆ
ดังเช่นใน ‘ธัญขานสูตร’ กัน

เรื่องนี้เป็นเรื่องของพราหมณ์ ซึ่งเป็นคนนอกศาสนา แต่นับถือ
พระสาวกของพระพุทธเจ้าเป็นครูบาอาจารย์ พระสาวกดังกล่าวมีนาม
ว่า ‘สารีบุตร’ ซึ่งได้รับการยกย่องจากพระพุทธเจ้าว่า เป็นเลิศทาง
ปัญญา กล่าวคือ ท่านมีความเป็นรองทางสติปัญญา ก็เพียงพระพุทธเจ้า

พระองค์เดียว นอกนั้น หากใครจะกวาดตาไปตลอดสามโลก ก็จะไม่พบว่ามีผู้ใด ที่ฉลาดโลก ฉลาดธรรมทัดเทียมท่านได้เลย

เรื่องเริ่มขึ้นในเขตพระนครราชคฤห์ ธัญชานิพราหมณ์ กำลังใช้คนให้รีดนมโคอยู่ที่คอกภายนอกพระนคร แล้วได้เห็นท่านพระสารีบุตรกำลังมาแต่ไกล เกิดนึกเสียดใจในสรีรภาพแห่งองค์ท่าน แม้ท่านจะเป็นบรรพชิตนอกเขตความเชื่อของตนก็ตาม

ธัญชานิพราหมณ์เข้าไปหาท่านพระสารีบุตร กล่าวนิมนต์ให้ท่านดื่มน้ำนมสดของเขา พระสารีบุตรปฏิเสธ เนื่องจากท่านทำกตกรรมเสร็จแล้ว แต่ก็ชักชวนให้ไปสนทนากันที่โคนต้นไม้

เมื่อต่างนั่งในที่อันสมควรแก่ฐานะของกัน ท่านพระสารีบุตรก็ไถ่ถามตามธรรมเนียมพุทธว่า

“คุณธัญชานิ ท่านยังประพฤติธรรมอยู่หรือเปล่า?”

พราหมณ์ได้ตอบว่า

“ข้าแต่ท่านพระสารีบุตร ข้าพเจ้าจะประพฤติธรรมอย่างไรได้ เพราะไหนจะต้องเลี้ยงมารดาบิดา ไหนจะต้องเลี้ยงบุตรและภรรยา ไหนจะต้องเลี้ยงพวกทาสกรรมกรและคนรับใช้ ไหนจะต้องทำกิจสำหรับมิตรและอำมาตย์ ญาติสาโลหิต และแขกเหรื่อ ไหนจะต้องทำบุญที่ควรทำแก่บรรพบุรุษ บวงสรวงแก่เหล่าเทวดา ไหนจะต้องทำราชการให้แก่หลวง แม้กายนี้ของข้าพเจ้าก็ต้องให้อุ้มหน้า ต้องบริหารให้แข็งแรงอยู่ เท่านั้นเวลาก็หมดเสียแล้ว”

พระสารีบุตรท่านเห็นธัญชานีพราหมณ์เหนียวใจ และไม่เห็นว่าตนได้เหลือเวลาประกอบบุญเอาเสียเลย จึงปลอบว่า

“ดูกรธัญชานี ท่านเข้าใจว่าอย่างไร คนบางคนในโลกนี้เป็นผู้ประพฤติไม่ชอบธรรม กระทำเลวทรามกับบิดามารดา พอนายนิริยบาลจะจุดคร่าเขาผู้นั้นไปสู่นรก เขาจะขอได้ตั้งใจใหม่ว่า ‘เราเป็นผู้ประพฤติไม่ชอบธรรม กระทำเลวทรามกับบิดามารดา ขอนายนิริยบาลอย่าฟังจุดคร่าเราไปนรกเลย’ หรือกระทั่งบิดามารดาของเขาจะไหว้วอนขอแทนว่า ‘บุตรของเราเป็นผู้ประพฤติไม่ชอบธรรม กระทำเลวทรามกับบิดามารดา ไม่สมควรถูกนายนิริยบาลฟังจุดคร่าไปนรกแต่อย่างใดเลย’ ท่านคิดว่าพวกเขาจะขอสำเร็จไหม?”

“คงไม่ได้หรอก ท่านพระสารีบุตร ต่อให้เขาคร่ำครวญเท่าไร นายนิริยบาลก็คงต้องจับโยนลงนรกจนได้”

“ดูกรธัญชานี ท่านเข้าใจว่าอย่างไร บุคคลผู้ประพฤติไม่ชอบธรรม กระทำเลวทรามกับบิดามารดา กับบุคคลผู้ประพฤติชอบธรรม กระทำดีงามกับบิดามารดา คนเช่นไรประเสริฐกว่ากัน?”

“ข้าแต่ท่านพระสารีบุตร ผู้ประเสริฐย่อมเป็นผู้ประพฤติชอบธรรม กระทำดีงามกับบิดามารดาสีขอรับ”

“ดูกรธัญชานี การงานที่ทำโดยชอบธรรม เป็นทางหาทรัพย์ มาเลี้ยงบิดามารดาได้ ไม่ต้องทำกรรมชั่ว อีกทั้งเอื้อให้ทำบุญทำกุศลได้นั้น มีอยู่”

เมื่อกล่าวเช่นนั้นจบ ธนัญชานิปราหมณัก็เกิดความชื่นใจว่า ตนทำงานหาเงินหาทอง ก็จัดเป็นการประกอบบุญเช่นกัน เป็นการ ประพฤติธรรมเช่นกัน ในเมื่อนำรายได้มาจุนเจือครอบครัว เลี้ยงดูทั้ง บิดามารดา ทั้งบุตรภรรยา ทั้งข้าทาสบริวารและอื่นๆ ซึ่งเป็นตรงกันข้าม กับการกระทำประทุษร้ายพวกเขา หรือทิ้งขว้างไม่ดูแลพวกเขา

หากการทำร้ายกันจะต้องได้ไปนรก การทำดีต่อกันก็หน้าจะต้อง ได้ผลเป็นตรงข้าม คือ ไปสู่สวรรค์ นี่เป็นสิ่งที่พระสารีบุตรกล่าวไว้ให้ ธนัญชานิปราหมณัคิดต่อเอาเอง

ในเวลาต่อมา ธนัญชานิปราหมณัเป็นไข้หนัก เห็นท่าว่าคราว นี้ตนคงไม่รอด จึงเรียกคนมาสั่งให้ไปถวายบังคมพระบาทของ พระผู้มีพระภาคด้วยเศียรเกล้า เพื่อแจ้งว่าตนเป็นไข้หนัก และสั่ง ว่าหลังจากนั้น ให้เข้าไปไหว้ทำทานพระสารีบุตรถึงที่อยู่ แล้วขอ โอกาส ขอทานพระสารีบุตรจงได้โปรดอนุเคราะห์ มาเยี่ยมเยียน ธนัญชานิปราหมณั ณ ที่พำนักอาศัยด้วยเถิด

คนของธนัญชานิปราหมณักระทำตามคำขอทุกประการ และ ทานพระสารีบุตรก็รับนิมนต์ลูกศิษย์ต่างศาสนาด้วยโดยคุณณี จาก นั้น ท่านก็มาเยี่ยมพราหมณัถึงที่ตามปรารถนาครั้งสุดท้าย

พอมาถึงที่ และนั่งบนอาสนะที่เขาจัดถวายเรียบร้อยแล้ว พระสารี บุตรก็ได้ถามธนัญชานิปราหมณัว่า

“ดูกรธนัญชานิ ท่านยังพอทนไหวอยู่ไหม? พอจะยังชีวิตให้ เป็นไปได้หรือไม่? ทุกข์จากไข้ลดลงบ้างหรือยัง?”

ธัญชานิพราหมณ์กราบเรียนด้วยสุ้มเสียงแหบเครือว่า

“ข้าแต่ท่านพระสารีบุตร ข้าพเจ้าทนไม่ไหวแล้ว คงยังชีวิตต่อไปได้ไม่นาน ทุกขเวทนาของข้าพเจ้าแข็งกล้านัก มีแต่ทรุดลง ไม่ได้ขึ้นเลย ข้าแต่ท่านพระสารีบุตรผู้เจริญ เปรียบเหมือนมีใครกำลังใช้เหล็กแหลมคมกดศีรษะของข้าไว้ ลมเสียดแทงศีรษะหนักหนา ข้าแต่ท่านพระสารีบุตร ไหนจะที่ท้องอีก รวากับคนฆ่าวัวเอามีดสำหรับเชือดเนื้อมาเชือดท้องของข้าพเจ้าก็ไม่ปาน ข้าแต่ท่านพระสารีบุตร ไหนจะเนื้อตัวร้อนไปหมดอีก รวากับถูกใครยัดสองแขน ห้อยร่างข้าอย่างสดที่หลุมถ่านเพลิง อย่างไรก็ตามอย่างนั้น”

พระสารีบุตรเห็นว่าธัญชานิพราหมณ์มีจิตพะวงอยู่กับร่างกายอันทุกข์ทรมาณในปัจจุบัน จึงเปียงเบนความสนใจไปทางอื่นที่น่าชื่นใจกว่า อาศัยความรู้ที่ธัญชานิพราหมณ์มีอยู่แล้ว เกี่ยวกับเรื่องของภพภูมิ

“ดูกรธัญชานิ ท่านเข้าใจว่าอย่างไร นรกกับกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน อย่งไหนดีกว่ากัน?”

“กำเนิดสัตว์เดรัจฉานดีกว่านรกลีขอรับ ท่านพระสารีบุตร”

“ดูกรธัญชานิ ท่านเข้าใจว่าอย่างไร กำเนิดสัตว์เดรัจฉานกับวิสัยเปรต อย่งไหนดีกว่ากัน?”

“วิสัยเปรตดีกว่ากำเนิดสัตว์เดรัจฉานลีขอรับ ท่านพระสารีบุตร”

“ดูกรธัญชนิก ท่านเข้าใจว่าอย่างไร วิสัยแปรตกับมนุษย์ อย่างไร ไหนดีกว่ากัน?”

“มนุษย์ดีกว่าวิสัยแปรตสิขอรับ ท่านพระสารีบุตร”

“ดูกรธัญชนิก ท่านเข้าใจว่าอย่างไร มนุษย์กับเทวดาชั้น จาตุมหาราช อย่างไร ไหนดีกว่ากัน?”

“เทวดาชั้นจาตุมหาราชย่อมดีกว่ามนุษย์สิขอรับ ท่านพระสารีบุตร”

“ดูกรธัญชนิก ท่านเข้าใจว่าอย่างไร เทวดาชั้นจาตุมหาราช กับเทวดาชั้นดาวดึงส์ อย่างไร ไหนดีกว่ากัน?”

“เทวดาชั้นดาวดึงส์ย่อมดีกว่าเทวดาชั้นจาตุมหาราชสิขอรับ ท่านพระสารีบุตร”

“ดูกรธัญชนิก ท่านเข้าใจว่าอย่างไร เทวดาชั้นดาวดึงส์กับ เทวดาชั้นยามา อย่างไร ไหนดีกว่ากัน?”

“เทวดาชั้นยามาย่อมดีกว่าเทวดาชั้นดาวดึงส์สิขอรับ ท่าน พระสารีบุตร”

“ดูกรธัญชนิก ท่านเข้าใจว่าอย่างไร เทวดาชั้นยามากับเทวดา ชั้นดุสิต อย่างไร ไหนดีกว่ากัน?”

“เทวดาชั้นดุสิตย่อมดีกว่าเทวดาชั้นยามาสิขอรับ ท่านพระสารีบุตร”

“ดูกรธัญชนิก ท่านเข้าใจว่าอย่างไร เทวดาชั้นดุสิตกับเทวดา ชั้นนิมมานรดี อย่างไร ไหนดีกว่ากัน?”

“เทวดาชั้นนิมมานรดีย่อมดีกว่าเทวดาชั้นดุสิตลิขอรับ
ท่านพระสารีบุตร”

“ดูกรธัญชานี ท่านเข้าใจว่าอย่างไร เทวดาชั้นนิมมานรดีกับ
เทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตตี อย่างไหนดีกว่ากัน?”

“เทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตตีย่อมดีกว่าเทวดาชั้นนิมมานรดีสิ
ขอรับ ท่านพระสารีบุตร”

“ดูกรธัญชานี ท่านเข้าใจว่าอย่างไร เทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตตี
กับพรหมโลก อย่างไหนดีกว่ากัน?”

“ท่านพระสารีบุตรกล่าวว่าพรหมโลก ท่านพระสารีบุตรกล่าวว่า
ว่าพรหมโลก อย่างนั้นหรือขอรับ?”

คำว่า ‘พรหมโลก’ กระทบใจธัญชานีพราหมณ์อย่างแรง ถึง
ขนาดชัปเดตันให้อุทานติดกันถึงสองครา และนั่นก็ทำให้พระสารีบุตรมี
ความดำริว่า ‘พราหมณ์นี้น้อมใจไปในพรหมโลก ถ้ากระไร เราพึง
แสดงทางเพื่อความเป็นสหายกับพรหมแก่ธัญชานีพราหมณ์จะดี
กว่า’ แล้วจึงกล่าวว่า

“ดูกรธัญชานี เราจักแสดงทางเพื่อความเป็นสหายกับเหล่า
พรหม ท่านจงฟัง จงตั้งใจให้ดี”

“ขอรับท่านพระสารีบุตร”

ธัญชานีรับคำอย่างแข็งขัน ใจจดใจจ่อรอฟังด้วยทั้งหมดของ
กำลังลมเอือกทำย ๆ ของชีวิต เมื่อท่านพระสารีบุตรเห็นพราหมณ์ผู้เป็น

ลูกศิษย์มีความรักพร้อมแล้วเช่นนั้น ก็กล่าวว่า

“คุณธัญชานี เพื่อความเป็นสหายแห่งพรหม ภิกษุในธรรมวินัย ของพระตถาคตสามารถทำได้ โดยมีใจประกอบด้วยเมตตา มีความสงบ สุขอยู่ในใจ เอาความไม่อยากเบียดเบียนใครเป็นที่ตั้ง”

ธัญชานีปิดตาลง ทำตามท่านพระสารีบุตรกล่าวนำ คือ ตั้ง จิตไว้ที่ความไม่เบียดเบียน ปรรณาสันตีสุขและความสบายใจ อัน เป็นอาการของเมตตา

“จากนั้นแล้ว จงนึกปรารถนาให้บิดามารดา มีความสงบสุขเช่น เดียวกันด้วย”

พอมีความรู้สึกเป็นสุข มีความปลอดภัยแล้ว ฟังคำพระสารีบุตร เช่นนั้น จึงทราบด้วยใจว่าจะทำเช่นไรต่อ คือ นึกถึงใบหน้าของบิดาและ มารดา อันเป็นที่ตั้งของความเคารพรัก ง่ายต่อการปรารถนาที่จะแผ่แผ่ รสสุขทางใจไปให้พวกท่าน

ณ ขณะนั่นเอง จิตของธัญชานีก็เริ่มเปิดแผ่ ความเป็นสุขใน สมานแบบเมตตาอ่อนๆ กับทั้งมีความแน่วแน่วด้วยการจดจ่อ โหม่ใจ ศรัทธาเชื่อมั่นในถ้อยคำ ‘นำทาง’ ของท่านพระสารีบุตร

“จากนั้น ให้ท่านอาศัยใจอันประกอบด้วยเมตตา มีความสงบ สุขอยู่ในใจแล้วนั้น นึกปรารถนาให้ครูอาจารย์ มีความสงบสุขเช่น เดียวกันด้วย”

เมื่อท่านพระสารีบุตรเห็นธัญชานีแผ่เมตตาให้ครูอาจารย์ได้

ก็เอ่ยนำทางต่อ

“จากนั้น ให้ท่านอาศัยใจอันประกอบด้วยเมตตา มีความสงบ
สุขอยู่ในใจแล้วนั้น นึกปรารถนาให้ภรรยามีความสุขเช่นเดียวกัน
ด้วย”

เมื่อท่านพระสารีบุตรเห็นธัญชานิแม่เมตตาให้ภรรยาได้ ก็
เอ่ยนำทางต่อ

“จากนั้น ให้ท่านอาศัยใจอันประกอบด้วยเมตตา มีความสงบ
สุขอยู่ในใจแล้วนั้น นึกปรารถนาให้มิตรสหายมีความสุขเช่น
เดียวกันด้วย”

เมื่อท่านพระสารีบุตรเห็นธัญชานิแม่เมตตาให้มิตรสหายได้
ก็เอ่ยนำทางต่อ

“จากนั้น ให้ท่านอาศัยใจอันประกอบด้วยเมตตา มีความสงบ
สุขอยู่ในใจแล้วนั้น นึกปรารถนาให้นักบวชทั้งหลายที่ท่านศรัทธา มี
ความสุขสงบเช่นเดียวกันด้วย”

เมื่อท่านพระสารีบุตรเห็นธัญชานิแม่เมตตาให้สมณะได้ ก็
เอ่ยนำทางต่อ

“จากนั้น ให้ท่านอาศัยใจอันประกอบด้วยเมตตา มีความสงบ
สุขอยู่ในใจแล้วนั้น นึกปรารถนาให้บรรดาลูกจ้างมีความสุขเช่น
เดียวกันด้วย”

ธัญชานิแม่เมตตาให้ลูกจ้างได้ ถึงตรงนี้จิตของพราหมณ์เริ่ม

รวมดวงใหญ่ขึ้น มีความตั้งมั่น พระสารีบุตรก็เอย่นำทางต่อ ในแบบที่จะให้จิตของลูกศิษย์ตนแผ่กระแสนอกไปแบบไม่มีประมาณ

“จากนั้น ให้ท่านแผ่ความสุขไปตลอดโลก ไม่เลือกหน้า ในทุกที่ทุกสถาน ด้วยใจประกอบด้วยเมตตาอันไพบุลย์ จิตย่อมถึงความใหญ่ หาประมาณมิได้ ไม่มีเวร ไม่มีความเบียดเบียนอยู่ ทำได้เพียงเท่านี้ก็เพียงพอเพื่อความเป็นสหายกับเหล่าพรหมแล้ว”

ธัญชานินทำได้อีกเช่นเคย และเมื่อท่านพระสารีบุตรเห็นลูกศิษย์ตนแผ่เมตตาไปตลอดโลก โดยไม่เลือกหน้าได้ ก็เอย่นำทางแบบวนกลับไปนัยหนึ่งใหม่ แต่เปลี่ยนจากการตั้งจิตไว้แบบเมตตาเป็นการตั้งจิตไว้แบบกรุณา คิดช่วยเหลือ ตั้งจิตไว้แบบมุทิตา คิดยินดีไปกับความเจริญรุ่งเรือง และตั้งจิตไว้แบบอุเบกขา คิดตามจริงว่าสัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม ทุกคน ทุกชีวิต กำลังได้รับผลอันสมควรแก่กรรมที่เคยประกอบไว้แล้ว

เมื่อท่านพระสารีบุตรเอย่นำมาจนสุดทาง จิตของธัญชานินเป็นสมาธิ เขาก็เข้าใจชัดในบัดนั้นว่า สมาธิอันประกอบด้วยเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขานั้นเอง คือหนทางไปสู่พรหมโลก

แต่แล้ว ธัญชานินก็เห็นว่าร่างกายใกล้ถึงคราวสิ้นสุด จึงอยากใช้เรี่ยวแรงสุดท้ายทำในสิ่งที่ควรทำที่สุด โดยลืมตาขึ้นเอย่นปากฝากอาจารย์

“ข้าแต่ท่านพระสารีบุตร ถ้าอย่างไร ข้าพเจ้าขอฝากเศียรเกล้าไปถวายบังคมพระบาทของพระผู้มีพระภาค โปรดทูลท่านด้วยว่า ข้า

แต่พระองค์ผู้เจริญ ธนัญชานิปราหมณป์วย ได้รับทุกข์ เป็นใช้หนัก
ขอถวายบังคมทูลลา”

ท่านพระสารีบุตรเห็นว่าธนัญชานิปราหมณต์ำรงจิตอยู่ ณ ปาก
ทางแห่งพรหมโลกตามปรารถนาสุดทายเป็นแล้ว ก็ดำริว่าหมดหน้าที่ของ
องค์ท่าน จึงลุกขึ้นหลีกจากเรือนมรณาของธนัญชานิปราหมณป์ไป

ในเวลาไม่นานต่อมา หลังลับร่างของท่านพระสารีบุตรแล้ว
พราหมณต์ผู้เป็นสานุศิษย์ของท่านพระสารีบุตรก็พริ้มตาปิดลง จิตอัน
แน่วแน่แบบคนใกล้ตายมีกำลังพอที่จะปฏิบัติตามคำสอนของอาจารย์
คือ แผ่จิตด้วยกระแสเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา กระทั่งใน
ที่สุด กระแสจิตผนึกแน่นรวมดวง เปิดสว่างเจิดจ้าดุจลูกไฟใหญ่ที่มี
รัศมีโชติช่วง มีความเป็นอัปนาสมาธิ เข้าถึงซึ่งปฐมฌาน

และแล้วกายของธนัญชานิปราหมณต์ก็ถึงกาลอวสาน จิตอันเป็น
ฌานแบบมนุษย์ดับลง เคลื่อนไปปฏิสนธิเป็นจิตแบบพรหม เข้าถึงภูมิ
แห่งวิญญูณอันข้ามพ้นระดับโลกียวิสัยที่มีเพศชายเพศหญิง

พระผู้มีพระภาคหยั่งทราบด้วยพระญาณ เห็นสมควรตรัสเรียก
ภิกษุทั้งหลายมาประชุม แล้วทรงประกาศไว้เพื่อเป็นแนวทางแก่ภิกษุ
อื่นๆ ในกาลต่อไป

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย สารีบุตรประติษฐานธนัญชานิปราหมณต์
ไว้ในพรหมโลกชั้นต่ำ ทั้งที่ยังสามารถทำได้อีกกว่านั้น”

หลังจากตรัสสั้น ๆ จบ ไม่ทันสิ้นพระสุรเสียงดี ก็ปรากฏเงาร่าง

ของท่านพระสารีบุตร ท่านพระสารีบุตรเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคถึงที่ประทับ ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคแล้ว นั่ง ณ ที่ที่สมควรแก่ฐานะ จึงกราบทูลว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ธนัญชานิปราหมณป์วย ได้รับทุกข์ เป็นไข้หนัก ก่อนตายเขาได้ถวายบังคมพระบาทของพระผู้มีพระภาคด้วยเศียรเกล้า”

พระผู้มีพระภาคทรงแสดงพระอาการรับทราบ แต่ก็ตรัสมาอีกทางว่า

“ดูกรสารีบุตร ทำไมเธอจึงประดิษฐานธนัญชานิปราหมณป์วยไว้ในพรหมโลกชั้นต่ำ ในเมื่อยังสามารถทำดียิ่งกว่านั้น เหตุใดจึงลุกจากอาสนะไปเสียก่อนเล่า?”

ท่านพระสารีบุตรได้ยืนยันว่าทรงตรัสถามเช่นนั้น ก็ทูลตอบไปตามความสัตย์จริง

“ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์มีความคิดเห็นอย่างนี้ว่า เหล่าพราหมณป์วยเช่นธนัญชานิน้อมใจไปในพรหมโลก ถ้ากระไร ข้าพระองค์พึงแสดงทางเพื่อความเป็นสหายกับพรหมแก่ธนัญชานิปราหมณป์วย ตามอภัยาศัยของเขา พระเจ้าข้า”

พระผู้มีพระภาคสดับเช่นนั้น จึงตรัสพยากรณ์รับรองว่า

“ดูกรสารีบุตร ธนัญชานิปราหมณป์วยทำกาละไปบังเกิดในพรหมโลกแล้ว!”

ต๋อยอดความเข้าใจ เพื่อนำมาใช้จริง

จาก ‘ธัญชาธิสูตร’ คงจะเห็นกันแล้วว่า แม้ ‘ถ้อยคำนำทาง’ ของพระสารีบุตรจะแตกต่างจากพุทธพจน์ในรายละเอียดปลีกย่อย แต่โดยแก่นสารของรูปแบบเนื้อหาแล้ว ก็ไม่ได้ผิดแผกแตกต่างไปจากแนวทางของพระพุทธเจ้าเลย นั่นคือ ทำให้สบายใจ ให้ความรู้เรื่องคติข้างหน้า ตลอดจนวิธีเข้าถึงคติข้างหน้า

นอกจากนั้น หากคุณจะสังเกตด้วยความรู้สึก ก็คงพบว่า ทั้ง ‘คิลานสูตร’ และ ‘ธัญชาธิสูตร’ ต่างมีบรรยากาศการส่งคนไปสู่สัจธรรมที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง คือ ผู้ส่งเป็นผู้มีสติ ไม่มีอาการโศกเศร้าให้จิตใจผู้จะจากไปต้องพลอยสะเทือน ตรงข้าม มีแต่ใช้คำพูดหนุนใจผู้ป่วยให้คิดเป็นเหตุเป็นผล และมีสติพร้อมรับวาระสุดท้ายด้วยความเบิกบาน ตัดพันธะ ตัดความผูกยึดโลกที่กำลังจะต้องจากไปให้ขาดแบบไม่เหลือความอาลัยไยดีใดๆไว้

และสำคัญสูงสุด คือ ทำให้ผู้ป่วย ‘นึกภาพออก’ ว่าหลังตายจะเกิดอะไรดี ๆ ขึ้น กับทั้งมีเหตุผลเช่นไร สิ่งดี ๆ จึงสมควรเกิดขึ้นกับตน

ถึงตอนนี้เรามีความรู้ที่ตอบใจพียงแล้ว ได้แก่

สมควรทำให้ผู้ป่วยรู้สึกถึงความสว่าง หากผู้พูด

‘นำทาง’ เป็นพระปฏิบัติดี หรืออย่างน้อยเป็นฆราวาสผู้มีศีลสะอาด ก็ย่อมช่วยปรุปรองใจให้ผู้ป่วยสว่างตามได้มาก แต่หากเป็นญาติสนิท คู่ใจที่เคยเข้ามาพูดกันดี ๆ เจริญอย่างอ่อนโยน ก็ใช้ได้เหมือนกัน อันนี้เรียกว่า เอาตัวผู้พูดเป็นที่ตั้งความสว่างทางตาและทางหูแก่ผู้ป่วย

๒

สมควรทำให้ผู้ป่วยจดจำว่าจะ ‘ยึด’ ความสว่างใดเป็นที่พึ่ง ความสว่างไสวอันน่าอุ่นใจในโลกนี้ เห็นจะไม่มีสิ่งใดดีไปกว่า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ธรรมะสูงสุดในพุทธศาสนา

๓

สมควรทำให้ผู้ป่วยภาคภูมิใจในตนเอง เช่น กล่าวถึง ประโยชน์ที่เขาสร้างไว้ในโลกนี้ เช่น เป็นตัวตั้งตัวตี ชวนคุณช่วยกัน บริจาคเงินคนละนิดคนละหน่อย สร้างสถานสงเคราะห์ผู้ป่วยอนาถา หรือเรื่องที่คุณรู้ว่าเขาภูมิใจ เช่น สามารถฝ่าฟันความยากลำบาก จนกระทั่งมีเงินเลี้ยงพ่อแม่ได้

แต่ความภาคภูมิใจที่ยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นได้จริง ไม่มีสิ่งใดดีไปกว่าความสะอาดทางกายและทางวาจา ถ้าทราบว่าคุณป่วยรักษาดีอยู่แล้ว ก็ให้สังเกตว่าศีลที่สะอาดไม่ต่างพร้อย คอยเป็นกำลังหนุนให้เชื่อมั่นว่าเขาเหมาะสมกับที่ที่สะอาดปราศจากมลทินจริงไหม

แต่ถ้าทราบว่าคุณป่วยไม่รักษาดี หรือกระทั่งเป็นบุคคลทุศีล อันนี้ก็ต่อชกชวน โน้มน้าวให้เห็นคุณของการรักษาดี ดังเช่นที่ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ศีลเป็นเหตุให้มีสมาธิอยู่กับอารมณ์ดี ๆ ไม่วอกแวกไปกับอารมณ์เสีย ๆ แม้แต่เหล่าอริยเจ้าก็รักศีล ถ้ากาลข้าง

หน้าจะได้มีสิทธิ์ไปอยู่ในเขตเดียวกับเหล่าอริยเจ้า ก่อนอื่นก็ต้องรัก
ศิลปะให้ได้เหมือนพวกท่าน

จากนั้นก็ให้เขาตั้งปณิธาน งดเว้นขาดจากบาปแห่งการฆ่าสัตว์
ลักทรัพย์ ผิดกาม ไปปด และกินเหล้าจนชั่วชีวิต ชนิดที่ต่อให้มีใคร
มาบีบคอให้ตายดับเดี๋ยวนี้ ก็จะไม่ใจอ่อน ไม่แผลลอะเมตศิลปะเลยแม้แต่
ข้อเดียว อธิบายด้วยว่า ความตั้งใจอันเป็นมหากุศลในช่วงทำชีวิต
จะเหนียวนำไปให้จิตมีกำลัง และมีสิทธิ์ถือกำเนิดด้วยจิตที่เข้มแข็ง ไม่
อยากผิดศิลปะทั้ง ๕ ข้ออีก แม้ในชาติหน้า เมื่อฟังความจริงเช่นนั้น เขา
จะรู้สึกดีที่มีโอกาสแก้ตัว เหมือนสะอาดสดชื่นขึ้นอย่างผิดหูผิดตา

สมควรแก่ห้วง แก่ปมที่ผู้ป่วยยังติดค้างคาใจอยู่ ออก
ไปให้หมด พยายามให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ อาจต้องให้คนที่ผู้ป่วย
สามารถเปิดใจคุยได้ทุกเรื่องมาช่วยตรงนี้ ไม่ว่าจะเคยทำผิดอะไรไว้ หรือ
กำความลับใดๆมา ก็ขอให้เขาเปิดเผยเพื่อความสบายใจของเขาเอง
หรือเพื่อประโยชน์ของคนอื่น ลองนึกดูว่า ขนาดยังมีชีวิตอยู่อีกนาน
ถ้าเก็บกดอะไรไว้แล้วได้ระบาย ยังรู้สึกโล่ง ถ้าใกล้ตายได้ระบายบ้าง
จะยิ่งรู้สึกดีเป็นทวีคูณขนาดไหน

มีงานวิจัย สอบถามผู้ป่วยระยะสุดท้ายว่าอยากย้อนกลับไปทำ
อะไรมากที่สุด หนึ่งในหลายๆข้อที่ผู้ป่วยต้องการจะทำ คือ ได้มีโอกาส
กลับไปเปิดเผยความรู้สึกในใจกับบางคน เช่น อยากขอโทษ อยาก
บอกว่าใจจริงรักแค่ไหน อยากขอคืนดีหรือกลับมาพูดดี ๆ กันอีก
 เป็นต้น

๕

สมควรปลดพันธนาการ จะเป็นสายใยบางหรือสายโซ่หนาก็ตาม ที่อาจผูกจิตผูกใจผู้ป่วยให้ยังคงติดค้างอยู่กับโลกใบนี้ ไม่ว่าจะป็นญาติสนิทมิตรสหาย ทรัพย์สินเงินทองของชอบใจ การพูดล่อใจด้วยภพภูมิอันน่าปรารถนาที่เหนือกว่ากัน ประณิตกว่ากัน เพื่อให้รู้สึกว่าจะอะไรในโลกที่ต้องทิ้งไปอยู่แล้วนั้น ต้อยกว่า หยาบกว่า แม้คุณจะรักแต่พูดๆ ทว่าก็จะมีผลใหญ่หลวงกับจิตใจของผู้ใกล้ตาย

อันนี้ขอให้ลองนึกดู ตอนที่คุณกำลังรู้สึกย่ำแย่ ประสบแต่เคราะห์ร้าย พอมีคนมาพูดให้กำลังใจสั้นๆว่า ‘เฮาน่า! เดียวก็ดีขึ้นแน่ๆ’ คุณยังใจชื้น มีความสุขขึ้นมาได้ แต่คนใกล้ตายยิ่งกว่านั้น แค่พูดว่าถ้าตัดใจจากโลกนี้ หวังพบอะไรดี ๆ กว่ากันได้ เขาจะเบิกบานปรีดา ชุ่มชื่นใจ หรือถึงขั้นตั้งตารอเลยทีเดียว

๖

สมควรให้ความรู้ ความเข้าใจ ทำให้นึกภาพออกว่าแม้สวรรค์ก็แบ่งเป็นชั้นๆ น่าติดใจมากน้อยไม่เท่ากัน ยิ่งจิตประณีตยิ่งกรรมสว่าง ก็ยิ่งสมควรแก่สวรรค์ชั้นที่น่าติดใจยิ่งๆขึ้นไป

คุณอาจจำเป็นต้องใช้เวลาค่อยๆ พูดทีละเรื่อง ทีละเปลาะ เช่น ถ้าทราบว่าคุณป่วยติดผู้หญิง ก็เปรยบอ่ยๆ ทำนอง ได้ยินว่านางฟ้าสวยกว่านางงามจักรวาลอีก สมัยพุทธกาลเคยมีหนุ่มไปเจอนางฟ้า พอกลับมามองผู้หญิงในโลก เทียบแล้วเหมือนสิ่งเหมือนค่าลงไปเลย

การยกระดับความผูกพัน เพื่อถอดถอนพันธนาการไปตามลำดับ อันเป็นอุปายที่ใช้ได้จริงเสมอ โดยเฉพาะสำหรับมนุษย์ธรรมดาที่ยังมีกิเลสหนากันอยู่

จาระไนเหตุแห่งการขึ้นสวรรค์

ถึงตรงนี้ คุณคงเห็นแล้วว่า ถ้าจะนำสวรรค์ไปสาธยายเพื่อให้ผู้ป่วยเห็นภาพและหายสงสัย คุณเองจำเป็นต้องรู้ว่า ‘สวรรค์เป็นอย่างไร’ และ ‘ทำบุญอย่างไรจึงได้ไปสวรรค์’ ด้วยตนเองเสียก่อน

สวรรค์เป็น ‘รางวัลทางธรรมชาติ’ และเหตุที่จะทำให้ได้รางวัลก็คือ ‘บุญ’ โดยในที่สุดผู้ให้รางวัลก็คือ ‘ธรรมชาติในตัวเราเอง’

ดังนั้น **ถ้าสวรรค์จะมีจริง ก่อนอื่นบุญก็ต้องมีจริงเป็นอันดับแรก** หากผู้ป่วยไม่สามารถ ‘รู้สึก’ ถึงบุญในตนได้ ก็ยากที่จะคล้อยตามว่า ตนสมควรมีสิทธิ์ขึ้นสวรรค์ได้อย่างไร

ณ จุดเริ่มต้นเพื่อการทำความเข้าใจ เรามาดูแม่บทของบุญอันเป็นเหตุให้ได้ถึงสวรรค์กันก่อน หลังจากเข้าใจดีแล้ว ก็จะได้นำไปปรับประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์ของแต่ละคน ตามความเหมาะสมในภายหลัง

ขอให้ทราบว่า กองบุญในธรรมชาตินั้นมีอยู่มาก พระพุทธเจ้าตรัสรู้แจ้งแล้วสามารถจำแนกให้ฟังง่าย โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ ได้แก่

ทำงานเพื่อกำจัดความตระหนี่ รักษาศีลเพื่อกำจัดบาปแห่งการเบียดเบียนกัน และเจริญสติเพื่อกำจัดความหลงผิดทั้งปวง

พูดง่าย ๆ โดยจุดประสงค์แบบพุทธเท่านั้น **เราทำบุญเพื่อกำจัดกิเลส**

นั่นเพราะโดยธรรมชาติแล้ว บุญยิ่งแข็งแรง กิเลสก็ยิ่งอ่อนแอ

ความสว่างแห่งบุญยิ่งมาก ความมืดทึบแห่งกิเลสก็ยิ่งน้อย

ใครชำระคราบโคลนและความสกปรกทางใจได้มากขึ้นเท่าไร จิตวิญญานก็สะอาดคู่ควรกับภพหรือภาวะสูงส่งมากขึ้นเท่านั้น

การจะชวนให้ผู้ป่วยเกิดความปิติในบุญ มีแก่นใจนึกถึงบุญเก่า และอยากทำบุญใหม่ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ไม่มีอะไรดีไปกว่าเล่าเรื่องผลของบุญที่ไปปรากฏบนสวรรค์ นี่เป็นทำนองเดียวกับการเล่าเรื่องผู้ชนะย่อมบันดาลใจให้อีกชนะบ้าง มีแก่นใจพากเพียรเพื่อจะได้ชนะบ้าง

ในพระไตรปิฎกจะมีส่วนหนึ่ง ที่เล่าเรื่องวิมานสวรรค์โดยเฉพาะ ส่วนดังกล่าวชื่อว่า ‘วิมานวัตถุ’ ปัจจุบันสามารถหาอ่านได้ทั้งหมดจากอินเทอร์เน็ต เพียงใช้คำค้น ‘วิมานวัตถุ’ ก็จะมีพบมากมาย หรืออาจเข้าไปที่เว็บผู้ให้บริการสืบค้นพระไตรปิฎกโดยเฉพาะ เช่น <http://84000.org> แล้วคลิกที่ ‘พระสูตรต้นตปิฎก เล่มที่ ๑๘’ ก็จะมีเรื่องราวเกี่ยวกับวิมานสวรรค์มากมาย คุณสามารถนำมาบอกเล่าให้ญาติฟังได้นานทีเดียว

คัมภีร์ ‘วิมานวัตถุ’ ถือว่ารวบรวมคำให้การของเทวดา โดยมี

พระเถระผู้ใหญ่ผู้ทรงอภิญญาของพุทธศาสนาไปสัมภาษณ์ถึงที่พำนักของเหล่าเทพ ลองมาดูเป็นตัวอย่าง เพื่อให้เห็นแนวทางว่าทำบุญอย่างไร ได้ผลข้างบนไหนแบบไหนกัน

สรวรรคอันเกิดจากศรัทธาบูชาพระ

พระวังคีสเถระ เป็นพระผู้มีทั้งอภิญญาและความสามารถในเชิงวรรณศิลป์

ครั้งหนึ่ง ท่านอาศัยอภิญญาท่องสรวรรคไปเห็นวิมานของนางฟ้าที่หน้าประทับใจเข้าองค์หนึ่ง จึงใช้วรรณศิลป์สรรเสริญต่อหน้านาง เป็นใจความว่า

“ดูกรมแม่เทพธิดา อาตมาได้เห็นวิมานของท่านนี้ ที่มุงบังด้วยช่้ายแก้วผลึก ช่้ายเงิน และช่้ายทองคำ พื้นที่ยืนแน่นด้วยต้นไม้ นานาพรรณ อันแข่งดอกออกไปวิจิตร เป็นระเบียบงามตาน่ารื่นรมย์นัก นอกจากนั้น ยังมีช่อมประตูล้วนประดับแล้วด้วยแก้ว ๗ ประการ ลานวิมานเรียรายไปด้วยทรายทองละเอียดสวย ตัวเรือนวิมานสว่างด้วยรัศมีแพรวพลาสรเรืองรอง สาดส่องไปทั่วทุกทิศ ดูดวงอาทิตย์ กำจัดความมืดมนอนธการ หรือปานแสงเปลวเพลิงอันลุกโชนซ้ซวาล อยู่บนยอดเขารাত্রีกาล หรือคล้ายกับการลิ้มตาขึ้นปะทะแสงฟ้าแลบในทันทีทันใด

ก็วิมานนี้ลอยอยู่ในอากาศ กังวานเสียงเครื่องดนตรี อันได้แก่พิณใหญ่ กลอง และกังสดาล ประโคมอยู่มิได้ขาดระยะ เมืองพระอินทร์

มั่งคั่งไปด้วยสมบัติทิพย์ปานใด วิมานของท่านนี้ก็ปานนั้นแล อาตมา
ได้กลิ่นหอมฟุ้งจากสวนทิพย์อันตั้งอยู่ที่ริมฝั่งสระโบกขรณี มีดอกปทุม
ดอกโกมุท ดอกอุบล ดอกจกกลณี ดอกคัตเค้า ดอกพุดซ้อน ดอก
กุหลาบ ดอกอังกาบ ดอกรัง ดอกอโศกแย้มกลีบ ต่างแข่งกันส่งกลิ่น
กระทบนาสิกระรวยริน

ยิ่งไปกว่านั้น สวนทิพย์ของท่านยังเรียงรายไปด้วยไม้हुกวาง
ขนุนลำมะลอ และต้นไม้กลิ่นหอมนานาพันธุ์ มีทั้งไม้เลื้อยชูดอกออก
ช่อ ห้อยย้อยเกาะก่ายลงมาจากปลายใบต้นตาลและมะพร้าว คล้าย
กับรวงแก้วมณีและแก้วประพาฬ ดูสมเกียรติผู้ครอบครองที่เรืองยศ
เสียดีกระไร

อนึ่ง ต้นไม้และดอกไม้ทั้งหลาย ซึ่งเป็นต้นไม้เกิดอยู่ในน้ำและ
บนบก ทั้งที่เป็นรุกขชาติซึ่งอาตมาเคยพบในเมืองมนุษย์ และทั้งที่
อาตมาไม่เคยเห็นในเมืองมนุษย์ วิมานของท่านก็มีอยู่พร้อม ดูกร
นางเทพธิดาผู้มีขนตาองงาม โปรดตอบเถิดว่า สมบัติอันเป็นทิพย์
ทั้งหมดนี้ เป็นผลแห่งการประพฤติทางกาย ทางวาจา ทางใจ และการ
ฝึกตนแบบไหน”

ลำดับนั้น นางเทพธิดาตอบว่า

“พระคุณเจ้าเจ้าชา ดูเอาเถิด ในอาณาเขตวิมานของดิฉัน นั้น
ฝูงหงส์ นกกระเรียน ไก่ฟ้า นกกต และนกเขาไฟ พวกมันพากันเที่ยว
ร่อนร่อนไปมาในอากาศ นั้นหมู่ขนางนวล นกกระทง และพญาหงส์
ทองอันเป็นนกทิพย์ พวกมันเที่ยวบินไปมาอยู่ตามลำน้ำ นั้นฝูงนก

เปิดหน้า นกค้อนหอย นกดูเหว่าลาย นกดูเหว่าขาว พวกมันพากันส่งเสียงอึงคะนึง

พระองค์เจ้าเจ้าชา ดิฉันได้วิมานนี้ด้วยเหตุอันใดนะหรือ? ดิฉันจะเล่าเหตุผลอันนั้นถวายแต่พระองค์เจ้าเดี๋ยวนี้ นิมนต์ฟังเถิด

มีหมู่บ้านแห่งหนึ่งชื่อ ‘นาพิกคาม’ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของพระนครราชคฤห์ ดิฉันเป็นบุตรสะใภ้ประจำตระกูล ผู้คนในหมู่บ้านเรียกดิฉันว่า ‘เสสวดี’ ดิฉันมีใจชื่อบาน ได้สร้างกุศลกรรมไว้ในชาตินั้น เช่น บูชาพระธาตุของพระธรรมเสนาบดี นามว่า ‘อุปติสสะ’ ซึ่งทวยเทพและเหล่ามนุษย์ทั้งหลายพากันบูชาด้วยเครื่องสักการะ นานับการ ล้วนแต่รัตนะและดอกคำ

แม้ท่านจะดับขันธเข้าพระนิพพานไปแล้ว แต่ดิฉันได้ถวายเครื่องสักการะบูชาพระธาตุของท่านอยู่ในโลกมนุษย์ ผลแห่งการบูชาพระธาตุแห่งองค์ท่านเป็นนิตย์ ก็คือการได้มาเกิดในดาวดึงส์สวรรค์ชั้นไตรทศเช่นนี้เอง”

สรุปแล้ว นางเทพธิดาผู้มีสมบัติทิพย์นั้น ทราบด้วยภาวะอันเป็นทิพย์ว่า ผลตอบแทนทางธรรมชาติที่เป็นวิมาน ละลานตาด้วยเครื่องประดับและสัตว์ประดับหลากหลาย ได้มาก็ด้วยเพราะเคยสร้างเหตุไว้ คือ กราบไหว้ พร้อมด้วยเครื่องบูชาแด่พระอัฐิธาตุขององค์อรหันต์นามว่า ‘อุปติสสะ’

แน่นอนว่านางจะต้องบูชาด้วยจิตอันเคารพรัก เกิดทุนในองค์อรหันต์ นบনอบด้วยกิริยามลละมุน จึงนับว่า ‘กรรมเด่น’ ในครั้ง

เป็นมนุษย์ คือ บุษาคณาจารย์ บุษาคณาจารย์ กรรมนั้นสำเร็จแล้ว ทำแล้วตลอดชีวิต และนางก็มาประจักษ์ผลหลังตายอยู่นั้น

ต้องเข้าใจว่า นางทำกรรมดีด้วยกาย วาจา ใจ อื่นๆด้วย โดยใจความสรุป คือ ไม่ใช่ผู้ทูล ไม่ใช่ผู้ตระหนี่ จึงได้มาสู่สวรรค์ แต่เมื่อต้องตอบคำถามพระวังคีสเถระที่ว่า วิมานและสิ่งประดับอันเป็นทิพย์งดงามเห็นปานนี้ ได้มาแต่กรรมเด่นอันใด นางก็ต้องตอบว่า จากการบูชาพระธาตุด้วยความเคารพเพียง

ความรู้จากเรื่องของนางเทพธิดาตนนี้ ทำให้เราสามารถเห็นได้ว่า เมืองสวรรค์หาใช้เงินไกล มิใช่จะจินตนาการไม่ถูกเอาเลย เพราะในภาวะอันเป็นทิพย์นั้น มีบางส่วนคล้ายคลึงกับวัตถุ ตลอดจนล้ำสัตว์สวยงามบนโลกมนุษย์นี้เอง อย่าเป็นห่วงว่าจะต้องไปปรับตัวปรับใจกันใหม่ เช่น ไปเจอเทพธิดาแปดขา ม้าสี่ตา หรือปลาสองหัว

เมื่อนึกถึงสวรรค์ คุณอาจนึกถึงสนามกอล์ฟอันกว้างใหญ่ มีไว้ให้มหาเศรษฐีระดับโลกเดินเล่น อาณาบริเวณสลักร้างด้วยพื้นเรียบ และเนินสูงต่ำไกลลิบลับสุดลูกหูลูกตา ปูลาดด้วยหญ้าเขียวขจี กับยังมีต้นปาล์มตัดแต่งเป็นระเบียบ อย่างนี้คงนึกได้ และถ้าจะหาตัวอย่างวิมานสร้างด้วยแก้วอันเป็นทิพย์ ก็คงต้องนึกถึงพระอุโบสถที่เห็นจากระยะไกลใน ‘วัดพระแก้ว’ ไปพลางๆ ขาดอยู่ที่ตรงที่ไม่มีใครมุ่งบังด้วยชายแก้วผลึก ชายเงิน และชายทองคำ เท่านั้น

พูดให้ง่ายคือ สวรรค์คือการยกระดับชั้นความงดงามของปราสาทราชวัง ที่ว่ากันว่างามที่สุดในโลกแล้ว ยังข้ามล้ำไปไม่เห็นฝุ่น

และที่นั่นก็ไม่มีผู้ฉ้อโกงจริงๆ แม้แต่ทรายก็เป็นทองคำละเอียด ดังที่คุณได้ฟังถ้อยคำพรรณนาอันไพเราะมาแล้ว

จริงๆไม่ต้องบูชาพระธาตุเสมอไปก็ได้ ตัวอย่างเช่นในเรื่อง ‘มัลลิกาวิมาน’ ซึ่งนางเทพธิดามัลลิกาให้การต่อพระนารทเถระ นางก็เล่าว่า ที่ใต้มีกายปกคลุมไว้ด้วยร่างแหทองคำเหลืองอร่าม แต่งแต้มด้วยแก้วไพฑูรย์ แก้วทับทิม แก้วมุกดา และจินตามณี ก็เพราะ ‘เอาจิตผ่องใสไปบูชาพระบรมศาสดา’ เท่านั้น เทียบได้กับที่คนอื่นๆหลายคนสวดมนต์อธิษฐานสวดถวายแทนเครื่องบูชานั่นเอง สำคัญคือคุณต้องเข้าใจด้วยว่า เจือนบุญของนางมัลลิกา คือ ‘จิตที่ผ่องใส’ เป็นพิเศษ ขณะทำความเคารพบูชาทุกครั้ง ไม่ใช่สักแต่กราบๆตามมีตามเกิดด้วยใจที่แห้งแล้งเหมือนบางคน

จากกรณีของนางเทพธิดามัลลิกา ก็ทำให้คิดด้วยว่า อารมณ์อันบันดาลขึ้นจากกรรม หรือผิพรรณที่บันดาลขึ้นจากกรรม ล้วนเป็นผลสะท้อนของ ‘สภาพแห่งใจในขณะทำบุญ’ นั่นเอง

สววรรค์อันเกิดจากการทำทาน

สววรรค์มีอยู่หลายชั้น ตามความแตกต่างกันแห่งบุญ และเกณฑ์ที่ใช้วัดความแตกต่างแห่งบุญ ก็คือ ‘วิธีคิดทำบุญ’ ดังที่พระพุทธเจ้าทรงแจกแจงไว้ใน ‘ทานสูตร’ อันนับเป็น ‘แม่บท’ ในการจำแนกทาน ออกเป็นชนิดต่างๆ ศึกษาแล้วคุณจะได้เกิดความเข้าใจว่า ต่อให้ยื่นใส่บาตรอยู่ในที่เดียวกัน แต่คิดต่างกัน ผลก็ห่างกันลิบลับเป็นคนละ

ภูมิจิต เป็นคนละชั้นสวรรค์กันแล้ว

๑) คนบางคนให้ทานแบบหวังผลตอบแทน มีจิตเล็งอยู่ว่า ตนจะได้อะไรจากการให้ทานบ้าง จึงมุ่งสะสมทานให้เพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ ด้วยความคิดว่า ตายไปเราจะได้รับผลจากการให้ทานนี้ เขาให้ทานเป็นข้าว น้ำ ผัก พานหะ ดอกไม้ ของหอม เครื่องลูบไล้ ที่นอน ที่พับที่พับ แต่สมณะหรือพราหมณ์แล้ว เมื่อตายไป จึงเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นจตุมหาราช พอหมดบุญก็กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก

ความหมายของพระพุทธเจ้าคือ การทำบุญทำทานระดับต่ำสุด นับเอาที่การ ‘ให้ด้วยความโลภ’ นั่นเอง

ความโลภอันเจืออยู่ในจิต จะทำให้คนเรามีอารมณ์เหมือน ‘นักลงทุน’ ผู้หวังกำไร มากกว่าจะเป็น ‘นักสงเคราะห์’ ที่หวังประโยชน์สุขแก่ผู้รับ

ทำบุญด้วยอาการหวังผลทำเดี๋ยวเช่นนี้ แม้ทำไปจนชั่วชีวิตด้วยข้าวของเงินทองมากมายปานใด จิตก็ยังหยาบ เหมาะควรกับ ‘การเสวยบุญหยาบๆ’ อยู่

๒) คนบางคนให้ทานโดยไม่หวังผลตอบแทน ไม่มีจิตเล็งอยู่ว่าตนจะได้อะไรจากการให้ทานบ้าง จึงมิได้มุ่งสะสมทานด้วยความคิดว่า ตายไปเราจะได้รับผลจากการให้ทานเหล่านี้ แต่ให้ก็เพียงเพราะ

รู้สึกดีที่ได้ให้ เช่นนี้ เมื่อตายไป จึงเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดา
ชั้นดาวดึงส์ พอหมดบุญก็กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก

ความหมายของพระพุทธเจ้าคือ ทำบุญทำทานระดับสูงขึ้นมา
นับเอาที่น้ำใจให้เปล่า ไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งก็เกิดปรากฏการณ์ทาง
จิตอันที่เป็นความสว่าง ว่าง เบา สะอาด ปราศจากยางเหนียวแห่ง
ความตระหนี่ นานไปหลังจากสะสมนิสัย ‘ให้เปล่า’ จนเป็นปกติแล้ว
ก็จะรู้สึกถึงความไม่มีเบื้องหน้าเบื้องหลังในการทำทาน ไม่คิดเอาหน้า
เอาตา หรือกระทั่งสวรรค์ชั้นไหนเป็นรางวัล

ขอให้เข้าใจว่า ในทางธรรมชาติ จิตจะแบ่งบานเป็นกุศลเต็มดวง
ก็ต่อเมื่อสงเคราะห์ผู้อื่นโดยปราศจากความโลภเจืออยู่ ฉะนั้น ชั้นภูมิ
ที่คู่ควรกับกุศลจิตอันปราศจากโลภะ จึงเหนือระดับขึ้นมายิ่งกว่าสวรรค์
ชั้นหยาบ ๖ อย่างจาตุมหาราช อันเกิดจากจิตที่ทำบุญด้วยโลภะ

๓

คนบางคนให้ทานโดยคิดว่า บิดามารดา ปู่ย่าตายาย
เคยทำกันมา เราก็ควรสืบประเพณีมิให้ขาดสาย เช่นนี้ เมื่อตายไป จึง
เข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นยามา พอหมดบุญก็กลับมาเกิด
เป็นมนุษย์อีก

ความหมายของพระพุทธเจ้าคือ ทำบุญทำทานในแบบที่เจืออยู่
ด้วยความกตัญญู สืบประเพณีของสกุล ถือเป็นกรายกระดับจิตขึ้นมา
อีกชั้นหนึ่ง กล่าวคือ ให้ทานอย่างไม่มีความโลภด้วย แสดงความ
กตัญญูด้วย นานไปก็ย่อมเกิดความรู้สึกขึ้นมาว่า เราเป็นผู้ต่อบุญ ต่อ

กุศล ต่อความสว่าง ต่อความหอมหวานให้แก่วงศ์ตระกูล จึงคู่ควรกับ
สวรรค์ที่เหนือชั้นขึ้นมาอีก

๔ คนบางคนให้ทานด้วยความคิดว่า เราหุงหากิน แต่
สมณะและพราหมณ์ทั้งหลายท่านไม่หุงหากินกัน ถ้าเราไม่ให้ แล้ว
พวกท่านจะได้จากไหน เช่นนี้ เมื่อตายไป จึงเข้าถึงความเป็นสหาย
แห่งเทวดาชั้นดุสิต พอหมดบุญก็กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก

ความหมายของพระพุทธรูปเจ้าคือ ทำบุญทำทานในแบบที่มี
เจตนาอนุเคราะห์ สันถุสนุนาการเป็นบรรพชิต เพื่อให้พวกท่านอบรม
ขัดเกลาจิตจนหลุดพ้นจากกิเลส นับเป็นการให้ทานอย่างไม่มี
ความโลภ กับทั้งคิดส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองให้ศาสนาด้วย นานไปก็ย่อม
เกิดความรู้สึกขึ้นมาว่า เราเป็นผู้ช่วยให้พระศาสดาดำรงอยู่ได้ จึงคู่ควร
กับสวรรค์ที่เหนือชั้นขึ้นมาอีก

เทียบแล้ว ถ้าหากคุณมีน้ำใจยิ่งใหญ่ อยากเห็นคนทั้งเมือง หรือ
ทั้งแผ่นดินได้ดีมีสุข ได้ชีวิตที่มีคุณภาพ ก็จัดเป็นวิธิตัดให้ท่านเอง
เดียวกัน ฉะนั้น จึงกล่าวว่าสวรรค์ชั้นดุสิตเป็นที่คู่ควรแก่เหล่า
โพธิสัตว์ ซึ่งบำเพ็ญบุญมาในทางช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยจิต
อนุเคราะห์อย่างแท้จริง

๕ คนบางคนให้ทานด้วยความคิดว่า เราจะแจกทานให้
เหมือนเหล่าฤาษีบูชาเทวดาด้วยเครื่องบวงสรวง มีดอกไม้ธูปเทียน
เป็นต้น เช่นนี้ เมื่อตายไป จึงเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้น

นิมมานรดี พอหมดบุญก็กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก

ความหมายของพระพุทธเจ้าคือ ทำบุญทำทานด้วยใจเคารพ สมณะผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ผู้ควรแก่การกราบไหว้บูชา ประดุจเทพที่อยู่เหนือมนุษย์ นับเป็นการให้ทานอย่างไม่มีควมโลภด้วย ยกกระต๊อบ จิตตนด้วยความนอบน้อมยิ่งต่อเบื้องสูงด้วย จึงคู่ควรกับสวรรค์ที่เหนือชั้นขึ้นมาอีก

๖

คนบางคนให้ทานด้วยความคิดว่า เมื่อเราให้ทานอย่างนี้ จิตจะเลื่อมใส เกิดความปลื้มใจและโสมนัส เช่นนี้ เมื่อตายไป จึงเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นปรนิมมิตวสวัตตี พอหมดบุญก็กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก

ความหมายของพระพุทธเจ้าคือ ทำบุญทำทานด้วยความร่าเริง เห็นเป็นงานอดิเรกอันบันเทิง จะทำขึ้นมาเมื่อใดเป็นต่อนึกครีมีใจ เห็นงานบุญเป็นงานสนุกสดใสทางจิต กระทั่งเคยชินกับการให้ทาน เพื่อจะได้เสพปีติ จิตไม่ประกอบด้วยควมโลภ กับทั้งประกอบด้วยโสมนัสเต็มดวง ไกลเคียงกับสมาธิชั้นสูง จึงคู่ควรกับสวรรค์ที่เหนือชั้นขึ้นมาอีก

๗

คนบางคนให้ทานโดยความเป็นเครื่องตกแต่งจิต เช่นนี้ เมื่อตายไป จึงเข้าถึงความเป็นสหายแห่งเทวดาชั้นพรหม เมื่อใดสิ้นกำลังส่งของบุญ ก็ไม่ต้องเป็นผู้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก

ความหมายของพระพุทธเจ้าคือ ผู้ทำงาน ยกขึ้นการทำงาน ขึ้นเป็นการฝึกสมาธิและเจริญสติไปในตัว กล่าวคือ ทำงานอย่างมีสติ รู้ว่าจิตกำลังถูกปรุงแต่งด้วยความคิดอยากให้ทำงานแบบไหน เป็นผลให้เกิดความชุ่มชื้นมากหรือน้อยเพียงใด ชุ่มชื้นแล้วกลับเป็นเฉื่อยเฉยลงเมื่อไหร่

หรืออย่างน้อยที่สุด ทำงานจนขึ้นบานแล้ว ก็รักษาความขึ้นบานนั้น จนจิตตั้งมั่นเป็นสมาธิ กระทั่งเกิดสติแจ่มแจ้ง เห็นว่าจิตและวิธีปรุงแต่งจิตประการต่างๆ เป็นเพียงอนัตตา ไม่เที่ยง ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัวตนเราเขา การเจริญสติระหว่างให้ทำงานตลอดชีวิต ก่อนตาย บุญใหญ่นี้จะเอื้อให้มีสิทธิ์บรรลุธรรมได้สูงถึงระดับ ‘อนาคามี’ ซึ่งแปลว่าผู้ไม่เคยเกิดในภพที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางกามอีก

อันที่จริงใน ‘ทานสูตร’ นั้น โดยหลักแล้วเป็นไปเพื่อแสดงว่า ผลที่ได้จากการเจตนาถวายทานแต่สงฆ์แบบใด คู่ควรแก่สวรรค์ชั้นไหน

ยังมีสูตรอื่นที่แสดงว่า ความคับแคบหรือกว้างขวางของจิต ก็มี ส่วนก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่แตกต่างกันมากด้วย เรามาดูตัวอย่างของจริงที่เกิดกับพี่น้องสองสาว ซึ่งครั้งเป็นมนุษย์ก็ทำบุญเหมือนกัน แต่ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นต่างกัน เพียงด้วยการพลิกมุมมองผิดกันแค่นิดเดียว

เรื่องนี้มีมาใน ‘ทัตถัสลวิมาน’ เริ่มจากการที่เทพธิดาชั้นดาวดึงส์องค์หนึ่ง นามว่าภัททา เพิ่งมาเกิดใหม่ในสวรรค์ นางได้มา

สำราญอารมณ์อยู่ในเขตรัศมีวิมานแห่งตน หลังผ่านประตูความตาย จากโลกมนุษย์มาได้ไม่นาน

ขณะกำลังเพลิดเพลิน ทำความรู้จักกับเหล่าบริวารหน้าตา สะสวย ตลอดจนทิพยสมบัติอันบันดลขึ้นจากกองบุญ ทันใดโดยไม่ คาดฝัน ก็ปรากฏร่างอันเป็นทิพย์ของนางเทพธิดาอีกองค์ผู้มีราศี พิลาส ทำความตื่นตะลึงในยามแรกเห็นได้แม้ต่อสายตาของเหล่า ทวยเทพด้วยกัน

หลังจากสร้างตะลึง นางภัททาเทพธิดาก็ได้ถามนางเทพธิดาผู้ เรื่องรองยิ่งว่า

“ท่านรุ่งเรื่องด้วยรัศมี ทั้งเป็นผู้มีราศีแห่งเกียรติยศอันยิ่ง กลบ รัศมีเทพเจ้าชาวดาวดิงส์ทั้งหลายลงจนสิ้น เป็นความไพโรจน์ที่ดิฉัน ไม่เคยเห็นมาก่อนเลยจนถึงบัดนี้ นี่ท่านมาจากเทวโลกชั้นไหนกัน?”

“ข้าแต่พี่ภัททา นี่พี่จำขำมิได้หรือหรือ?”

“โอ! ท่านผู้สูงส่งประดุจฝั่งฟ้าของภาคพื้นดาวดิงส์ โฉมท่านจึง ถ่อมองค์ลงมาเรียกชื่อเดิมเมื่อครั้งเป็นมนุษย์ของดิฉันเล่า?”

“ข้าแต่พี่ภัททา ข้าคือสุภัททา น้องสาวของพี่ ผู้เป็นภริยาร่วม สามีเดียวกันอย่างไรเล่า”

“พระพุทธานทรโปรด! แม่สุภัททาน้องฉัน นี่เป็นไปได้อย่างไร กัน?”

“อย่าสงสัยเลยเจ้าคะพี่ภัททา น้องนี้ เมื่อตายจากมนุษย์โลก

มาแล้ว ก็ได้มาบังเกิดเป็นเทพธิดาประจำสวรรค์ชั้นนิมมานรดี เหนือจากดาวดึงส์ขึ้นไป”

แม้ยังคงระย้อยในบารมีอันยิ่งใหญ่ แต่ใจของนางภัททาเทพธิดาก็ปีติล้น และรู้สึกคุ้นเคยเป็นกันเองกับอดีตน้องสาวทั่ว ๆ ทั่วกันที่

“คุณแม่สุภัททาเอ๋ย เธอยิ่งใหญ่ เป็นจอมนางแห่งปวงเทพไปแล้ว พี่ดีใจเหลือเกิน ขอเธอช่วยบอกพี่น้องน้อยเถิดว่า การปฏิบัติของเธอในหมู่เทพเจ้าเหล่านิมมานรดี เป็นไปด้วยเพราะมีบุญอันใดบันดาลหรือ?”

“บุญที่ทำให้ข้าได้มาเกิดในชั้นนิมมานรดี ก็คือบุญที่พี่ภัททาทราบอยู่แล้ว นั่นคือ มีใจเลื่อมใส ถวายบิณฑบาตด้วยมือแห่งตัวเอง แต่สงฆ์ผู้เป็นผู้ควรแก่การกราบไหว้ ๘ รูป เพียงด้วยบุญนั้น ข้าก็ได้มีวรรณะงามและมีรัศมีสว่างไสวไปทั่วทุกทิศเช่นนี้แล้ว”

นางภัททาเทพธิดามีสีหน้ากังขา และรีบซักทันที

“พี่ก็ได้เลี้ยงดูพระภิกษุทั้งหลาย ผู้สำรวมดี เป็นผู้ประพฤติพรหมจรรย์ให้อิ่มหนำสำราญด้วยข้าวและน้ำ ด้วยมือของตนเอง แถมจะมากกว่าเธอเสียด้วยซ้ำ แต่ใจนพี่จึงได้บังเกิดในเหล่าเทพเจ้าต่ำชั้นกว่าเธอเล่า? พุดก็พุดเถิด เธอเองถวายทานเพียงเล็กน้อย ไม่อาจเทียบกับพี่ที่ถวายบ่อยกว่า แต่เธอกลับได้ผลพิเศษไพบุลย์ยิ่งกว่าพี่ขนาดนี้ อะไรกันแน่เล่า ที่เป็นเหตุปัจจัยของความแตกต่างระหว่างเรา?”

นางสุภัททาเทพธิดา ยังคงสบนิลเนตรกับเทพธิดาอดีตผู้เป็นพี่สาวแหว่หนึ่ง พลังใช้ทิพยญาณอันแจ่มกระจ่างอ่านบุญเก่าของตนเปรียบเทียบกับบุญของพี่สาว แล้วไขข้อข้องใจว่า

“เมื่อชาติก่อน ข้าได้เห็นพระภิกษุผู้บรมทางจิต บรรลุนิพพาน ลั่นทุกข์สิ้นโคก เป็นพระอรหันต์แล้ว จึงได้นิมนต์ท่านเหล่านั้นเป็นจำนวนรวม ๘ รูป มีพระเรวัตตะเถระเป็นประธาน ท่านพระเรวัตตะเถระเห็นข้ามุ่งถวายทานแต่ท่านเป็นหลัก จิตใจคับแคบ ท่านจึงอนุเคราะห์ข้าด้วยความเอ็นดู ด้วยการชี้ทางว่า ‘แม่นางเอ๋ย อย่ามัวแต่จดจ้องด้วยความยินดีว่ามีโอกาสถวายทานแต่พระอรหันต์เพียงองค์เดียวเลย จงพิจารณาเสียใหม่เถิดว่า สังฆทานที่เราทำนี้ เราให้แต่สงฆ์ไม่เลือกหน้า เป็นการสืบศาสนาโดยรวม มิได้จำเพาะเจาะจงแต่รูปใดรูปหนึ่งที่เคารพ ขอแม่นางอย่าคิดว่าจะได้บุญมากจากการถวายรูปใดรูปหนึ่งเลย แท้ที่จริง การถวายสงฆ์ต่างหาก จะทำให้ใจเปิดกว้าง ไม่เล็งคับแคบอยู่’ เมื่อข้าฟังเช่นนั้นก็เกิดปิติด้วยความเข้าใจ อันถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อแท้ จึงตั้งจิตใหม่ว่า ทานที่ข้าถวายนี้ เป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสงฆ์โดยรวม เพื่อให้พวกท่านได้มีกำลังกาย กำลังสติ ในการสืบทอดพระศาสนามันต่อไป”

“เจ้ามิได้เพิ่มเติมสิ่งใดในทานนั้นหรือกรี้?”

“ท่านพี่เจ้าชา ข้ามิได้เพิ่มเติมสิ่งใดลงไปเลย เพียงเปลี่ยนมุมมอง ปรับเจตนาให้ประณีต เปิดใจให้กว้างขวางขึ้นเท่านั้น จากเดิมทานที่ถวายให้แต่บุคคลที่ข้าเคารพ จึงเปลี่ยนเป็น ‘สังฆทาน’ ขึ้นมาทันที ก็อันว่าสังฆทานนี้ พระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ว่า ไม่อาจประมาณ

ว่า มีอยู่เท่าไร จะให้ผลสิ้นสุดเมื่อใด”

“อย่างนี้เอง พี่ได้ถวายทานแต่ภิกษุด้วยความเจาะจงว่า เราชอบใจ เลื่อมใสในท่านนั้นท่านนี้ ไม่นึกเลยว่าจะทำให้จิตใจคับแคบ”

“นั่นแหละเจ้าคะท่านพี่ ทานที่ท่านพี่ได้ถวายแต่ภิกษุ เป็นไปด้วยความเลื่อมใสรายบุคคล จึงมีผลไม่มากเท่าบุญแห่งชาี้”

“พี่เพิ่งรู้เดี๋ยวนี้เองว่า การตั้งจิตถวายสังฆทาน คือการไม่เจาะจงยึดติดว่าจะต้องถวายพระรูปนั้นรูปนี้ มีผลมาก ถ้าพี่ได้ไปเกิดเป็นมนุษย์อีก ก็จะทำให้ใจผู้ขอให้มาก ปราศจากความตระหนี่ ถวายสังฆทาน และไม่ประมาทเป็นนิตย์”

แม้ทราบว่าเจตนาหนึ่ง ๆ หรือกรรมหนึ่ง ๆ จะให้ผลหยาบหรือประณีต สว่างมากหรือสว่างน้อยกว่ากัน ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะ ‘เลือกเจตนาดีที่สุด’ เพราะคนเราแก่งปั่นจิตเอาไม่ได้

ยกตัวอย่างเช่น ถ้านางสุภัททาไม่ได้นับถือพระนับถือเจ้า ไม่ได้พร้อมจะเชื่อฟังคำแนะนำจากพระเวรัตตะ หรือไม่เคยผ่านประสบการณ์ ‘แจกไม่เลือกหน้า’ ไว้ก่อนเป็นทุน ก็คงไม่ยากเปลี่ยนวิธีคิด หรือต่อให้อยากเปลี่ยนวิธีคิด ก็คงไม่อาจตั้งจิตได้ถูก หรือแม้ตั้งจิตได้ถูก ก็คงขาดกำลังใจที่จะปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนชั่วชีวิต

เรื่องของสองเทพธิดาพี่น้องนี้ ยังมีความรู้สึกลอยๆ ที่แสดงแทรกไว้อีกมากมาย เช่น ดังที่ทราบแล้วจาก ‘ทานสูตร’ ว่า บุญอัน

เป็นเหตุให้ไปสู่ความเป็นสหายแห่งทวยเทพชั้นนิมมานรตินั้น คือ การยึดเอาเหล่าบุคคลผู้ควรแก่การบูชาประดุจเทพ เป็นที่ตั้งของการ ถวายทานทั้งชีวิต และนี่เราก็ได้เห็นจากตัวอย่างของจริง คือ เมื่อครั้ง มีชีวิตเป็นนางสุภัททา ก็ได้รับคำสอนมาจากท่านเรวัตตะเถระว่า ถ้า ตั้งจิตถวายทานแบบไม่เลือกหน้า จะให้ผลมหาศาลตามลักษณะแผ่ ไปไม่มีประมาณของจิต

เมื่อจิตและเจตนาของนางสุภัททาในครั้งเป็นมนุษย์เปิดกว้าง ความยึดติดบุคคลหายไป ความรู้สึกเกี่ยวกับการทำทานก็แตกต่าง นางเห็นสงฆ์โดยความเป็นกลุ่มบุคคลศักดิ์สิทธิ์ผู้ช่วยกันสืบสาน ศาสนา สมควรแก่การถวายทานให้ทั้งหมดทั้งมวล มิได้เห็นเพียง มนุษย์คนใดคนหนึ่งเป็นที่ตั้งตายตัวของการถวายทาน จิตจึงน้อม ถวายทานด้วยความรู้สึกสูงส่งและกว้างขวางกว่ากันมาก ราวกับ บวงสรวงบูชาทวยเทพก็ไม่ปาน

ความเป็นอยู่ของชั้นดาวดึงส์กับชั้นนิมมานรดีจะแตกต่างกัน เท่าไร ให้ยกไว้ก่อน มาดูความรู้สึกตั้งแต่เจอน้ำกันเลยดีกว่า สังเกต จากบทสนทนาระหว่างเทพทั้งสองชั้นนี้แล้ว เราจะรู้สึกถึงความต่าง ระดับได้ตั้งแต่เมื่อปรากฏตัวให้เห็นกันเลยทีเดียว

เปรียบไปคงเหมือนคุณเห็นคนตัวสูงใหญ่กว่า นำครั้นคร้าม ถ่อมลักษณะดีหน้านับถือมาก มาคนเดียวให้ความรู้สึกยิ่งใหญ่ราวกับ มาเป็นกองทัพ ช่มให้คุณรู้สึกตัวจ้อยลงกว่าเดิม ถ้าเช่นนั้นคุณคงแทบ อยากรู้จักตัวเป็นลูกน้องตั้งแต่แรกเห็น

เรื่องอานาภาพของเทพ ตลอดจนความยิ่งย่อนเกี่ยวกับยศถาบรรดาศักดิ์แบบเทพ เป็นเรื่องแทงใจยิ่งกว่าความน้อยหน้าในโลกมนุษย์มาก ว่ากันว่า เทพยดาจำนวนหนึ่ง ถึงกับกลั่นอัสสาสะปัสสาสะจบชีวิตแบบเทพ ขอจุดติลงมาเกิดเป็นมนุษย์ด้วยความปรารถนาจะบำเพ็ญบุญบารมีให้ตนมีความเรื่องรองกว่าเดิม จะได้ไม่ต้องอยู่อย่างเทวดาผู้น้อยให้หน้าย่นหน้าใครอีก

ก็ขนาดเป็นมนุษย์ที่เงินทองน้อย ใช้แบบชักหน้าไม่ค้อยถึงหลัง ยังยอมตัดใจจากลูกเมีย จากถิ่นที่อยู่บ้านเรือน ไปทำงานต่างแดน แส่นล่าบาก เพียงเพื่อจะได้หาเงินหาทองให้มากขึ้น แล้วเหล่าเทวดาที่รู้สึกน้อยหน้าอยู่ จะไม่มีแกใจไป ‘หามาเพิ่ม’ กันบ้างหรือ?

อีกจุดหนึ่งที่น่ากล่าวถึง คือ แม้เคยเป็นญาติกันในโลกมนุษย์ แต่พอตายไปเป็นเทวดานางฟ้า ก็อาจจำกันไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าหากฝ่ายหนึ่งไปอยู่ในชั้นภูมิที่เหนือกว่ามาก ๆ หน้าตาไม่เหมือนเดิมเสียแล้ว เพราะถูกตกแต่งด้วยบุญใหม่ให้ต่างจากบุญเก่าไปเป็นคนละเรื่อง

ตรงนี้น่าจะเป็นคำตอบสำหรับข้อสงสัยของหลาย ๆ คนได้ว่า เป็นเทวดานางฟ้าจะหน้าตาเหมือนเมื่อครั้งเป็นมนุษย์หรือเปล่า ดูจากนางสุภัททาเทพธิดา ขนาดบอกพี่สาวว่าตนเคยเป็นน้อง พี่สาวยังทำท่าเหมือนจะไม่เชื่อเอาด้วยซ้ำ!

การมีรูปร่างหน้าตาผิดแผกแตกต่างไปมาก ๆ ในระดับข้ามภพข้ามภูมิแล้ว ถือว่ามีนัยสำคัญ เพราะรูปร่างหน้าตาคือนิมิตหมายของ

กรรมโดยรวม ดังเช่นที่นางสุภัททาได้ขึ้นสวรรค์ชั้นสูง ก็เพราะเด่นในเรื่องการทำสังฆทานอย่างถูกวิธี ซึ่งพอเห็นรูปร่างหน้าตาอันเป็นทิพย์ของนางแล้วคนอื่นรู้สึกสว่างมาก น่าเลื่อมใสมาก แม้แต่ญาติสนิทซึ่งเป็นถึงหญิงร่วมสามีกันยังจำไม่ได้ ก็น่าจะบ่งบอกได้เป็นอย่างดีว่า บุญล่าสุดยกระดับนางให้สูงห่างจากบุญเดิมไปมากทีเดียว

ถึงตรงนี้หลายคนมักสงสัยว่า ‘ทาน’ เป็นสิ่งที่ต้องทำกับพระภิกษุสงฆ์ ๔ ให้พระท่านนั้นหรือ? อันนี้ขอให้ดูที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ‘ชัปปสูตร’ อย่างชัดเจน คือ

“เรากล่าวว่า แม้ผู้ใดสาดน้ำล้างภาชนะหรือน้ำล้างขันไปทิ้งบ่อน้ำครำ หรือในบ่อโสโครกข้างประตูบ้านซึ่งมีสัตว์อาศัยอยู่ ด้วยความตั้งใจว่า สัตว์ที่อาศัยแหล่งน้ำนั้นจะดำรงชีพอยู่ได้ด้วยเศษอาหารในภาชนะ เพียงเท่านั้นก็เป็นเหตุ เป็นที่มาแห่งบุญแล้ว”

ข้อแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ คือ คนและสัตว์ทั่วไป ไม่ได้สร้างความรู้สึกที่ดีลึกล้ำขึ้นในใจคุณ การให้อาหารหนึ่งอ้อมแก่คนและสัตว์จึงไม่อาจเทียบเท่าการถวายภัตตาหารหนึ่งมือแต่ภิกษุสงฆ์หรือนักบวชที่ดูน่าเลื่อมใส เช่นนี้เอง ถ้าสะสมบุญด้วยการถวายทานแต่สมณะ จึงให้ความรู้สึกเป็นบันไดสวรรค์มากกว่า

และว่ากันโดยธรรมชาติของผู้รับ ก็เป็นเครื่องขยายผลบุญต่างกันจริง ๆ เหมือนคุณลั่นระฆังใหญ่ด้วยแรงเท่ากันกับลั่นระฆังเล็กอย่างไรก็ต้องได้ยินเสียงของระฆังใหญ่ดังกว่าอย่างแน่นอน

อย่างไรก็ตาม การเอาแต่จ้องจะถวายทานแต่สมณะ ไม่คิดให้

ทานกับมนุษย์และสัตว์อื่นเลย นานไปก็อาจกลายเป็นความโลภอยาก
เอาผลลัพธ์ สิ่งแต่จะทำบุญกับ ‘นาบุญ’ ใหญ่ๆ ใจคอก็จะคับแคบ
ไม่รู้จักให้ในความหมายของการ ‘ให้’ จริงๆเลย

วิธีแกะเอาความโลภและความตระหนี่ออกจากจิตได้ดีที่สุด ก็
คือการให้ทานอย่างครบวงจร ให้เพราะอยากให้ ให้จนรู้สึกดีกับการ
ให้เปล่า ให้จนเข้าใจจริงๆว่าจิตที่คิดให้นั่นเอง คือสวรรค์บนดินที่เข้า
ถึงได้ก่อนตาย

สวรรค์อันเกิดจากการรักษาศีล

หลังจากทำความรู้จักสวรรค์อันเกิดจากการทำทาน คุณคง
สังเกตว่า บุญที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับจิตวิญญาณ มักเป็นบุญที่
โยงใยไปถึงสวรรค์ ยิ่งยกระดับจิตวิญญาณสูงขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งยกระดับ
ชั้นสวรรค์ให้สูงขึ้นเท่านั้น

บุญที่เหนือกว่าทาน เพราะยกระดับจิตวิญญาณขึ้นสู่เขตความ
ปลอดภัย ไร้การเบียดเบียน ได้แก่ ‘ศีล’ เหตุเพราะเมื่อทั้งชีวิตของคุณ
เป็นที่ตั้งของความปลอดภัย ความรู้สึกปลอดภัย เบากายเบาจิต
ย่อมบังเกิดเป็นปกติ อีกทั้งมีความอุ่นใจว่า ได้เดินตามรอยบาทพระ
ศาสดา มีความเข้าพวกกันกับ พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์
สมควรได้รับความคุ้มครองจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพุทธศาสนา ดังที่
พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ‘ปุณฺณายิกสันหสูตร’ ความว่า

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย ห้วงบุญห้วงกุศล ๘ ประการนี้ นำความ

สุขมาให้ ให้อารมณ์เลิศ มีสุขเป็นผล เป็นไปเพื่อสวรรค์ เป็นไปเพื่อ
 สิ่งที่น่าปรารถนา น่าใคร่ น่าพอใจ ห้วงบุญห้วงกุศล ๘ ประการนั้น
 ได้แก่ การเข้าถึงสรวง ๓ ประการ รวมกับทานอีก ๕ ประการ

ดูกรภิกษุทั้งหลาย การเข้าถึงสรวง ๓ ประการ คือ ถึง
 พระพุทธเจ้าเป็นสรวง ถึงพระธรรมเป็นสรวง ถึงพระสงฆ์เป็นสรวง

ดูกรภิกษุทั้งหลาย ทาน ๕ ประการนี้ เป็นมหาทาน เป็นเชื้อ
 สายแห่งพระอริยะมานาน บัณฑิตไม่เคยรังเกียจ และจะไม่รังเกียจเลย
 นั่นคือ

ทานที่ ๑ เว้นขาดจากการเป็นผู้ฆ่า

ทานที่ ๒ เว้นขาดจากการเป็นผู้ขโมย

ทานที่ ๓ เว้นขาดจากการเป็นผู้ผิดลูกผิดเมีย

ทานที่ ๔ เว้นขาดจากการเป็นผู้พูดเท็จ พูดหยาบ พูดส่อเสียด
 พูดเพ้อเจ้อ

ทานที่ ๕ เว้นขาดจากการเป็นผู้เสพเครื่องมีนเมา อันเป็นที่ตั้ง
 แห่งความประมาท

เมื่อเว้นขาดจากการสร้างภัย ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ให้ความไม่มี
 ภัย ให้ความไม่มีเวร ให้ความไม่เบียดเบียน แจกจ่ายไปแก่สัตว์หา
 ประมาณมิได้ ครั้นให้ความไม่มีภัย ความไม่มีเวร ความไม่เบียดเบียน
 แก่สัตว์หาประมาณมิได้แล้ว ย่อมเป็นผู้มีส่วนแห่งความไม่มีภัย ความ
 ไม่มีเวร ความไม่เบียดเบียน หาประมาณมิได้ ให้แก่ตนเองด้วยเช่น

กัน”

หากยังสงสัยว่า ‘ศิลปิน’ เป็น ‘มหากาน’ ได้อย่างไร ก็ต้องอาศัย จิตของคุณเองเป็นที่ตั้งในการทำความเข้าใจ ตื่นนอนในเช้าวันใด ก็ตาม ขอให้ตั้งใจหน้าว่า เป็นตายอย่างไรวันนี้จะไม่ผิดศีล จากนั้นก็ใช้ชีวิตไปตามปกติ

อาการของศิลปินมักเกิดกับคนเพิ่งตั้งใจคิดรักษา ภายใวัน นั้น หรือวันต่อๆมาไม่นาน มักเกิดเรื่องล่องใจ มีเหตุยั่วยุให้ละเมิด ศีลข้อใดข้อหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เจอกันมาก คือ มีเหตุให้ต้อง ไปปดมดเท็จ ซึ่งดูจำเป็นเหลือเกิน นำให้บิดเบือนความจริงเพื่อเอา ประโยชน์เข้าตัวเหลือเกิน

เมื่อเจอเรื่องเช่นนั้น ให้ระลึกถึงความตั้งใจจริงที่จะรักษาศีล พุด ตรงไปตรงมา หรือพูดความจริงเท่าที่จะไม่ก่อความเสียหายให้กับใคร จากนั้น สังเกตใจตัวเองดู จะมีปรากฏการณ์ ‘เข้มแข็งอยู่กับความจริง’ ขึ้นมาชั่วขณะจิตหนึ่ง และ ณ ชั่วขณะจิตนั้น คุณจะรู้สึกถึง ‘อาการ สละออก’ คือ ถอดถอนประโยชน์ส่วนตัว ยกประโยชน์ให้คนอื่น ด้วย ความจริงที่คุณกล่าวออกไป ตรงไปตรงมา

จากนั้น ขอเพียงคุณไม่ติดใจอาลัย ไม่เสียชีวิต เลิกห่วงแหวน ประโยชน์อันพึงมีพึงได้จากกรกล่าวคำเท็จ คุณจะรู้สึกถึงสภาพทาง ใจที่สว่าง สะอาด ปลอดโปร่ง แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดกับภาวะ หลงโงกที่เคยๆทำ

ใจที่คิดให้ประโยชน์ผู้อื่น แม้ด้วยการไม่ฉกชิงสิทธิ์ในการรับรู้

ความจริงมาจากชีวิตเขา ทำครึ่งเดียวก็สบายใจแล้ว ถ้าทำทั้งชีวิต ก็ไม่น่าสงสัยว่าต้องเป็นชีวิตที่อึดแอมด้วยความสบายใจอยู่กับความจริงที่ตรงไปตรงมา ไม่บิดเบี้ยวเป็นแน่ นี่แหละ มหาทานจากการเว้นขาดจากการมุสา

ข้อแตกต่างระหว่าง ‘ทาน’ กับ ‘มหาทาน’ คือ การให้ทานธรรมดา นั้น เดินไปที่ไหนก็ให้ได้เลย ในเมื่อมีคนขอ หรือมีคนรอความอนุเคราะห์อยู่ทั่วทุกหนแห่งในโลก แต่โอกาสทำมหาทานอย่าง เช่นการรักษาศีลนั้น คุณต้องรอโอกาสให้มีสิ่งยั่วยุเข้ามาพิสูจน์ใจ มาลองใจว่าจะห้ามใจได้สักกี่น้ำ

ยิ่งต้องใช้กำลังใจมากขึ้นเท่าไร ยิ่งเหมือนออกแรงขณะภาคร้ายในตนมากขึ้นเท่านั้น ให้สังเกตดูความปลอดโปร่ง โล่งอก หรือกระทั่งความสว่างไสวทางจิต ที่ถูกยกระดับขึ้นมาแบบปุบปับเมื่อรักษาศีลได้สำเร็จ คุณจะรู้สึกถึงความเป็นบุญกุศล รวกับใช้กำลังภายในการช่วยคนให้พ้นอันตรายเลยทีเดียว

ความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ ทำให้มนุษย์ร้ายกว่าเสือที่เต็มไปด้วยเขี้ยวเล็บร้ายกาจ จะดีขนาดไหนถ้าทำให้คนอื่นปลอดภัยถาวรได้ด้วยการเอาความร้ายกาจออกจากตัวคุณ?

เมื่อคุณเป็นที่ตั้งของความปลอดภัยด้วยศีล ก็จะได้ชื่อว่า...

ให้เจ้าของชีวิตได้ใช้ชีวิตต่อ ทั้งที่ความอยากฆ่าของคุณมีสิทธิ์ทำให้สิ้นลง

ให้เจ้าของทรัพย์ได้มีทรัพย์ใช้ต่อ ทั้งที่ความอยากขโมยของคุณมีสิทธิ์ทำให้มันหายไป

ให้คู่ครองได้ครองคู่ต่ออย่างสงบสุข ทั้งที่ความอยากผิดกามของคุณมีสิทธิ์ทำให้พวกเขาร้างวาน บ้านแตกเป็นเสี่ยงๆได้

ให้ผู้ฟังได้ฟังความจริง ทั้งที่ความอยากโกหกของคุณมีสิทธิ์ทำให้มันบิดเบือน

ให้ผู้คนได้ปลอดภัย ทั้งที่ความเมามายของคุณมีสิทธิ์สร้างความเสี่ยงอันตรายแก่พวกเขา

เมื่อมองเห็นข้อเท็จจริงตามนี้ ก็คงทำให้คุณๆที่คิดน้อยเนื้อต่ำใจในวาสนา เห็นว่าตนเองไม่มีเงินซื้อสวรรค์ ไม่มีกำลังใจช่วยเหลือคนอื่นแบบเตี้ยอุ่มค่อม ก็คงหมดข้อแก้ตัวเสียที เพราะเพียงแค่นี้ใจรักชาติให้ดี ก็เพียงพอแล้วที่จะประกันความสุขในปัจจุบัน กับทั้งประกันวิมานสวรรค์ในอนาคตได้

ผู้ใช้ชีวิตสร้างมหาทาน มีจิตอันสว่างกว้างไร้มลทิน คู่ควรกับรางวัลแบบไหน? ลองมาดูตัวอย่างของจริงจากเรื่อง ‘สุนันทาวิมาน’ ซึ่งพระโมคคัลลานเถระเป็นผู้พบและขอคำให้การจากนางเทพธิดา

“ดูกรมแม่เทพธิดา เธอเป็นผู้มีผิวพรรณงามยิ่งนัก มีรัศมีส่องสว่างไสวไปทั่วทุกทิศ สถิตอยู่เหมือนดาวประกายพริกบนท้องฟ้ายามราตรี ก็ด้วยกรรมเก่าอันใด เธอจึงมีผิวพรรณงามเกลี้ยงเกลา อีกทั้งรัศมีส่องสว่างไปทั่วทุกทิศถึงขนาดนี้?”

นางเทพธิดาฟังคำสั่งรเรษฐของท่านพระอัครสาวกฝ่ายซ้าย แล้วบังเกิดความปลาบปลื้มในบุญญาธิการแห่งตน จึงยินดีตอบไปว่า

“ท่านเจ้าขา ข้านี้เคยเป็นอุบาสิกาอยู่ในพระนครราชคฤห์ ประชาชนเรียกว่า ‘สุนิหทา’ เป็นผู้สมบุรณ์พร้อมด้วยศรัทธาในพระโคตม กับทั้งสมบุรณ์พร้อมด้วยศีลอันเหล่าอริยเจ้าสรเรษฐ เพราะบุญกรรมนั้นแหละ จึงทำให้มีวรรณะงาม กับทั้งมีรัศมีสว่างไสวไปทั่วทุกทิศเห็นปานนี้”

แน่นอนว่าหนึ่งชีวิตอันยืดยาวหลายสิบปีของคนเราไม่ได้ผ่านไปง่าย ๆ กับคำว่า ‘มีศรัทธา’ และ ‘รักษาศีล’ โดยที่แท้แล้ว ทั้งศรัทธา และศีลเป็นสิ่งที่เกิดได้ยาก และยิ่งยากจะรักษาให้ได้ตลอดรอดฝั่ง

เมื่อคนเช่นนางสุนิหทามีวาสนาได้พบพระพุทธเจ้า กับทั้งฟังคำสอนต่างๆของท่าน แล้วเกิดความศรัทธาอย่างล้นเกล้า ปักใจไม่เปลี่ยนในธรรมะที่พระองค์เปิดเผยดุจดวงของควา นางก็จับทางได้แม่น ๆ ว่า ชีวิตต้องมีศีลเป็นเครื่องกำกับ และนางก็แน่วแน่อยู่บนเส้นทางของการรักษาศีลไม่เสื่อมคลาย ไม่ถอยห่างจากวิถีชีวิตแบบพุทธ คือ ‘อยู่อย่างไมเบียดเบียนกัน’ ตามที่นางเลือกแล้วนั้น

แน่นอนนางเริ่มจาก ‘หักห้ามฝืนใจในเบื้องต้นด้วยความอึดอัด’ แล้วตามด้วย ‘ทนทานต่อสิ่งยั่วง่ายขึ้น’ จากนั้นก็จบด้วย ‘ใจสบายด้วยการไมใส่ใจสิ่งยั่วตั้งแต่แรก’ นี่เป็นเส้นทางสามัญของผู้รักษาศีลได้ตลอดรอดฝั่ง

ที่นางสุนิหทาเทพธิดาขึ้นมาเสวยสวรรค มีผิวพรรณวรรณะ

งามงดสดสะพรั่ง ดูเจิดฉายไร้มลทิน บาดตาบาดใจผู้พบเห็นนั้น ก็
คือนิมิตหมายที่แสดงการตกผลึกของความสุกสว่างอาภาแห่งศีล
นั่นเอง

ความจริงก็คือ รูปร่างหน้าตาและผิวพรรณดีบนสวรรค์
จิตวิญญาณมักติดตาม เพราะกำเนิดบนสวรรค์เป็นชนิดผุดเกิด
ขึ้นเลย ความทรงจำและญาณทิพย์รู้เห็นต้นเหตุแห่งความงาม
จึงยังคงอยู่

แต่รูปร่างหน้าตาดีบนโลกมนุษย์ จิตวิญญาณไม่จำเป็นต้องดี
ตาม เนื่องจากกำเนิดมนุษย์นั้น มีกระบวนการ ‘ล้างความจำ’ นาน
ถึง ๙ เดือน ขอให้ลองนึกดูว่าคุณจะต้องนอนหลับคู่คู้คู่อยู่ในที่แคบ
ไม่ได้ทำอะไรนอกจากผันวอกวนไปเรื่อยเป็นเวลาเกือบหนึ่งปี จะมีอะไร
เหลือในความทรงจำอยู่ได้? และเมื่อไม่เหลือความทรงจำใดๆเลย
เกิดมาเห็นแต่ว่าตัวเองหล่อ สวย รวย เก่ง ก็ย่อมเกิดความรู้สึกว่า ‘ฉัน
เหมือนเทวดา’ หรือหนักกว่านั้น ‘ฉันคือนางฟ้า’ และดูเหมือนไม่มี
เหตุผลใดที่จะไม่ควรหลงตัวว่าเหนือกว่าคนอื่น

ความหลงลืมเหตุผลของการได้ดีมีสุขนั้นเอง คือเหตุครอบงำ
จิตใจ แล้วใช้ชีวิตแบบชั่วๆตามอารมณ์ และความหลงตัวก็มัก
บันดาลให้ ‘ชั่วโดยไม่รู้ตัว’ มากกว่าจะฝันดีไปเพื่ออะไรก็ไม่ทราบ
จนกว่าจะพบครูบาอาจารย์ที่ก่อให้เกิดศรัทธาในความดีได้ใหม่ ศีล
จึงค่อยเริ่มก่อตัวใหม่ตามอีกครั้ง แต่ถ้าเป็นชาติที่ขาดแรงบันดาลใจ
อย่างแท้จริง ก็สูญเสียอย่างมากที่จะเป็นคนทุกข์เรื่อยไปจนสิ้นชีวิต

สวรรค์อันเกิดจากการเจริญสติ

บุญเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วในธรรมชาติ พุทธศาสนาสอนปฏิบัติขึ้นเพื่อ แจกแจงว่า การเจริญสติเป็นการขัดเกลากิเลสชั้นสูงสุด เพราะเหนือกว่าการขัดเกลาด้วยการให้ทานเพื่อทำลายความตระหนี่ และเหนือกว่าการขัดเกลาด้วยการรักษาศีลเพื่อทำลายความสกปรก เพราะมีจุดมุ่งหมายในการทำลายความหลงผิด อันเป็นต้นเค้าของบาปอกุศลทั้งปวง

เป็นชาวพุทธ จึงควรตั้งความปรารถนาสูงสุดไว้ที่เป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา นั่นคือ บรรลุมรรคผล เป็นผู้บริสุทธิ์หมดจดจากกิเลส ด้วยการเจริญสติตามแนวทางที่พระพุทธเจ้าประทานไว้ให้

ใครที่ยังไม่พร้อมจะละกิเลส ไม่พร้อมจะละความน่าขบใจในโลกมนุษย์ ก็อย่าเพิ่งสะดุ้งตกใจว่า จะให้เอาอย่างนั้นเลยหรือ? ขอให้คิดว่า การเจริญสติ คือการค่อยๆ ทำกิเลสให้เบาบางลง มีแก้ไขให้ทานมากขึ้น มีใจจริงรักศีลรักธรรมยิ่งขึ้น เพื่อมีความเป็นผู้คู่ควรกับสวรรค์อันประณีตและอายุชัยที่ยืนยาวขึ้น

ตัวอย่างของเหล่าเทพยดาต่อไปนี้ คงสนับสนุนได้อย่างชัดเจนว่า การเจริญสติช่วยให้ได้ดิบได้ดีอย่างไร

ตัวอย่างแรกคือเรื่อง ‘ทาสีวิมาน’ เป็นบทสนทนาระหว่างพระโมคคัลลานเถระกับนางเทพธิดาตนหนึ่ง ความว่า

“นางเทพธิดาเอ๋ย เธอเป็นผู้ถูกแวดล้อมด้วยเหล่าบริวาร คือ

หมู่ช่างเทพนารีจำนวนมาก เทียวชมไปโดยรอบในสวนจิตตลดาวัน อันนารีนรมย์ ทำให้อากาศทุกทิศทุกทางสว่างไสวราวกับประดับด้วย ดาวประกายพรึก เหมือนเธอเป็นท้าวสักกเทวอิราชกัไม่ปาน ที่เป็น เช่นนี้เพราะกรรมอะไร บุญใดหรือที่เธอได้สมบัติอันเป็นทิพย์น่าชื่น ใจเห็นปานนี้?”

“พระองค์เจ้า ครั้งเป็นมมนุษย์ ข้าเกิดเป็นนางทาสรับใช้อยู่ใน ตระกูลหนึ่ง ซึ่งห่างไกลจากบ้านเดิม แต่ข้าน้อยก็ปฏิญาณตนเป็น อุบาสิกาของพระสมณโคตมผู้เลิศล้ำ ข้าเพียรรักษาศีล ใส่ใจในการ เจริญสติอยู่เป็นเวลา ๑๖ ปี มีธรรมอันเป็นฝักฝ่ายแห่งการตรัสรู้ ๓๗ ประการเป็นเครื่องประกอบความเพียร และถึงแม้กายมนุษย์จะ แตกดับไปแล้ว ข้าก็ยังคงเพียรอยู่ในธรรมอันเป็นฝักฝ่ายแห่งการ ตรัสรู้ ๓๗ ประการนั้นไม่ขาดสาย ขอให้พระองค์เจ้าดูผลแห่งการเจริญ สตินี้เถิดว่า เป็นความเกษมอันยิ่งปานใด”

“เจริญพร ท่านดูมีศักดานุภาพนัก”

“ด้วยบุญแห่งการเจริญสติ ข้าน้อยเป็นที่โปรดปรานของ พระอินทร์ คู่เคียงกับเทพบุตร อาทิเช่น อาลัมพะ คัคคมะ และเหล่า เทพธิดาน้อยๆ อาทิเช่น วิณา โมกขา นันทา บรรดานางทั้งหลาย บำเรอดนตรีทิพย์ให้ข้าเปลิดเปลิน อีกทั้งยังมีนางเทพอัปสร อาทิเช่น เอนิปัสสา สุปัสสา มุกุทาวที มาประเล้าประโลมด้วยคำเสนอว่าจะ พ้อนรำ ชับร้อง ให้ข้ารีนรมย์ นี่คือผลของบุญที่ข้าประกอบไว้แล้ว ข้า ได้รำเรียงบันเทิงอยู่ในสวรรค์ อันจะไม่ได้แก่ใครที่มีได้ประกอบบุญไว้ เป็นอันขาด”

สรุปแล้ว การเจริญสตินับสิบปีบนโลกมนุษย์ ถึงแม้ไม่สำเร็จ
มรรคผลขั้นสูงสุด ก็ได้ไปสำเร็จสำเร็จบนสวรรค์ ก่อนจะหมดเวลา
แล้วลงมาทำความเพียรกันต่อในโลกมนุษย์

เรื่องของอดีตนางทาสี่นี้ แสดงให้เห็นด้วยว่า แม้เคยมีฐานะ
ต่ำต้อยอยู่ในโลกมนุษย์ แต่เมื่อประกอบบุญอันสูงส่ง ก็แปรสภาพเป็น
นางฟ้าผู้มีศักดิ์ศรีไม่น้อยหน้าใคร ขนาดเป็นคนสนิทของเจ้าครอง
พิภพเทพระดับพระอินทร์ได้ แค่วะโหดข้ามเส้นแบ่งแห่งความตาย
ไปไม่กี่วินาทีเท่านั้น

อีกประการหนึ่ง นักเจริญสติหลายคนสงสัยว่า ที่ฝึกปฏิบัติกัน
ในโลกมนุษย์ หากหมดเวลาเสียก่อน ยังไม่ทันได้บรรลุมรรคผลขั้น
สูง จะไปเจริญสติกันต่อบนสวรรค์ได้ไหม เทพธิดาอดีตนางทาสี่ก็บอก
ไว้ชัดว่า ‘ได้!’ อันนี้เป็นธรรมดาของผู้สามารถเห็นกายใจโดยความ
เป็นอนัตตาแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ภาวใด ก็ ‘เห็นต่อ’ ได้หมด

ข้อควรระวัง ในการลงนามจริง

เพื่อความแน่ใจว่าจะไม่พุดผิดเมื่อถึงเวลาต้องลงนามจริง ก็
ควรเพิ่มข้อควรระวังที่ต้องท่องไว้ให้แม่นยำไว้ดังนี้

ตั้งใจให้ชัดว่า คุณต้องการถอดถอนความอาลัย

ตั้งใจให้ผู้ป่วยปล่อยวาง ไม่ใช่พยายามปลุกฝังความเชื่อ หรือเอาชนะกันด้วยเหตุผลใดๆ ถ้าใจผู้ป่วยปล่อยวางได้ เตรียมจากไปอย่างสบายใจได้ ไม่ติดค้างกับบาปอกุศลเก่าในช่วงก่อนป่วย ไม่ทำบาปอกุศลใหม่ในช่วงใกล้ตาย ให้ถือว่าภารกิจสำคัญสำเร็จลุล่วงแล้ว หากไม่ท้อใจให้ชื่นใจว่านี่คือภารกิจสำคัญอันดับหนึ่ง วิธีชวนคุยของคุณจะกว้าง และไม่มีการประเมินผลที่ชัดเจนว่าภารกิจของคุณ ‘ได้ผล’ ขนาดไหนแล้ว

๒

ดูสิ่งที่เกิดขึ้นจริงด้วยตาเปล่า อย่าเตรียมไว้ในใจว่าต้องทำอะไรเป็นขั้นเป็นตอนตายตัว เช่น เมื่อสังเกตเห็นว่าผู้ป่วยประสบกับความเจ็บปวดทรมาน หรือกำลังรู้สึกไม่อยากตาย ก็ให้หลีกเลี่ยงการพูดถึงความตาย แต่หันไปคุยเรื่องอื่นให้ผู้ป่วยลืมเรื่องที่ตนกำลังจะตาย ต่อเมื่อสังเกตว่าผู้ป่วยพร้อมจะฟัง หรือเป็นคนเปิดฉากขึ้นมาเอง อย่างนี้คุณค่อยไหลตามน้ำได้

๓

ผู้ป่วยต้องการความรัก ความห่วงใยใกล้ชิด มากกว่าคำพูดปลอบประโลมพื้นที่ๆ ฉะนั้น คุณควรทำมากกว่าพูด ถ้าพูดว่ารักหนึ่งครั้ง คุณต้องมีวิธีแสดงความรักสิบครั้ง เช่น ยอมสละเวลามาเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ หรือมาอยู่ดูแล คอยชวนพูดคุยไม่ให้เหงา นั้นแหละถึงจะทำให้ผู้ป่วยเชื่อสนิทใจ ไม่ใช่พูดว่ารักสิบครั้ง แต่หลังจากนั้นไม่เคยมาเยี่ยมอีกเลย

๕ ความทุกข์อันเกิดจากความอาลัยอาวรณ์โศกเศร้าของคุณ ระบายจิตใจผู้ป่วยได้ถึงขั้นตายตาไม่หลับ ฉะนั้น อย่าคิดว่าการแสดงความโศกเศร้าคือเครื่องหมายของความรัก ความรักที่แท้จริงควรเป็นไปเพื่อหยิบยื่นความสุขและความสว่างให้แก่กัน หาใช้ครอบงำให้แต่ละฝ่ายตกอยู่ในเงามืดทางใจของกันและกัน

๕ อย่าพูดถึงบาป หรือแม้แต่จะเฉียดไปในเรื่องไม่ดีที่ผู้ป่วยเคยทำ เพราะจะเป็นการกระตุ้นให้ผู้ป่วยคิดไม่ดีเกี่ยวกับตนเอง ไม่เลิก เว้นแต่ผู้ป่วยอยากสารภาพผิดเอง เพราะความรู้สึกผิดเป็นสิ่งที่แรงกดดัน คล้ายสิ่งอุดตันให้อึดอัดในอก พอใกล้ตายก็อยากระบายด้วยการสารภาพผิดกับใครสักคน คุณต้องรับฟังดีๆ และโต้ตอบในแบบที่ทำให้ผู้ป่วยคลายใจว่า เรื่องดี ๆ มีให้นึกถึงมากกว่านั้นเยอะ

๖ เมื่อพบว่าผู้ป่วยเชื่อมโยงซึม ไม่มีแกจิตแกใจพูดคุย อย่าชวนคุยในลักษณะบ่นถาม เช่น ทำไมไม่พูดล่ะ? ทำไมไม่ยิ้มล่ะ? ฉันมาอยู่ด้วยแล้วเบื่อใช่ไหม? ฯลฯ คำพูดทำนองนี้จะยิ่งตอกย้ำให้อารมณ์เชื่อมโยงซึมกินลึกเข้าไปอีก ที่ถูกต้องคุณต้องตั้งคำถามประเภทกระตุ้นให้คิด ใ้หนักอยากตอบด้วยอารมณ์ที่สดชื่น ไม่หดหู่ เช่น “ทนายซีเขานี้ฉันมีอะไรมาเล่าให้เธอฟัง” เป็นต้น

ตัวอย่างบทสนทนา ที่อาจเกิดขึ้นจริง

หลังจาก ‘รู้ดี’ พอสมควรแล้ว ก็ไม่มีอะไรที่ต้องทำเพิ่มเติมมาก
ไปกว่า ‘ตั้งใจดี’ และ ‘พูดให้ดี’ เท่านั้น

แม้จะเตรียมคำพูดไว้มากมายแค่ไหน แต่ถ้าไม่มีการเริ่มต้น
เพื่อเข้าสู่จุด ก็จะไม่เกิดการพูดคุยเพื่อถอดถอนความยึดติด กับทั้งไม่มี
การยกระดับจิตใจของผู้ป่วยให้สูงขึ้นเรื่อยๆ ตามแนวทางที่พระพุทธเจ้า
ประทานไว้

ทุกอย่างจะง่าย ถ้าผู้ป่วยมีศรัทธาในพุทธศาสนา ตลอดจนเป็น
ผู้มีน้ำใจให้ทาน รักษาศีลจนจิตสะอาดมาทั้งชีวิต กรรมเช่นนั้นแทบ
ไม่ต้องพูดอะไรเลยก็ได้ เผลอๆ ผู้ป่วยอาจต้องมีหน้าที่ปลอบคนที่รัก
และอาลัยตนให้รู้จักปล่อยวางเสียอีก

แต่เรื่องจะยากก็เมื่อผู้ป่วยขาดศรัทธา ทั้งชีวิตไม่ค่อยมีน้ำใจ
ช่วยเหลือใครเลย อีกทั้งรักษาศีลไม่เป็น ท่องไม่ถูกว่ามีบาปประการ
อันใดควรงดเว้นบ้าง คุณจึงอาจจะอึดอัด พูดไม่ออกบอกไม่ถูก ไม่
ทราบจะเริ่มต้นประยุกต์วิธีสั่งผู้ป่วยของพระพุทธเจ้าหรือพระสารีบุตร
อย่างไรดี

ต่อไปนี่จะเป็นวิธี ‘ค่อยๆ พูดเข้าสู่จุด’ โดยคำนึงถึงความเป็นจริง
ที่ว่า ผู้ป่วยแต่ละคนมีพื้นนิสัยแตกต่างกัน มีศรัทธาและอคติแตกต่างกัน

กัน ตลอดจนมีความสามารถในการเผชิญหน้าความจริงแตกต่างกัน
เมื่อดูตัวอย่างไว้แล้ว ก็อาจเห็นช่องทางว่าจะนำไปประยุกต์กับกรณีที่
คุณต้องเผชิญอย่างไร

ผู้ป่วยมีศรัทธาทางพุทธตั้งมั่นแล้ว

ผู้ที่มีศรัทธาในพระพุทธเจ้าและคำสอนของท่าน หมายถึงผู้ที่
พร้อมจะยอมรับหน้าที่มรณา รวมทั้งมีแนวโน้มจะสะสมบุญมาากจน
เชื่อมั่นในความสว่างเป็นปกติของตนอยู่แล้ว ฉะนั้น ก็เข้าจุด คุยกัน
เพื่อให้ปล่อยวางได้เลย โดยไม่ต้องซักแม่น้ำทั้งห้า เช่น

“วันนี้ยังติดห่วง ติดกังวลอะไรอยู่ไหม?”

“ตามแบบนี้ทุกวันเลยนะ”

“พระพุทธเจ้าท่านให้ถามบ่อยๆ ใจมันเหมือนการเตือนให้
สำรวจนะว่าใจเราเบา พร้อมขึ้นสูงอยู่ตลอดเวลาหรือเปล่า แต่ละวัน
จิตคนเราไม่เท่ากัน เดี่ยวก็โง่ เดี่ยวก็ฉลาด การช่วยกันเตือนบ่อยๆ ก็
เป็นนโยบายที่ดีไม่ใช่หรือ? ถ้าเป็นฉัน ฉันก็อยากให้นายเตือนอย่าง
นี้ทุกวันเหมือนกัน”

“อือ... งั้นสารภาพก็แล้วกัน ตอนตื่นเข้ามารู้สึกอดเป็นห่วง
ยายหนูมันไม่ได้ เมื่อวานก่อนมันกลับออกไป เห็นแอบทำตาแดงๆ
รู้หรอกนะว่ามันพยายามฝืน ไม่อยากร้องไห้ให้ฉันเห็น แต่ก็นั่นแหละ
ฉันรับความสะเทือนจากตรงนั้นมา แล้วก็เลยพลอยทำให้เศร้า อยาก

ร้องให้ตาม พอดีนเข้ามาเลยคิดๆขึ้นมาว่า ยายหนูอายุ ๒๙ ปีนี้แล้ว ยังไม่เป็นฝั่งเป็นฝาเสียที แล้วฉันจะรู้ได้ไงว่ามันมีคนดูแลที่หน้าไวใจ หรือเปล่า”

“เอาเหอะน่า! ถ้านายขึ้นไปอยู่บนโน้นจริง ก็ต้องขำเล็งลงมา ดูได้ตลอดเวลาแหละ และถ้ายายหนูมันจะเลือกคนผิด หรือทำท่าจะ โดนใครหลอก นายก็ตลใจหรือมาเข้าฝันมันสิ อยู่อย่างนี้เสียอีก โดนใครหลอกที่ไหน เมื่อไหร่ นายไม่มีสิทธิ์รู้เลย ถ้าห่วยยายหนูจริง ก็ควรตลใจที่จะได้เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ปกป้องคุ้มครองลูกมากกว่านะ”

“ก็จริง”

“นายแค่ตั้งใจไว้คนเดียวก็พอว่า ขึ้นไปแล้วจะไม่ทอดทิ้งยาย หนู จะมองลงมาเรื่อยๆ แต่ถ้านายยังห่วย ยังอาลัยไม่เลิก จิตมันก็ผูก อยู่กับโลก เหมือนมีสมอถ่วงติดพื้นไม่ให้ลอยขึ้นไปไหนได้ แล้วจะ กลายเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ปกป้องรักษาลูกได้ยังไง”

“ขอบใจที่เตือนนะเพื่อน”

วันต่อมา คุณอาจสังเกตเห็นอาการยึดติดอื่นๆเพิ่มเติม เช่น ถ้า เห็นผู้ป่วยกำลังชมรายการโทรทัศน์ที่โปรดปราน ก็อาจถามว่า

“เป็นไง ยังใจจดใจจ่อละครเรื่องนี้ทุกวันหรือเปล่า?”

“อือ... ก็จดจ่ออยู่นะ เคยชินที่จะรอ ของมันชอบ”

“จะเสียดายไหม ถ้าต้องไปเสียก่อนจะจบ”

“เสียดายวะ”

“เชื่อพระพุทธเจ้าเถอะ ความบันเทิงแบบมนุษย์ มันเทียบกันไม่ได้กับข้างบนโน้น ท่านว่า แม้แต่สวรรค์ชั้นต่ำสุดอย่างจาตุมหาราช ก็น่าติดใจกว่าเป็นไหนๆแล้ว บนโน้นทุกอย่างเป็นทิพย์ ไม่หยาบ ไม่มาเร็วไปเร็วเป็นไฟไหม้ฟางเหมือนอย่างนี้”

“สนุกกว่ายังไรละ มีละครเหมือนอย่างนี้หรือเปล่า?”

“ก็มีการแสดงฟ้อนรำแฉะ พระไตรปิฎกกล่าวถึงไว้เยอะเหลือเกิน แต่ฉันว่ามันต้องอลังการกว่าที่คิดๆหรือจินตนาการกัน เอาเป็นว่าเฉพาะเรื่องฟ้อนรำนี่ คอนเสิร์ตในโลกจะคึกคักแค่ไหนก็คงสู้ไม่ได้แน่”

“ท่าทางรู้ดี ลองเล่าให้ฟังหน่อยซิ”

“นายนั้นแหละจะต้องกลับมาเล่าให้ฉันฟัง มาทำสัญญากันนะ นายจะมาเข้าฝันบอกว่าบนโน้นเป็นยังไงบ้าง!”

วันต่อมา ก็อาจสังเกตว่ามีทางช่วยให้ผู้ป่วยพอใจภาวะที่ประณีตขึ้นได้ไหม เช่น ถ้าเห็นผู้ป่วยกำลังอ่านหนังสือธรรมะ หน้าตาผ่อนคลาย เหมือนคนปล่อยวางทุกอย่างได้ ก็อาจถามว่า

“เป็นไง ชักเริ่มใจจดใจจ่ออยากขอไปดูข้างบน ว่าผลของบุญที่นายสั่งสมมามันสักแค่ไหนแล้วหรือยัง?”

“อยาก! เมื่อเข้าก็นึกครีมี ๗ นะ บรรยาภาศอย่างกับตอนกำลัง

จะได้เดินทางไปเที่ยวยุโรปครั้งแรก”

“อ้อ! ตอนนั้นไปฮันนีมูนนี่ ใช่ไหม?”

“ใช่! ฉันอยากไปเมืองนอกมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้วก็เก็บหอม รอมริบอยู่นานกว่าจะได้โอกาสไปเที่ยวจริง ก็ดีใจนะที่ครั้งแรกคือ การทำให้เมียมีความสุขไปด้วย”

“เก็บเงินไปเที่ยวเมืองนอก ใช้เวลาไม่กี่ปีของมนุษย์ แต่จะไป สวรรค์ มันต้องอาศัยวันเดือนปีทั้งหมดที่มีอยู่ตอนเป็นมนุษย์เพื่อ สะสมให้พอ ฮือ! มันยากกว่ากันเยอะนะนี่”

“นั่นสินะ คิด ๆ ขึ้นมาอีกว่า ไม่รู้จะต้องเหนื่อยเก็บเงินพอจะ ลืมตาอ้าปากแบบเดียวกับชาตินี้ ช้าแล้วช้าอีกสักกี่หน ยิ่งต้องกัดฟัน ต่อสู้กับกิเลส รักษาศีลให้ครบเพื่อจะได้ขึ้นสวรรค์ ไม่รู้รอบไหนจะ พลาดบ้าง... จริง ๆ ชาตินี้ฉันก็ผิดศีลมาไม่น้อยเหมือนกัน เคยว่าวาม กระทบหน้าคน แล้ววูบหนึ่งคิดอยากฆ่า เกือบลงมือแล้วด้วย นี่ยัง นึกดีใจอยู่ว่าแคล้วคลาดจากบาปในการฆ่ามนุษย์มาได้”

“เวียนว่ายตายเกิดไปเรื่อย ๆ มันก็อย่างนี้แหละ พระพุทธเจ้าถึง บอกไง ถ้าคิดท่องเที่ยวไปในสังสารวัฏเรื่อยแล้วหวังว่าจะไม่ไปอบาย เลยนะ คิดผิดถนัด เพราะไม่มีทาง ทำนวยังไงก็ให้ตั้งเข็มไปนิพพาน ไปถึงที่สุดของการเวียนว่ายตายเกิดเอาไว้ จะถึงไม่ถึงก็อีกเรื่องหนึ่ง”

“ก็ยากอะนะ มาคิดได้เอาป่านนี้คงช้าไปแล้ว”

“ไม่ช้าหรอก! อย่างลูกศิษย์พระสารีบุตรไง วัน ๆ เอาแต่ทำธุระ

วุ่นวาย ยุ่งเรื่องอาชีพการงาน ยุ่งเรื่องลูกเมีย ยุ่งเรื่องไหว้เจ้า ไม่ต่างจากเราๆยุคนี้สักเท่าไร ถึงอย่างนั้น ตอนจะตายพระสารีบุตรยังส่งให้ไปพรหมโลกได้เลย แค่ออนแผ่เมตตา เจริญพรหมวิหาร ๔ ก่อนตายไม่นานเอง”

“เธอ! ไม่เคยได้ฟังเรื่องนี้เลย แค่ออกวิธีกำหนดจิตก่อนตายก็มีสิทธิ์ได้ไปถึงพรหมโลกเลยเธอ?”

“ไม่ใช่แค่นั้นนะสิ พอพระพุทธเจ้าทราบเรื่องด้วยพระญาณขององค์ท่านนะ ตรัสเหมือนตำหนิเลยว่ สารีบุตร! ทำไมเธอไม่ส่งให้ธัญชานิพราหมณ์ขึ้นสูงไปกว่านั้น? ตรัสอย่างนี้เหมือนจะเป็นนัยนะว่าจะให้บรรลุมรรคผลก็ยิ่งได้!”

“ฮือ?!”

“จริงๆ ฉันฟังมานะว่าจิตก่อนตายสำคัญมาก ถ้าหากทำให้หนักแน่นไปในทางกุศล ดำเนินจิตถูกหลักเจริญสติของพระพุทธเจ้าไม่กี่นาทีก็ถึงฌาน รวากับปฏิบัติมานานหลายๆปี”

“โ้! น่าสนใจจริง”

“สำหรับนายนะ ยังไงก็ต้องได้ใช้เร็วๆนี้แล้ว รีบๆสนใจให้มากกว่าเรื่องอื่นได้ก็ดี”

“แล้วต้องทำไงมั่งล่ะ? ไ้ฉันมันก็นิสัยเสีย ฟังมาเยอะ แต่ไม่เคยใส่ใจทำความเข้าใจหรือคิดลงมือปฏิบัติจริงจังสักที”

“เท่าที่ได้ยินนะ เขาว่าสำหรับคนที่รีบมาฝึกเอาตอนเหลือเวลา

น้อย ก็ให้คิดๆ ดูๆ ไปเล่นๆ ทั้งที่กำลังนอนตัวแพบอย่างนายเงี้ยแหละ เห็นว่าร่างกายมันกำลังจะไม่ต่างจากท่อนฟืนที่เขาทิ้งไว้ เอาไปใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้นอกจากเผา หายใจเข้า หายใจออก ก็ให้คิดว่า เป็นแค่เครื่องต่ออายุชั่วคราว ร่างกายมันยังไม่เป็นศพก็เพราะลมเข้า ลมออกนี่”

“พูดซะเห็นภาพ! นายทำให้ฉันรู้สึกว่าคุณเองเป็นศพไปแล้ว”

“ก็ให้คิดไปเลย ไม่ต้องกลัวเลยเพื่อน เดี่ยวได้เป็นแน่ๆ”

“ขอบใจที่ย้า... แต่จะให้ดูแค่นี้หรือ?”

“ถ้านายรู้ลมหายใจไปเรื่อยๆ เล่นๆ เดี่ยวก็เข้า เดี่ยวก็ออก ไม่ใช่ลมชุดเดิม จนกระทั่งรู้สึกขึ้นมาจริงๆ โดยไม่ต้องแก้งรู้สึก ก็ดูต่อไปว่า ที่อึดอัดทุกซัทรมานบ้าง ปลอดภัยไปบ้าง ปลอดภัยไปบ้าง มันเป็นเรื่องของสุขทุกข์ที่เข้ามาแล้วออกไป ไม่ต่างจากลมหายใจเลย”

“แต่ทุกซัมนานกว่าลมหายใจเยอะนะ โดยเฉพาะตอนที่ร่างกายเหมือนเป็นก้อนอะไรหนักๆ ตันๆ หรือเหมือนมันเป็นผ้าพคที่ราวกับไม่เคยให้ฉันเป็นเจ้าของมาก่อนเลย”

“ตอนมันพคหนักนั้นแหละ ดูได้ถนัดกว่ามันไม่ใช่ของนายจริงๆ พอจิตมันไม่ยึดว่าเป็นของนาย ก็จรรู้สึกว่าตัวนายไม่มี มีแต่จิต และพอสังเกตละเอียดขึ้นอีก เห็นว่าจิตมันฟุ้งบ้าง สงบบ้าง สว่างบ้าง มีดบ้าง ในที่สุดก็จะเกิดการเห็นขึ้นมาเป็นจริงเป็นจังว่า ตัวนายไม่มีในที่ไหนๆ นั้นแหละภาวะใกล้พ้นไปจากอุปาทาน”

“พูดเสียเราเบาอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน นี่นายบรรลุแล้วหรือเปล่า?”

“ยังเพื่อน! ยัง... นายนั้นแหละมีสิทธิ์ได้ก่อน คนบอกนะจำเขามาได้ แต่คนทำ ถ้าทำก่อนตายก็มีสิทธิ์ได้ก่อนคนบอกอีกนะ จิตตอนี้กับจิตก่อนตายมันต่างกันมาก ขอให้ซ้อมไว้บ่อยๆเถอะ ถึงจุดที่จะรวบรวมผลงาน ปรากฏการณ์ทั้งหลายจะเกิดขึ้นเองโดยบังคับควบคุมเอาเดี๋ยวนั้นไม่ได้”

“จะทันใหม่นี้?”

“ธัญชานิพราหมณ์นะ ได้ไปพรหมโลกเพราะแผ่เมตตาก่อนตายไม่กี่ชั่วโมงเองนะ นี่นายเหลืออยู่ชุดๆเป็นเดือนมั้ง”

“โอเค! ฆัตวันประกันพรุ่งมาทั้งชีวิตแล้ว อ่างมาทั้งชีวิตแล้วว่าจำเป็นต้องทำโน่นนี่นั่น จนไม่มีเวลาเหลือให้ฝึกเจริญสติ คราวนี้คงไม่มีข้ออ้างที่สำคัญกว่าเตรียมไปดี ไปให้ถึงที่สุดทุกซอกอีกแล้วละ!”

ผู้ป่วยมีศรัทธา แต่ยังเสียใจและห่วงใย

ผู้ป่วยบางคนจมอยู่กับความเศร้าโศก อาจจะเพราะประสบความล้มเหลวทางธุรกิจ สูญเสียทรัพย์สิน หวั่นเกรงว่าลูกหลานจะต้องลำบากเพราะความล้มเหลวของตน จึงคิดมากไม่เลิก และจากไปพร้อมกับความเศร้าโศกอาลัยนั้น อันนี้ต้องให้ลูกหลานที่มีความจริงใจ ไม่ได้หวังสมบัติอยู่ก่อน มาช่วยพูดให้เห็นว่า จิตมีค่ากว่าเงิน

“คุณพ่อคะ หนูคั้นน้ำส้มมาให้”

“จะต้องลำบากทำไม ซื่อเอาก็ได้ แกยิ่งถูระยุงเหยิงอยู่”

“ซื่อเอา ไม่รู้สึกดีเท่าได้ทำให้คุณพ่อกับมือนี้คะ”

“อ้อ... ขอบใจนะลูก”

“คุณพ่อสีหน้าไม่ดีเลย ยังไม่ลืมเรื่องบ้านหรือคะ?”

“จะให้ลืมได้ยังไงล่ะ”

“ถึงตอนนี้ ทุกเรื่องที่ทำให้สุขภาพแย่งลง น่าลืมทั้งหมด”

“เฮ้อ! มันสมบัติยาของแถนะ พ่อเสียใจเหลือเกินที่เก็บรักษาไว้ให้ถึงมือแกไม่ได้”

“แต่หนูไม่เห็นรู้สึกเสียใจเลยคะ พ่อส่งหนูเรียนเพื่อเอาตัวให้รอดด้วยปัญญาของตัวเองไม่ใช่หรือ? หนูมีขุมสมบัติไว้เลี้ยงชีวิตที่เหลือแน่อยู่แล้ว ทำไมหนูจะต้องคิดพึ่งพาสมบัตียาอีก”

“ขอบใจที่พูดให้รู้สึกดี แต่ยังไงพ่อก็ต้องรู้สึกแย่อยู่วันยังค่ำ เงินที่พ่อหามาเอง พ่อไม่เสียตายเลยที่ต้องเสียไป แต่สมบัตินั้นที่รพียาให้ไว้ ต้องมาเสียไปหมดพร้อมกับการล้มละลายของพ่อ ล้มป่วยลงครั้งนี้ พ่อรู้สึกเหมือนยังชดใช้ความผิดไม่ถึงครึ่ง”

“พ่อไม่ได้ตั้งใจให้มันเกิดขึ้นนี่คะ แล้ววิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้ไม่ใช่พ่อคนเดียวที่ถูกผลักให้ล้ม”

“มีคนเตือนแล้ว แต่พ่อไม่เชื่อเอง พ่อเสียชีวิตเหลือเกิน ย้ำคิดไม่เลิกว่าน่าจะเป็นโอนสมบัติเป็นชื่อของแกไว้หนานแล้ว จะนอนแต่ละครั้งนี่ตาปิดไม่สนิทเลย แค่คิดว่ารักษาสมบัติของยาแกไว้ไม่ได้ ความรู้สึกไม่ต่างจากคนอกตัญญู ทั้งที่อยากจะกตัญญู”

“พ่อคะ! ตอนย่าจากไป ย่าไปอย่างสงบใช่ไหมคะ?”

“สงบ ดูยิ้ม และเป็นสุข”

“ย่าน่าจะกำลังอยู่บนสวรรค์ใช่ไหมคะ?”

“พ่อเชื่อเต็มร้อย! แต่พ่อคงไม่มีหน้าไปพบย่าบนสวรรค์แล้วลูกเอ๋ย...”

“พ่อคะ! สมมุตินะคะว่า ถ้าพ่อกำลังอยู่บนสวรรค์ กำลังเสวยทิพย์สมบัติอย่างเป็นสุข เวลาพ่อคิดถึงหนู พ่อจะคิดยังไง?”

“ก็คง... อยากให้ลูกมาเสวยสุขอันเป็นทิพย์อยู่ด้วยกันมัง”

“ถ้าพ่อครองวิมาน อยู่เย็นเป็นทิพย์ แล้วมีญาณหยั่งรู้ว่าหนูประสบความสำเร็จในการลงทุน มีทรัพย์สินมากกว่ามรดกที่พ่อให้ไว้ สิบเท่า พ่อจะดีใจไปกับหนูไหม?”

“ดีใจสิลูก! คงดีใจ แล้วก็หายห่วงลูกเสียที ลูกสร้างเนื้อสร้างตัวได้ ทำให้สมบัติพัสถานงอกเงยได้ พ่อแม่ที่ไหนก็ต้องพลอยปลาบปลื้ม ไม่ว่าจะยังมีชีวิตอยู่บนโลก หรือขึ้นไปมีชีวิตอยู่บนสวรรค์แล้ว”

“แล้วถ้าก่อนที่หนูจะมีมากขึ้นเป็นสิบเท่า หนูจำเป็นต้องเอา มรดกของพ่อไปขายเพื่อทำทุนเริ่มต้น พ่อจะโกรธหนูไหม?”

“ไม่โกรธเลยลูก! อาจจะไม่เสียใจบ้างตอนแรกๆที่รู้ แต่พ่อลงเอย ลูกทำให้ทรัพย์สินพอกพูน ความดีใจก็คงกลบความเสียใจจนหมด”

“คราวนี้เปลี่ยนใหม่หะคะ ถ้าหนูเอามรดกของพ่อไปขายเพื่อ ทำทุน แต่กลับกลายเป็นหมดเนื้อหมดตัวเพราะลงทุนผิดพลาด พ่อ จะรู้สึกยังไงกับการสิ้นเนื้อประดาตัวของหนู โกรธและอยากด่าหนู หรือว่าเป็นห่วง อยากมาเข้าฝัน เพื่อตลใจให้หนูอดทนต่อสู้กับชะตา ชีวิตอีกครั้ง?”

“ลูกเอ๊ย! พ่อทำงานหนักก็เพื่อให้ชีวิตของหนูมั่นคง เสียอะไร ไปเท่าไรก็เพื่อมั่นใจว่าหนูจะได้อยู่อย่างสุขสบาย มันเรื่องอะไรที่พ่อ อยู่บนโน้นแล้วเห็นหนูล้มเหลว จะโกรธเกรี้ยว อยากด่าทอหนูเล่า?”

“ไม่เสียตายมรดกที่พ่อให้ไว้หรือคะ?”

“ไม่เสียตายเลย”

“ไม่คิดว่าหนูออกตัญญูที่รักษาสถมบัติพ่อไว้ไม่ได้หรือคะ?”

“เอ้อ... ไม่”

“แล้วทำไมพ่อถึงคิดว่าคุณย่าจะโกรธ ทำไมถึงรู้สึกว่าไม่มีหน้า ไปพบย่าอีกแล้วละคะ? ในเมื่อคุณย่ากำลังเสวยทิพย์สุขอยู่บนสวรรค์ ไม่ได้เดือดร้อนกับสมบัติบนโลกที่ใครจะได้มาหรือเสียไป ถ้าท่าน ทราบว่าตอนนี้พ่อกำลังเป็นทุกข์อยู่กับการสูญเสียสมบัติ ท่านคงไม่

อยู่ในอารมณ์อยากฟังโทษ อยากตำหนิ ตรงข้าม จะสงสาร เห็นใจ และคอยเอาใจช่วยให้พ่อผ่านพ้นเวลาเลวร้ายช่วงนี้ไปได้เท่านั้น”

“เฮ้อ! มันก็...”

“พ่อคะ! จิตวิญญูณชั้นสูง อยู่สูงได้ก็เพราะเห็นจิตสำคัญกว่าเงิน เห็นกุศลน่าสั่งสมกว่าสมบัติ ชีวิตมนุษย์แค่แป๊บเดียว แต่ชีวิตบนสวรรค์ยืนยาวนัก เราเสียเงินไปหลายสิบล้านก็จริง แต่ถ้าพ่อรักษาจิตไว้ได้ดวงเดียว มันก็ยิ่งกว่าพ่อรักษาสมบัติที่เหลือไว้ได้เป็นหมื่นล้านเสียอีก ที่ทางบนโน้นนะ ต่อให้มีแสนล้านก็ซื้อไม่ได้นะคะ!”

“อือม...”

“พ่อจำได้ไหม ตอนเด็ก ๆ หนูทำเงินหาย ร้องท่มร้องไห้พึมพาย พ่อสอนหนูเองว่า เงินหายสิบครึ่ง ถ้าใจไม่หายเลยสักครึ่งเดียว ก็เหมือนไม่เคยมีอะไรหายไป”

“พ่อบอกหนูอย่างนั้นแหละ พ่อจำไม่ได้เลย”

“พ่อบอกอีกด้วยว่า สตางค์หายแล้วเสียตางค์ สิ่งที่เราได้มาแทนสตางค์คือความเสียหาย แต่ถ้าเงินหายแล้วตั้งใจใหม่ว่าจะระวังไม่ให้หายอีก สิ่งที่เราได้มาแทนสตางค์คือสติ!”

“เหอะเหอะ พ่อพูดดีเหมือนกันนะลูกนะ”

“นั่นคือสิ่งที่หนูจำได้ไม่ลืมคะพ่อ! และพอถึงตาพ่อทำเงินหายไป หนูก็แปลกใจเหลือเกินว่าทำไมพ่อถึงลืมคำพูดที่ล้ำค่ายิ่งกว่าเงินนี้ เพราะคำพูดนี้เองทำให้หนูตั้งใจว่า จะทำเงินที่หายไปกลับมาคืน

พ่อให้หมด!”

“ขอบใจนะลูก ถ้าพ่อตรอมใจตายไปก่อนหน้านี้ ก็อาจกำลังเป็นเปรตที่ต้องเสียดายชีวิตดี ๆ ที่เหลือของตัวเอง และเอาแต่คอยเฝ้ามองลูกสาวเศร้าโศกอยู่ตามลำพัง ที่ส่งพ่อขึ้นฟ้าไม่ได้!”

ผู้ป่วยขาดศรัทธาและกลัวตาย

แม้แต่ผู้สูงอายุที่ผ่านร้อนผ่านหนาวมามาก ยิ่งกลัวความตาย ยิ่งอาลัยอารมณ์อะไร ๆ ในโลกอยู่ แล้วผู้ป่วยหนักที่อายุยังน้อยเล่า หากต้องมาจบชีวิตไปเสียก่อนจะได้วิ่งไล่คว้าฝันต่าง ๆ นานาให้สมใจ จะทुरนทुरาย อยากดีนรบนหนีความตายกว่าผู้สูงอายุสักก็ลีบก็ร้อยเท่า?

ไม่น่าแปลกใจ หากจะได้เห็นผู้ป่วยหนักที่อายุยังน้อย หรือยังไม่ถึงวัยอันควร จะอาละวาด แสดงอาการโมโหร้ายเหมือนจะเป็นโรคประสาท คุณควรจับจิ้งหะดี ๆ เอาตอนที่อารมณ์สงบ คู่ยกกันรู้เรื่องค่อย ๆ พูดไปตามลำดับ อาจจะต้องใช้เวลาหลายครั้ง หลายแหม่ม กว่าที่เขาจะยอมเผชิญหน้าการด่วนจากไป

แรก ๆ อาจเริ่มจากจุดที่ชวนให้เขาเลิกคิดว่านี้คือจุดจบ เพราะสิ่งที่รบกวนผู้ป่วยอายุน้อยมากที่สุด เห็นจะไม่มีสิ่งใดเกินไปกว่าความเสียดายโอกาสเป็นหนุ่มสาว และเป็นผู้ใหญ่กว่านั้น

“ในพระเอก วันนี้ดูหน้าตาดีนะ”

“ไม่ดีหรอกพี่ ผมรู้ตัว โทมมจะตาย”

“ก็ดีกว่าวันที่แกหงุดหงิดแล้วกัน”

“พี่... ผมอยากเล่นทีมชาติให้ได้อย่างพี่จริงๆนะ เสียตายจัง ถ้าหากไม่ได้เล่นเพราะฝีมือห่วยก็ว่าไปอย่าง แต่พี่ไม่มีแม้แต่โอกาสพิสูจน์ฝีมือ แฮ้อ!”

“เฮ้ย! เป็นทีมชาติยังไงก็ไม่ใช่เทวดานะ แต่แกนะ ที่กำลังจะเป็น!”

“พี่ก็พูดอะไร เทวดงเทวดา สมัยนี้ยังมีอยู่อีกหรือ?”

“แกก็อย่าเพิ่งเข้าไป สมัยนี้หรือสมัยไหน ถ้ามีก็คือมีอยู่อย่างนั้นแหละ เหมือนดวงดาวบนท้องฟ้าล่ะ”

“พี่เชื่อเรื่องพวกนี้จริงๆอะ?”

“ไม่รู้หรอกว่าจะเอาอะไรวัด เชื่อหรือไม่เชื่อ แต่เพิ่งไปอ่านเรื่องของคนตายแล้วพี่”

“มันก็เพื่อไปเองกันทั้งนั้นแหละ”

“แกรู้ได้ไงว่าเพื่อไปเอง?”

“ฟังก็ว่ามันก็ไม่น่าเชื่อ เหมือนชาวบ้านฝันไปแล้วตื่นขึ้นมาเล่าสู่กันฟัง หาอะไรเป็นวิทยาศาสตร์ไม่ได้”

“เฮ้อ! มันก็มีอะไรที่เป็นวิทยาศาสตร์อยู่เหมือนกันนะ อยากจะฟังไหมล่ะ?”

“ใครตายแล้วฟื้นอีกล่ะ?”

“รายนี้ไม่ใช่ตาสีตาสาที่ไหน แต่เป็นถึงคัลยแพทย์ประสาท ได้ชื่อว่ารู้จักการทำงานของสมองดีที่สุดในโลกคนหนึ่ง”

“คนเก่งมากมักจะเพี้ยนไม่ใช่หรือพี่”

“ไม่เก่งก็เพี้ยนได้นะ... แกจะเอาอะไรที่เป็นวิทยาศาสตร์ไม่ใช่หรือ? นาที่นี้ หน้าหนักคำพูดแบบวิทยาศาสตร์ที่น่าเชื่อถือ คงไม่มีใครเกินไปกว่าหมอที่จบจากบอสตัน ทำงานทางศัลยกรรมประสาทที่ฮาร์วาร์ดเป็นสิบ ๆ ปี ผ่าตัดสมองคนไข้หลายพันรายอย่างหมอคนนี้อีกแล้ว ที่น่าสนใจคือ เขาเคยเป็นพวกเชื่อแบบสุดลิ่มทิ่มประตูว่า ‘ประสบการณ์ทางจิต’ ของคนตายแล้วฟื้นทั้งหมด คือเรื่องของเคมีในสมอง แล้วก็คัดค้านหัวชนฝามาตลอดเกี่ยวกับเรื่องชีวิตหลังความตาย”

“ใครหรือ?”

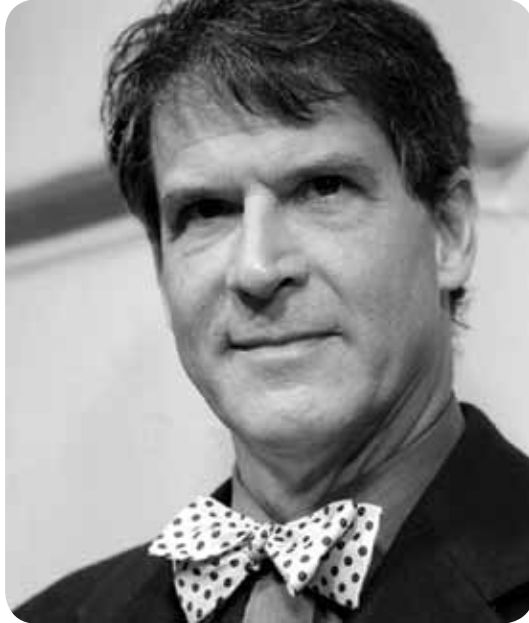
“ชื่อ อีเบน อเล็กซานเดอร์”

“ดังหรือเปล่า?”

“เดินสายพูดทั่วโลกเลยตอนนี้ เห็นประกาศว่า จะอุทิศชีวิตเดินหน้าเปิดโปงเรื่องราวหลังความตาย เพราะมีค่ากับคนในโลกเป็นล้าน เป็นประโยชน์มากกว่าการรักษาคนไข้ไม่กี่คนอย่างเทียบไม่ติด คิดดูแล้วกัน หมอผ่าตัดสมองที่ตายแล้วฟื้นด้วยตัวเองนะ พูดที่ไหนใครก็อยากฟัง ว่ากันว่าตายแล้วฟื้นของเขา กลายเป็นประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของวงการศึกษาวงการชีวิตหลังความตายเลยเชียว”

“ขอยืมไอโฟนมาดูรูปจากเน็ตหน่อยดี”

“นี่ไง!”

Eben Alexander <http://www.lifebeyonddeath.net>

“โอ้! หน้าตาป้ามาก เขาตายยังไงล่ะพี่”

“เห็นว่าสมองถูกเล่นงานด้วยแบคทีเรียบางชนิด ประเภทเจอ
ได้ยาก แต่ละปีโดนกันแค่หนึ่งในสิบล้าน แบคทีเรียที่ว่านี้ จะทำให้
ส่วนควบคุมความรู้สึกและความนึกคิดปิดการทำงานลงอย่างสิ้นเชิง
อีเบนนอนโคมาอยู่อาทิตย์หนึ่ง ก่อนที่จู่ๆจะฟื้นขึ้นมาด้วยความช่วยเหลือ
ของปาฏิหาริย์ ไม่ใช่เครื่องมือแพทย์ และจริงๆทางโรงพยาบาล

กำลังจะขอให้ญาติตัดใจ ถอดเครื่องช่วยพยุงชีวิตอยู่แล้วด้วยซ้ำ”

“เอางั้นเลยนะ!”

“สิ่งที่น่าสนใจคือ ในเมื่อนักวิทยาศาสตร์ยึดกันมาตลอดว่า จิตคือสมอง การทำงานของสมองคือจิต ทีนี้เมื่อสมองส่วนที่ใช้ในการนึกคิด ตลอดจนอารมณ์สุขทุกข์มันปิดการทำงาน ทำไมเขายังเกิดประสบการณ์ทางจิตได้อยู่ ทำไมเขาไปรู้เห็นเรื่องราวชีวิตหลังความตายได้อีก”

“แปลว่าจิตไม่ใช่สมอง?”

“คือ... หลักฐานทางการแพทย์บอกว่าสมองไม่ทำงานในส่วนรู้สึกนึกคิด แต่เขายังรู้สึกนึกคิดได้ ก็แปลว่า ‘จิตไม่ขึ้นอยู่กับสมอง’ แน่ๆแล้ว นี่คือความคิดใหม่ของฝ่ายเขื่อนะ”

“แบบว่านะพี่ มันไม่กันได้ไม่ใช่หรอ แกอาจจะไม่เจออะไรเลย แต่ไหนๆก็พ้นจากโคมา เห็นท่าว่าดั่งแน่ถ้าบอกว่าไปเจอสวรรค์มาเลยพูดเป็นตุเป็นตะ เหมือนคนเราหลับไปนะ ตื่นขึ้นมาจะบอกว่าฝันอะไรก็ได้”

“ก็โคตนาว่าเป็นเรื่องลวงโลกเยอะเหมือนกัน แล้วช่วงแรกๆมีนักประสาทวิทยาออกมาวิจารณ์อย่างรุนแรงว่า ต่อให้อีเบนไม่ได้โกหกสิ่งที่เขาเจอมันก็แค่ ‘การกลับมาทำงานของสมอง’ หลังพ้นจากภาวะโคมาเท่านั้น พูดง่าย ๆคือพอพ้นจากโคมาก็ฝันไป ฝันเสร็จถึงค่อยตื่น แล้วทักท้วงว่าความฝันคือสิ่งที่ไปเจอมาจริงๆ ระหว่างอยู่ในโคมารวม

ทั้งหมดหกวัน”

“นั่นไง! ผมก็คิดอย่างนั้นแหละ”

“แต่เรื่องที่ฝ่ายต่อต้านเถียงไม่ออกก็มีอยู่นะ แบนคี่เรียกที่ท่วมสมองของหมออีเบนอยู่ เป็นชนิดที่หยุดการทำงานของสมองเกี่ยวกับการเห็น การได้ยิน อารมณ์ ความทรงจำ การใช้ภาษา การใช้ตรรกะ ซึ่งการหยุดทำงานเหล่านี้ มีหลักฐานการตรวจสอบสมองอยู่ คือถ้าไม่เชื่อเรื่องที่หมออีเบนเล่าเรื่องหลังความตาย ยังไงก็ต้องเชื่อสิ่งที่เกิดขึ้นจริง นั่นคือ เขาล้มตาศั้นมาจากโคมาอย่างไม่สมเหตุสมผล เพราะทางการแพทย์วินิจฉัยว่าเขาตายแน่แล้ว ถึงขนาดที่ทางโรงพยาบาลกำลังปรึกษากับภรรยาของเขาว่าจะถอดเครื่องช่วยตีใหม่”

“แล้วเขาเล่าให้ฟังระหว่างโคมาได้ไปเห็นอะไรมาบ้างล่ะ?”

“ก็มีมิติที่แตกต่างไป โลกใหม่ที่แปลกไปจากนี้อย่างสิ้นเชิง เป็นสถานที่ที่สวยงามที่สุดเท่าที่คนรอบบนโลกอย่างเขาเคยเห็นมา ทั้งมีชีวิตชีวาทั้งน่าตะลึงหลง แต่ฉันว่าที่น่าสนใจกว่าอะไรก็คือ ที่นั่นมีหญิงงามด้วยละ!”

“มันจะเหมือนที่เห็นในหนังหรือเปล่า? เต็มด้วยหนังฮอลลีวูดทำฉากสวรรค์ออกมาสวย ๆ จนดูชะเบื่อแล้ว นึกไม่ออกว่ามันจะสวยกว่าในหนังได้ยังไง แล้วเรื่องเล่าเกี่ยวกับสวรรค์นี่นะ ฟังก็ทีก็ไม่เห็นจะเกิดเลยว่าเขาอยู่กับยังไง ทำอะไรกันบ้าง”

“เท่าที่ฟังมา สวรรค์เป็นสถานที่ที่ทรงรางวัลของคนสะสมบุญไว้เยอะ ก็คงเหมือนแกลไปเที่ยว เห็นภูเข เห็นทะเล และที่สำคัญ หญิง

งามไม่อื่น!”

“ผมว่านะพี่ ต่อให้มีคนตายแล้วพี่มาเล่าอีกก็ همینคน ในที่สุด มันก็กลายเป็นแค่เรื่อง ‘เขาเล่าว่า’ อยู่ดี เราฯ ฟังแล้วไม่ได้ประสพด้วยตัวเอง จะเอาอะไรไปเชื่อล่ะ ถ้ามานอนตายให้ดู พี่นให้ดูต่อหน้าต่อตากี่ว่าไปอย่าง ไม่งั้นฟังห่าง ๆ แล้วด่วนเชื่อเนี่ย อตธูสึกไม่ได้นะว่าเป็นหมูให้เขาต้ม”

“เออ... ไม่รู้เหมือนกัน ฉันก็แค่เล่าฯ ให้ฟังที่เพิ่งอ่านมา เรื่องพวกนี้พออ่านมากฯ ฟังมากฯ แล้วก็อินเหมือนกันนะแก แต่แกได้เปรียบฉันตรงที่แกกำลังจะได้รู้ด้วยตัวเองว่ามีอะไรสวย ๆ งาม ๆ รออยู่บ้าง”

“ผมไม่ออกไปดู ไม่ออกไปรู้ ไม่ออกไปเจอนางฟ้าบนสวรรค์ แต่อยากพินหญิงบนโลก ผมอยากมีชีวิตอยู่ต่อ อยากทำอะไรที่ยังไม่ได้ทำ!”

“เฮ้ยฯ! ไม่ต้องโวยวายเสียงดังก็ได้ คุยกันดี ๆ อยู่ฯ ก็ของขึ้นนะเอวอะ! อยากอยู่ต่อเตียวจะบอกให้หมอบจัดให้ ใจเย็น ๆ ของแบบนี้ต่อรองกันได้”

ถึงแม้คุยเรื่องชาติหน้าแล้วผู้ปวยจะทำท่าเหมือนไม่เชื่อ แต่ขอให้ทราบเถิดว่าเขาจะเก็บไปคิด เพราะความรู้สึกของคนใกล้ตายนั้น แตกต่างกันมากกับความรู้สึกของคนที่มีสิทธิ์อยู่ได้อีกนาน ธรรมดาปุถุชนจะคิดถึงและคาดหวังเกี่ยวกับอนาคตของตนเองเสมอ

แต่เมื่อไม่อาจคิดถึงและคาดหวังเกี่ยวกับอนาคตในชาตินี้แล้ว ก็มีทางเดียวคือต้องคิดถึงและคาดหวังเกี่ยวกับอนาคตในชาติหน้า ดังนั้น เมื่อเขาชวนคุยขึ้นมาเองในโอกาสต่อไป คุณค่อยพูดเรื่องเหตุผลของการได้ที่เกิดแตกต่างกัน

“พี่... ถ้าไม่เชื่อว่าสวรรค์มีจริง ก็หมดสิทธิ์ขึ้นสวรรค์ใช่หรือเปล่า?”

“เท่าที่รู้นะ พระพุทธเจ้าบอกว่า ตายแล้วไปไหนไม่ได้ขึ้นอยู่กับใครอยากไปไหน ไม่ได้ขึ้นกับว่าเชื่อหรือไม่เชื่อเรื่องนรกสวรรค์มีจริง แต่ละคนสั่งสมบุญหรือสั่งสมบาปมา ก็ต้องไปรับผลตามนั้น บุญหนักกว่าบาปก็ไปสุคติ บาปหนักกว่าบุญก็ไปทุคติ ง่ายๆแค่นี้”

“ชาตินี้ผมไม่ค่อยได้ไปวัดทำบุญ อย่างนี้... อุดซัวร์แล้วใช่ไหม?”

“บุญไม่ได้อยู่ที่วัด บุญอยู่ที่ใจ อยู่ที่ปาก อยู่ที่มือไม้ของแกเนี่ยแหละ ใจคิดดีอยากช่วยคน ไม่นึกอยากเบียดเบียนใคร แค่นี้ก็เป็นบุญแล้ว ปากพูดให้คนฟังแล้วรู้สึกดี รู้สึกมีกำลังใจ แค่นี้ก็เป็นบุญแล้ว ฉันเห็นแกชอบเอาเศษอาหารให้หมาแมว นั่นก็เป็นบุญเหมือนกันนะ พระพุทธเจ้าบอกว่าถ้ามีใจคิดให้จริงๆ ให้สัตว์เท่าไร ก็หวังได้ว่ามีผลร้อยเท่า”

“เอ้อ! มีบุญกับเขาเหมือนกันนะเรา”

“ฉันว่าแกก็ใจบุญใช้ได้นะ อย่างตอนเห็นน้องนุงทำการบ้าน

ไม่ได้ ก็เข้าไปช่วยสอน”

“อย่างนี้นับว่าใจบุญแล้วหรือ?”

“คิดช่วยคนอื่นนะ ใจบุญแล้ว”

“แล้วทำไมผมถึงต้องตาย ทั้งที่อายุยังน้อยอย่างนี้ ผมไปทำบาปอะไรมาหรือ?”

“แกเอาอะไรมาวัดว่าอายุมากอายุน้อยแค่ไหน ถึงตัดสินเรียกว่าได้เวลาสมควรตาย? ถ้าแกไปเกิดในอัฟกานิสถาน โอกาสที่จะจะตายตอนเกิดมีอยู่ถึง ๑ ใน ๑๐ หมายความว่าเด็กแรกเกิดสิบคนนี้ตายหนึ่งนะ แต่ถ้าเกิดแถวๆบ้านเรา แม้แต่ประเทศเทคโนโลยีจ๋าอย่างญี่ปุ่น ก็ยังมีโอกาสตั้ง ๒ ใน ๑,๐๐๐ ถ้าถามพุทธเราก็คงต้องบอกว่าการนั้นทำกรรมแบบปิดกั้นการมีชีวิต ถึงไม่ได้มีชีวิต แม้มีบุญพอจะเข้าถึงมนุษย์แล้ว”

“นี่คงแปลว่าผมไปทำให้ใครตายเร็วไว้ใช่ไหม?”

“แกจะไปมัวคิดถึงบาปในอดีตที่ระลึกไม่ได้ทำไม? ใส่ใจนึกถึงบุญที่กำลังนึกออกบอกถูกกว่าอยากทำเดี๋ยวนี้จะดีกว่าไหม?”

“ผมนอนอยู่กับเตียง ไปไหนมาไหนต้องใช้รถเข็น จะทำบุญอะไรได้ล่ะพี่?”

“ได้สิ! แต่แกต้องมีความรู้แหละ ล้างความเชื่อในสมมงเสียใหม่ที่นึกว่าทำบุญหมายถึงไปที่วัด ทำสังฆทาน ให้เศษสตางค์ขอทาน หรือต้องไปช่วยคนแก่และเด็กตามสถานสงเคราะห์ แบบนั้นเป็นบุญ

ขั้นต้นที่เรียกว่า ‘ทาน’ จริง ๆ แล้วบุญที่สูงกว่าทานยังมี คือ ตั้งใจรักษา
ศีล และบุญชั้นสูงสุดเลย คือ ตั้งใจทำสติให้เจริญ”

“แล้วความแตกต่างของบุญ จะทำให้ต่อไปเราได้รับผลแตกต่างกันแค่ไหนล่ะ?”

“ถ้าทำทานดี ๆ รักษาศีลดี ๆ ก็ไปมีความแตกต่างกันในเรื่อง
ของผิวพรรณวรรณะบวรวรรค์ แต่ถ้าอย่างแกไม่ยอมตายจากความ
เป็นมนุษย์ ใจยึดอยู่กับความเป็นมนุษย์ ก็มีสิทธิ์กลับมาเข้าห้องคน
ใหม่ หากสะสมเรื่องทานมาดี ก็มีสิทธิ์คาบซ้อนเงินซ้อนทองออกมา
จากห้องแม่ หากสะสมเรื่องศีลมาพร้อม ก็จะหน้าตาผิวพรรณดี มีชีวิต
ที่เป็นสุข คือ ศีลข้อหนึ่งช่วยให้อายุยืน ไม่อ่อนแอซีโรค ศีลข้อสองช่วย
ให้ทรัพย์สินไม่พินาศ ศีลข้อสามช่วยให้เจอคู่ครองที่ไม่ประทุษร้ายกัน
ศีลข้อสี่ช่วยให้ปากคอไม่เบี่ยงวุ่น หน้าตาน่าไว้วางใจ และศีลข้อห้าช่วย
ให้มีสติสัมปชัญญะดี ไม่ฟังชานงาย”

“เห็นเขาว่าต้องไปขอศีลจากพระไม่ใช่เหรอ?”

“ที่ต้องขอจากพระ เพราะเขาต้องการให้ใจเราหนักแน่น มี
ศรัทธาเป็นที่ตั้งของศีลใจ แต่ถ้าแก่ศรัทธาตัวเองพอ ตั้งใจจริงด้วยตัว
เองก็มีตัวเองเป็นหลักศักดิ์สิทธิ์พอ ๆ กับพระนั่นแหละ คิดเลยว่านับ
แต่นั้นวันสุดท้าย และต่อยาวไปถึงชาติหน้า ถ้ามีเหตุยั่วยุให้ฆ่า ยั่ว
ยุให้ลักทรัพย์ ยั่วยุให้ผิดกาม ยั่วยุให้โกหก ยั่วยุให้เมาเหล้า หัวเต็ด
ตินขาดยังงิเราก็กี่ไม่เอา ขอแค่ตั้งใจจริง ๆ เอาตามนี้จริง ๆ ก็ได้ชื่อว่า
อยู่กับศีลแล้ว อยู่บนเส้นทางของคนรักศีลรักธรรมแล้ว อย่าแค่แก้ง ๆ

คิดไปงั้นๆก็แล้วกัน”

“โอ๊ย! ซาตินี่ถ้ามีแรงยังไม่รู้จะอดใจได้หรือเปล่า นี่จะให้ขอศีล
เพื่อซาตินหน้าเลยหรือ... แล้วถ้าทำให้สติเจริญขึ้นล่ะ?”

“อันนี้ฉันก็ไม่รู้รายละเอียดมากนักนะ เท่าที่จำได้ การทำสมาธิ
เก่งๆช่วยให้ไปถึงพรหมโลก มีอายุยืนนาน ส่วนการเจริญสติช่วยให้
ไปได้ถึงนิพพาน อย่าถามนะว่านิพพานหน้าตาเป็นยังไง เพราะฉันก็
ไม่รู้เหมือนกัน ถ้าสนใจจะหาหนังสือพระปามาอ่านให้ฟัง”

“ดีเหมือนกัน”

“สงสัยวะ วันนี่เกิดอะไรทำไมถึงอยากรู้เรื่องราวกับเขาขึ้นมา
เนี่ย”

“เมื่อคืนผมฝันนะ แปลกมาก”

“ฝันว่า?”

“ฝันว่าเกี่ยวกับตัวเอง เห็นตัวเองแยกไปเป็นอีกคน มานั่งด่า
กันเอง ทะเลาะกันเอง จำได้ว่าอารมณ์แรงมาก คุ้ยๆประมาณว่า เรื่อง
หลังความตาย ยังไม่ทันรู้อะไรจริงก็เชื่อๆตามคนโบราณสมองนึ่ม ก็
เท่ากับังมายเหมือนควายเท่านั้น อีกคนสวนมาทันทีว่า แล้วด่วนเชื่อ
เรื่องตายแล้วสูญตามคนหัวแข็งรุ่นไหน ทั้งที่ยังไม่มีวิธีพิสูจน์ชัดๆ ต่าง
จากมกายแบบควายตรงไหน? ความรู้สึกก่อนตื่นมันอึ้งมากเลยพี่ อึ้ง
ที่สุดในชีวิต จนเดี๋ยวนี้ก็ยังงงๆ”

“เออ! สงสัยแกนี่มีบุญวะ”

“มีบุญต้องไม่ตายเร็วสิพี่”

“คำว่า ‘มีบุญ’ ไม่ได้หมายถึงมีชีวิตอยู่นานๆ เสมอไป อายุสั้น แต่บุญมาเตือนให้ไปดีก็ต้องนับว่ามีดีพอตัวแล้ว”

“พอผมคุยกับพี่วันก่อน ก็นอนคิดนะว่า ถ้าจะได้ชื่อว่าเชื่อหรือ ไม่เชื่อเรื่องหลังความตาย เขาเอาอะไรมาวัด เอาอะไรมาเป็นหลักฐาน แบบวิทยาศาสตร์กัน”

“หลักฐานไหนๆ ก็ไม่สามารถลบล้างความเชื่อส่วนตัวของแต่ละคนได้หรอก ตรงข้าม **ความเชื่อต่างหาก ที่ทำให้คนเราพยายาม สร้างหลักฐานต่าง ๆ นานาขึ้นมาสนับสนุนตัวเอง**”

“แล้วเรื่องหลังความตาย คนไม่เชื่อเขาใช้ประสาทวิทยามาสนับสนุน ความเชื่อของตัวเองกันยังไง?”

“ก็... ถ้าความเชื่อสั่งให้อยากพูดว่า ‘ชาติหน้าไม่มีจริง’ อยู่ก่อน เป็นทุน พอศึกษาและค้นคว้าไป จะยิ่งพบว่า ความต้องการอาหาร ความต้องการสืบพันธุ์ การเกิดอารมณ์ดิบๆ หรือเกิดอารมณ์ที่ละเอียดตลอดจนเบื้องหลังพฤติกรรมต่างๆ มันอธิบายได้หมดว่ามีเหตุผลมาจากกายวิภาค หรือเป็นเรื่องของเคมีในสมองอย่างไร”

“นั่นสิ ฟังดูจับต้องได้ หาหลักฐานได้ ช่วยให้เชื่อมั่นได้ว่าไม่ได้คิดเองเออเอง... แล้วอีกข้างล่ะพี่ คนที่เชื่อเขาว่ายังไง?”

“ถ้านักประสาทวิทยาคนไหนมีรากฐานความเชื่อทางศาสนาที่หนักแน่นอยู่ก่อน ก็อาจอาศัยความรู้ทางระบบประสาทมาเป็นข้อ

สังเกต ยืนยันความเชื่อว่ามีจิตวิญญาณอยู่เบื้องหลังการทำงานของ
สมอง เช่น กระบวนการเคมีทางสมองไม่มีทางเริ่มต้นเอง ต้องมี
‘บางสิ่ง’ บงการอยู่ อย่างจู่ๆอยากหันซ้ายหันขวานี้ มันไม่ใช่เคมีใน
สมองสั่งแน่ๆ ไม่ใช่ ‘เซลล์อยากหันซ้ายหันขวา’ แน่ๆ แต่ถ้าถามทาง
พุทธเราก็หายสงสัย เพราะตรงกับที่ท่านอธิบายไว้ว่า ‘จิตเป็นนาย
กายเป็นบ่าว’ นั่นแหละ”

“อือ...”

“ยิ่งกว่านั้น การทำงานของสมองยังอธิบายเรื่องของสังขรณ์
ไม่ถูก ทุกคนยอมรับว่าเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับบางสังขรณ์ เช่น
บางรายเอะใจ อายากกลับบ้านอย่างรุนแรง ทั้งที่เป็นเวลาทำงาน แต่
พอกลับไปถึงก็พบคนในบ้านนอนสลบเหมือดอยู่ หรือเกิดเหตุร้าย
บางอย่างขึ้นจริงๆ สังขรณ์ทำนองนี้ถือว่าต้องมีอะไรที่อยู่นอกเหนือ
เซลล์ประสาทมาสั่ง ไม่ใช่ว่ามี ‘เซลล์แห่งความต้องการกลับบ้าน’ หรือ
‘เซลล์สังขรณ์ว่ามีเหตุด่วนเหตุร้าย’ ฝังอยู่ในประสาทสมอง”

“ก็น่าคิดนะ”

“อย่างกรณีหมออีเบนที่พี่เล่าให้ฟัง นั่นนะเดิมทีไม่ใช่แค่ ‘ไม่
เชื่อ’ นะ แต่เป็น ‘นักต่อต้านหัวแข็ง’ เลยทีเดียว เพราะทำงานกับ
คนใช้มานาน สรุปลให้คนใช้ฟังมานานักต่อนักว่า ประสบการณ์เฉียดตาย
ที่เหมือนไปพบเจอนรกสวรรค์ มันคือการเล่นกลของสมองเท่านั้น พอ
เจอเข้ากับตัวเองถึงกับสะอึก ย้ายข้างเลย จากคัดค้านหัวชนฝา กลาย
เป็นเดินสายเผยแพร่ความจริงเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายไป”

“สรุปคือ ความเชื่อสำคัญกว่าหลักฐาน อย่างนั้นใช่ใหม่มั?”

“มนุษย์ส่วนใหญ่ ‘รู้สึก’ ว่า **ความเชื่อของตัวเองนั้นแหละคือหลักฐาน** แต่ความจริงเป็นสิ่งที่ไม่ขึ้นกับความเชื่อหรือหลักฐาน ไหนๆทั้งนั้น ความจริงเป็นยังไงก็เป็นอยู่อย่างนั้น ไม่สนใจหรอกว่า มนุษย์ค้นพบร่องรอยหลักฐานอะไรบ้าง ทึกทักอะไรบ้าง”

“แล้วเราจะเชื่ออะไรได้?”

“ความรู้สึกดัดจริตบางอย่าง ที่เผยให้เราเห็นความมีอยู่ของจิต ความผูกพัน และภพชาติ ถ้าเรามองเข้ามาข้างในให้เห็น ก็เหมือนจะมีหลักฐานติดตัวพวกเราแต่อ่อนแต่ออกอยู่แล้วเหมือนกัน”

“เขายังไง?”

“อืม... ลองอย่างนี้เป็นไง ฉันอยากพูดมานานแล้ว แต่กลัวแกจะเห็นเป็นเรื่องตลก ตอนแก ๕-๖ ขวบ ฉันใจร้ายขึ้นมายังไงไม่รู้ ชอบไปพูดหลอกแกหลายครั้งว่าแกไม่ใช่ลูกพ่อแม่ พ่อแม่เก็บแกมาเลี้ยง เพราะเห็นเป็นเด็กขอทานน่าสงสาร”

“อ้อ... ฮะๆ จำได้ๆ แต่ถ้าพี่ไม่พูด ผมก็ลืมมันไปแล้ว”

“ฉันก็ไม่ได้จำสิ่งที่ฉันทำลงไป ตอนนั้นยังเป็นแค่เด็กไม่รู้จักคิดคนหนึ่ง แต่ต่อมาฉันรู้จากแม่ แม่เรียกไปดูว่า หลอกน้องอย่างนี้ น้องเสียใจมากนะ แอบไปนั่งหลบหน้าหลบตา ร้องไห้อยู่คนเดียวที่เรือนคนใช้ พ่อแม่ไปตามตัวก็ไม่ยอมกลับ และถามแม่ว่าตัวเองเป็นลูกขอทานใช่ใหม่นั้นแหละที่ฉันจำ นึกก็ทีก็สงสาร รู้สึกเสียใจมา

ตลอด อยากขอโทษแก่มาก”

“ข้างมันเถอะพี่ เรื่องเด็กๆกะโหลกกะลา พอแม่อธิบายความจริง เอาจริงๆตอนผมเกิดมาให้คุณ ผมก็หายเศร้าแล้ว ในส่วนที่ผมจำจริงๆ พี่เป็นพี่ชายที่ดี เสียสละอะไรให้ผมเยอะเยอะ แล้วการที่พี่เข้าทีมชาติได้ พี่ไม่รู้หรือว่าผมภูมิใจขนาดไหน”

“เออ... แต่ยังไงฉันก็อยากขอโทษแกว่าะ อยากพูดมานาน แต่พูดไม่ออก ตอนนี้ได้จังหวะแล้ว”

“ผมยกโทษ และขอบคุณที่พี่ช่วยให้ผมรู้จักคิดได้มาตลอด”

“ขอบใจ นี่ทำให้พี่โล่งอกได้จริงๆนะเนี่ย”

“ถ้าชาติหน้ามีจริง ผมก็อยากเป็นน้องชายพี่อีกนะ”

“ใจตรงกัน! พี่ก็อยากเป็นพี่ของแกอีก... ลองดูใจแกตอนนี้ละ นี่ก็ตัวอย่างของความรู้สึกที่เผยให้เห็นการมีอยู่ของจิตและภพภูมิ ถ้าไม่มีอะไรอยู่ข้างหน้า ก็คงเกิดความรู้สึกชนิดนี้ขึ้นเองไม่ได้หรอก และความผูกพันเป็นพี่เป็นน้องกันระหว่างเรา ก็คือกรรมแบบพี่แบบน้องที่ทำร่วมกันมา ไม่ใช่แค่เพราะออกมาจากท้องเดียวกัน”

“เสียตายที่จะไม่ได้มีโอกาสเจริญรอยตามพี่บ้าง การตายเป็นจุดจบของโอกาสจริงๆ”

“ถ้าแกไม่ถูกลือกติดอยู่กับคำว่า ‘ตาย’ ก็อาจมีสิทธิ์เห็นว่านี่คือ ‘โอกาสใหญ่ในการเปลี่ยนแปลง’ ต่างหาก ฐิไว้เถอะ แกกำลังมีโอกาสดี อย่าเสียมันไปเพียงเพราะมัวมวงมายเชื่อเรื่อง ‘ตายแล้วสูญ’ อยู่เลย!”

การติดต่อกับญาติ หลังจากไป

อาลัยเพราะอยากกลับมาอยู่ด้วยกันอีก
เป็นทุกข์หนักอย่างหนึ่งในโลก
ห่วงใยเพราะไม่รู้ว่าเป็นตายร้ายดีอย่างไร
ก็เป็นอีกทุกข์หนักอย่างหนึ่งในโลก
แต่ถ้าเอาทั้งอาลัยและห่วงใยมารวมกัน
ก็เห็นทีว่าน่าจะเป็นทุกข์หนักที่สุดในโลก

หลายคนรู้ทั้งรู้ว่า ความตายเป็นการเดินทางเที่ยวเดียว ไม่มี
เที่ยวกลับ

หลายคนรู้ทั้งรู้ว่า หลังเผาศพแล้ว จะไม่เหลือร่างเดิมลุกขึ้นมา
ขยับเขยื้อนอีก

หลายคนรู้ทั้งรู้ว่า ไม่ใช่เรื่องเหมาะที่จะมัวเฝ้าคิดพะวงถึงใคร
ในขณะที่อยู่กับคนละโลกแล้ว กลับมาพูดคุยไม่ได้แล้ว กลับมาทำติดต่อกันเหมือนเดิมหรือเพิ่มขึ้นไม่ได้แล้ว กลับมาขอโทษหรือขอแก้ตัวไม่ได้แล้ว

แต่ก็นั่นเอง รู้ทั้งรู้ทุกอย่างแค่ไหน ก็ไม่อาจห้ามใจครุ่นคิด
อยากนั่นอยากนี่ไม่เลิก แม้กระทั่งอยากให้คุณคล้อยเป็นที่รักช่วยมา
เข้าฝันก็ยังดี

บางคนทำใจไม่ได้ เสียเงินเสียทองไปพบคนทรง คนนั่งทางใน
หรือกระทั่งศีกษาวิธีเล่นผีถ้วยแก้วด้วยตนเอง เพียงหวังประการเดียว
คือ ได้ติดต่อกับพูดคุย ตามไถ่สารทุกข์สุกดิบกับญาติอีกครั้ง แม้แต่ครั้ง
เดียวก็ยังดี อย่างน้อยขอให้รู้ว่าไปอยู่ที่ไหนเถอะ

หรือบางคนตอนแรกไม่ได้อยากอะไร เหมือนทำใจได้หมดแล้ว
แต่พอฝันเห็นญาติกลับมาหาที่เดียว ก็กลายเป็นทำใจไม่ได้อีกต่อไป
เนื่องจากญาติมาในสภาพไม่สู้ดีนัก เลยกลายเป็นตกออยู่ในอาการ
หวาดผวา หรือหลอน ไม่ทราบจะอยากหนีด้วยความกลัว หรือกลัว
เผชิญหน้ากันตรง ๆ เพื่อช่วยเหลือให้ถูกวิธีอย่างไรดีกันแน่

การพยายามติดต่อกับญาติที่จากโลกนี้ไปแล้ว มิใช่วิสัย
 ธรรมดา **และสำหรับกรณีทั่วไปมักมีโทษมากกว่าประโยชน์**
โดยเฉพาะในกรณีที่ยึดมั่นถือมั่นมาก ปักใจว่าบุคคลอันเป็น
ที่รักยังไม่จากไปไหน

พอยึดมั่นถือมั่นมาก บางทีก็ถึงขั้นคอยเฝ้าพูดเจรจา เฝ้าไถ่ถาม
 กับลมแล้ง ด้วยความสำคัญว่าคนตายยังวนเวียนอยู่ ทั้งที่ไม่รู้จริง ไม่
 ได้เห็นจริง แต่ยืงนานเท่าไรก็ยิ่งเกิดอุปาทาน ทึกทักเป็นจริงเป็นจัง
 มากขึ้นเท่านั้น

ถ้ารู้ตัวล่วงหน้าก่อนผู้ป่วยจะตายว่า คุณเป็นหนึ่งใน ‘คนข้าง
 หลัง’ ที่ทำใจไม่ได้จริงๆ คล้ายจะลัมหมอนนอนเสื่อหรือตรอมใจตาย
 ตามไปอีกคน ก็มีวิธีที่สร้างสรรค์ ที่ป้องกันไม่ให้คุณเองต้องเป็นบ้า
 เป็นบอ หรือตกอยู่ในอำนาจความโศกเศร้า ต้องฟังพาดคนทรงหรือพิธี
 ไสยศาสตร์ ซึ่งคุณไม่มีทางรู้เลยว่าใช้วิธีมีดหรือสว่านอย่างไร ได้ผล
 จริงหรือตำน้ำพริกละลายแม่น้ำกันแน่

หลายกรณี ถ้าหากมีความสามารถสื่อสารกับญาติต่างโลกได้
 จริง ก็อาจหันมาสนใจธรรมะในเชิงปฏิบัติให้ถึงจิตถึงใจ เพื่อพัฒนา
 จิตวิญญาณตนเองให้สูงส่งขึ้น ตั้งมั่นอยู่ในความดีงามมากขึ้น ด้วย
 ความรู้ชัดแล้วว่า ชีวิตหลังความตายมิใช่เรื่องเหลวไหล

จริงๆ แล้วทุกคนมีความสามารถในการ ‘เป็นฝ่ายรับ’ การ
 ติดต่อสื่อสารจากต่างมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ที่มาในรูปของความฝัน

ปัญหาคือ คุณเอาแน่เอานอนอะไรจากความฝันไม่ได้ คนทั่วไป

ไม่สามารถแยกแยะถูกว่า มีกระแสจิตจากญาติสะท้อนมากระทบจิตตนจริง ๆ หรือจิตของตนปรุงแต่งเป็นตุเป็นตะไปเองกันแน่ บางคนเล่าเรื่องความฝันว่าญาติมาบอกนั้นบอกนี่ หรือกระทั่งไปช่วยให้โชคแล้วถูกต้อง ใครต่อใครที่ฟังเรื่องเลยเชื่อตาม ที่นี้พอฝันถึงญาติอีก ไม่ว่าจะชัดหรือเลือนราง ก็จะมีทักท้อตลอดว่าญาติมาหาจริง ๆ มาไปช่วยอีกจริง ๆ ซึ่งพอผิดซ้ำ ๆ ซ้ำนมา ก็ไปตำว่าหรือโทษญาติที่มาหลอกมาหลอนให้เสียอีก

หากคุณ ‘ฝึกสัมผัส’ โดยไม่มีความโลภเจือปน กับทั้งไม่คิดพึ่งพาความฝันมากเกินไป หันมาไว้ใจสัมผัสในขณะตาตื่นเต็มอยู่ในที่สุดความเข้าใจอะไร ๆ แบบคนรู้แจ้งเห็นจริงก็จะเกิดขึ้น แล้วเลิกกลัวแบบไร้เหตุผล หรือถ้าจำเป็นต้องช่วยญาติจริง ๆ ก็ช่วยแบบมีหลักในการวัดผลสำเร็จได้ ไม่ใช่ช่วยแล้วต้องคอยพะวงสงสัยว่าถึงมือผู้รับหรือไม่

ต้องทำความเข้าใจกันตรงนี้ว่า การฝึกต้องเริ่มตั้งแต่ญาติยังมีชีวิต เพื่อให้แน่ใจว่าเกิดสัมผัสถึงกันได้จริง ๆ ก่อนตาย ไม่ใช่ต้องไปนั่งสงสัยว่า รู้สึกไปเอง อูบาทานไปเองคนเดียวหรือเปล่า

หากต่างฝ่ายต่างยังแข็งแรง ยังไม่เจ็บไข้ได้ป่วย มีกำลังวังชาด้วยกันทั้งคู่ได้ยิ่งดี เพราะเท่ากับมีเวลาฝึก มีเวลาทำความคุ้นเคยกับสัมผัสทางจิตวิญญาณมากขึ้น สอบทานกันถึงขั้นมั่นใจว่า ต่อให้ไม่เจอหน้า ก็สัมผัสกันได้เหมือนอยู่ต่อหน้า!

วิธีฝึกจิตใจ ที่พระพุทธเจ้าสอน

ใน ‘สัมปสาทนียสูตร’ พระพุทธเจ้าตรัสถึงความสามารถจิตใจ คน กล่าวโดยใจความสรุปได้ว่า อาศัยวิธี ๔ ประการ ได้แก่

๑) ฝึกใจด้วยนิมิต คือ เห็นจิตด้วยจิต รวากับจิตของอีก ฝ่ายมีรูปทรงให้เห็นได้ เช่น เมื่อจิตของอีกฝ่ายขุ่นมัว ก็เห็นรวากับจิต ของอีกฝ่ายเป็นหมอกควันหนาทึบ กว้างใหญ่ ถ้ามีตมามากก็แปลว่าหนา แน่นด้วยอกุศลมาก เป็นต้น

การเห็นจิตปรากฏเสมือนนิมิตนั้น มิใช่เรื่องลึกลับที่ต้องใช้ ความสามารถมากมายอย่างที่คิดกัน แต่ละคนประสບอยู่ในชีวิต ประจำวันอยู่แล้ว เช่น เห็นบางคนเดินมา รู้สึกถึงรังสีอำมหิตกว้าง ใหญ่ เพราะกำลังโกรธแค้นและพร้อมอาละวาด เป็นต้น แต่สำหรับผู้ มีความสามารถในการฝึกใจ จะเห็นสภาวะทางจิตของคนและสัตว์เป็น นิมิตได้ตลอด ไม่จำเพาะว่าต้องเป็นภาวะเด่น ๆ กระทบใจชัดเท่านั้น

๒) ฝึกใจด้วยการฟังเสียงของมนุษย์ หรืออมนุษย์ หรือ เทวดา คือ ฟังน้ำเสียงแล้วรู้สึกถึงอารมณ์ หรือรู้สึกถึงสภาวะของจิตที่ อยู่เบื้องหลังน้ำเสียงนั้น ๆ เช่น ถ้าเคยคุ้นกันอยู่ทุกวัน แม้พูดคำเดิม

หรือประโยคเต็ม ก็สามารถแยกออกว่าผู้พูดกำลังพูดด้วยความมีจิตใจ
โปร่งเบาหรือทึบแน่น เป็นต้น

เพราะอย่างนี้ ผู้ฝึกรับฟังคนอื่นพูดด้วยความตั้งอกตั้งใจเป็น
ปกติอยู่ก่อน จึงมีแนวโน้มที่จะสามารถตักใจคนได้มากกว่าผู้ที่ไม่ใส่ใจ
ฟังคนอื่นพูด หากคุณใส่ใจฟังคนอื่นพูดเสมอ อย่างน้อยที่สุดจะ
แยกแยะออกว่า ใครมีจิตเหม่อลอย ฟุ้งซ่าน จับจด สมาธิสั้น หรือว่า
ใครมีจิตประกอบด้วยสติ สงบนิ่ง มุ่งมั่น สมาธิยาว เป็นต้น

๓

ตักใจด้วยการฟังเสียงครางอันประกอบด้วยความแฉ่ว
ไปในอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น พอคนลากเสียงร้องยาว ๆ ว่า
‘อ้อ...’ จะหมายถึงเข้าใจอะไรอย่างหนึ่ง แต่หากผู้ฟังจับสังเกตละเอียด
จะพบว่าในอารมณ์อยากร้องอ้อหนึ่ง ๆ มีความแตกต่างกัน จำแนกได้
เป็นเข้าใจเต็มที เข้าใจนิดหน่อย เป็นต้น

สำหรับผู้ฝึกตักใจด้วยการฟังเสียง จะค่อย ๆ สังเกตได้ละเอียด
ขึ้นเรื่อย ๆ ว่า คนใกล้ตัวมีอาการครางอ้ออาเมื่อใด ด้วยเหตุผลทาง
อารมณ์แบบไหน เช่น ครางด้วยความเจ็บปวดทางกาย หรือครางด้วย
อารมณ์เบื่อหน่าย เป็นต้น พอคุ้นกับอารมณ์อันเป็นต้นเหตุของแต่ละ
การครางหรือเสียงอุทาน คุณจะเห็นลึกลงไปถึงรากแห่งความเป็นจิต
วิญญาณของแต่ละคนว่า ฟังอยู่ในอารมณ์อันเป็นกุศลหรืออกุศล
มากกว่ากัน

๔

ตักใจด้วยการกำหนดรู้ใจของผู้ได้สมาธิ ซึ่งยังเต็มไปด้วย

ด้วยอาการตริกนิก หรือมีอาการแน่นแน่นไปกับอารมณ์สมาธิบ้างแล้ว จากนั้นจึงสังเกตทราบว่า การปรุงแต่งทางใจของผู้เข้าสมาธิเป็นประการใดอยู่

ยกตัวอย่างเช่น เมื่อครูสมาธิจะดูว่าลูกศิษย์นึกถึงสิ่งใด สัมผัสรู้สึกเข้าไปก็จะเป็นเจตนาจดจ่อ หรือมีจิตผูกพันกับสิ่งนั้นๆ โดยที่ครูสมาธิจะต้องรู้จากตนเองมาก่อนว่า ความตั้งใจรู้ลมหายใจ คำบริกรรม หรืออื่นๆ มีลักษณะปรุงแต่งทางจิตอย่างไร เมื่อเห็นสภาพปรุงแต่งจิตของลูกศิษย์เป็นเช่นเดียวกับตน ก็ย่อมบอกได้ว่าลูกศิษย์กำหนดจิตถึงสิ่งใดอยู่

ความสามารถในการดักใจคน จะช่วยให้สามารถสื่อสารกับญาติได้อย่างไร? หากคุณดักใจญาติได้จริง จะพบว่า แม้ญาติยังมีชีวิตอยู่ แต่อยู่คนละห้อง หรืออยู่คนละบ้าน หรือกระทั่งอยู่ไกลกันเป็นคนละประเทศ ก็สามารถบอกญาติว่า ญาติกำลังเป็นสุขหรือเป็นทุกข์ กำลังกระวนกระวายฟุ้งซ่าน หรือกำลังสงบ ระวังความกระสับกระส่ายหนึ่งสบายอยู่

ยิ่งไปกว่านั้น ถ้าคุณสวดมนต์หรือฝึกสมาธิมามาก จนสามารถมีใจสงบสุขได้มาก สงบสุขได้กว้างขวาง สงบสุขได้เนิ่นนาน คุณจะรู้สึกถึงรัศมีความผาสุกของตนเอง ที่สามารถแผ่อแม่ไปให้ญาติได้ กับทั้งทราบชัดด้วยตนเองว่า รัศมีความผาสุกของคุณที่แผ่อแม่ไปนั้น มีผลให้ญาติรู้สึกดีขึ้นได้หรือไม่ ทำนองเดียวกับสาดน้ำเย็นไปให้คนกำลังกระสับกระส่ายกับอากาศร้อนอบอ้าว คุณย่อมเห็นกับตาว่าเขา

ยิ้มออกทันทีที่โดนน้ำ แม้ไม่ทราบว่าจะน้ำถูกสาดมาจากใครก็ตาม

หากสามารถพิสูจน์ว่าทำได้ และมีผลจริงตั้งแต่ญาติยังมีชีวิต คุณก็จะสงสายน้อยลง หรือไม่สงสายนเลย มีแต่ความมั่นใจว่าคุณต้องทำได้เช่นเดียวกัน หลังจากญาติจากโลกนี้ไปแล้ว

ข้างต้นทั้งหมดเป็นแม่บทวิธีคร่าวๆ ต่อไปมาลงรายละเอียดแบบเป็นขั้นเป็นตอนตามลำดับ

พูดคุยตกลงกัน

จิตของมนุษย์จะปรับเข้าหากัน เป็นคลื่นเดียวกัน หรือใกล้เคียงกลมกลืนกัน ก็ด้วยการพูดคุยเจรจาตกลงกันด้วยใจซื่อ ขอให้สังเกตว่าหลังจากสนทนากับใคร ลงเอยเป็นความเข้าใจ ไม่มีอารมณ์อำพรางหรือเลศนัยเคลือบแฝง คุณจะมีความรู้สึกดีต่อกัน หรือกระทั่งเกิดภาวะเหมือน ‘ใจตรงกัน’ ให้สัมผัส

หากปราศจากการตกลงกันในเบื้องต้น หรือญาติไม่เต็มใจให้ความร่วมมือในเบื้องกลาง ก็เหมือนไม่ได้ ‘จูนคลื่น’ กันไว้ก่อน ย่อมเป็นการยากสำหรับฝ่ายคุณเองที่จะมั่นใจว่าการฝึกประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

เริ่มต้นอาจทำความเข้าใจกับญาติว่า คุณต้องการ ‘ให้กำลังใจ’ เขา ซึ่งโอกาสเหมาะที่จะพูด อาจเป็นช่วงที่คนใช้บ่นๆ หรือเปรยๆอะไร

เช่น กลัวจะไปไม่ดี กลัวจะเตรียมจิตก่อนตายไม่ทัน ให้คุณอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลถึงเขาด้วย หรืออาจจะเป็นการเปิดฉากจากฝ่ายตนเอง เช่น คุณอยากจะแน่ใจว่าเขาได้ไปดี และอยู่ดีมีสุข อยาก ‘สื่อสารความสุข’ กับเขา ซึ่งถ้าไปพยายามสื่อสารกันหลังจากที่เขาหายตัวไป มันสายเสียแล้ว ยากจะรู้ว่าสื่อได้จริงหรือไม่จริง ฉะนั้น ที่ถูกต้องควรเริ่มฝึกกันตั้งแต่ยังมีชีวิตอยู่

เมื่อเขาแสดงความเต็มใจให้ความร่วมมือ ก็บอกเขาให้ทราบว่าคุณอาจจำเป็นต้องถามไถ่เกี่ยวกับสุขทุกข์ซ้ำๆ อย่าเพิ่งเบื่อหน่ายหรือเห็นว่าถามซ้ำซากน่ารำคาญ เพราะการที่เขาตอบตามตรงออกมาแต่ละครั้ง จะช่วยให้คุณได้ฝึกสังเกต เทียบเคียง และวัดผล ทั้งสิ้น ซึ่งสุดท้ายแล้ว ก็เป็นการเชื่อมจิตระหว่างคุณกับเขานั้นเอง

ฝึกจับความรู้สึกเป็นนิมิต

คนป่วยโดยมากจะมีความรู้สึกออกไปในทางแห่งแล้งเป็นหลัก แต่เมื่อพบหน้าญาติก็จะดีใจ หากคุณสังเกตได้ถึงความแตกต่างระหว่างวูบของการยินดีที่พบหน้าคุณ กับขณะต่อมาที่ห่อเหี่ยวลง ให้ถามตัวเองว่าสัมผัสดังกล่าว ให้ความรู้สึกเหมือนคุณเห็นอะไร ‘ไฟไหม้ฟาง’ หรือ ‘น้ำพุพุ่งแล้วหยุด’ หรือ ‘สว่างจ้าเหมือนไฟฉาย’ จับสังเกตได้อย่างไรให้จำไว้อย่างนั้น หรือจดไว้อย่างดี จะได้เป็นการฝึกแปลความรู้สึกที่สัมผัสเป็นรูปเป็นร่าง และคุณเคยที่จะสังเกตเปรียบเทียบ

ในภายหลัง

การที่คุณสัมผัสความสุขที่คล้ายจิตฟองตัวออกมา หรือความสุขที่เหมือนจิตยุบตัวเข้าไป เป็นเรื่องปกติตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต แต่การที่พวกเราไม่พูดคุยถึงสภาวะเหล่านั้น และไม่สังเกตรายละเอียดให้เกิดการจดจำ ก็ทำให้สัมผัสตรงนี้ผ่องตัว หรือแม้เกิดขึ้นเรื่อย ๆ ก็เป็นไปอย่างตื่นเซ็น

ต่อเมื่อตั้งใจสังเกตให้ต่อเนื่องด้วยความใส่ใจ คุณจะพบว่าอาการทางจิตที่เป็นทุกข์บ้าง เป็นสุขบ้าง หรือเฉย ๆ บ้างนั้น ปรากฏให้สัมผัสได้ราวกับมีรูปพรรณสัณฐานชัดเจน คุณสามารถเห็นจิตหรือเห็นอารมณ์สุขทุกข์ได้ไม่ต่างจากตาเห็นรูปที่เดียว

ขอให้จำไว้ว่า เพื่อจะเห็นความรู้สึกผู้อื่นประดุจตาเห็นรูป อย่าผลอเอา ‘แก้วตาจริง ๆ’ ไปเพ่งจ้องท่าทางภายนอก แต่ให้อาศัยความรู้สึกทางใจของคุณ ไปสังเกตความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์เป็นนูนๆของญาติ เช่น เปลี่ยนจากดีใจเป็นท้อเหี่ยวเหมือนดอกไม้ขาดน้ำ หรือเปลี่ยนจากเฉย ๆ เป็นทรมานเหมือนมีแรงดันให้กระสับกระส่าย เป็นต้น

ความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเหล่านั้น จะกระตุ้นจิตของคุณให้เห็นเหมือนเกิดภาพบางอย่างได้เสมอ

การฝึกเห็นความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ จะเท่ากับเป็นการฝึก ‘ผูกพันแบบไม่ผูกมัด’ ไปในตัว อันนี้เป็นหลักการฝึกจิตแบบพุทธ

ถ้าคุณรับรู้ถึงสิ่งใดนานพอจะเห็นความไม่เที่ยงของสิ่งนั้น จิตของคุณย่อมชอบใจที่จะเห็นสิ่งนั้นหายไป เต็มใจจะเห็นว่าสิ่งนั้นไม่ใช่ของคุณ และไม่ใช่ของใครทั้งสิ้น

เปรียบเทียบกับได้กับการเห็นนกงามบินอยู่บนท้องฟ้า คุณจะตระหนักว่ามันให้อารมณ์งดงามได้ขนาดนั้น ก็เพราะบินอยู่ไกล และกำลังบินจากคุณไป ไม่ใช่ไปจับมันมาดูใกล้ๆ ไม่ใช่จับมันมาขังไว้ในกรง

นอกจากความงดงามจะปรากฏที่ภายนอกเช่นนั้นแล้ว คุณยังสามารถรู้สึกถึงความงดงามอันปรากฏขึ้นที่ภายใน คือ สภาพของใจ อันเปิดเผย เป็นอิสระ และพร้อมจะเห็นทุกสิ่งตามที่มันปรากฏ พร้อมเห็นทุกการจากไป โดยปราศจากความโลภอยากยึดไว้

อีกประการหนึ่ง ความสามารถที่จะเป็นสุขกับการปล่อยวาง ก็คือความสามารถทางจิตที่มีกำลังพร้อมจะช่วยเหลือ เพื่อแผ่กุศลให้กับญาติ มิใช่ต่างฝ่ายต่างผูกกันและกันร้อยรัดให้ติดแน่น อึดอัด หายใจไม่สะดวก หรือจมตามกันไป ในหนองน้ำแห่งความอาลัยรักทั้งคู่

ฝึกจับความรู้สึกผ่านสัมผัส

ถ้าจิตของคุณผูกพันกับใคร จะมีสายใยเชื่อมโยงถึงเขาหรือเธอ อยู่แล้ว และเครื่องชี้ว่าสายใยผูกพันมีอยู่เล็กน้อยเพียงใด ก็คือความ

สามารถในการระลึกถึง

ถ้าคุณ ‘นึกถึงใคร’ แล้วเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับคนๆ นั้นชัดเจน แจ่มกระจ่าง รวบรวมสามารถจับต้องได้อยู่ตรงหน้า เรียกว่า ‘ผูกพันมาก’ หรือกระทั่งมีสายใยเหนียวแน่นมาก อาจเป็นความรู้สึกข้างเดียว หรือทั้งสองข้างก็ตาม

แต่ถ้าถามคนร้อยคนว่า ตอนนึกถึงใครจะนึกถึงสิ่งใดก่อน ก็وبر้อยทั้งร้อยจะตอบว่า ‘นึกถึงใบหน้า’ ซึ่งจริงๆ แล้วใบหน้าไม่ใช่ส่วนที่ทำให้เกิดความทรงจำแจ่มชัด ส่วนที่ทำให้เกิดความทรงจำชัดเจนแจ่มใส ได้แก่ ‘น้ำเสียง’ และ ‘อารมณ์’ ต่างหาก!

สงสัยไหมว่าทำไมนายแบบและนางแบบที่คุณเคยเห็นแต่รูปไม่เคยได้ยินเสียง จึงผ่านหายไปจากความทรงจำอย่างง่ายดาย แตกต่างจากดารานักร้องที่คุณเห็นทั้งรูปร่างหน้าตา อากัปกริยา เคลื่อนไหว ตลอดจนน้ำเสียงที่สื่ออารมณ์รัก โลภ โกรธ หลง เป็นคนละเรื่อง

ยิ่งน้ำเสียงนักร้องคนไหนสะท้อนอารมณ์ได้มาก ยิ่งฝังอยู่ในความทรงจำของคุณได้ลึก นึกถึงที่ไรรู้สึกราวกับใกล้ชิด จับต้องได้แทบทุกครั้ง

เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น? คำตอบคือ เสียงมีลักษณะเป็น ‘คลื่น’ ซึ่งใกล้เคียงกับจิตมากกว่ารูปทรงสีสันทัน รูปทรงสีสันทันเต็มไปด้วยโครงสร้างและรายละเอียดสลบซับซ้อน จิตต้องเรียบนิ่งราบคาบ รวบรวมจอภาพยนตร์ขาวๆ รูปทรงสีสันทันจึงทาบตัวลงไปได้เนียนสนิท

ไม่ยั้ยอยู่ดีตามอาการพุ่งชนทางจิตไปเสียก่อน

จากความรู้นี้ คุณจึงควรอาศัย ‘คลื่นเสียง’ ของญาติเป็นสื่อในการฝึก โดยการฝึกที่แท้จริงนั้น หาใช่เพื่อพยายามจดจำเสียง แต่เป็นอารมณ์สุขทุกข์ที่แฝงมากับน้ำเสียงต่างหาก

ยกตัวอย่างที่คุณอาจทบทวนให้เห็นจริงได้ทันทีเดี๋ยวนี โดยไม่ต้องฝึกมาก่อน ขอให้ลองนึกถึงคนสนิท นึกถึงคำสุดท้ายที่เขาหรือเธอเพิ่งพูดกับคุณ แล้วถามตัวเองว่า คุณแยกแยะและตัดสินใจได้ไหม เขากำลังอารมณ์ดี กำลังเบื่อกวน หรือกำลังอารมณ์เสีย ตลอดจนมีความรู้สึกกับคุณเป็นบวกหรือเป็นลบเพียงใด?

ถ้านึกออก และเริ่มรู้สึกได้ว่าเป็นประสบการณ์สามัญอยู่แล้ว คุณจะเริ่มมีแฉะใจพัฒนาความสามารถที่ซุกไว้เฉยๆ ให้กลายเป็นช่องทางสื่อสารกับญาติได้

เพื่อจะเริ่มฝึก วิธีการก็อาจตรงไปตรงมา ง่ายตาย เหมือนทำๆ กันอยู่แล้ว คือ พอเจอหน้ากัน ให้เฝ้าถามว่า “รู้สึกอย่างไรบ้าง ร่างกายดีขึ้นหรือแย่งกว่าเมื่อวาน จิตใจกระสับกระส่ายหรือสงบมากกว่ากัน?”

เลือกเอาคำถามของคุณเองอย่างไรก็ได้ แต่ขอให้คำตอบเป็นว่า ดีขึ้น แย่ง เป็นสุข หรือเป็นทุกข์ เท่านั้น

ไม่ว่าญาติจะตอบเช่นไร ให้จับความรู้สึกที่มากับเสียงนั้น เช่น ถ้าเขาพูดว่า ‘รู้สึกแย่ง’ คุณสามารถรู้สึกตามใหม่อัดอัดไหน หรือ

ถ้าเขาพูดว่า ‘รู้สึกดีขึ้น’ คุณสามารถรู้สึกตามใหม่ว่าปลอดภัยโปร่งเพียงใด

คุณจะพบความจริง คือ ขณะนี้ถึงสุขทุกข์แล้วระบายให้คนอื่นฟัง สุขทุกข์นั้นจะกลั้วปนมากับน้ำเสียงของเขาด้วยเสมอ แค่ตั้งใจฟังธรรมดาๆ ก็จะสำเหนียกรู้ได้

คุณจำเป็นต้องพบหน้าญาติบ่อยๆ ถามไถ่ทุกข์สุขบ่อยๆ กระทั่งจับความรู้สึกผ่านน้ำเสียงของเขาถูก แยกออกว่า แต่ละครั้งเขาทรมานมากขึ้นหรือน้อยลง เสียตแสดงน่่นอกหรือปลอดภัยโล่งใจกว่าเดิม

ถึงจุดหนึ่ง คุณจะเริ่ม ‘รู้จัก’ ญาติไปอีกแบบ คือ ไม่เห็นเขาเป็นคนเจ็บไข้ได้ป่วย หรือไม่เห็นกระทั่งเป็นคนรู้จัก แต่เห็นเป็นที่ตั้งของ ‘ความเป็นสุขเป็นทุกข์’ ที่เปลี่ยนระดับไปได้เรื่อยๆ เท่านั้น มันจะเป็นประสบการณ์ที่แปลก แตกต่างไปกว่าเดิมๆ อันนั้นขอให้ทราบว่าคุณเริ่มย่างเข้าสู่โลกของประสบการณ์ทางจิตบ้างแล้ว หาใช่เรื่องน่าตกใจแต่อาจน่าฉงนว่า อะไรๆ ปากฎอย่างโจ่งแจ้งเช่นนั้นมาตลอด แต่คุณกลับไม่เคยสัมผัสได้เอาเลย!

ฝึกจับความรู้สึกจากเสียงคราง

ระหว่างพูดคุยกัน ถ้าเขาครางอือออ หรือระหว่างเฝ้าไข้ยามกลางคืนที่เขาหลับ ถ้าเขาครางออกมาโดยไม่รู้สึกตัว ให้ตั้งใจฟังไป

เรื่อยๆธรรมดาๆ สังเกตตอนปลายเสียงครางที่หายไป แล้วถามตัวเองว่า สิ่งที่เหลือให้สัมผัสรู้สึก คือ ความรู้สึกอี๊ดอัด เป็นทุกซ์ หรือว่า ความรู้สึกสบาย เป็นสุข

เมื่อการครางของญาติกลายเป็นเครื่องหมายแสดงความสุข ความทุกซ์ คุณฟังทุกครั้ง สำเนียงรู้ได้ทุกครั้ง ในที่สุดคุณจะเริ่มค้นพบรายละเอียดความแตกต่างได้ด้วยตนเอง เช่น ญาติครางด้วยใจที่ใสหรือซุ่น ครางด้วยอารมณ์เบื่อหน่ายอึดอัดหรืออารมณ์แจ่มใส โปร่งโล่งสบายหัว

ที่พระพุทธเจ้าท่านให้ฝึกจับเสียงตรงนี้ด้วย เพราะเสียงเดียวๆมีความชัดเจน แสดงอารมณ์เดียวไม่ซับซ้อนเหมือนเสียงพูดเป็นประโยค ที่บางทีก็ล้วยอยู่ด้วยหลายอารมณ์ระคนกัน ฉะนั้นการฟังเสียงคราง แม้เกิดขึ้นไม่บ่อยเท่าเสียงพูดคุย ก็ช่วยให้สัมผัสรู้สึกถึงจิตวิญญาณเต็ม ๆดวงได้ถนัดกว่ากัน

อ่านหนังสือธรรมะให้ฟัง

การพูดคุยกันคือการสื่อสารสองทาง ญาติจะรู้สึกว่าเป็นพันธะที่เขาจะต้องโต้ตอบกับคุณ ในความเป็นจริง มีหลายโอกาสที่ญาติจะรู้สึกเหนื่อย เพลีย ขณะเดียวกันก็ไม่อยากให้คุณจากไปไหน หรือกระทั่งอยากได้ยินเสียงของคุณฆ่าความเจ็บไปด้วย

นั่นเป็นโอกาสที่คุณจะทำบุญสองชั้น ชั้นแรกคืออยู่เป็นเพื่อน

ญาติไม่ให้เหงา ชั้นที่สองคือเสนอตัวอ่านธรรมะให้ฟัง หนังสือธรรมะที่เลือกมา อาจเป็นหนังสือที่คุณทราบว่าคุณดีชอบ หรืออีกทีคือเป็นหนังสือที่คุณพิจารณาแล้วว่าจริงใจ ช่วยให้เกิดความสว่างเป็นกุศลขึ้นมาโดยง่าย

ระหว่างอ่าน คุณควรฝึกเปล่งเสียงให้ชัดถ้อยชัดคำ แล้วสังเกตไปด้วยว่า น้ำเสียงของตนเอง ที่เปล่งออกมาจากต้นแหล่งอันเป็นจิตที่สว่าง นุ่มนวล เยือกเย็น จะพลอยบันดาลใจให้ผู้ฟังพลอยมีความสว่าง นุ่มนวล และเยือกเย็นตามไปด้วย

ความรู้สึกเป็นสิ่งที่สื่อถึงกันได้ผ่านอากาศในห้อง คุณนั่งอ่านตรงมุมหนึ่ง ญาตินอนฟังอยู่บนเตียงอีกมุมหนึ่ง ถ้าความรู้สึกประสานกัน จะเหมือนอยู่ในเครื่องสายความสุขแบบเดียวกัน แต่ถ้าความรู้สึกขัดแย้งหรือผิดแผกแตกต่าง จะเหมือนมีกำแพงกัน หรือใกล้กันแบบต่างคนต่างอยู่

ขอให้สังเกตว่า ความรู้สึกสว่างไปด้วยกันแม้เกิดนาน แต่ก็เป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นตลอด ไม่จางหายเลย

อีกข้อสังเกต คือ การใช้เสียงของคุณอ่านธรรมะที่ญาติชอบให้เขาฟัง เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ทางจิตระหว่างคุณกับเขาโดยตรง ยิ่งอ่านบ่อยเท่าไร คุณจะยิ่งรู้สึกถึงสายใยที่เหนียวแน่นขึ้นทุกที

เมื่อใดคุณเกิดความแจ่มกระจ่าง สว่างแจ้งตามประโยชน์ธรรมะหนึ่ง ๆ ลองสังเกต ‘อาการเงิบฟัง’ ของญาติ ว่ามีความสุข ความกระจ่างสว่างแจ้งเหมือนกันกับคุณหรือไม่ หาก ‘คิดว่า’ ความรู้สึกตรงกัน ให้

สอบถามเขาดูว่าจริงไหม เมื่อทราบว่าเป็นความรู้สึกที่ตรงกัน ก็ให้ทราบว่ามันเป็นการเชื่อมจิตระหว่างคุณกับเขาด้วยบุญอย่างแน่นแฟ้นครั้งหนึ่งแล้ว

ชวนสวดมนต์ด้วยกัน

หากญาติไม่ลำบาก พอจะเปล่งเสียงร่วมสวดมนต์กับคุณได้ การสวดมนต์ร่วมกันก็เป็นนโยบายที่ดีอย่างหนึ่ง ที่เอามาช่วยเชื่อมจิตของคุณกับญาติได้ดีเช่นกัน

ขอให้เข้าใจว่าบทสวดแต่ละบทมีความร้อนความเย็นแตกต่างกัน บทที่เย็นที่สุด สว่างบริสุทธิ์ที่สุด ไม่มีอันใดเกิน ‘อิติปิโส’ ซึ่งเป็นพุทธพจน์โดยตรง การสวดมนต์บทที่เย็นสนิทเช่นอิติปิโส จะช่วยกระชับสายใยให้เป็นไปในทางเย็น ไม่เป็นอื่น จนคุณรู้สึกได้ทั้งระหว่างสวดและหลังสวด ยิ่งบ่อย ยิ่งหลายรอบ ยิ่งชัดขึ้นทุกที

ยิ่งถ้าหากเต็มใจนัดแนะให้มีจุดหมายร่วมกัน เช่น ต่างฝ่ายต่างจะใช้เวลาสวดมนต์เพื่อเจริญสติไปในตัว คือ จะสวดให้ครบ ๗ รอบ แต่ละรอบจะดูว่าจิตของตนมีความฟุ้งซ่านมากขึ้นหรือน้อยลงกว่ารอบก่อน ยิ่งเป็นการกระชับสายใยให้แน่นแฟ้นขึ้นอีกชั้น

เหตุที่เป็นเช่นนั้น ก็เพราะการดู ‘ความไม่เที่ยง’ ของสภาพจิตที่ฟุ้งซ่านร่วมกัน เท่ากับได้ทำบุญขั้นสูงสุดร่วมกัน นั่นคือ เจริญสติ เห็นความเป็นจิตที่ปรวนแปร ไม่น่ายึดมั่นถือมั่นร่วมกัน พอสวดครบ

๗ รอบจึงมักเกิดพุทธิปัญญา สว่างแจ้งร่วมกัน รู้สึกถึงความ เป็น พุทธแท้โปร่งใสไร้มลทินร่วมกัน สายใยหรือมิตรภาพจึงเหมือนถูกพอก ให้ไร้มลทินตาม คล้ายเข้าร่วม ‘เขตความปลอดภัยชั้นสูง’ ระดับ เดียวกันนั่นเอง

ถึงตรงนั้น คุณจะรู้สึกว่าต่างฝ่ายต่างเป็นที่พึ่งพิงอาศัยให้กัน และกันได้ ไม่มีความแปลกหน้า ไม่มีความเป็นอื่น ซึ่งนั่นก็เป็น เครื่องสะท้อนความเชื่อมกันสนิทของจิตได้เช่นกัน

ฝึกจับความรู้สึก ผ่านลมหายใจ

ข้อนี้คุณอาจต้องพูดขึ้นนำติดหนึ่ง คือ บอกญาติว่า พระพุทธเจ้า เน้นสอนให้มีสติ มีสมาธิอยู่กับสิ่งติดตัวทุกคน คือ ลมหายใจ แทนที่จะปล่อยให้ใจแคว้งคว้าง ไร้หลัก ไร้ราวเกาะ ก็ลองมาสังเกตเล่นๆดู ว่า กำลังหายใจเข้าหรือหายใจออก ที่หายใจเข้าออกอยู่นั้น ยาวหรือว่าสั้น สูดปอดหรือแค่ตื้นๆ

ผู้ป่วยที่ต้องนอนนิ่งๆไม่มีอะไรทำอยู่ในช่วงท้ายของชีวิตนั้น พอมีอะไรให้ทำก็มักทำ แม้ขณะฟังคุณพูด เขาก็น่าจะมีแก้ไขสังเกต ลมของตนเองว่า กำลังเข้า กำลังออก กำลังยาวอยู่ หรือว่ากำลังสั้นอยู่ ไปด้วย

ขอให้จับความรู้สึกของญาติในแต่ละครั้งที่เขาหายใจเข้าออกว่า เขากำลังรู้สึกสบาย ผ่อนคลาย มือเท้าคลาย หรือว่ารู้สึกอึดอัด ผิดฝืน มือเท้าเกร็ง

รู้สึกอย่างไร ก็ลองทักถามญาติไปว่ารู้สึกเช่นนั้นจริงไหม เอาที่ละเอียด เช่น

เท้าเกร็งอยู่หรือเปล่า?

มือเกร็งอยู่หรือเปล่า?

คิ้วขมวดอยู่หรือเปล่า?

รู้สึกอึดอัดในอกอยู่หรือเปล่า?

ตรงนี้สบายขึ้นไหม ตรงนั้นสบายหรือยัง?

หากญาติตอบเป็นตรงข้ามกับที่คุณรู้สึก ก็อย่าเสียใจ หรือหากญาติตอบตรงกับที่คุณรู้สึก ก็อย่าดีใจ แต่ให้วางใจเป็นอุเบกขา แล้วสังเกตใหม่ เพื่อจดจำไว้อย่างถูกต้องว่าญาติหายใจแล้วอึดอัดคืออย่างไร ญาติหายใจแล้วสบายคืออย่างไร ฝึกเพียงไม่กี่ครั้ง ในที่สุด คุณจะพบว่าเขารายงานตรงกับความรู้สึกของคุณเอง

หลังจากจับความรู้สึกสบายหรืออึดอัดในแต่ละระลอกลมหายใจของญาติได้ ให้ลองสังเกตลึกลงไป จะพบว่าคุณมีความสามารถในการรู้ละเอียดขึ้น กล่าวคือ สามารถเห็นได้ว่าญาติมีใจจดใจจ่อกับลมหายใจแค่ไหน

อาการตั้งใจ รู้ ตั้งใจดูลมหายใจแต่ละครั้ง แบ่งออกคร่าว ๆ ได้ ดังนี้

๑ เฟ่งจ้องมากเกินไป ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสเปรียบไว้ว่า เหมือนจับนกไว้แน่นเกินไป นกตาย เราก็ไม่ได้ตัวนก ในที่นี้คือคุณเห็นว่าญาติบีบคั้นตัวเองจนไม่รู้ลมหายใจ ก็ทักเขาว่า อย่างนี้คือกำลังบังคับให้ตัวเองรู้ลมหายใจมากเกินไป จนกระทั่งไม่รู้ลมหายใจหรืออะไรเลย จริงไหม?

๒ ใส่ใจน้อยเกินไป ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสเปรียบไว้ว่า เหมือนจับนกไว้หลวมเกินไป นกหนี เราก็ไม่ได้ตัวนก ในที่นี้คือคุณเห็นว่าญาติปล่อยปละละเลยจนไม่รู้ลมหายใจ ก็ทักเขาอย่างนี้เหม่อลอยอยู่ใช่ไหม?

๓ มีสติรู้กำลังพอดี ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสเปรียบไว้ว่า เหมือนจับนกไว้ไม่แน่นและไม่หลวม นกก็อยู่ในมือเรา เราได้ตัวนก ในที่นี้คือคุณเห็นว่าญาติเห็นลมหายใจตัวเองได้อย่างชัดเจน ก็ทักเขาว่าอย่างนี้รู้ลมอยู่ใช่ไหม นี่แหละ ไม่เค้นมากเกินไป ไม่ปล่อยปละจนเกินไป

อย่าสนใจว่า ญาติจะทำได้ดีหรือไม่ดีแค่ไหน แต่ให้ใส่ใจว่า คุณมีความรับรู้ตรงกับภาวะที่เกิดขึ้นกับญาติจริงเพียงใด

ฝึกจับความรู้สึกจากทางไกล

ก่อนจะเริ่มฝึกข้อนี้ ต้องแน่ใจว่าคุณผ่านข้อก่อน ๆ มามากพอจะ ‘รู้สึกกลมกลืนกัน’ มีความไม่เป็นอื่นทางความรู้สึกแล้ว หรืออย่างน้อยที่สุดต้องเคยผ่านสัมผัสถึงความทุกข์ความสุขของอีกฝ่ายอย่างชัดเจน ขณะอยู่ด้วยกันต่อหน้า และทดสอบความแม่นยำจากปากญาติ จนมั่นใจแล้วว่าไม่ใช่รู้สึกไปเอง

หากรีบร้อน ด่วนฝึกข้อนี้ ด้วยความรู้สึกว่าคุณน่าจะทำได้ คุณน่าจะมีสังหรณ์ คุณน่าจะมีญาณหยั่งรู้ ด้วยความเก่งที่มีเป็นทุนอยู่แล้ว ผลมักจะเป็นว่า สอบความรู้สึกกับญาติแล้วไม่ตรง เป็นการคิดไปเอง ทำให้เสียความเชื่อมั่น และไม่เกิดทัศนคติที่ถูกต้องกับการฝึกขั้นต่อไป เช่น จะพยายามดิ้นรนบอกว่าใช่ ทั้งที่ญาติบอกว่าผิด เป็นต้น

วิธีตรวจสอบว่าคุณเริ่มฝึกข้อนี้ได้ อาจเป็นอะไรง่าย ๆ เช่น ขณะอยู่ห่าง หรืออยู่ต่างสถานที่กัน ลองนึกถึงเสียงของญาติที่คุณได้ยินเป็นครั้งสุดท้าย ถ้านึกออก ก็แปลว่าคุณจับอารมณ์สุดท้ายของเขาขึ้นมาเป็นตัวตั้งได้ ดังที่ทราบแล้วว่า คลื่นเสียงเป็นตัวแทนอารมณ์ได้ดีกว่าอะไรอื่นในตัวเขา

ขอให้พิจารณาว่า อารมณ์ที่เกาะติดอยู่กับเสียงสุดท้ายของเขา ซึ่งคุณระลึกได้อยู่ นั่น เป็นอารมณ์ในอดีต ล่วงไปแล้ว แต่ทันทีที่คุณ

จับอารมณ์ในอดีตของเขาได้ จิตของคุณก็จะเชื่อมต่อกับจิตของเขาที่เป็นปัจจุบันไปแทน

ถ้าเกิดประสบการณ์ทางจิตด้วยตนเองจะเข้าใจ กล่าวให้รวบรัดที่สุด **เมื่อนึกถึงเสียงสุดท้ายของเขา คุณจะทราบว่า อารมณ์ปัจจุบันของเขา แตกต่างจากอารมณ์สุดท้าย ในทางสว่างขึ้น หรือมืดลง**

คำอธิบายตรงนี้ คงต้องเปรียบว่า คลื่นจิตของมนุษย์ สัตว์ และ เทวดาทิ้งหลาย คล้ายคลื่นวิทยุที่ ‘กระจายเสียง’ อยู่ตลอดเวลา และเป็น การกระจายแบบไม่จำกัดอาณาเขต เนื่องจากไม่ใช่ คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ไม่ต้องอาศัยพาหะ ไม่สนใจว่าจะต้องวิ่งผ่าน สุญญากาศข้ามจักรวาลไปถึงพรหมแดนไหน ไม่แม้กระทั่งปรากฏใน อดีตหรือกำลังปรากฏในปัจจุบัน คลื่นจิตของแต่ละคนจะถูกรู้ได้เสมอ ขอเพียง ‘เครื่องรับ’ สามารถจูนเข้าหาต้นแหล่งกระจายคลื่นจิต ได้ถูกเท่านั้น

เมื่อจิตของคุณเชื่อมติดกับจิตอันเป็นปัจจุบันของเขาได้จริง และ คุณเปรียบเทียบได้ถูกว่า ขณะนี้ อารมณ์ของเขาเป็นสุขกว่าที่คุณสัมผัส จากเสียงสุดท้าย ใจของคุณอาจเห็นเป็นนิมิต เช่น สว่างจ้า หรืออาจ สัมผัสเป็นความสบาย ปลอดภัย โลงเบา

แต่หากปัจจุบันเขากำลังเป็นทุกข์กว่าที่คุณสัมผัสเป็นครั้ง สุดท้าย ใจของคุณอาจเปลี่ยนนิมิตเป็นความมืด หรืออาจสัมผัสเป็นความ อึดอัด ทึบแน่น หนาหนัก

เห็นอย่างไร สัมผัสได้แบบไหน ลองโทร.ไปทักทาย ใต้ถามว่า ญาติกำลังรู้สึกเช่นไร อย่าชี้หน้า ให้เขาตอบเอง และคุณสัมผัสรู้จาก เสียงจริงในขณะนั้นว่า ตรงกันหรือต่างกันแค่ไหน ถ้าไม่ตรงก็ยอมรับ ว่าไม่ตรง แต่ถ้าตรงก็อย่าลิ่งโลด ขอให้คิดว่าคุณ ‘อยู่ระหว่างฝึกหัด’ เสมอ และคุณมีเวลาฝึกต่อเท่าที่ชีวิตของญาติยังคงเหลืออยู่ ไม่ใช่จะ ต้องรีบร้อนให้แม่นยำเดี๋ยวนั้น

ถ้าสอบทานแล้วไม่ตรงกับความจริงทุกครั้ง ก็เป็นไปได้ว่าคุณยังมี ‘ม่านหมอกของนิสัยคิดไปเอง’ ชัดขวางอยู่มาก ฉะนั้น ก็อาจเลือกที่จะผูกบุญกับญาติแบบซึ่งหน้าตามข้อก่อนๆ ก็พอ ไม่จำเป็นต้องฝึกล้มผัสจากทางไกลก็ได้ เพราะเมื่อมาถึงขั้นนี้ คุณจะหมดหวังกับคติข้างหน้าของญาติอยู่แล้ว รู้สึกกับใจตนเองอยู่แล้วว่า อย่างไรญาติก็ต้องได้ไปดีแน่

เปรียบเหมือนคุณช่วยอาบน้ำชำระสะสางเนื้อตัวให้ญาติอย่างตึกกับมือ เวลาต้องส่งญาติไปคัดเลือกว่าจะได้ไปอยู่กับหมู่คนตัวหอมหรือหมู่คนตัวเหม็น คุณยอมไม่หวัง ไม่คิดลึงเลงสงสัยเลยว่าญาติจะได้ไปอยู่กับคนพวกไหน

แต่หากการฝึกข้อนี้ของคุณได้ผลสำเร็จอย่างดี คุณอาจต้องตื่นเต้นเมื่อพบว่า เพียงกำหนดใจสัมผัสรู้สึกถึงวาระจิตของญาติ ก็ปรากฏเป็นนิมิต ‘จิตปัจจุบันของเขา’ กำลังแฝงอยู่ในอริยาบถทางกายแบบใด นอนอยู่หรือนั่งอยู่ เหม่อลอยตามองออกนอกหน้าต่าง หรือจذจ้องนั่งเหมือนคนกำลังดูโทรทัศน์

หากสอบทานกับญาติแล้วได้ผลตรงกัน เขากำลังอยู่ในอริยาบถนั้นๆ จริงๆ ก็ให้บอกตนเองด้วยความมั่นใจได้เลยว่า ถึงแม้ญาติจะจากโลกนี้ไป คุณก็จะยังสามารถ ‘เห็น’ สภาพของเขาต่อได้แน่แล้ว

ฝึกแผ่เมตตา ส่งผลความสุขผ่านฝ่ามือ

ข้อนี้จะเริ่มเป็นการฝึกเพื่อให้เกิดประสบการณ์ ‘อุทิศบุญกุศล’ หรือ ‘ส่งสุข’ ให้ญาติ โดยทั้งคุณและญาติต่างร่วมรับรู้ว่ ไม่ใช่แค่รู้สึกไปเองฝ่ายเดียว แต่มีพลังงานสว่างเกิดขึ้นจริงๆ ถ่ายทอดสู่กันได้จริงๆ

บุญที่แรงขนาดก่อให้เกิดความปิติ แผ่ชานไต้หวัน มีพลังถ่ายทอดไปให้ผู้อื่นรับรู้ด้วยได้เสมอ ฉะนั้น ไม่ว่าจะคุณจะทำบุญใดสำเร็จ ทั้งในระดับทาน ระดับศีล หรือระดับเจริญสติ ก็นำมาใช้ฝึก ‘แบ่งปัน’ ให้กับญาติได้ทุกครั้ง

วิธีที่ต่างฝ่ายต่างจะประจักษ์ว่าพลังบุญมีจริง ไม่มีอะไรดีไปกว่าการอาศัยสัมผัสถ่ายทอดความรู้สึก

ธรรมเนียมของคนไทยที่ไปทำบุญ พอกลับมาพบบุคคลอันเป็นที่รัก ก็มักเอ่ยตื้อๆว่า “เอาบุญมาฝากนะ” หรือเล่าประกอบสั้นๆว่าไปทำอะไรมา ซึ่งผู้ฟังส่วนใหญ่นึกภาพบุญไม่ออก หรือเสพอารมณ์สุขในการทำบุญได้ไม่เต็มที่ จึงไม่ทราบว่าจะผ่อนคลายได้บุญไปด้วยทำไหนอย่างไรกัน

มีนักแผ่บุญอีกพวกหนึ่ง เขยิบวิธีแผ่แผ่จากบอกเล่าอย่างเดียว มาเป็นสัมผัสด้วยมือ คล้ายมือมีบุญแปะอยู่ แล้วเข้าใจว่าถ้าเอาบุญนั้นมาป้ายต้นแขนหรือหัวไหล่ญาติมิตร ญาติมิตรก็จะพลอยได้รับ

ส่วนบุญไปด้วย อันนี้บางกรณีญาติมิตรก็รู้สึกดี แต่ส่วนใหญ่มักทอดสงสัยไม่ได้ว่า แค่นี้จะเดียวจะมีบุญไหลมาเข้าตัวแล้วจริงๆหรือ?

ที่ถูก ที่จะเอื้อให้เกิดการถ่ายทอดอารมณ์บุญผ่านสัมผัสได้จริงๆ คุณต้องประณีต คือ

๑) ระลึกถึงความสุขจากการยื่นถวายข้าวของสังฆทานแด่พระ หรือถาดขนมหม่นเหยให้เหล่าคนชราหรือเด็กอนาถา หรือระลึกถึงความชื่นใจ พลอดโปร่งโล่งอกที่รักษาศิลปะได้สำเร็จ หรือระลึกถึงความชุ่มฉ่ำเย็นชาน้ำอันเกิดจากการสวดมนต์ แผ่เมตตา นั่งสมาธิ เจริญสติ กระทั่งบรรยากาศ ณ จุดทำบุญกลับมาปรากฏอีกครั้งรอบตัวคุณ

ความสุขอันเป็นเครื่องหมายของบุญนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นสุขสิ้นเอื้ออย่างที่หลายคนเข้าใจ เอาแค่ความรู้สึกแห่งสะอาดปราศจากกิเลสสกปรก ตลอดจนความรู้สึกอิมใจที่ได้ปรารถนาประโยชน์สุขแก่ผู้รับ เท่านั้นก็นับว่าใช้ได้

๒) หลังจากนึกออกแล้ว เกิดความรู้สึกดี ๆ ขึ้นในใจแล้ว ก็ควรเปล่งวาจาแบบเต็มปากเต็มคำ พุดถึงความสุขด้วยความรู้สึกเป็นสุขให้ผู้รับฟังชัด ๆ เช่น

“วันนี้ไปถวายสังฆทานที่วัดมา มีความสุขมาก ขอให้เราได้ความสว่างจากบุญทั้งหมดร่วมกันนะ”

๓ เมื่อกล่าวเสร็จ ให้เอาสองมือของคุณไปกุมมือเดียวของญาติไว้ โดยให้ฝ่ามือสัมผัสฝ่ามือแบบไม่แน่นเกินไป ไม่แฉ่วเกินไป ฝ่ามือจะเป็นจุดสัมผัสที่ชัดเจน หรืออีกนัยหนึ่งเป็นประตูรับกระแสบุญที่กว้างใหญ่กว่าจุดอื่นของร่างกาย หากคุณอาวุโสกว่าก็อาจสัมผัสที่กลางกระหม่อมได้เหมือนกัน

หลังจากนั้นครูหนึ่ง อาจไต่ถามว่า รู้สึกถึงอารมณ์สุขในบุญที่คุณได้ทำไปด้วยไหม หากเขารายงานว่าเหมือนมีกระแสพลังความสุขไหลผ่านฝ่ามือเข้ามาที่ภายใน และคล้ายในอกเอ่อสุขขึ้นมา ก็แปลว่าพลังบุญของคุณถ่ายทอดถึงเขาได้จริง ไม่ใช่แค่อุปาทานของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ปัจจุบันการถ่ายรูปทำได้ง่าย ใครๆก็ใช้กล้องจากโทรศัพท์มือถือเก็บภาพมาฝากโดยสะดวก คุณอาจให้ญาติพลอยปลื้มด้วยการเห็นรูปเครื่องของที่ใช้ทำบุญของคุณไปด้วย จะก่อนหรือหลังเปล่งคำบอกเล่าก็ได้ เพื่อร่วมอารมณ์บุญชัดขึ้น

ฝึกแผ่เมตตา ส่งพลังความสุขจากทางไกล

หลังได้ความรู้สึกเชื่อมั่นจากการถ่ายทอดอารมณ์สุขผ่านฝ่ามือให้กับญาติแล้ว ก็เขยิบไปฝึกในสิ่งที่ยากกว่านั้นอีกชั้นหนึ่ง และชั้นนี้จะช่วยให้คุณมั่นใจเต็มร้อยว่า จะสามารถอุทิศส่วนกุศลให้ญาติได้ในภายหลังจากชีวิตของเขาหาไม่แล้วจริงๆ

ขอให้ตกลงกันไว้ก่อนว่า เมื่อใดก็ตามที่คุณบำเพ็ญบุญกุศลจนเกิดความรู้สึกปลาบปลื้มมากๆ คุณจะนึกแบ่งปันให้เขาพลอยเข้ามาร่วมรัศมีความสุขนั้นด้วยกัน และเท่าเทียมกัน กับทั้งขออนุญาตโทร. มาเช็กภายในนาทีเดียวกันนั้นด้วยว่าเกิดผลสำเร็จแค่ไหน

อย่าถามอะไรเช่น “ได้รับบุญไหม?” เพราะเขาจะนึกไม่ออกกว่า อากาการรับบุญต้องเป็นอย่างไร บุญหน้าตาเป็นแบบไหน แต่ให้ถามอย่างชัดเจนว่า “ตอนนี้พลอยมีความสุขไปด้วยไหม?” ซึ่งเขาจะนึกออกทันทีว่าคุณมาด้วยอารมณ์ประมาณใด

คำตอบที่ได้รับในช่วงแรกๆ อาจจะเป็นว่า ไม่รู้สึกอะไรเลย หรือเพิ่งจะรู้สึกซัดๆ ก็ตอนได้ยินเสียงคุณบอกเล่าอยู่นั่นเอง ขอให้ทำเรื่อยๆ ไม่เกินสิบครั้งจะเหมือนมีสายใยเชื่อมความสุขอันเป็นบุญ เป็นกุศล บันดาลใจให้เขาพลอยอนุโมทนาทุกกิจกรรมอันเป็นบุญของคุณเสมอไป

อุทิศส่วนกุศลให้ญาติ หลังจากไป

อันนี้ไม่ใช่การฝึกแล้ว แต่เป็นการลงมือทำจริงกับของจริง เพื่อให้เกิดผลขึ้นมาจริงๆ

หลังจากร่างกายของญาติหยุดทำงาน ตัวเขาไม่กลับฟื้นขึ้นมาอีกแน่ๆ ภายนอกคุณจะรับรู้เหมือนคนทั่วไป คือ เขาตายแล้ว และคุณอาจเหมือนคนทั่วไปที่ยังไม่หมดกิเลส คือ ร้องไห้ร้องให้ หรือ กระทั่งรำพันอยากให้เขาตื่นขึ้นมาช่วยประสพการณ์ดี ๆ ด้วยกันอีก

แต่ภายในของคุณจริง ๆ นั้น จะรู้สึกว่ายายความผูกพันอันสว่างเย็น กว้างขวาง ระหว่างคุณกับเขา มิได้ล่องหนหายตามตัวเขาไปไหนเลย คุณจะรู้สึกว่ายะเลบุญที่ร่วมกันทำยังคงอยู่ และสามารถจับต้องได้ด้วยใจ

ความผูกพันจะปรุงแต่งจิตให้เหมือนไกล่กันนิดเดียวแค่เอื้อมสัมผัสทางจิตวิญญาณอันเต็มไปด้วยความสว่างแจ้ง จะปรุงแต่งให้คุณไม่รู้สึกลัว ต่อให้ต้องเผชิญหน้ากับญาติซึ่งข้ามไปอยู่ในอีกโลกหนึ่งแล้วกลางวันแสด ๆ หรือยามตึกตื่นเที่ยงคืนก็ตาม

หากช่วงสองสามวันแรก คุณไม่อยู่ในภาวะที่เอื้ออำนวยให้นั่งสมาธิเจริญสติ เพราะยังโศกเศร้าอาลัยรัก คิดถึงเขาหนักหนาจริง ๆ ก็อาจใช้วิธีออกไปทำสังฆทาน หรือปล่อยสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ปีกจะมี

ผลช่วยได้มาก กล่าวคือ เมื่อปล่อยนกปล่อยกาให้บินขึ้นฟ้า ลองอธิษฐานขอให้ความโศกเศร้าอาลัยของคุณ หลุดลอยขึ้นฟ้าตามไปด้วย และขอให้บุญอันเกิดจากการต่อชีวิต หรือให้อิสรภาพแก่นกกาจงโยบินไปถึงใจญาติด้วย คุณจะรู้สึกดีขึ้นอย่างรวดเร็ว

ในการบำเพ็ญบุญกุศลแต่ละครั้ง ให้ทำเหมือนกับเมื่อครั้งที่ญาติยังมีชีวิตทุกประการ อย่าคิดว่าเขาตายแล้ว จะมีอะไรให้ทำแตกต่างไป ยิ่งคุณรู้สึกว่าการทำ ‘เหมือนเดิม’ มากขึ้นเท่าไร ใจจะยิ่งสัมผัสสัมพันธ์กับญาติได้ชัด รวากับยังมีชีวิตมากขึ้นเท่านั้น

สิ่งที่ต่างไป และคุณน่าจะสัมผัสได้ คือ พอสัมผัสกระแสดิจิตของเขา จะรู้สึกถึงความไม่เหมือนเดิมบางประการ จิตของเขาดูสว่างขึ้นเนียนนานขึ้น และไม่กลับไปกลับมา เดี่ยวสุขเดี่ยวเศร้าง่ายเหมือนเมื่อครั้งยังมีชีวิตเป็นมนุษย์

ที่เป็นเช่นนั้น เพราะกระแสดิจิตและกระแสความรู้สึกแบบเทพมีรัศมีสุขกว้างขวาง อีกทั้งบนโน้นไม่มีเรื่องให้ต้องโศกเศร้า พอเริ่มค้น คุณอาจรู้สึกถึงภาวะของญาติที่ยิ่งใหญ่เกินตัวคุณไปมาก และยากจะทำบุญใหญ่ในระดับที่จิตชนิดนั้นพลอยปลื้ม กล่าวคือ คุณอาจต้องมั่นคงในการบำเพ็ญสมาธิและเจริญสตินับเดือน เขาถึงจะรู้สึกว่าคุณ ‘ยกระดับขึ้นจริง’ บ้าง สมน้ำสมเนื้อพอที่คุณจะอุทิศให้แล้วยากปลื้มตาม ไม่ใช่เห็นทำแค่ครั้งสองครั้งก็ปลื้มมากเหมือนอย่างตอนเป็นมนุษย์อยู่

แต่นั่นก็ดี ที่จะเป็นพลังผลักดันให้คุณมุ่งมั่นในการบำเพ็ญ

บุญยิ่ง ๆ ขึ้นไป ไม่หยุดอยู่ หรือนึกว่าทำมามากแล้ว เพียงพอแก่การ
ประกันสวรรค์แน่แล้ว

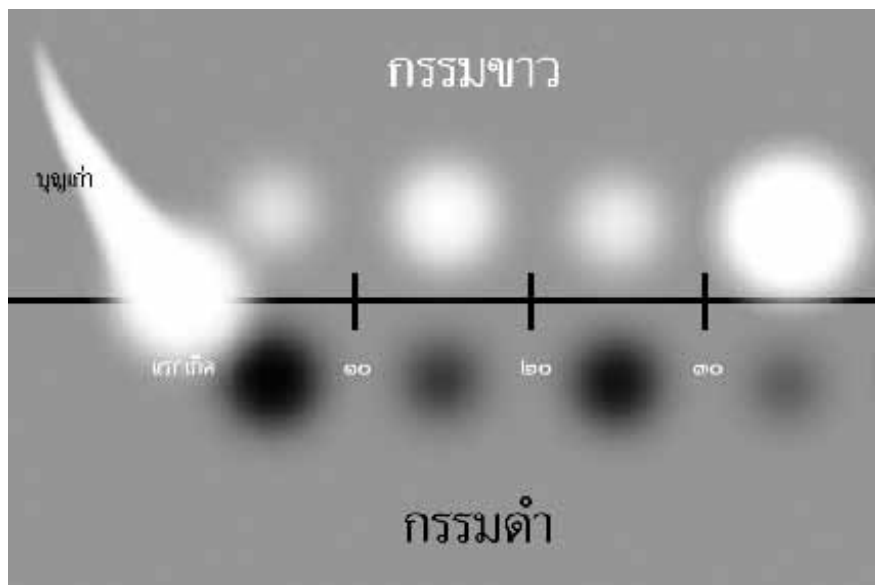
ขอให้จำไว้ว่า บุญที่ทำสำเร็จแล้วเหล่าเทวดานางฟ้าพลอยร่วม
ยินดีด้วยอย่างเต็มใจทุกครั้งนั้น ก็คือบุญที่ขัดเกลากิเลสได้จริง
หรือยกระดับจิตวิญญาณของคุณได้สักชนิดหนึ่ง ซึ่งก็หนีไม่พ้นการ
ทำสังฆทานกับพระดี การรักษาศีลได้สำเร็จ การสวดมนต์ ทำสมาธิ
เจริญสติ

หากยังมีความสม่าเสมอในการแผ่แผ่ความสว่างไปให้ญาติ
คุณอาจสัมผัสถึงความสว่างอย่างแปลก โดยเฉพาะที่มืดขึ้นระหว่างนั่ง
สมาธิหรือเดินจงกรมเจริญสติ ซึ่งคุณอาจแยกออกได้ว่าเป็นของ
ภายนอก เป็นพลังความสุข ความนุ่มนวลอย่างใหญ่จากเบื้องบน ก่อ
ให้เกิดความรู้สึกแสนดี และนั่นแหละคือประสบการณ์ตรงที่คุณจะได้
รับจากสวรรค์ชั้นฟ้า

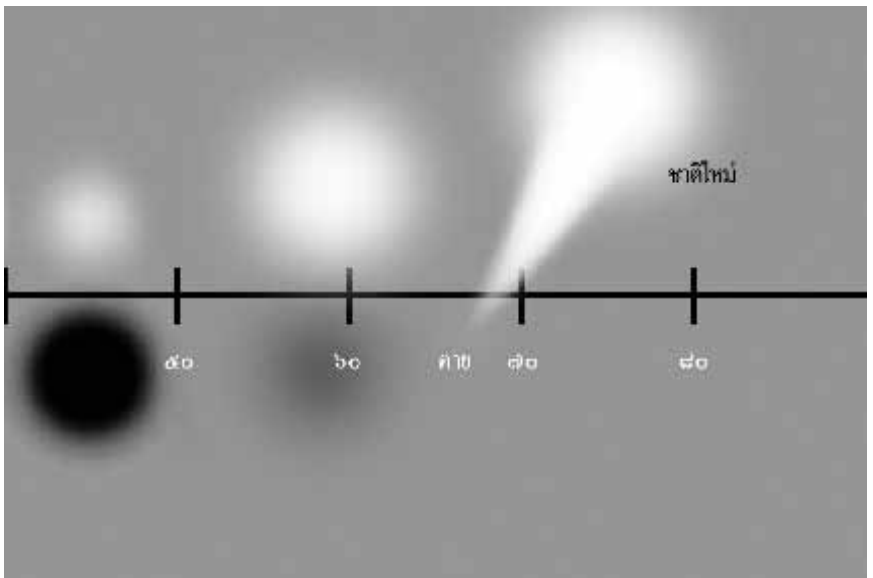
ไม่เพียงคาดหวังการติดต่อแบบตรงไปตรงมา ถ้าญาติของคุณเห็นว่า
ทำได้ ไม่เหลือวิสัย เขาจะทำเอง หรือถ้าระดับสมาธิของคุณแจ่มจ้า
พอจะสัมผัสความเป็นทิพย์ได้ อันนั้นก็อีกเรื่องหนึ่ง

การฝันถึงญาติอาจเกิดขึ้น แต่ภาวะฝันไม่ใช่เครื่องประกันว่าสิ่ง
ที่คุณเห็นนั้น ญาติของคุณมาจริง หรือเกิดจากการเล่นตลกของจิตที่
ปรุงแต่งไปเองกันแน่ ถ้าจะเชื่อ ขอให้เชื่อสัมผัสในยามตื่นเต็ม นับว่า
ชวนให้เกิดความเชื่อมั่นได้มากที่สุด

วิธีตัดข้างหน้า ให้ตัวเอง

ถ้าคลื่นเวลาในชีวิตออกมาเป็นเส้นตรง
เพื่อย้อนทบทวนดูก่อนตาย
คุณเห็นบางช่วงสว่างมากกว่ามืด
บางช่วงมืดมากกว่าสว่าง
หรืออาจสว่างจ้าแล้วกลับเป็นมืดมืดในช่วงต่อมา
นาทีสุดท้ายก่อนสิ้นสุดชีวิตเท่านั้น
ที่นำหนักของกรรมขาวและกรรมดำ
จะชั่งชั่งกันเองว่าจะส่งคุณไปมืดหรือสว่าง

วิธีรู้เห็นอดีต และอนาคต

ถ้าอยากเห็นผลของกรรมเก่า

ให้ส่องกระจกดู

ดูดีหรือไม่ดีเพียงใด

ก็นั้นแหละผลของกรรมเก่า

ถ้าอยากเห็นอนาคตชาติ

ให้สำรวจความคิดดู

ชั่วดีอย่างไร

นั้นแหละกรรมใหม่

ที่ชาติหน้าจะต้องไปรับผล!

ตามธรรมชาติ ชีวิตในแต่ละชาติเหมือนห้องปิดห้องหนึ่ง แบ่งแยกตัวเองเป็นต่างหากจากห้องอื่นๆ เมื่อเข้ามาอยู่ในห้องใดห้องหนึ่ง คุณจะหลงลืมห้องอื่นที่ผ่านๆ มาอย่างสนิท กับทั้งไม่สามารถเห็นทะลุถึงห้องข้างหน้าที่จะต้องเข้าอยู่เป็นลำดับถัดไปด้วย เว้นแต่จะฝึก ‘เพ่งทะลุกำแพง’ ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่าย ไม่ใช่อาศัยความพยายามของคนธรรมดา ใช้เวลานิดหน่อยก็สำเร็จกัน

เอาแค่ถ้าเพ่งทะลุกำแพง เจาะห้องก่อนๆ ได้ทั้งหมด ทุกคนย่อมรู้ตัวว่า เมื่อก่อนทำกรรมชั่วหรือกรรมดีไว้มาก จึงมาปรากฏผลดังที่เห็นในห้องนี้ และพอทุกคนรู้อย่างนั้น สังสารวัฏก็คงเสียสมดุล เพราะจะมีแต่คนทำบุญมุ่งสู่สวรรค์ ไม่มีใครทำชั่วให้ต้องลงนรกกันเลย ผิดหลักธรรมชาติที่มีสว่างต้องมีมืด มีสวรรค์ต้องมีนรกไว้คู่กัน

เรื่องชาตินี้ชาติหน้านั้น มีอยู่สองทางที่คุณจะรู้จักจริงๆ รู้แน่ๆ หนทางแรกที่ซัดที่สุด คือ คุณต้องเป็นหนึ่งในเกือบสองแสนศพจากรอบโลก แปรสภาพจากจิตวิญญาณแบบมนุษย์ให้กลายเป็นจิตวิญญาณอีกแบบหนึ่ง น่าเสียดายแต่วิธีนี้เป็นการเดินทางเที่ยวเดียว คุณจะไม่มีโอกาสกลับมาแก้ตัวใดๆ ได้อีก

อีกหนทางหนึ่ง คือ คุณต้องสร้างความสามารถในการเห็นอนาคตของตนเองขึ้นมาตั้งแต่ยังมีชีวิต ด้วยหนทางนี้ใช้จิตไปดูให้เห็น จึงมีโอกาสกลับมาแก้ตัว หรือปรับเปลี่ยนรากฐานของอนาคตเสียใหม่ ให้เป็นตั้งใจปรารถนาได้

วิธีที่พระพุทธเจ้าค้นพบอดีต ความเป็นมาของพระองค์เอง

ที่มีคำว่า ‘พุทธ’ ขึ้นมาได้ ก็เพราะองค์พระศาสดาเป็นผู้ค้นพบความจริงที่มีความสลักสำคัญสูงสุด คือ ไม่ว่าเราจะรู้อะไรมากแค่ไหน แต่ทุกคนก็ถูกครอบไว้ด้วย ‘ความไม่รู้’ ที่ใหญ่กว่านั้นกันถ้วนหน้า

การไม่รู้ความจริงที่สำคัญที่สุด มีศัพท์เรียกโดยเฉพาะ คือ ‘อวิชชา’ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ข้อ ได้แก่

๑) ไม่รู้ว่าตัวเองได้กายใจและชะตากรรมแบบนี้มาด้วยเหตุผลกลใด

๒) ไม่รู้ว่าทำไมแต่ละคนถึงต่างกัน

๓) ไม่รู้ว่าจะทำให้ใจไม่เป็นทุกข์เลยได้อย่างไร

ครอบแก้วแห่งความมืดสามประการนี้ ถ้าใครตีแตกได้ ก็จะออกไปรับแสงสว่าง เปลี่ยนจากไม่รู้ให้กลายเป็นรู้ขึ้นมาทันที

วิธีที่พระพุทธเจ้า ‘ตรัสรู้ความจริง’ นั้น ท่านเริ่มจากการทำลายอวิชชาข้อแรกได้ก่อน นั่นคือ รู้ว่าตัวเองมาเป็นอย่างนี้ด้วย

เหตุผลกลใด

‘ตัวเอง’ ของแต่ละคนก็คือกายใจนี้

พระพุทธเจ้าทรงพิจารณาว่า การจะรู้ความจริงเกี่ยวกับกายใจ ก็ต้องเริ่มจากการมีสติเห็นความปรากฏของกายใจอันเป็นปัจจุบันให้ได้เสียก่อน ถ้ายังเห็นปัจจุบันของกายใจไม่ได้ จะไปรู้อดีตคงไม่ถูก

วิธีเริ่มทำความรู้จักกายของพระองค์ คือ รับรู้ถึงการปรากฏของลมหายใจอย่างตรงไปตรงมา ว่าเดี๋ยวก็เข้า เดี่ยวก็ออก เดี่ยวก็ยาว เดี่ยวก็สั้น เผื่อรู้อยู่จนกระทั่งลมหายใจสงบ กายใจระงับความกวดแก่ง เหลือแต่จิตที่สว่างโพลง พร้อมรู้ พร้อมเห็นอะไรๆ ที่มากระทบจิตตามจริง ดูจเดียวกับแผ่นน้ำที่ถูทำให้สงบราบคาบไม่ไหวติง ย่อมเห็นกัน สะระได้ว่ามีอะไรอยู่บ้าง

จิตอันหนึ่งสงบปราศจากมลทินนั้น เมื่อย้อนระลึกก็ทราบได้ว่า กายใจเคยสร้างเหตุการณ์ใดไว้ ด้วยมือไม้ ด้วยปาก และด้วยใจคิด เมื่อค่อยๆ ถอยย้อนกลับไป ก่อนมาเข้าที่นั่น ก่อนพยายามแสวงหา สัจธรรม ก่อนจะอยู่ในวัยหนุ่ม ก่อนจะอยู่ในวัยเด็ก เรื่อยไปจนกระทั่งถึงเมื่อครั้งยังทรงแบเบาะ เป็นกุมารน้อย พระองค์ก็เห็นชัดหมดจด ระลึกได้ราวกับเพิ่งเกิดขึ้น

จากนั้น พระองค์ก็ย้อนลึกไกลไปกว่านั้นได้อีกว่า ก่อนจะมีสภาพแบเบาะ พระองค์เคยทรงสภาพอยู่ในครรภ์แห่งพระมารดา ซึ่งก็สามารถได้ยินได้ฟัง กับทั้งรู้คิดรู้อ่านตั้งแต่นั้นแล้ว เพียงแต่จะไม่ใช่ ประสบการณ์แบบมนุษย์ธรรมดาที่สัมผัสดูโลกได้ ทว่าเป็นอะไรอีก

แบบหนึ่งที่มีมนุษย์ในครรรค์พึงทราบเฉพาะตน

พ้นจากภาวะอยู่ในครรรค์พระมารดา พระพุทธองค์ระลึกได้ว่า เคยเป็นเทพดาชั้นดุสิต ผู้มีกำเนิดเทพด้วยกรรมหลักคือ ให้ทานด้วย ใจปรารถนาอนุเคราะห์หมู่สัตว์ไม่มีประมาณ นั่นคือ ก่อนเกิดเป็น เทพดาชั้นดุสิต ท่านเคยเป็นพระเวสสันดร ผู้สละได้แม้ดวงตาของตน

ด้วยจิตอันทรงพลังสมาธิ พระองค์ย้อนระลึกกลับไปเรื่อยๆ ก็ เห็นชาติก่อนหน้าอันเป็นต้นเหตุของภพชาติหนึ่ง ๆ เรื่อยๆ เช่นกัน กระทั่งนับได้เป็นอนันตชาติแล้ว ก็ยังไม่เห็นว่าอะไรจะสืบไปถึง ‘ชาติแรก’ ได้ เลย

ทุกชาติต้องมีกรรมอันสร้างไว้ก่อน เป็นเหตุบันดาลให้อุบัติขึ้นเสมอ ไม่มีชาติไหนที่บังเอิญได้ดี ไม่มีชาติไหนที่บังเอิญตกยาก จะได้ดีหรือตกยากก็ด้วยบุญหรือบาปทั้งสิ้น

หลังจากทำความรู้จักกับชีวิตของพระองค์เองว่ามี ‘ที่มา’ อย่างไร ก็เปลี่ยนไปมองสัตว์อื่นบ้าง พระองค์เล็งดูว่าสัตว์ทั้งหลายเท่าที่รู้จักว่า จะมี ‘ที่ไป’ อย่างไร ด้วยกรรมที่พวกเขาและเธอทำๆกันอยู่

การดูนั้น ก็ประมวลดูจากสภาพธรรมที่ปรากฏในห้วงมโนทวาร คือดูว่า วิธีคิด วิธีพูด และวิธีทำ ของแต่ละคน หนักไปในทางหม่นมืด จัดเป็นกรรมดำ หรือหนักไปในทางสว่างไสว จัดเป็นกรรมขาว อย่างไม่ไหนมากกว่ากัน

การประมวลเกิดขึ้นที่จิต เพียงพระองค์ทราบว่ใครหนักไปทางมืดหรือทางสว่าง ก็ปรากฏนิมิตให้เห็นเองว่า เขาหรือเธอจะต้องลงไปเป็นสหายแห่งสัตว์นรก หรือลงไปเป็นสหายแห่งเดรัจฉาน หรือลงไปเป็นสหายแห่งเปรต หรือกลับมาเป็นสหายแห่งมนุษย์ หรือขึ้นไปเป็นสหายแห่งเทวดา หรือขึ้นไปเป็นสหายแห่งพรหม

หลังจากสภาพธรรมตามภพภูมิหรือสภาวะที่เหมาะสมกับกรรมของเหล่าสัตว์ ปรากฏต่อจิตของพระองค์ตรงตามจริงแล้ว ท่านจึงทราบว่ **สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม**

เพราะคิดดี พุทธดี ทำดีไว้มากกว่าร้าย ตอนตายน้ำหนักบุญจึงสว่างพอจะนำไปสู่แดนเกิดเป็นอันเป็นสุคติ มีมนุษย์โลกและเทวโลก เป็นอาทิ

เพราะคิดร้าย พุทธร้าย ทำร้ายไว้มากกว่าดี ตอนตายน้ำหนักบาปจึงมืดจนนำไปสู่แดนเกิดอันเป็นทุคติ มีโลกเปรต โลกเดรัจฉาน และโลกนรก เป็นที่สุด

แต่แม้การได้ไปเกิดในที่ดี ก็ไม่เป็นประกันความปลอดภัย เพราะภพหรือสภาวะดี ๆ แม้วิเศษแค่ไหน ก็มีอายุขัยจำกัด หหมดแรงส่งให้ไปสู่ความเป็นเช่นนั้นแล้ว ก็ต้องไปสู่ความเป็นอื่นต่อตามกรรม

พระองค์ทรงประมวลดู แล้วค้นพบด้วยพระญาณอันแจ่มกระจ่างว่ สัตว์ทั้งหลายก่อบุญก่อบาปก็เพราะไม่รู้ว่จะเกิดอะไรขึ้น

คนส่วนใหญ่และสัตว์ทั้งหลาย ต่างสักแต่คิด สักแต่เชื่อ ๆ กันไป

ด้วยอำนาจของอวิชชาว่า ทำบุญอาจมีผล แต่ทำบาปไม่เป็นไร!

ความไม่รู้จึงเป็นสิ่งที่น่ากลัวมาก!

ภายในในอดีตเคยมีอยู่ในอดีตเราก็เคยทักท้วงว่านั่นเท่านั้น ที่เป็นเรา

ภายในในอดีตแตกดับไป กลายเป็นภายในปัจจุบัน ก็ทักท้วงกันใหม่ว่า ต้องนี่เท่านั้นที่เป็นเรา

ภายในปัจจุบันจะต้องแตกดับไป กลายเป็นภายในอนาคต อีกก็ครั้งที่ไหน ก็ยังคงตามไปทักท้วงซ้ำแล้วซ้ำเล่าไม่รู้เลิกว่า ต้องนั่นเท่านั้นที่เป็นเรา จึงวนติดเวียนตายอยู่กับความไม่รู้ ครั้งต่อครั้งชาติต่อชาติไปเรื่อย ๆ เป็นปฏิภิกิริยาลูกโซ่อยู่ไม่รู้จบรู้อิ้น

สิ่งที่น่าพรันพรึง คือ เมื่อท่องเทียวเวียนว่ายตายเกิดไปเรื่อย ๆ ไม่มีใครเลยที่จะหลีกเลี่ยงการร่วงหล่นลงต่ำ เพราะสังสารวัฏแห่งการเวียนว่ายตายเกิดนี้ เต็มไปด้วยหลุมพราง กาบดัก และขวากหนามให้ท้อที่จะทำดี

พระองค์พิจารณาว่า ภายในใจนี่เองคือเหยื่อล่อให้หลงยึดมั่นสำคัญผิด ถ้าทำลายความสำคัญผิดในภายในใจลงได้ ความยึดมั่นจะหายไป แล้วใจก็เป็นอิสระ รู้จักรสอันเยี่ยมคือการ ‘พ้นออกไป’ เพื่อเจออะไรใหม่เอี่ยม เป็นอมตะ ไม่แปรเปลี่ยนอีก

พระองค์ทราบชัดในบัดนี้ว่า เหนือการเกิดตายมีจริง และสิ่งเดียวอันเป็นหนึ่งนั้น ก็คือพระนิพพาน!

สรุปคือ อดีตคือรากความเป็นมาของปัจจุบัน ปัจจุบันคือรากความเป็นไปของอนาคต ฉะนั้น ถ้าจิตมีคุณภาพดีจริง ๆ และรู้จักปัจจุบันของตัวเองดีจริง ๆ คุณก็สามารถสืบทอดกลับไปหาอดีต และมองไกลไปเห็นอนาคตได้ตามปรารถนา!

การฝึกรู้อาตมาตามมาตรฐาน ของพุทธศาสนา

ถ้า ‘รู้จริง’ ว่า ‘ทำไม’ ถึงมาเป็นแบบนี้ คุณก็มั่นใจว่าจะอ่านเกมธรรมชาติออก บอกถูกว่าอนาคตข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้นด้วยเหตุผลกลใด เช่นกัน

สำหรับการฝึกข้อนี้ จริง ๆ แล้วมีขึ้นด้วยจุดประสงค์ให้เป็นความรู้ความเข้าใจ มากกว่าจะสนับสนุนให้ทุกคนฝึกฝนด้วยตนเอง เว้นแต่คุณจะมีพื้นฐานสมาธิดี จิตใจปลอดโปร่ง ผ่องแผ้ว และโน้มน้อมไปในทางวิเวก ไม่ติดข้องอยู่กับอารมณ์โลก ๆ มากนัก ก็อาจลองใช้ความรู้ในข้อนี้เป็นแนวทางการฝึกได้

ทางที่ดีที่สุด คือ ให้มีพื้นฐานเป็นการฝึกรู้ ฝึกยอมรับสภาพกายใจตนเองให้ได้ตามจริงก่อน เริ่มจากการปูพื้น ทำจิตให้มีคุณภาพด้วยการหมั่นให้ทาน รักษาศีล จนรู้สึกใจคอสบาย สะอาดและสว่าง จากนั้นอาจเข้าไปดูแนวทางฝึกจิตแบบ ‘มหาสติปัฏฐานสูตร’ ซึ่งพระพุทธเจ้าประทานไว้ และอธิบายเป็นภาษาร่วมสมัยโดย ‘ดั่งตถุณ’

ได้ที่ <http://dungtrin.com/sati>

หลังจากจิตพอมีสมาธิ รู้สึกว่าภายในสว่างคงเส้นคงวา คุณก็พร้อมสำหรับการฝึกฐ่อะไรมากกว่าภายในลำดับต่อไป

ธรรมชาติของการเกิดความหยั่งรู้

ความสามารถหยั่งรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่เห็นไม่ได้ด้วยตา ฟังไม่ได้ด้วยหู และคิดคะเนไม่ได้ด้วยใจ เราเรียกว่า ‘ญาณ’ อันเป็นความสามารถทางจิต ส่วนจะเป็นญาณในทางไหน ก็ขึ้นอยู่กับว่าคุณฝึกมาอย่างไร เช่น ญาณหยั่งรู้ใจคน ก็ต้องฝึกฐ่อวาระจิตตนและวาระจิตผู้อื่นที่กำลังเกิดขึ้น ส่วนญาณหยั่งรู้เลขทั่วย ก็ต้องฝึกฐ่อเลขทั่วยล่วงหน้า เป็นต้น

สำหรับการหยั่งรู้อนาคต ไม่ว่าจะของตนเอง ของผู้อื่น หรือของโลก รวมเรียกว่าเป็น ‘อนาคตตั้งสญาณ’

คัมภีร์ ‘ปฏิสัมพันธ์ามรรค’ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพระไตรปิฎก กล่าวถึง ‘อนาคตตั้งสญาณ’ ไว้โดยนำมารวมเข้าพวกกันกับ ‘ทิพยจักขุ’ หรือการมีตาทิพย์ ตลอดจน ‘ยถากัมมุปคญาณ’ หรือการมีความหยั่งรู้สภาพการเป็นไปตามกรรมที่สะสมไว้ของเหล่าสัตว์

นั่นหมายความว่า ‘อนาคตตั้งสญาณ’ ในแบบของพุทธ คือ ความสามารถหยั่งรู้ว่า ด้วยต้นเหตุคือกรรมอย่างนี้ จะส่งผลให้เกิดผลคือวิบากอย่างไร เมื่อไหร่ โดยมีความสามารถในการจำแนกแยกแยะคิวกกรรมว่า กรรมนี้มีน้ำหนักให้ผลก่อน กรรมโน้นแม้ทำก่อนแต่ก็ให้ผล

ทีหลัง ซึ่งลักษณะหยั่งรู้จะไม่เหมือนคิดประมาณเอาตามตรรกะ แต่เป็นการซังน้ำหนักเอาด้วยจิตโดยตรง

เปรียบเหมือนคุณคะเนไม่ได้ด้วยตาเปล่าว่า ลูกเหล็กหน้าตาเหมือนกัน น้ำหนักเท่ากันสองลูก ลูกใดจะกลิ้งจากจุดเริ่มต้นไปเข้าเส้นชัยก่อนกัน เว้นแต่คุณจะทราบถึงแรงดีด จึงบอกถูกว่าลูกเหล็กที่ถูกดีดแรงกว่า ย่อมเข้าเส้นชัยก่อน เป็นต้น

และเพื่อจะมีทิพยจักขุ ตามมาตรฐานของนักฝึกชาวพุทธ ท่านให้ฝึกสิ่งที่เรียกกันว่า ‘อาโลกสิณ’ ดังที่ปรากฏในคัมภีร์แสดงไว้ใน ‘ปฏิสัมภิทามรรค’ ความว่า

ภิกษุในศาสนานี้ เจริญอาโลกสิณ มุ่งไปสู่รอกเบื้องต่ำ ย่อมเห็นสัตว์นรกทั้งหลายเสวยทุกข์กันใหญ่ การเห็นนั้นนั่นแหละ เป็นกิจของทิพยจักขุ ภิกษุนั้น กำหนดถามด้วยใจว่า ‘สัตว์เหล่านี้ทำกรรมอะไรไว้ จึงต้องเสวยทุกข์เช่นนั้น?’ ครั้นแล้วญาณก็จะเกิดขึ้นแก่ภิกษุว่า มีกรรมอันใดเป็นต้นเหตุทุกข์นั้น ๆ กับทั้งปรากฏเป็นนิมิตให้ภิกษุทราบว่าเป็นกรรมอย่างนั้น ด้วยกรรมอย่างโน้น จึงมาเป็นเช่นนั้น

สรุปคือ ฝึกอาโลกสิณก่อน พอเกิดตาทิพย์ถึงขั้นรู้เห็นการเสวยกรรมของสัตว์นรกหรือเทวดาได้เมื่อใด แค่ถามใจตัวเองว่า ‘เขาไปทำอะไรมา?’ ก็เกิด ‘ญาณ’ หยั่งรู้ตามคุณภาพจิตระดับนั้น

ฉะนั้น ถ้าเราจะเอากันที่จุดเริ่มต้นแห่งการหยั่งรู้อนาคต ก็ควรเริ่มจาก ‘อาโลกสิณ’ เป็นอันดับแรก

อาโลกกถินวิธี

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ‘กถินสูตร’ ว่า บ่อเกิดแห่งกถินทั้งหลาย คือ ฝีกฐัซัดซึ่งกถินหนึ่ง ๆ โดยความแผ่ไปในเบื้องบน เบื้องต่ำ เบื้องขวาง ไม่มีสอง หาประมาณมิได้

ความหมายคือ เมื่อสามารถห้วงนึกถึงอะไรไว้ได้ อย่างเช่น ‘แสงสว่าง’ ก็ให้จดจำไว้ในลักษณะเปิดแผ่ กว้างขวางออกไป จนเห็นสว่างทั่ว ไม่ว่าจะข้างหน้า ข้างหลัง ข้างบน ข้างล่าง และไกลอย่างไรไม่มีขอบเขต อันนั้นแหละ กถินตามแนวทางของพระพุทธเจ้า

สำหรับ ‘อาโลกกถิน’ จะหมายถึงให้หม่อมใจนึกถึงแสงสว่าง และห้วงแสงสว่างที่นึกได้นั้นไว้ จนกระทั่งจิตตั้งมั่นเป็นสมาธิ หากฝึกสำเร็จก็จะเห็นเหมือนเปิดฟ้าออกทั่วทุกด้าน และแสงที่สาดเข้ามา ก็จะสวยกว่าแสงอาทิตย์เกินประมาณ

พอสามารถ ‘นึกออก’ และ ‘จำได้’ จนเหมือนฟ้าเปิด ก็จะ สามารถ ‘เห็นทะเล’ เพดานจำกัดเดิมของมนุษย์ออกไปรู้จักนรกสวรรค์ และภพภูมิกัน

สำหรับความเข้าใจเบื้องต้น คุณอาจมองก็ได้ว่า กถินคือวิธี ขยายศักยภาพในการ ‘นึกถึงสิ่งที่จำได้’ ให้ทวีตวีขึ้นเป็นร้อยเท่า ซึ่งเมื่อสิ่งที่นึกถึงคือแสงสว่าง ก็ย่อมให้ผลเป็นแสงสว่างนับร้อยนับพัน เท่า กระทั่งส่องทะลุกำแพงความมืดที่ห่อหุ้มจิตออกไปรับรู้สิ่งที่แก้วตา ไม่อาจรับรู้ได้

วิธีง่ายที่สุดเพื่อฝึก ‘อาโลกกถิน’ ให้คุณเข้าไปอยู่ในที่โล่งกว้าง ปราศจากตึกหรือสิ่งบดบังขอบฟ้า เช่น ชายทะเลที่ท้องฟ้าเปิดสว่าง รอบ หรือตึกสูงในมุมที่เห็นได้กว้างไกลไม่ติดขัด

จากนั้น ให้ดูว่าร่างกายอยู่ในสภาพพร้อมหรือไม่ ขอจงระลึกว่า การจะฝึกกถินสำเร็จได้นั้น ร่างกายห้ามเกร็งเด็ดขาด จิตห้ามอยู่ในอาการฝันเพ่งบังคับเด็ดขาด ขอให้คิดว่าตอนเกิดความเครียดคุณนี่อะไรออกบ้าง

เพื่อจะแน่ใจว่าไม่กำเกร็ง ให้สำรวจตั้งแต่เริ่มต้น และสำรวจเป็นระยะๆว่า ฝ่าเท้าจุ่มอยู่ไหม ฝ่ามือกำอยู่ไหม หัวคิ้วขมวดอยู่ไหม หากรู้ตัวว่า กล้ามเนื้อส่วนใดส่วนหนึ่งมีความเครียดเขม็งอยู่ ก็ให้คลายออกเสีย จนรู้สึกถึงความผ่อนคลายจิตใจได้ แล้วค่อยตั้งต้นฝึกกัน

เริ่มขึ้นมา ให้มองตรงๆ อย่าเพ่งจ้องจุดใดจุดหนึ่งคับแคบ มองจนกว่าจะแน่ใจว่าคุณ ‘เห็น’ ความสว่างทั่วท้องฟ้า จากนั้น ให้ปิดตาลง แล้วนึกถึงความสว่างทั่วท้องฟ้าที่ติดตาว่าเป็นอย่างไร อย่างนึกเป็นสีหรือรายละเอียดใดๆ และให้รักษาระยะสายตาไว้เท่าตอนลืมตาด้วย จะรู้สึกเหมือนยังลืมหามองฟ้าเหมือนเดิมอยู่ครู่หนึ่งก่อนเลื่อนไป

การเลื่อนไปมักเกิดจากระยะสายตาเปลี่ยน หรือฟุ้งซ่านลัษณ ให้ลืมตาขึ้นมองอีกแนวหนึ่ง ก่อนปิดตาลงนึกถึงความสว่าง กับรักษาระยะสายตาเท่าที่มองฟ้าไว้ใหม่ จนกว่าจะรู้สึกว่าค่อยๆนิ่งขึ้นเรื่อยๆ

ขอให้ระลึกว่า สิ่งที่เราต้องการไม่ใช่ภาพติดตา ทว่าเป็น ‘ความ

สามารถหน่วงนิกถึงแสงสว่าง'ไม่ให้ลึ้มไม่ให้เลื่อนหายไป ภาพติดต้ามียประโยชน์แค่กระตุ้นให้คุณนึกออกเท่านั้น

ทิศทางการฝึกที่ถูกต้อง คือ หน่วงนิกไว้ให้ได้นานๆ ด้วยความรู้สึกสบายๆ ยิ่งนาน ยิ่งสบาย ก็จะมีขีดขึ้นเรื่อยๆ และคุณก็จะยิ่งพบความเปลี่ยนแปลงในทางขยายวงกว้างขึ้นแบบพองออกไปเรื่อยๆ ครอบคลุมพื้นที่ด้านหน้า ด้านหลัง ด้านข้างทั้งซ้ายขวา ตลอดจนบนล่าง ทั่วไปหมด

นอกจากขอบเขตความกว้างยาวที่เพิ่มขึ้นเป็นเงาตามกำลังสมาธิ ยังมีความสว่างของแสงที่ต่างไป คุณอาจเห็นแสงแบบเดียวกับแสงดาวประกายพริก เพียงแต่สว่างกระจายเต็มฟ้าเจิดจ้า เป็นประกายพริกที่ส่องสว่างออกมาทุกทิศทุกทาง มิใช่จากจุดเล็กบนท้องฟ้าไกลโพ้น

โดยมากถ้าเริ่มเห็นชัดระดับประกายพริกทั่วฟ้า คุณก็เริ่มพร้อมจะฝึกมองให้ทะลุขีดจำกัดของมนุษย์แล้ว เช่น ตาปิดอยู่ แต่นึกอยากมองทะลุหน้าต่างออกมาเห็นวัตถุรอบตัว ก็สามารถเห็นได้

อนึ่ง บางตำราอาจให้คุณใช้แสงดาวหรือแสงจันทร์ ซึ่งเป็นจุดเล็กคับแคบ จดจำยาก โดยเฉพาะผู้ที่ยังไม่เคยผ่านการฝึกกสิณมาก่อน ขอให้เข้าใจว่า ต้นกำเนิดแสงจะเป็นอะไรก็ได้ เพียงสามารถจดจำและน้อมมานึกได้เป็นพอ แต่สำหรับมือใหม่ หากจะให้ตรงกับกสิณวิธีที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน 'กสิณสูตร' การจำแสงที่สว่างทั่วฟ้าจะนับว่าใกล้เคียงมากที่สุด และได้ผลที่ต้องการเร็วที่สุด

ตัวอย่างการฝึกอาโลกกสิณของพระอนุรุทธ

เรื่องนี้มีมาใน ‘อุปัฏฐกสิลสูตร’ ซึ่งเป็นเรื่องของพระอนุรุทธ ผู้ได้ชื่อว่ามีความเป็นเลิศในทางทิพยจักขุญาณ เหตุเพราะท่านสามารถเห็นโลกอื่นได้นับพันภายในเวลาชั่วอึดใจเดียว ซึ่งไม่มีพระสาวกใดทำได้เท่า

อย่างไรก็ตาม แม้ท่านจะมีบุญเก่าทางนี้ช่วยหนุนอยู่ แต่ก่อนจะฝึกสำเร็จ ท่านก็เป็นแค่মনุषย์ธรรมดา รู้เห็นอะไรได้ด้วยตาเนื้อธรรมดา อีกทั้งเมื่อพยายามฝึกฝน ก็มีไข้จะประสบความสำเร็จทันทีทันใด ต้องมีครูช่วยสอน ช่วยบดเป่าอุปสรรคให้

พระอนุรุทธท่านเริ่มได้ตาทิพย์แบบอ่อน ๆ ตอนฝึกฝนอย่างหนักอยู่ในป่าปาจิณวงส์ ช่วงนั้น พระผู้มีพระภาคเสด็จไปโปรดพระอนุรุทธ ในฐานะที่เป็นหนึ่งในเหล่าพระญาติ

พอพระผู้มีพระภาคถามไถ่ว่าปฏิบัติอย่างไรอยู่ ติดขัดอย่างไรไหม พระอนุรุทธก็กราบทูลว่า กำลังฝึกเพื่อเห็นรูปด้วยแสงสว่างจากสมาธิ หรืออีกนัยหนึ่งท่านฝึกอาโลกกสิณพอได้บ้างแล้ว แต่กำลังพบอุปสรรค โดยทูลเล่าข้อติดขัดว่า

“ข้าพระองค์รู้สึกถึงแสงสว่างและการเห็นรูป แต่ไม่ช้า แสงสว่างและการเห็นรูปก็หายไป ยังเห็นนิมิตไม่กระจ่างชัดทั่วถึงพระเจ้าข้า”

พระพุทธเจ้าสดับเช่นนั้น จึงตรัสสอนแนวทางอย่างละเอียด คือ

“ดูกรอนุรุธ ก่อนที่เราจะตรัสรู้ เรารู้สึกถึงแสงสว่างและการเห็นรูป แล้วรูปก็หายไป โดยไม่ทันเห็นกระจ่างชัดทั่วถึงเหมือนเช่นเธอในบัดนี้ เราก็คิดหาสาเหตุว่า เพราะอะไรแสงสว่างและการเห็นรูปจึงหายไปได้ เมื่อนั้น ความรู้ได้เกิดแก่เราว่า ความลึกลับลึกลับเป็นเหตุให้สมาธิเคลื่อน เมื่อสมาธิเคลื่อนแล้ว แสงสว่างและการเห็นรูปจึงหายไป ฉะนั้น เราก็จะไม่ยอมให้ความลึกลับลึกลับเกิดขึ้นอีก”

จากนั้นพระองค์ก็จาระไนข้อติดขัดประการต่างๆ ที่ล้วนเป็นเหตุให้สมาธิเคลื่อน อันได้แก่ การไม่ใส่ใจ การร่งวงงุนหนืด ความหวาดเสียว ความตื่นเต้นระทึกใจ สภาวะอันหยาบ ความพยายามมากเกินไป (ท่านเปรียบว่า เหมือนจับนกไว้ด้วยสองมือแน่นเกินไป แทนที่จะได้ตัวนก กลับทำให้มันตาย) ความพยายามที่น้อยเกินไป (ท่านเปรียบว่า เหมือนจับนกไว้หลวมเกินไป นกก็หลุดมือเสีย) นอกจากนี้ก็ยังมีการของกิเลสตัณหา ที่คอยกระซิบให้คิดถึงเรื่องที่ทำให้จิตหมองมัว ตลอดจนอาการทางใจที่เพ่งเล็งรูปที่เห็นด้วยแสงมากเกินไปอีกด้วย

หลังจากที่พระองค์ท่านเจริญสมาธิ โดยตัดต้นเหตุที่ทำให้สมาธิเคลื่อนได้ทั้งหมด แสงสว่างก็เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

แต่แม้แสงสว่างบังเกิดสม่ำเสมอแล้วก็ตาม ยังคงมีรายละเอียดปลีกย่อยออกไปอีก เช่น รู้สึกถึงแสงสว่างอย่างเดียวแต่ไม่เห็นรูป เห็นรูปอย่างเดียวแต่ไม่รู้สึกถึงแสงสว่าง ท่านจึงคิดหาสาเหตุว่า เพราะอะไรจึงรู้สึกถึงแสงสว่างอย่างเดียวแต่ไม่เห็นรูป และเพราะอะไรจึงเห็นรูปอย่างเดียวแต่ไม่รู้สึกถึงแสงสว่าง

ด้วยพระปรีชาญาณ ทำให้ความรับรู้เกิดแก่พระองค์ว่า เมื่อใดที่ท่านไม่ใส่ใจในมิติแห่งรูป ใส่ใจแต่ในมิติคือแสงสว่าง เมื่อนั้นท่านก็จะรู้สึกถึงแสงสว่างอย่างเดียว แต่ไม่เห็นรูป แต่เมื่อใดที่ท่านไม่ใส่ใจในมิติแห่งแสงสว่าง ใส่ใจแต่ในมิติแห่งรูป เมื่อนั้น ท่านก็จะเห็นแต่รูปอย่างเดียว โดยไม่รู้สึกถึงแสงสว่างเลย

จากนั้น พระองค์ท่านก็แทงตลอดในเหตุต่างๆ ละเอียดยิ่งขึ้นไปอีก คือ เหตุที่บางครั้งรู้สึกถึงแสงสว่างได้แค่นิดหน่อย เห็นรูปได้แค่นิดหน่อย ก็เพราะมีสมาธิเพียงนิดหน่อย ส่วนเหตุที่บางครั้งรู้สึกถึงแสงสว่างอย่างหาประมาณมิได้ เห็นรูปอย่างหาประมาณมิได้ ก็เพราะมีสมาธิหาประมาณมิได้ พุดง่าย ๆ ว่า จะเห็นมากหรือเห็นน้อย ก็ขึ้นอยู่กับว่าสมาธิมีอยู่เพียงน้อยหรือมาก

จากนั้น ท่านจึงเริ่มมีพระจักขุอันเป็นทิพย์แจ่มแจ้งขึ้นเรื่อย ๆ คือ รู้สึกถึงแสงสว่างหาประมาณมิได้ และเห็นรูปหาประมาณมิได้ ตลอดกลางคืนบ้าง ตลอดกลางวันบ้าง ตลอดทั้งกลางคืนและกลางวันบ้าง

นี่เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคทรงเล่าเกี่ยวกับการฝึกทิพยจักขุของพระองค์เอง ซึ่งน่าจะได้แสดงให้เห็นว่า ขนาดพระพุทธเจ้ายังต้องเคยเพียร ยังต้องเคยหาทางขจัดอุปสรรคมากมาย มนุษย์ธรรมดาทั่วไปก็ต้องเพียร ต้องหาทางขจัดอุปสรรคมากมายเช่นกัน ไม่ใช่จู้จุกทำกันได้เลย โดยอาศัยบุญบารมีเก่าอย่างเดียว

จิตอย่างไร ตายไปก็อย่างนั้น

หากฝึกกสิณสำเร็จ รู้ว่าภาวะนรกสวรรค์มีต้นรากมาจากกรรมใด พอมองย้อนเข้ามาที่ภาวะอันเป็นปัจจุบัน คุณก็สามารถตัดสินถูกเช่นกันว่า ชาตินี้ของคุณเป็นต้นรากของนรกหรือสวรรค์ ทุกอย่างอาจปรากฏต่อจิตได้ง่ายๆ เพียงถามตัวเองว่า

ถ้าตายไปตอนนี้ จะมีอะไรเกิดขึ้น?

จริงๆ แล้วต่อให้ยังไม่สำเร็จอาโลกกสิณ คุณก็สามารถตอบคำถามง่ายๆ ได้ เช่นขณะนี้...

จิตสวยจิตหล่อ หรือจิตขี้เหร่

จิตเรียบ หรือจิตขุ่น

จิตกล้า หรือจิตขลาด

จิตนิ่ง หรือจิตฟุ้ง

จิตสบาย หรือจิตของ

จิตขาว หรือจิตดำ

จิตศิวิไลซ์ หรือจิตป่าเถื่อน

ทุกคนรู้สึกได้ตลอดชีวิตว่า จิตเหล่านี้มีจริง เปลี่ยนได้เรื่อยๆ
จริง

ทว่าด้วยความไม่รู้ จึงไม่อยากจะเชื่อว่าเป็นอย่างไร ตายไปก็
อย่างนั้น อันนี้อาจแก้ความเข้าใจใหม่เสียด้วยข้อความที่พระพุทธเจ้า
ตรัสไว้ใน ‘วัตถูปมสูตร’ ความว่า เมื่อจิตเศร้าหมองแล้ว ก็เป็นอันหวัง
ทุกติได้ แต่เมื่อใจไม่เศร้าหมองแล้ว สุขคติเป็นอันหวังได้

อีกสิ่งหนึ่งที่คนส่วนใหญ่เข้าใจข้างตนเอง คือ เคยมีรูปร่างหน้าตา
และฐานะอย่างไร ถ้าชาติหน้ามีจริง ก็คงเหมือนเดิม

แต่นี่คือสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ‘กัมมสูตร’

“พึงเข้าใจว่ากรรมเก่า ก็คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ อันเป็นที่
ตั้งของสุขทุกข์ในปัจจุบันนี้เอง และที่ควรกล่าวว่าเป็นกรรมเก่า ก็
เพราะสิ่งเหล่านี้สร้างสำเร็จได้ด้วยกรรมที่คนคนหนึ่ง เคยเจตนากระทำ
ในอดีตด้วย กาย วาจา และใจ ส่วนกรรมใหม่นั้น พึงเข้าใจว่าเป็นกรรม
ที่คนคนหนึ่ง กำลังเจตนากระทำด้วย กาย วาจา และใจ ในบัดนี้”

เมื่อคำนึงถึงความจริงที่ว่า ‘สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม’ ก็
ควรได้ข้อสรุป คือ **กรรมเก่าดูได้จากกระเจกเงา ส่วนกรรมใหม่
ดูได้จากความรู้สึกในใจ!**

ทำอะไรงไป เจตนาดีหรือร้าย ทุกคนรู้แก่ใจทั้งนั้น

เมื่อกรรมใหม่ดูได้จากความรู้สึกอันเป็นภายใน พอพูดว่า ‘ถ้า
ชาติหน้ามีจริง’ หลายคนจึงบอกจาก ‘ความรู้สึก’ ของตัวเองถูกว่าตนเอง

‘น่าจะไปได้’ หรือ ‘ท่าทางจะไปร้าย’

และเพราะความรู้สึกบอกตัวเองว่า ‘ท่าทางจะไปร้าย’ หลายคนจึงเพิกเฉย ไม่สนใจศึกษาเรื่องบุญบาป กับทั้งมีแนวโน้มจะตำหนิผู้ที่ศึกษาและศรัทธาด้วยถ้อยคำรุนแรง เหตุผลง่าย ๆ คือ ถ้าเชื่อ ก็แปลว่ายอมรับในที่อยู่กับตนเองว่า ตายไปคงแย่น้อย

ส่วนบางคนไม่เชื่อก็จริง แต่ไม่ดูถูกคนที่ศรัทธา แล้วก็ใช้ชีวิตในแบบไม่เบียดเบียนใคร อย่างนี้ในส่วนลึกมักเบาใจอยู่เองว่า ถ้าชาติหน้าจะมีจริง ความรู้สึกก็ไม่ใช่ทุกข์เป็นร้อน เพราะทราบแก่ใจว่าตนไม่ใช่อาชญากร ไม่ได้ไปก่อบาปก่อกรรมให้ต้องลี้หนี นานาหวาดเสียวในภายหลังเอาไว้

เพื่อที่จะ ‘รู้สึกถึงจิตวิญญาณ’ ตัวเองในชีวิตประจำวัน โดยไม่ต้องฝันฝึกหรือเพียรพยายามอะไรมาก ให้ลองถามตัวเองง่ายๆว่า คุณเคยมีความรู้สึกขัดแย้งระหว่างข้างนอกกับข้างในบ้างไหม?

ถ้าคุณสวยจัด หล่อจัด มองเงาตัวเองในกระจกแล้วภาคภูมิใจ เคยลองถามตัวเองดูใหม่ว่า ความรู้สึกข้างในมันสวยหรือหล่อได้เท่าที่เห็นในกระจกหรือเปล่า? หากเคยเกิดประสบการณ์ทำนองเห็นว่าเงาในกระจก ‘ดูดีหลอกๆ’ แต่ความรู้สึกภายใน ‘ชั่วร้ายจริงๆ’ นั่นเป็นตัวอย่งให้ทราบด้วยใจว่า กรรมเก่ากับกรรมใหม่ขัดแย้งกันเป็นคนละเรื่อง เคยดี แต่ตอนนี้ไม่ดีแล้ว และกำลังจะต้องเป็นทุกข์หนักทั้งชาตินี้และชาติหน้า

แต่ถ้าคุณหน้าตาธรรมดาๆ มองเงาตัวเองในกระจกแล้วไม่ค่อย

ปลื้ม เคยลองถามตัวเองดูใหม่ว่า ช่างในมันแบ่งบานอากาศเงินงา
 กระจกให้รู้สึกได้หรือเปล่า? หากเคยเกิดประสบการณ์ทำนองรู้สึกว่าจะ
 ช่างในงดงามจัง แต่ทำไมเงาในกระจกกลับไม่ได้เท่าครึ่ง อันนั้นแหละ
 เป็นตัวอย่างให้ทราบด้วยใจว่า กรรมใหม่ฉีกแนวจากกรรมเก่าแล้ว
 เคยแค่ธรรมดา แต่ตอนนี้พิเศษ และกำลังจะเสวยสุขทั้งชาตินี้และ
 ชาติหน้าอย่างไม่ต้องสงสัย

จะเห็นว่า ความรู้สึกภายในที่เกิดขึ้นเป็นปกติอยู่ทุกเมื่อเชื่อนวัน
 นี้แหละ บอกอะไรคุณได้มากมายเหลือเกิน

กรรมชาวสร้างจิตขาว กรรมดำสร้างจิตดำ **เมื่อจิตแบบใด
 ตั้งมั่นในขณะมีชีวิต หลังตายย่อมมีชีวิตใหม่สอดคล้องกัน** ทั้ง
 รูปร่างหน้าตา ฐานะ ความเป็นอยู่ และชะตาดีร้าย

ขอให้ฝึกดู ‘ความเป็นไปได้ที่จะเปลี่ยน’ ของจิตในชาตินี้ วันหนึ่ง
 กระทั่งรู้สึกเห็นจริง ๆ จัง ๆ ว่า จิตแปรไปตามกรรม วันไหนสะสมความ
 ดีไว้ตลอด จะรู้สึกถึงความขาวสว่าง วันไหนสะสมความชั่วไว้ไม่เลิก
 จะรู้สึกถึงความดำมืด

เพื่อจะรู้สึกถึงจิตอย่างชัดเจน ให้เริ่มต้นด้วยการรู้สึกถึงลมหายใจ
 ตลอดจนอิริยาบถอันเป็นปัจจุบันก่อน เช่น คุณกำลังนั่งอยู่อย่างนี้
 รู้สึกว่าหลังหรือหลังตรง หายใจเข้าหรือหายใจออก ความรู้สึกทาง
 กายที่เป็นรูปเป็นร่างนั่นเอง จะเป็นบาทฐาน หรือกระทั่งตัวเหนี่ยวนำ
 ให้รู้สึกถึงความเป็นจิตที่ครองกายอยู่

นั่งหลังตรง ตามองตรง แล้วรู้สึกถึงความมืดหรือความสว่างที่

อยู่ข้างใน?

นั่นหลังงอ ตามองพื้น แล้วรู้สึกถึงความหดหู่หรือเบื่อกับงาน?

ความรู้สึกที่เกิดขึ้น คือสภาพที่กำลังห่อหุ้มจิตวิญญาณทั้งดวงไว้ คุณไม่มีวิธีอื่นที่จะตัดสิน นอกจากถามใจตัวเองเอาว่าเป็นอย่างไร อยู่

เพื่อเป็นหลักให้จำได้ว่า เริ่มต้นขึ้นมาจิตแบบใดให้สังเกตดู พระพุทธเจ้าจึงจำแนกจิตไว้เป็นคู่ๆ ตามธรรมชาติของจิตที่ถูกปรุงแต่ง ด้วยกิเลสหลักๆ ในชีวิตประจำวัน อันได้แก่ ราคะ โทสะ โมหะ ดังนี้

๑) เมื่อจิตมีราคะก็รู้ ยอมรับตามจริงว่า จิตมีราคะ พอราคะหายไป ก็จะทำให้เห็นว่าจิตที่ปราศจากราคะเป็นอย่างไร

ในชีวิตประจำวัน เมื่อติดใจรูปเสียงกลิ่นรสขึ้นมา เหมือนเกิดยางเหนียว เหมือนเกิดภาวะข้อมจิตให้อายากเสพ อายากยื้อ อายากไขว่คว้ารูปเสียงกลิ่นรสเข้าหาตัว ก็ให้มีสติรู้ว่า ราคะอ่อนๆ เกิดขึ้นในจิต

เมื่อรู้ในลักษณะยอมรับความจริง ไม่ต้องรับและไม่ขับไล่ ยางเหนียวที่ยึดจิตข้อมเจือจางลง กระทั่งแห่งสะอาด ที่เหลือก็คือจิตที่ปราศจากราคะ และนั่นเองคือวาระของการเห็นจิตตัวเองตรงๆ

๒) เมื่อจิตมีโทสะก็รู้ ยอมรับตามจริงว่า จิตมีโทสะ พอโทสะหายไป ก็จะทำให้เห็นว่าจิตที่ปราศจากโทสะเป็นอย่างไร

ในชีวิตประจำวัน เมื่อถูกกระทบกระทั่งจนเกิดวูบแห่งอารมณ์ ร้อนขึ้นมา เหมือนเกิดแรงดันเร่งเร้าให้ออยากดำ หรืออยากชกสีหน้า ด้วยความไม่พอใจ ก็ให้มีสติรู้ว่า โทสะอ่อนๆเกิดขึ้นในจิต

เมื่อรู้ในลักษณะยอมรับความจริง ไม่ต้องรับและไม่ขับไล่ ใจร้อน ที่รมจิตย่อมเย็นตัวลง กระทั่งดับสนิทไม่เหลือ ที่เหลือก็คือจิตที่ปราศจากโทสะ และนั่นเองคือวาระของการเห็นจิตตัวเองตรงๆ

๓ เมื่อจิตมีโมหะก็รู้ ยอมรับตามจริงว่า จิตมีโมหะ พอโมหะหายไป ก็จะทำให้เห็นว่าจิตที่ปราศจากโมหะเป็นอย่างไร

ในชีวิตประจำวัน เมื่อเกิดความรู้สึกร้อนรน ไม่อยากคิดดีๆ ไม่อยากพูดชัดๆ ไม่อยากรับผิดชอบหน้าที่ใดๆ เหมือนเกิดหมอกควัน ห่อหุ้มจิต ก็ให้มีสติรู้ว่า โมหะอ่อนๆเกิดขึ้นในจิต

เมื่อรู้ในลักษณะยอมรับความจริง ไม่ต้องรับและไม่ขับไล่ หมอกควันที่ห่อหุ้มจิตย่อมเบาบางลง กระทั่งกระจายหาย ที่เหลือก็คือจิตตื่นตัว พร้อมคิดดี พูดชัด และรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อไป และนั่นเองคือวาระของการเห็นจิตตัวเองตรงๆ

วูบสั้นๆแห่งการเห็นจิตตนเองหลังกิเลสผ่านพ้นไปนั้น จะเกิดความสดใส โปร่งแสง และสะอาดรอบขึ้นชั่วขณะหนึ่ง คุณจะไม่รู้สึกรถึงความแตกต่างมากนัก **แต่ถ้าเห็นเล่นๆไปเรื่อย ๆ คุณจะเริ่มรู้สึกถึงจิตวิญญานที่ชัดเจน ใสเบา และคงเสถียรยาวนานขึ้น**

เรื่อย ๆ

ถึงจุดหนึ่ง อาจรู้สึกถึงขั้นที่ว่า จิตโปร่งเบาเหมือนฟองสบู่ใส ๆ ที่ไร้ความรู้สึกว่ามีตัวตน

จิตวิญญานแบบนั้นแหละ จิตวิญญานความเป็นพุทธแท้!

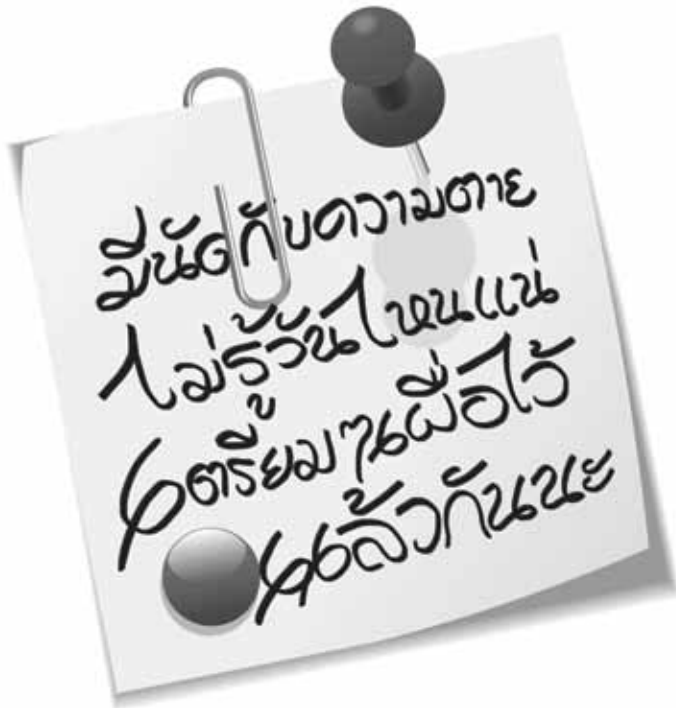
คุณจะเริ่มเห็นอะไรที่ไม่เคยเห็น นั่นคือ ความรู้สึกที่จิตเที่ยง มีตัวคุณอยู่ในจิต เป็นแค่อุปาทาน และด้วยอุปาทานสำคัญมันหมายอยู่เช่นนั้น จิตจะพร้อมทำบาปเพื่อตัวตนได้ทุกเมื่อ

และแต่ละครั้งที่ความคิดเริ่มก่อตัวเป็นดี ก็ย่อมเกิดการไขจิตให้สว่าง แต่แต่ละครั้งที่ความคิดเริ่มก่อตัวเป็นชั่ว ก็ย่อมเกิดการกั้นจิตให้มีมืด

เหล่านั้นเองคือตัวการสะสมสภาพสว่างหรือสภาพมืด **หากจิตของคุณชอบใจและยึดติดข้างสว่าง ก็เท่ากับค่อย ๆ ก่อร่างสร้างภพชาติใหม่ที่สว่างไว้ แต่หากจิตของคุณชอบใจและยึดติดข้างมืด ก็เท่ากับค่อย ๆ ก่อร่างสร้างภพชาติใหม่ที่มืดไว้**

ตอนนั้นจิตเป็นอย่างไร ตายไปก็อย่างนั้น

ธรรมชาติก่อร่างสร้างภพของคุณเป็นอย่างไร ของคนอื่นก็เป็นอย่างนั้น ไม่มีใครได้เปรียบหรือเสียเปรียบกันเลย!

ตัดสินตนเองจาก โครงสร้างกรรม

ถามคนใกล้ตายว่า เสียตาย เสียใจ
อยากกลับไปเลือกใหม่ ทำอะไรใหม่บ้าง
ส่วนใหญ่น่าจะบอกว่า
อยากกล้าใช้ชีวิตตามใจตัวเองกว่าที่เคย
อยากให้เวลากับครอบครัวกว่าที่เคย
อยากเปิดเผยความรู้สึกกับบางคนกว่าที่เคย

แต่เชื่อเถอะว่า ถ้าถามในหน้าที่ที่จิตใกล้ดับ
แทบทุกคนจะบอกเป็นเสียงเดียวกันว่า
อยากกลับไปทำบุญ
หาความสว่างใส่ตัวเองให้มากกว่าที่ผ่านมา!

ใน ‘นิพเพติกปริยายสูตร’ พระพุทธเจ้าตรัสว่า

กรรมคือเจตนา เจตนานั้นเองเป็นกรรม

ความรู้และความเข้าใจตรงนี้ เป็นแก่นหลักที่สำคัญยิ่งของพุทธศาสนา เมื่อรู้แล้ว เข้าใจแล้ว ก็จะสามารถสำรวจเข้ามาในตนเองได้อย่างถูกต้องว่า คุณกำลังสะสมกรรมแบบไหนอยู่

และหากได้แนวทางที่ชัดเจนพอ รวมทั้งคุณเต็มใจสำรวจตัวเองนานพอ ก็จะทราบได้ด้วยว่า บุญกับบาปที่คุณสะสมไว้ อย่างไหนมีน้ำหนักมากกว่ากัน นั่นจะเป็นคำตอบว่า **คุณกำลังเสี่ยงที่จะลงต่ำ หรือว่ามีแนวโน้มว่าจะขึ้นสูง**

หลักการง่ายๆ ที่จะช่วยให้เห็นภาพรวมของการสะสมกรรม คือ

ทำกับโลกไว้ได้อย่างไร

สุดท้ายก็เหมาะจะไปอยู่กับโลกแบบนั้น

ทำทานสงเคราะห์โลกไว้มาก ก็เหมาะจะไปอยู่ในโลกที่สงเคราะห์คุณมาก

รักษาศีลให้จิตใจสะอาดไว้ดี ก็เหมาะจะไปอยู่ในโลกที่ไม่เปื้อนเลือด ไม่มีการทำร้ายกัน

ชาติปัจจุบันเปรียบเหมือนผู้สร้างมรดก ชาติต่อไปเปรียบเหมือนผู้รับมรดก แม้จะเป็นคนละคน เป็นคนละชาติกัน ก็ต้องรับช่วง

สืบทอดสิ่งที่ ‘อีกตัวตนเคยทำไว้’ อย่างไม่มีทางหลีกเลี่ยง

ชาตินี้ทำอะไรไว้ให้ใครในโลก เขาเหล่านั้นก็เพียงได้รับผลจากการกระทำของคุณแค่ช่วงสั้น ๆ แต่ที่รับผลยาวจริง ๆ ในสิ่งที่ทำไว้ ก็คือตัวคุณเอง

การสำรวจโครงสร้างกรรมในชาตินี้ของคุณด้วยตนเอง จะค่อย ๆ ปลูกความสามารถในการเห็นเข้ามาข้างในตนเอง กระทั่งเป็นไปได้ที่จะเห็น ‘รูปจิต’ ของตนว่า กำลังมีความเป็นจิตวิญญาณชั้นสูง หรือมีความเป็นจิตวิญญาณชั้นต่ำ

ฝึกดี ๆ คุณอาจเห็นได้เป็นขณะๆ ที่เดียวว่า กำลัง นั่ง ยืน เดิน นอน อยู่ด้วยจิตวิญญาณที่เปล่งรัศมีสว่างน่าชม หรือด้วยจิตวิญญาณที่แผ่รังสีทึบหม่นครึ้มน่าพรั่นใจ!

ตัดสินใจจากความรู้สึกสว่างหรือมืด

มนุษย์ถือกำเนิดเกิดขึ้นได้ก็ด้วยบุญ ไม่ใช่ด้วยกรรมอันประกอบด้วยกิเลส เหมือนเช่นที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ‘ปุณณกมาณ-วักปัญหานิทเทส’ ว่า ความเป็นมนุษย์ย่อมไม่อาจปรากฏด้วยกรรมที่เกิดแต่ โลภะ โทสะ โมหะ เลย

การให้ทานก็ดี การรักษาศีลก็ดี การเจริญสติรู้จักกายใจตนตามจริงก็ดี ล้วนแล้วแต่เป็นการก่อกรรมบารุณของ อโลภะ อโทสะ

อโหมะ เมื่อสะสมไว้มากแล้ว ย่อมผืนกกำลังกันตอนกำลังจะเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติ กองบุญจะเป็นหัวหอกรังความสว่าง นำทางมาสู่ธรรมมนุษย์

และการที่จิตของมนุษย์มีบุญเป็นรากฐานนี้เอง มนุษย์ทุกคน จึง ‘รู้สึก’ ว่า มีความสว่าง มีความดีอยู่ในตน ต่อให้ชั่วช้าขนาดไหน ก็ต้องรู้สึกว่าตนมีจิตสำนึกดีกว่าสัตว์ร้ายวันยังค่ำ

จิตของคุณจะมี ‘มาตรฐานวัดความเป็นคน’ ติดตั้งไว้แต่อ่อนแต่ออก เห็นได้จากกรณีเช่น เมื่อบางคนพอกพูนบาปอกุศลไว้มากถึงระดับหนึ่ง จะ ‘รู้สึกไม่ไหวแล้ว’ คือแค่ความมืดมนหนาที่บหรือเข้มนั้นเกินกว่านั้นอีกนิดเดียว เหมือนตัวคนหนักจนโดนธรณีสูบได้ นั่นเป็นสัญญาณเตือนว่า ความเป็นมนุษย์ หรือ ‘มนุษยธรรม’ เริ่มเหือดแห้ง จิตเริ่มโหยหิว อยากได้บุญกุศลอันสว่างสดชื่น มาเติมให้ชุ่มฉ่ำใจมากขึ้นบ้าง

ในทางตรงข้าม หากสะสมบุญกุศลไว้มากถึงระดับหนึ่ง ขนาดที่ ‘เบิกบานราวกับจะลอยได้อยู่แล้ว’ ขอเพียงสว่างจิตจากว่านั้นอีกนิดเดียว ตัวคนเบาจนเท้าไม่แตะพื้นได้จริงๆ นั่นเป็นเครื่องชี้ว่า คุณเริ่มดีเกินมาตรฐานเดิม กระทั่งชุ่มฉ่ำเสียจนเหมือนอาบทะเลทิพย์อยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นวิสัยของเหล่าเทพท่านจะรู้สึกกัน

เมื่อมั่นใจว่าคุณสามารถอาศัย ‘ความรู้สึก’ เป็นตัวบอกสถานภาพได้ระดับหนึ่ง คือ กำลังสุดโต่งไปข้างมืด หรือกำลังสุดโต่งไปข้างสว่าง ก็มาฝึกสร้างตัวบอกสภาพตอนอยู่ตรงกลางๆกัน เพื่อจะ

ได้ดูแบบวันต่อวันถูกว่า ถ้าตายตอนนี้ คู่ควรหรือสาสมกับสภาพใหม่แบบไหน

๑ เมื่ออยู่ว่าง ๆ ไม่ได้อยู่ระหว่างการวางแผนทำบุญหรือทำบาปอันใดเป็นพิเศษ ให้ถามตัวเองว่า คุณรู้สึกถึงความสว่างหรือความมืด?

ถ้าตอบว่า ‘รู้สึกถึงความสว่าง’ แปลว่าช่วงนั้นชีวิตของคุณยืนอยู่ข้างกุศล คุณไม่จำเป็นต้องเห็นเป็นแสงจ้าลอยออกมาจากกลางอก เอาแค่ความโปร่งเบา สบายใจ หรืออึดใจหน่อย ๆ ก็นับเป็นความสว่าง เป็นหลักฐานของกุศลธรรมที่ช่วงนั้นสั่งสมไว้มากกว่าอกุศลธรรมได้

แต่ถ้าตอบว่า ‘รู้สึกถึงความมืด’ แปลว่าช่วงนั้นชีวิตของคุณยืนข้างอกุศล คุณอาจไม่ได้ทำผิดคิดชั่วอะไรมากมาย เอาแค่หมกมุ่นครุ่นคิดในเรื่องไม่เป็นเรื่อง หรือเอาแต่เฟื่องโทษ ตีฉินนินทาใครต่อใคร หรือฟุ้งซ่านสงสารตัวเองเรื่อยเปื่อยไม่หยุด ก็นับเป็นอกุศลธรรมที่พอกพูนแล้วทำให้รู้สึกมืดได้

แต่หากตอบไม่ถูกว่ามีมืดหรือสว่าง ให้บอกตัวเองว่า ‘ครึ่ง ๆ กลาง ๆ’ พร้อมจะมีดีก็ได้ หรือมีสิทธิ์จะสว่างอยู่เหมือนกัน

๒ ตามใจตัวเองแบบเจาะลึกลงไป เช่น ‘รู้สึกสมค่าความสว่างอย่างมนุษย์หรือเปล่า’ ตรงนั้นจะช่วยให้ตอบตัวเองถูกว่า ถ้าจะเป็นมนุษย์ให้สมเกียรติภูมิ จะมามัวรู้สึกครึ่ง ๆ กลาง ๆ อยู่ไม่ได้ ที่แท้

ต้องอยู่ข้างความสว่าง พร้อมทั้งจะทำเรื่องดี ๆ ให้เกิดขึ้นต่างหาก

เมื่อสำรวจและซักถามเกี่ยวกับความสว่างและความมืดภายในตนเองอยู่อย่างนี้ ในที่สุดคุณจะเข้าใจคำว่า ‘กุศลจิต’ และ ‘อกุศลจิต’ ออกมาจากประสบการณ์ตรง กล่าวคือ พอพูดถึงกุศลจิต คุณจะไม่นึกถึงแค่คำพูดแบบ ๆ ในหน้ากระดาษ แต่จะนึกออกบอกถูกที่เดียวว่า นั่งอยู่อย่างนี้ ยืนอยู่อย่างนั้น แล้วรู้สึกดีอย่างไร สว่างประมาณไหน จึงควรค่าพอจะเรียกว่ากุศลจิตได้

ช่วงเริ่มฝึก คุณอาจเห็นว่าเป็นการคิดเอาเองต่าง ๆ นานา แต่หลังจากส่องสำรวจตนเองตามหลักวิธี ‘ดูที่กาย ทะลุถึงจิต’ อยู่เรื่อย ๆ นานพอ อาจหลายวัน หลายเดือน หรือหลายปี ในที่สุดคุณจะเข้าถึงความรู้สึกอีกแบบหนึ่ง ไม่ใช่แค่สักแต่คิด ๆ เอา แต่จะเป็นการเห็นแบบรอบยอดว่า เgaraร่างหรือจิตวิญญาณตนเองเหมาะกับคติข้างหน้าชั้นไหน สูงขึ้นหรือต่ำลง ประณีตขึ้นหรือหยาบลง สุขสบายขึ้นหรือทุกข์ยากลง รูปร่างหน้าตาดีขึ้นหรือแย่ง

กรณียังขาดสมาธิหนุนหลัง บางทีคุณอาจฝันไปว่า นั่งมองตัวเองในเงากระจก เห็นในเงากระจกสว่างเรืองขึ้น หล่อสวยกว่าเดิม หรือมีตม่นลง ชี้อุร่กว่าเคย

แต่หากสำเร็จอาโลกสถิน หรือมีกำลังสมาธิหนุนอยู่ คุณอาจน้อมใจเห็นได้ตลอดเวลาทีเดียวว่า ถ้าตายตอนนี้ด้วยสภาพจิตอย่างนี้ จะไปมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร

ตัดสินจากความมีสติ เป็นตัวตนอะไรอย่างหนึ่ง

เดิมทีคนเราจะมีแต่ความรู้สึกว่า มีตัวตนแน่ ๆ อยู่ตัวหนึ่ง เป็นความรู้สึกดิบ ๆ ที่ติดตัวมาแต่อ่อนแต่อกที่เดียว

และสัญชาตญาณอันเกิดขึ้นเอง ก็บังคับให้แต่ละคนรู้สึกเกี่ยวกับตัวของตนต่างกัน แม้เด็กอายุแค่ขวบสองขวบก็รู้สึกได้ว่า ตนเหนือกว่าเพื่อน ๆ แคไหน หรือตนด้อยกว่าใคร ๆ เพียงใด หรือถึงขนาดบอกถูกที่เดียวว่า ตนเหมาะหรือไม่เหมาะที่จะทำตามคำสั่งใดของผู้ใหญ่คนไหนบ้าง

อย่างไรก็ตาม ถ้าทบทวนดู คุณจะจำได้ว่า เริ่มต้นชีวิตขึ้นมา ความรู้สึกเกี่ยวกับตัวตนยังกวัดแกว่ง เอาแน่เอานอนไม่ได้ กล่าวคือไม่รู้สึกว่ามีความมั่นคงชัดเจน นั่นเพราะยังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่นอน ไม่ทราบว่าจะตัวเองเป็นใครเมื่อมาอยู่ในโลกนี้กันแน่

ลักษณะของจิตที่ตั้งมั่นอยู่กับความเป็นตัวเป็นตนอะไรอย่างหนึ่งชัด ๆ เกิดขึ้นจากการมีหน้าที่ให้รับผิดชอบ เกิดจากการเอาสติและความคิดอ่านไปใช้ ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวทางกายและทางใจ ก่อให้เกิดผลผลิตเป็นงาน ตลอดจนก่อให้เกิดผลกระทบหรือแรงสะท้อนกับผู้คน ทั้งที่อยู่ใกล้ตัวและไกลออกไป

ยกตัวอย่างเช่น แม้อายุยังน้อย แต่เด็กบางคนเล่นดนตรีเก่ง

มาก สามารถสะกดคนนับร้อยนับพันให้หนึ่งฟังได้พร้อมกัน ทำรายได้ เป็นกอบเป็นกำเลี้ยงตัวได้โดยไม่ต้องขอเงินพ่อแม่ จิตของเขาขณะ ‘ทำงาน’ ย่อมต้องอึดตัว มีสติแข็งแรงได้ไม่แพ้ผู้ใหญ่คนหนึ่ง นั่นเรียกว่าความมีตัวมีตนของเขาปรากฏชัดแล้วว่าเป็น ‘นักดนตรี’

การเป็นนักดนตรีของเด็กอัจฉริยะนั้น มีความหมายว่า เขารู้สึก เต็มตื่น เป็นตัวของตัวเองอยู่กับสำเสียงและการเล่นดนตรี สามารถ สร้างความพลี สามารถคิดสร้างสรรค์ดนตรีขึ้นได้เอง แต่นั่นยังไม่ สำคัญเท่ากับข้อเท็จจริงที่ว่า เขามี ‘ภพ’ หรือภาวะที่ตั้งมั่นอยู่ในความ เป็นนักดนตรีแน่แล้ว

เมื่อมีความแน่นอนอยู่ในตัวตนของนักดนตรี จิตก็จะมี มโนภาพที่แน่นอนขึ้นมาเช่นกัน เช่น มโนภาพอันคมคายของคนเก่ง มโนภาพอันยิ่งใหญ่เหนือนักดนตรีอื่นๆ หรือกระทั่งมโนภาพอัจฉริยะ เหนือมนุษย์ธรรมดาทั่วไป

ถ้าตายไปอย่างนักดนตรี ย่อมไปสู่ภพ หรือโลกใหม่ของนักดนตรี ซึ่งอาจอยู่ในโลกมนุษย์นี้ หรืออยู่บนสวรรค์ ตามแต่แรงหนุนของบุญ อื่น เช่น ทานและศีลสว่างควรกับการ ‘กลับมา’ หรือ ‘ขึ้นไป’

ทำนองเดียวกัน หากคุณมีตัวมีตนที่ตั้งมั่น จะโดยอาศัยอาชีพ การงาน หรือโดยฐานะของคนเป็นพ่อเป็นแม่ หรือโดยฐานะอื่นๆ ที่ ปฏิบัติกับใครต่อใครอย่างคงเส้นคงวา คุณจะ ‘เห็น’ ว่าภายในของ ตนเองมีรูปร่างหน้าตาขึ้นมาแบบหนึ่งเสมอ

ยิ่งถ้าหากมีความพึงใจในงาน ชยันหมั่นเพียรในงาน เชี่ยวชาญ

ชื่นใจในงาน และฉลาดพัฒนางาน ก็เกิดจิตวิญญาณแบบที่เรียกกันว่า ‘มืออาชีพ’ มีมโนภาพเกี่ยวกับตนเองแจ่มจ้าวว่าแตกต่าง เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน ไม่เหมือนคนอื่นอย่างไร

ความรู้สึกเต็มภูมิแบบมืออาชีพ จะยกระดับให้คุณรู้สึกถึงชีวิตที่มีศักดิ์ศรี มีความหนึ่งทรงภูมิ ตลอดจนมีความสง่างามแบบจิตวิญญาณที่ ‘ไม่กระจองอก’

น่าสังเกตด้วยว่า หลายครั้งคุณปฏิบัติภารกิจหน้าที่การงาน เป็นเวลายาวนาน ด้วยความตั้งใจให้งานออกมาดี ออกมาประณีตที่สุด อาจเกิดสมาธิ เห็นเหมือนสว่างโพลงออกมาจากข้างใน สำนึกคิดอ่านขณะนั้นจะกระจำง นั่นก็เป็นตัวอย่างอันแจ่มชัดในการแสดงตัวของ ‘จิตวิญญาณ’ ได้ขณะหนึ่ง

จิตวิญญาณที่เกิดขึ้นตามภาวะหรือสาขาอาชีพ ที่พอจะบอกกล่าวให้ใคร ๆ นึกภาพตามได้ มีอยู่มากมาย เช่น

คนมีจิตวิญญาณความเป็นผู้ให้กำเนิด จะมีมโนภาพสว่างไสวเกี่ยวกับตนเอง โดยความเป็นผู้สามารถให้ชีวิต มีใจคิดรับผิดชอบเลี้ยงดูมนุษย์ตัวน้อยที่เกิดมาจากตน มีพลังความกระตือรือร้นที่จะทำให้ลูกอยู่รอด ตลอดจนเติบโตขึ้นเป็นใครคนหนึ่งซึ่งมีค่า มีบทบาทดี ๆ อยู่ในโลกรนี้

คนมีจิตวิญญาณความเป็นครู จะมีมโนภาพสว่างไสวเกี่ยวกับตนเอง โดยความเป็นผู้สามารถพูดจาเผยแพร่ความรู้ออกไปกว้าง ๆ พร้อมจะตอบคำถาม มีพลังความกระตือรือร้นที่จะเปลี่ยนความไม่รู้

ให้กลายเป็นความรู้ เปลี่ยนความไม่เข้าใจให้กลายเป็นเข้าใจ

คนมีจิตวิญญาณความเป็นหมอ จะมีมโนภาพสว่างไสวเกี่ยวกับตนเอง โดยความเป็นผู้สามารถขยับมือไม้ หรือออกหัวคิดในการรักษา พร้อมจะช่วยเหลือผู้มีความผิดปกติทางกายหรือทางใจให้กลับเป็นปกติ มีพลังความกระตือรือร้นที่จะเอาชนะโรคร้ายไข้เจ็บ

คนมีจิตวิญญาณความเป็นตำรวจ จะมีมโนภาพเข้มข้นเกี่ยวกับตนเอง โดยความเป็นผู้สามารถให้ความคุ้มครองสุจริตชน บัดเปาความเดือดร้อนอันเกิดจากน้ำมือคนชั่ว มีพลังความกระตือรือร้นที่จะสู้รบกับอาชญากรร้าย

คนมีจิตวิญญาณความเป็นนักกีฬา จะมีมโนภาพแข็งแรงเกี่ยวกับตนเอง โดยความเป็นผู้สามารถใช้ร่างกายและสมองในการเอาชนะ มีพลังความกระตือรือร้นที่จะเป็นหนึ่ง หรือทำลายสถิติตามเป้าหมาย

คนมีจิตวิญญาณความเป็นนักการค้า จะมีมโนภาพหนัก ๆ เกี่ยวกับตนเอง โดยความเป็นผู้สามารถหาข่าวของที่คนอื่นต้องการ มาเก็บไว้เก็บกำไร พร้อมจะให้อะไรที่ใคร ๆ อยากได้ แลกเปลี่ยนกับอะไรที่ตนต้องการ มีพลังความกระตือรือร้นที่จะทำรายได้ให้พอกพูนขึ้นเรื่อย ๆ

ในความเป็นจริง คุณอาจมีได้หลายจิตวิญญาณในคนเดียว เช่น มีจิตวิญญาณของพ่อแม่ด้วย มีจิตวิญญาณของตำรวจด้วย ขณะที่บางคนมีจิตวิญญาณความเป็นนักการค้า แต่กลับขาดจิตวิญญาณของ

พ่อแม่ เป็นต้น

บางท่านที่เก่งหลายด้าน เช่น หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งเป็นทั้งนักแสดง ประธานกรรมการธนาคาร อาจารย์มหาวิทยาลัย นายกรัฐมนตรี และอื่นๆอีกนับไม่ถ้วน เมื่อมีคนสนิทถามท่านว่าท่าน ‘เป็นอะไรกันแน่?’ ก็ได้รับคำตอบว่าเป็น ‘นักเขียน’ ซึ่งเป็นพวกที่มีมโนภาพของการใช้หัวคิด รักการเผยแพร่มุมมองคมคายผ่านตัวอักษร

อันนี้พอเป็นตัวช่วยให้เข้าใจได้ว่า คนเราจะเก่งกาจหรือดูเหมือนเป็นอะไรในสายตาใครแค่ไหน แต่ในความรู้สึกของตัวเอง จะมีจิตวิญญาณอยู่หนึ่งเดียวที่ปรากฏชัดขึ้นมาว่า ‘จริง’ กว่าแบบอื่น อาจเป็นจิตวิญญาณที่เจ้าตัวรู้สึกว่าเป็นแหละ ใช้ตนที่สุด นึกถึงตนเองที่ไร ก็ปรากฏเป็นจิตวิญญาณชนิดนั้น เด่นขึ้นมามากกว่าเพื่อน

ความรู้สึกว่าเป็นตัวตนอยู่ในบัดนี้ แท้จริงคือผลของการผสมรวมจิตวิญญาณหลายๆแบบเข้าไว้ด้วยกัน ขณะมีสติรู้สึกถึงความเป็นตัวเป็นตนแบบใดแบบหนึ่งชัดเจน ให้ถามใจว่า มโนภาพอันปรากฏเป็น ‘รูปจิต’ ที่คงเส้นคงวานั้น ‘มีประโยชน์’ หรือว่า ‘มีโทษ’ กับโลกนี้มากกว่ากัน

ถามใจตัวเอง ตอบใจตัวเอง ถ้ามั่นใจที่จะตอบว่า เป็นประโยชน์มากกว่าโทษ ก็แปลว่ากรรมอันเกิดจาก ‘ตัวตนแบบนั้นๆ’ ของคุณ เป็นบุญมากกว่าบาป

แต่ถ้าจำต้องตอบตนเองตามตรงว่า เป็นโทษมากกว่าเป็นประโยชน์ ก็แปลว่ากรรมอันเกิดจาก ‘ตัวตนแบบนั้นๆ’ ของคุณ เป็น

บาปมากกว่าบุญ

และหากตอบไม่ถูกจริง ๆ ตัดสินไม่ได้ชัด ๆ ว่า ระหว่างประโยชน์ กับโทษ อย่างไหนที่ตัวตนแบบหนึ่ง ๆ ของคุณมีให้โลกนี้มากกว่ากัน ก็ให้สันนิษฐานว่า ตัวตนแบบนั้น ๆ ยังไม่ได้สร้างบาปไว้มากนัก แต่ ขณะเดียวกันก็ไม่ได้สั่งสมบุญไว้อย่างน่าพอใจพอด้วย

ตัดสินจากแนวโน้ม วิธีคิดตอบโต้กับโลก

วิธีคิด ก็คือวิธีปรุงแต่งจิตให้เป็นดีบ้าง เป็นชั่วบ้าง ความคิดสีดำ ย่อมย่อมจิตให้ดำตาม ความคิดสีขาวย่อมพอกจิตให้ขาวด้วย

โลกมักส่งแรงปะทะมาถึงเรา และปฏิกริยาทางความคิดโต้ตอบ ก็บอกได้ว่าจิตวิญญาณของคุณยกขึ้นมาถึงระดับไหน

การสำรวจวิธีคิด ก็คือการซุดคุ้ยลงไปถึง ‘หล่มมืด’ หรือ ‘ขุมพลัง ความสว่าง’ ของจิตนั่นเอง ยิ่งคุ้ยลึกเข้าไป คุณจะยิ่งพบกับข้อเท็จจริงที่ว่า จิตวิญญาณของตัวเองและทุกคนในโลก ต้องเริ่มออกตัวจากหล่มมืด ทางความคิดกันทั้งนั้น เช่น วัยเด็กทุกคนจะตอบโต้กับสิ่งกระทบตัวที่ไม่น่าพอใจ เป็นการแหกปากร้องจ๊ำ หรือไม่ก็ตรงเข้าไปทุบตีคนที่มา ทำให้ตนเจ็บทันที อีกทั้งไม่แน่ว่าเมื่อเติบโตขึ้นแล้ว วิธีคิดตอบโต้ กับโลกจะเปลี่ยนไปแล้วหรือยังเหมือนเดิม

คุณอาจสำรวจสังเกตจิตวิญญาณตนเองจากแง่มุมเหล่านี้ดู

การมองเห็นในแง่ไม่ดี

คนรู้จักกัน ไม่ทำกรรมต่อกันนั้น ไม่มี... มีแต่ว่ากรรมจะเป็น
ไปในทางดีหรือทางร้าย

แต่รู้จักกัน คนเราก็เริ่มทำกรรมต่อกันแล้ว หรือกระทั่งเตรียม
พร้อมจะเป็นศัตรูกันแล้ว อาทิเช่น...

รู้สึกวุ่นวายห่มั่นไส้ แอบคิดค่อนข้างอคติวิจารณ์หน้าตา

รู้สึกว่าจะน่าจะรวย คิดว่าเดี๋ยวจะตีซีหลอกเอาเงิน

รู้สึกว่าจะน่าจะโง่ กระทบยืมด้วยความคิดว่าจะหลอกใช้ได้
ไม่ยาก

เหล่านี้ล้วนเป็นกรรมทางใจ เป็นมโนกรรมในทางอกุศลทั้งสิ้น
พิจารณาว่าคุณจะพบว่า หลายครั้งจุดเริ่มต้นของการทำกรรมต่อกัน
ต่อเวรกัน หรือเริ่มผูกเวรกัน มีชนวนตั้งแต่ใบหน้ากระทบตากันแล้ว
ไม่ต้องรอให้นานไปกว่านั้น

เจอกันแล้วเริ่มคิดไปในทิศทางใด โอกาสที่จะก่อกรรมทางคำพูด
และการกระทำทางกาย ก็คือคลายไปทางนั้น

ในพระธรรมบท พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ใจเป็นใหญ่ ใจเป็น
ประธาน ธรรมทั้งหลายสำเร็จได้ด้วยใจ ซึ่งก็หมายความว่า กรรม

สำเร็จด้วยใจก่อน แล้วจึงเปล่งเสียงพูดหรือลงมือกระทำกรทำกรในภายหลัง จากนั้นก็เกิดผลของการกระทำตามมาในระยะเวลาสั้นหรือระยะยาว ภาพทั้งปวง ธรรมทั้งปวง จึงไหลมาจากกรรมทางใจทั้งสิ้น

ถามว่า เหตุใดคนส่วนใหญ่จึงชอบ ‘แอบคิด’ ในแง่ร้าย แม้ภายนอกยิ้มแย้มประสานตากันดูจุมิตร?

คำตอบคือ เพราะจิตเหมือนน้ำที่พร้อมจะไหลลงต่ำ

คนเรามีอิสระที่จะคิด ไม่มีใครห้ามได้ และเมื่อมีอิสระที่จะคิด ก็แปลว่ามีแนวโน้มจะไหลลงสู่ที่ต่ำ มากกว่าจะทวนกระแสขึ้นสูง

คนเราเต็มไปด้วยกิเลส กิเลสเปรียบเหมือนไฟ และไฟก็ก่อควันดำขึ้นมาเป็นความคิด แม้ปกปิดไว้ด้วยกำแพงขาว อันได้แก่เนื้อหนัง และรอยยิ้มบนใบหน้า อย่างไรก็ตามก็เห็นได้ด้วยใจตน

ผู้ที่ปล่อยใจให้ไหลตามความคิด จึงมักเป็นผู้มองคนอื่นในแง่ไม่ดี หรือเห็นแง่ที่น่าขบขันชวนหัวเราะเยาะ ผลอันเป็นที่สุดจึงเป็นการสะสมมุมมองอันเป็นลบต่อโลก จึงเป็นจิตวิญญาณที่ไหลเรื่อยไปตามกระแสอันเป็นลบของโลกนี้และโลกหน้า

การสั่งสมมุมมองอันเป็นลบกับคนเกือบทั้งโลกไว้ ย่อมยากที่จะรู้สึกว่าคุณเองอยู่ในโลกที่เป็นบวก ความเชื่อเกี่ยวกับโลกนี้ๆ โลกที่งดงาม จึงแทบเป็นไปได้

จิตวิญญาณที่หมกมุ่นอยู่กับกระจุกความคิดไม่ดี จะให้ความรู้สึกเหมือนมีอะไรไปอุดตัน ทำให้ระบายออกไม่ได้ โปรงโล่งไม่ได้

สว่างแจ้งไม่ได้ หาทางออกให้เกิดความรู้สึกดี ๆ ได้ยาก

แต่หากฝึกที่จะมองให้เห็นโทษของการมองกันในแง่ร้าย ทุกครั้งที่เกิดสติเห็น ‘กระแสความคิดด้านมืด’ ก่อตัวขึ้นในหัว คุณจะรู้สึกถึงแรงผลักดัน สิ่งอุดตันระบายออกไปได้บ้าง

แรก ๆ จะเหมือนไม่เกี่ยวอะไรกับจิตวิญญาณ เป็นเรื่องของคลื่นสมองกลางศีรษะเท่านั้น แต่เมื่อกลุ่มความคิดสีดำถูกปลดปล่อยออกไปมากเข้า ๆ ความปลอดภัยโปร่งโล่งหัว และสามแห่งสบายไปตลอดตัวจะปรากฏ นั่นแหละ คุณจะรู้สึกถึงจิตวิญญาณสีขาว ไม่อยากคิดร้าย ไม่อยากยอมให้ความคิดร้าย ๆ ย่อมติด

ความมักโกรธ

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ‘จูฬกัมมวิภังคสูตร’ ความว่า จะเป็นหญิงหรือชายก็ตาม หากมักโกรธ อัดแน่นด้วยความแค้นเคือง ถูกเขาว่าเล็กน้อยก็ขัดใจ ผูกใจเจ็บ มีความอาฆาตมาดร้าย แสดงความกระพืดกระพืดง่าย เช่นนี้ หากได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์อีก จะเป็นผู้มีผิวพรรณทราม

เราเคยทราบมาว่า ศิลปินเหมือนอารมณ์ระดับจิต รักษาศีลได้งามเพียงใด ผิวพรรณก็ผุดผาดผ่องใสเพียงนั้น แต่คราวนี้เราได้ความรู้ความเข้าใจเพิ่ม นั่นคือ แม้อาการโกรธง่าย แสดงสีหน้าสีตา บ่งบอกอารมณ์ขึ้นลงง่ายเกินไป ก็มีผลกับผิวพรรณด้วย

เรียกว่า ถ้าศิลปิน แต่มักโกรธ ก็อาจครึ่ง ๆ กลาง ๆ ดูเผิน ๆ เหมือนพูดผิด แต่มองใกล้ ๆ แล้วดูหยาบ ไม่ใช่เนื้อละเอียด แต่หากศิลปินด้วย เป็นผู้โกรธยาก เก็บอาการอยู่ จิตใจสว่างด้วยรัศมีเมตตา เป็นปกติ อย่างนี้ เนื้อหนังก็ละเอียด ผิวพรรณก็พูดผิดเต็มสภาพ เท่าที่จะดูดีที่สุดได้

สำรวจเอาจากจิตวิญญาณของตนเองก็ได้ หากคุณเป็นพวก มักโกรธ แสดงความหุนหันพลันแล่น กระพืดกระเพียดง่าย อะไรนิดอะไรหน่อยก็บึ้งบึ้ง หากความอดกลั้นไม่ได้เลย คุณจะรู้สึกขุ่นข้องหมองใจได้เกือบตลอดเวลา ถ้ามว่า จิตแบบนั้นน่าจะเป็นนิมิตหมาย แสดงผิวพรรณที่ขาวงามหรือว่าดำต่าง?

มีเรื่องตลกอย่างหนึ่ง คือ ผู้หญิงผิวพรรณขาวสวย พูดผิดราวกับนางฟ้านางสวรรค์ มักหงุดหงิดง่าย หรือกระทั่งโมโหร้าย อดทนต่อสิ่งกระทบหรือเสียงพูดไม่เข้าหูได้ยาก จึงมักมีคนสงสัยกันว่า ถ้าศิลปินและความเมตตาเป็นเหตุให้ผิวพรรณงามแล้ว ไฉนแม่นางเหล่านี้จึงโกรธง่ายหายช้าให้เห็นเช่นนั้นเล่า?

คำตอบคือ เมื่อเจอครูดี มีแรงบันดาลใจมาก คนเราจะประกอบบุญกุศลแค่ไหนก็ได้ ให้รักษาศิลปินหรือแม่เมตตาสุดโลกอย่างไรก็ไม่ติดขัด ผลจึงออกมาเป็นผิวพรรณในชาติใหม่ลือตา ดังที่เห็น

แต่พอเกิดใหม่แล้วลืมหมดว่าผิวพรรณดีต้องแลกกับอะไร จำได้แต่ว่าเกิดมาก็เป็นเด็กที่มีแต่คนพะเน้าพะนอเอาใจ ชื่นชม

ว่าสวย สรรเสริญว่าเป็นเทพธิดาลงมาโปรดโลก โตขึ้นเต็มไปด้วย
 หนุ่ม ๆ หอม ล้อมรม แข็ง ธรรมชาติของกิเลสย่อมยุให้หลงตัว ไม่ยอม
 อดทนกับอะไรที่ไม่ได้ตั้งใจ กับทั้งเห็นว่าใครต่อใครต่างหาก เป็นหนี้
 บุญคุณความสวยความงามของตน ต้องตอบแทน หรือต้องชดใช้กัน
 ให้หมด!

ทางมาของความมืดและความสว่างเป็นอย่างนี้แหละ ไม่มีใคร
 ได้อยู่สูงตลอดไป ไม่มีใครตกต่ำตลอดกาล ดูได้จากเหตุผลทาง
 จิตวิญญาณที่ปรากฏให้ประจักษ์ได้ในชาตินี้เพียงชาติเดียว

ความเกลียด

คนน่ารังเกียจอาจอยู่ข้างบ้าน ในที่ทำงาน หรือกระทั่งตาม
 แหล่งท่องเที่ยว ถ้าคุณหาทางเป็นอิสระจากความเกลียดไม่ได้ โลกทั้ง
 ใบก็ไม่ต่างจากคุก!

จิตวิญญาณของหลายคนเหมือนติดคุกมืดมาทั้งชีวิต ติดได้ทุกวัน
 ไม่เคยออกมาเป็นอิสระกับฟ้าแจ่มแห่งความรักความเอ็นดูบ้างเลย
 เพราะแม้แต่สมัครใจยอมทนมีตบอด รวากับติดอกติดใจความเกลียด
 อยู่ไม่สร้าง

ไม่ว่าจะเกลียดอะไร ก็นับเป็นคุกมืดได้ทั้งนั้น!

คนที่เห็นจิตวิญญาณของตนสว่างแจ่มมาบ้าง จะเปรียบเทียบ
 ได้ชัดว่า ความเกลียดนั่นเองเป็นเหตุแห่งความมืดยืดยาว เกลียดแล้ว

เป็นทุกข์ เกลียดแล้วคิดไม่ดีต่าง ๆ นานา

ขณะเกลียดแรง คุณจะรู้สึกราวกับถูกขังไว้ในที่แคบจริง ๆ แม้กระทั่งแก้ตัวก็เห็นโลกภายนอกราวกับมองออกมาจากเงามืดตลอดทั้งกลางวันและกลางคืน

ถ้าเพื่อนที่ออฟฟิศชอบพูดจาระคายเคือง ถ้าข้างบ้านชอบตั้งวงเหล้าร้องเพลงดัง ๆ หรือปล่อยสุนัขมาขี้นจนหญ้าบ้านคุณตายเป็นแผงเหมือนอยากแกล้งพอกพูนความเกลียดไว้กับใจคุณ ให้หาขึ้นทุกที คุณต้องถือเป็นโอกาสเห็น ‘สภาพติดคุกมืด’ ของจิตวิญญาณตนเองให้บ่อย เมื่อเห็นบ่อยเข้า จะได้เบื่อคุณ อยากรอกจากคุกเพื่ออิสรภาพทางจิตวิญญาณไปเอง โดยไม่ต้องใช้ความพยายามใดๆ

ในที่สุดเมื่อเป็นอิสระได้ คุณอาจนึกขอบคุณเจ้าตัวคนที่สร้างความเกลียดให้กับคุณ ถึงแม้ในทางปฏิบัติ คุณจำเป็นต้องเดินหน้าหาข้อยุติต่างๆกับเขา หรืออาจจะกระทั่งใช้ไม้แข็งบางอย่างทางกฎหมายบ้านเมืองกับเขา แต่ใจคุณจะไม่กลับไป ‘ติดคุกแห่งความเกลียด’ อีกเลย

เมื่อไม่ติดคุกแห่งความเกลียด ภาพใหม่ของคุณย่อมไม่มีมืดมนไม่เต็มไปด้วยผู้คนที่คิดแค้นแค้นเอาคืนเป็นแน่

ความเห็นประโยชน์ของการออกจากคุกทางจิตวิญญาณนั้นแหละคือหนทางสู่อิสรภาพ ส่วนการยอมถูกความเกลียดครอบงำนั้นแหละหนทางลาดลงสู่การก่อกรรมดำ เพื่อให้ผลเป็นคุกมืดในทางใดทางหนึ่ง ลงไปโดนขังเมื่อใดก็ตื่นให้หลุดยากเมื่อนั้น

และเมื่อเลิกเกลียดเสียได้ บางทีอาจเห็นความน่ารังเกียจที่ยัง แอบซุกซ่อนอยู่ในซอกมืดของจิตวิญญาณตนเอง ธรรมดาเมื่อเลิกเกลียดคนน่ารังเกียจได้ คุณจะออกห่างจากวงจรอุบาทว์ ไม่มีแนวโน้มในการเข้าไปเป็นพวกเดียวกับเขา คุณจะไม่นึกอยากทำตัวน่ารังเกียจเสียเอง

แตกต่างจากคนที่เอาแต่ตำ หรือเอาแต่ผูกใจเจ็บ คิดแก้แค้น ให้เจ็บแสบสาสม สังเกตดูเถิดว่า ไปๆมาๆก็ทำแบบเขา เข้าตำรา ‘ว่าเขานิเหนาเป็นเอง’ กันเป็นส่วนใหญ่ นั่นเพราะอะไร? เพราะความเกลียดมีแรงดึงดูดจิตวิญญาณไปเป็นพวกเดียวกับคนที่คุณรังเกียจนั่นเอง!

ตัดสินใจจากปริมาณน้ำใจ

จิตวิญญาณที่พร้อมจะฉกฉวยเอามา กับจิตวิญญาณที่พร้อมจะ ให้เปล่าออกไป แตกต่างกันมาก คุณจะรู้สึกว่าคุณเอาแต่ได้นั้น คล้ายต้นไม้มีพิษที่เต็มไปด้วยกิ่งหนามแหลมระคาย แค่ออยู่ห่างๆก็เหมือนจะต้องระวังตัวจากละอองพิษแล้ว ส่วนคนใจดีที่มีแต่ให้ คล้ายร่มโพธิ์ร่มไทรที่เย็นสบาย อยู่ในเขตรัศมีแล้วนอนใจ พักผ่อนฟังฟังได้นานๆ

จิตวิญญาณที่พร้อมจะพ่นพิษย่อมเข้าสู่ภพที่เต็มไปด้วยพิษสง จิตวิญญาณที่พร้อมเอื้ออาทรย่อมเข้าสู่ภพที่เปี่ยมด้วยความเอื้ออาทร

แรกเริ่มเดิมที มนุษย์และสัตว์จะมีสัญชาตญาณเอาเข้าตัว และ

ทานเป็นสิ่งทีุ่สละสมได้ เพิ่มพูนให้รู้สึกได้ ขอเพียงจับแนวทางได้แน่ ๆ
ว่าจะบำเพ็ญทานบารมีแล้วเถอะ

ปริมาณน้ำใจ วัดกันได้ด้วยความ ‘ชุ่มชื้นใจ’ บางคนสงสัยว่าเหตุใดตนเองทำบุญมาก แต่จิตใจกลับแห้งแล้ง ก็ขอให้สำรวจว่า ตนเองมีน้ำใจอยากให้อะไรจริง ๆ หรือว่ามีแต่ใจอยากทำบุญเพราะเห็นว่าคงได้รางวัลเป็นลาภบนโลกมนุษย์ หรือสมบัติบนสวรรค์ อย่างนั้นยิ่งทำมากยิ่งผิดยิ่งผิดมาก

น้ำใจจะหลังรินมากเมื่อเห็นใครน่าช่วย เกิดความอยากช่วยแล้วได้ช่วยสำเร็จ แต่ละครั้งคุณจะรู้สึกถึงจิตวิญญาณที่มีความชุ่มชื้นไม่ต่างจากดอกไม้ที่เบ่งบานด้วยสายฝน และคุณจะเห็นว่าโอกาสในการช่วยเหลือคนอื่น ก็คือโอกาสในการเพิ่มความสุขให้ตนเองแท้ ๆ

เพื่อความชัดเจนว่า คุณมีน้ำใจคู่ควรกับความสุขในสวรรค์ระดับใด ก็ลองมาสำรวจดูตามลำดับ ไม่ใช่เพื่อกระตุ้นให้โลภอยากทำบุญหวังผล ตรงข้าม เพื่อให้เห็นว่าพัฒนาการของจิตวิญญาณบนเส้นทางสู่ความสว่างชั้นสูงสุด คุณมาสะดุดหรือไหลรีนถึงไหนแล้ว

สวรรค์อันควรแก่ทานบารมีในแบบของคุณ

ข้อนี้จะอาศัย ‘ทานสูตร’ ที่พระพุทธเจ้าทรงจำแนกไว้ว่า ทำทานแบบใด คู่ควรกับสวรรค์ชั้นไหน

เรื่องของจิตเป็นเรื่องลึกลับที่รู้เฉพาะตัว และแบออกมาเปรียบ

เทียบกันไม่ได้ ถ้าจะดูว่าคุณตั้งใจไว้อย่างไร เริ่มต้นก็อาจจำเป็นต้องดูผ่านความคิดเป็นคำๆ ที่ผุดขึ้นในหัว เช่น

๑ ถ้าให้ทานด้วยความคิดประมาณ ‘ขอให้ได้นางฟ้าหลายๆ องค์เถอะ’ แปลว่าจิตเจือด้วยความโลภแบบนักลงทุน ไม่ได้มีน้ำใจในการให้ คุณอาจรู้สึกถึงความกระหึ่ม อาจรู้สึกถึงความทะยานอยาก ทั้งก่อนทำ ขณะทำ และหลังทำ หากรู้สึกเป็นปกติที่จะคิดอัตโนมัติ ทำนองนี้ทุกครั้งที่ทำทาน ตายไปก็คู่ควรกับสวรรค์ชั้นจาตุมหาราช

๒ ถ้าให้ทานด้วยความคิดประมาณ ‘ให้แล้วรู้สึกดีจัง’ แปลว่าจิตไม่เจือด้วยความโลภ ให้แล้วให้ไป คุณอาจรู้สึกถึงความงดงามในการให้ อาจรู้สึกถึงความสบายใจ ชุ่มชื้นเหมือนอาบน้ำให้ จิต ทั้งก่อนทำ ขณะทำ และหลังทำ หากรู้สึกเป็นปกติที่จะคิดอัตโนมัติ ทำนองนี้ทุกครั้งที่ทำทาน ตายไปก็คู่ควรกับสวรรค์ชั้นดาวดึงส์

๓ ถ้าให้ทานด้วยความคิดประมาณ ‘เราทำแทนพ่อแม่ พ่อแม่จะได้พลอยชื่นใจไปด้วยที่เราทำให้’ แปลว่าจิตเจืออยู่ด้วยความกตัญญูรู้คุณ กับทั้งรู้จักสละทรัพย์ส่วนตนให้คนอื่นด้วย เท่ากับได้บุญสองทบ คุณอาจรู้สึกถึงการเป็นลูกหลานที่สืบทอดความดีงามให้กับวงศ์ตระกูล อาจรู้สึกถึงการปฏิบัติหน้าที่เยี่ยงลูกหลานที่ดีไม่ขาดตกบกพร่อง ทั้งก่อนทำ ขณะทำ และหลังทำ หากรู้สึกเป็นปกติที่จะคิดอัตโนมัติ ทำนองนี้ทุกครั้งที่ทำทาน ตายไปก็คู่ควรกับสวรรค์ชั้นยามา

๕ ถ้าให้ทานด้วยความคิดประมาณ ‘อยากช่วยจริงๆ ต้องช่วยให้ได้’ แปลว่าจิตเจืออยู่ด้วยอารมณเมตตากรุณา คุณอาจรู้สึกถึงความประเสริฐในการให้ อาจรู้สึกถึงการสร้างโลกใหม่ที่เต็มไปด้วยการช่วยเหลือเจือจาน ทั้งก่อนทำ ขณะทำ และหลังทำ หากรู้สึกเป็นปกติที่จะคิดอัตโนมัติทำนองนี้ทุกครั้งที่ทำทาน ตายไปก็คู่ควรกับสวรรค์ชั้นดุสิต

๕ ถ้าให้ทานด้วยความคิดประมาณ ‘พระดีเหมือนเทวดาดีแล้วที่เราได้ทำบุญกับเทวดา’ แปลว่าจิตเจืออยู่ด้วยอารมณคารพเลื่อมใส คุณอาจรู้สึกถึงความสูงส่งและศักดิ์สิทธิ์ในการให้ทาน อาจรู้สึกถึงความเป็นผู้มีส่วนช่วยสืบทอดพระศาสนา ทั้งก่อนทำ ขณะทำ และหลังทำ หากรู้สึกเป็นปกติที่จะคิดอัตโนมัติทำนองนี้ทุกครั้งที่ทำทาน ตายไปก็คู่ควรกับสวรรค์ชั้นนิมมานรดี

๖ ถ้าให้ทานด้วยความคิดประมาณ ‘มีโอกาสให้อีกแล้วจะได้ปลื้มอีกแล้ว’ แปลว่าจิตเจืออยู่ด้วยอารมณโสมนัส คุณอาจรู้สึกถึงความมีค่าของจิต อันสูงส่งเหนือกว่าค่าของสมบัติที่สละไปมากนัก หรืออาจรู้สึกถึงจิตวิญญาณที่แจ่มจ้าของตน ทั้งก่อนทำ ขณะทำ และหลังทำ หากรู้สึกเป็นปกติที่จะคิดอัตโนมัติทำนองนี้ทุกครั้งที่ทำทาน ตายไปก็คู่ควรกับสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวัตตี

๗

ถ้าให้ท่านด้วยความคิดประมาธ ‘จะดูซิว่าจิตเป็นอย่างไรในคราวนี้ สว่าง หม่น มีความเป็นสุข หรือว่าเฉยๆ แตกต่างจากครั้งก่อนๆแค่ไหน’ แปลว่าจิตเจืออยู่ด้วยปัญญารู้ทันสภาพการปรุงแต่งแห่งจิต คุณอาจรู้สึกถึงความไม่เที่ยงของจิต อาจรู้สึกถึงความไม่มีตัวเราตัวเราในสภาพจิตที่เปลี่ยนไปเรื่อยๆตามเหตุปัจจัย ทั้งก่อนทำ ขณะทำ และหลังทำ และหากเป็นเรื่องปกติที่จะ ‘รู้ได้อัตโนมัติ’ ทำนองนี้ทุกครั้งที่ทำทาน บุญและความสว่างที่สั่งสมไว้จะส่งเสริมให้เกิด ‘ภาวะตาสว่าง’ ขณะตายมีสิทธิ์เห็นธรรมชาติการเกิดดับอย่างแจ่มแจ้ง ถอนความยึดมั่นว่ามีตัวมีตนเสียได้ หากแทงกิเลสได้ขาดทะลุ ก็มีสิทธิ์ถึงความเป็นพระอรหันต์ หรือถ้าจะเหลือเศษความรู้สึกว่า ‘ต้องมีตนอยู่’ ก็เป็นพระอนาคามี มุ่งสู่พรหมโลกแล้วจะไม่กลับมาสู่โลกมนุษย์อีก แต่จะปรินิพพานบนพรหมโลกนั่นเอง

ขอให้สังเกตด้วยว่า การทำทานเจือจางให้ใครๆ ต่อเนื่องกันนานๆด้วยวิธีคิดแบบใด ก็จะทำให้มน้ำใสใจจริงของคุณเกิดขึ้นแบบนั้น หรือประมาธนั้น **นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ส่องให้เห็นว่า ทำบุญแบบใด ก็ได้จิตวิญญานแบบนั้น**

ในทางปฏิบัติ ตามความเป็นจริงแล้ว มนุษย์เราทำทานด้วยความคิดหลายแบบ สับไปสับมา บางทีไม่ได้คิดอะไรเลย ลักแต่ให้ไปอย่างนั่นเอง หรือไม่ก็พัฒนามาตามลำดับ เริ่มจากให้แบบโลภ แล้ว

จึงค่อยให้แบบรู้สึกอยากให้ อยากช่วยเหลือเกื้อกูลกันจริงๆ

นอกจากนั้น ยังมีอยู่หลายโอกาสที่ไม่ได้ถวายนเฉพาะกับ พระสงฆ์องค์เจ้า แต่อาจทำกับคนธรรมดา ญาติพี่น้อง ลูกหลาน หรือ กระทั่งกับเหล่าสัตว์เดรัจฉาน แถมความรู้สึกดี ๆ ในแต่ละครั้งก็ไม่เท่ากันเสมอไปอีก

เมื่อเป็นเช่นนี้ คุณก็อาจนึกสงสัยว่า แล้วคติของตัวเอง จะมุ่งไปทางใดกันแน่ ขอให้จับจุดว่า การให้ทานทุกแบบ มีเป้าประสงค์คือการสละออก ถ้ามองด้วยตาเนื้อก็ต้องบอกว่า ‘สละออกซึ่งทรัพย์สิน’ แต่ถ้ามองด้วยตาในก็ต้องบอกว่า ‘สละออกซึ่งความตระหนี่’

ขอให้สังเกตว่า คุณทำทานกับสัตว์ที่ตอบแทนอะไรคุณไม่ได้เลยอย่างไร ก็จะมีแง่ใจทำทานกับคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักมักจีเช่นนั้น พอทำทานกับคนแปลกหน้าอย่างไร คุณก็จะมีแง่ใจถวายนแต่หมู่สงฆ์ที่ไม่คุ้นเคยในทำนองเดียวกัน

นี่ก็แสดงให้เห็นว่า ‘ทานจิต’ แบบใดเกิดขึ้นแล้วก็ไม่ใช่ไปไหน ยังคงฝังรากเป็นเชื้อในการให้ทานครั้งต่อไปอยู่นั่นเอง ขอเพียงคุณจับจุดถูก สังเกตถูกว่า ยิ่งให้ออกไป ยิ่งเพิ่มพูนน้ำใจเข้ามามากขึ้น โหม ก็จะไม่สงสัยเลยว่า การทำทานครบวงจร ก็คือได้ทั้งปัจจุบัน มั่นใจทั้งอนาคตด้วย

และเมื่อมีจิตที่ตั้งมั่นในการให้ทาน คุณจะไม่หลงทางตามกิเลสตนเอง เช่น คำว่า ‘เรื่องอะไรจะให้’ เหมือนหายไ้จากหัว แต่จะมีคำว่า ‘ให้ยังไง เท่าไรดี’ เข้ามาแทนที่ คือ ไม่ใช่ให้ແหลกแบบหน้ามืด

ตามัว แล้วยังไม่ใช่หวงແຫລກแบบคนใจดำ แต่จะอยู่ตรงกลางๆ ช่วยเหลือตามสมควร เพื่อประโยชน์สุขของทั้งฝ่ายเขาฝ่ายเรา

ความฉลาดในการให้ทาน

ความฉลาดในการให้ ก็เป็นสิ่งที่จะค่อย ๆ ก่อตัวขึ้น ความสุขที่เอ่อล้นขึ้นมาเรื่อยๆ จะบอกคุณว่า ‘ให้ความสุข ย่อมได้ยิ่งกว่าความสุข’ หรือกระทั่งรู้สึกเป็นจริงเป็นจังจากสัมผัสฝัสภายในว่า...

ช่วยคนอื่น แล้วตัวเองจะรอด!

คุณจะตระหนักว่า สิ่งที่จะช่วยให้คุณได้ทำบุญทุกวันนี้ ไม่ใช่เงิน แต่เป็นใจ!

ขอเพียงมีใจ ก็อาจให้ทางบนถนน อาจอดทนเมื่อถูกรถอื่นปาดหน้า อาจอภัยไม่ถือสากับการกระทบกระทั่งบนรถเมล์ อาจออกจากบ้านด้วยความรู้สึกเหมือนออกไปฝึกใจ ชับไล่ความมืดด้วยแสงสว่าง จากบทฝึกนานัปการระหว่างวัน เพื่อกลับเข้าบ้านด้วยความรู้สึกเหมือนได้ไปทำบุญใหญ่โดยไม่ต้องรอวันพระ

ในทางตรงข้าม หากมีเงิน แต่ไม่มีใจ แม้งอบบุญใหญ่อยู่ตรงหน้าก็ไม่คิดทำอยู่ดี!

ดังที่ทราบแล้วว่า ใจเป็นใหญ่ ใจเป็นประธาน ธรรมทั้งหลายสำเร็จได้ด้วยใจ ซึ่งนั้นก็หมายความว่า เมื่อมีใจคิดให้เสียอย่างเดียว อย่างไม่รู้ก็ทำบุญได้ตลอด และเมื่อทำบุญอยู่ตลอด วันดีตัวย้ายบ้านจึง

สบายใจ รู้สึกตัวว่ามีเหลือเฟือพอจ่ายค่าบ้านใหม่ อยู่สบาย โลงโถง
ปลอดโปร่งได้ทำใจตนเอง **ไม่ใช่เท่าจำนวนเงินที่จ่ายไป**

มีความฉลาดและรู้เองอีกมากมายจะหลังไหลตามมา เพราะจิต
อันเป็นต้นทางสวรรค์ย่อมเปล่งประกายขึ้นเต็มภูมิ เป็นทางมาของ
ญาณหยั่งรู้ สามารถจำแนกแยกแยะความแตกต่างเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ
ตามวันและเวลาที่สะสมบุญ กระทั่งถึงขั้นได้ ‘ภูมิคุ้มกันจากความเป็น
มัจฉาทิฎฐิ’ กัน

ภูมิคุ้มกันจากความเป็นมัจฉาทิฎฐิ

เมื่อจิตของคุณตั้งมั่นในทาน รู้จากสภาพธรรมในตัวเองว่า
‘ทาน’ แท้ๆเป็นอย่างไร ก็จะไม่มีการมาหลอกคุณเรื่องทานและผล
ของทานได้อีก เช่น เวลาได้ยินพวกมัจฉาทิฎฐิประกาศว่า บริจาค
ดวงตาแล้วชาติหน้าตาจะบอด คุณก็จะมีสัญชาตญาณรู้ได้เองว่า ใ
อะไรไป ย่อมได้สิ่งดีกว่านั้น หรืออย่างน้อยเสมอกลับคืนมา เมื่อ
เปิดการเห็นให้ผู้มีตบอด ในภายหลังย่อมเป็นผู้ได้การเห็นที่แจ่มชัด
หรือกระทั่งสว่างแจ้งเป็นรางวัล หาใช่การได้ความมืดบอดเป็นผล
ตอบแทนไม่ แม้พระพุทธเจ้าสมัยบำเพ็ญบารมีเป็นพระโพธิสัตว์ ท่าน
ก็คิดว่าดวงตาบริจาคมานับครั้งไม่ถ้วน ยังไม่เคยปรากฏเลยว่าเกิดใหม่
ท่านตาบอด มีแต่ว่าประกายพระเนตรจะระวาววาม คมกล้ำ งดงามชวน
สขจ้องยิ่งกว่าใครๆเสียด้วยซ้ำ

หรือเมื่อได้ยินเหล่ามัจฉาทิฎฐิพากันป่าวร้องว่า ถ้าอุทิศบุญ

กุศลให้คนอื่น อย่าคิดว่าจะอุทิศให้ทั้งหมด เพราะตัวเองจะไม่เหลือกินเหลือใช้เลย คุณก็จะมีสัญชาตญาณรู้ได้เองว่า ความสว่างแห่งบุญกุศล ก็เหมือนความสว่างแห่งจิต หรือความสว่างแห่งเปลวเทียน เมื่อเอาเทียนต่อเทียน ความสว่างย่อมเพิ่ม โดยความสว่างเดิมไม่ลดลงเลย

การคิดอุทิศแบบแบ่งแค่ครั้งเดียว หรือคิดเสียดเพียง ๑๐-๒๐ เปอร์เซ็นต์เสียอีก กลับจะทำให้จิตตระหนี่ มีนิสัยหวงแหน ไม่เผื่อแผ่เจือจานให้สุกสว่างเต็มกำลัง

หรือถ้าได้ยินโบราณจารย์บางท่านสอนว่า จะให้ทานต้องเต็มใจให้ทาน ถ้าฝืนให้ทาน หรือไม่มีความเลื่อมใสแล้ว เกิดใหม่จะเป็นผู้พิกลพิการ อันนี้พระพุทธเจ้าไม่เคยตรัสไว้ที่ไหน กับทั้งคุณจะมีสัญชาตญาณรู้ได้เองว่า การให้ทาน อย่างไม่เป็นการสละออก เป็นอาการของบุญกุศล หากไม่เต็มใจ ก็เหมือนกำลังใจพร่องไป แสงสว่างไม่สุกสกาวเต็มที่ อย่างมากที่สุดก็มีโทษแค่ว่า เมื่อกรรมถึงเวลาผลัดผลก็จะได้ผลลัพธ์ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย หากใช้จะต้องถึงขั้นเกิดใหม่เป็นผู้พิกลพิการไม่ ก็สภาพพิกลพิการนั้น ที่แท้ต้องบันดาลขึ้นจากบาปอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น เช่น ไปหักแขนหักขาสัตว์ ไปแก้งทำให้สัตว์หรือมนุษย์ตาบอด เป็นต้น

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน 'อิสัสตถสูตร' ว่า จิตมีความปลาบปลื้มในการให้ทานที่ไหนก็ตาม กับบุคคลใดก็ตาม ก็ควรให้ทานในที่นั้น กับบุคคลนั้น ความหมายคือ อยากรับอะไรกับใครเมื่อใด ถ้าไม่เดือดร้อนแล้ว ก็ควรรับให้เลย อย่าลังเล เพราะการให้ทานนั้นจะประกอบ

ด้วยพลังโสมนัส บันดาลกำลังใจในการให้อย่างเปี่ยมเต็ม ย่อมสลัด
ความตระหนี่เต็มที่ กับทั้งได้อานิสงส์ที่พึงมีพึงได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย

แต่คิดอีกทางหนึ่ง คือ ถ้ายังไม่ค่อยได้ลิ้มรสความปลาบปลื้ม
ในการให้บ้างเลย ก็ควรหมั่นฝึก หมั่นรู้จักให้ เพื่อสะสมน้ำใจขึ้นมา
ถึงจุดที่ปลื้มเป็น อิ่มใจเป็น เพราะถ้าไม่ฝึกให้บ่อยแล้ว ความตระหนี่
ก็จะหวนกลับมาครอบงำใจไว้จนหมด

ตัดสินจากแนวโน้มในการ สามารถห้ามใจจากบาป

คุณรู้ดีออกมาจากส่วนลึกกว่า การผิดศีลผิดธรรม ทำให้เราออก
ห่างจากความเป็นมนุษย์ที่ละน้อย แต่ก็ช่างน่าแปลกใจ ที่โลกรอบตัว
เราเต็มไปด้วยสิ่งชั่วร้าย หรือกระทั่งเหตุการณ์บังคับให้ผิดศีลผิดธรรม
เกลื่อนกลาดไปหมด แล้วก็คล้ายมีอะไรแกลังส่งเหยื่อล่อใหม่ ๆ
มากระตุ้นกิเลสกันไม่เว้นแต่ละวันด้วย!

หรือว่าไม่ควรแปลกใจ แต่ควรเะใจว่าเรากำลังอยู่ในเกมการ
เล่นตลก ที่มีแต่จะดึงดูดให้ร่วงหล่น ไหลลงสู่ภาวะต่ำต้อยกว่าเดิมกัน
หรือเปล่า?

ขอให้สังเกตว่า เมื่อใดก็ตามที่คุณจะต้องทำผิดบาป ส่วนลึกจะ
รู้ว่าผิดโดยไม่ต้องมีใครบอก ดังนั้น ขณะลงมือทำ หรือขยับปากพูด

จึงรู้สึกผิดผิด โดยไม่ต้องมีใครชี้หน้าหรือหัวานล่อมว่าคุณควรจะรู้สึก
เกร็ง ๆ นะ ไม่ควรจะทำได้อย่างสบายใจนักนะ

สรุปว่า เต็มที่คุณรู้ของคุณเองว่าอะไรบุญอะไรบาป อะไรดีอะไร
ชั่ว และนึกอยากห้ามใจเมื่อถูกบีบให้ทำชั่ว สิ่งนั้นแหละที่เรียกกันว่า
คุณธรรมประจำจิตวิญญาณแบบมนุษย์ หรือ ‘มโนธรรม’ นั่นเอง

ธรรมชาติของมโนธรรมที่คุณรู้สึกได้

‘มโนธรรม’ คือ ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ทราบด้วยตนเองว่าอะไร
ควรทำ อะไรไม่ควรทำ มีติดตัวทุกคนมาแต่เกิดเหมือนกัน

แต่ที่ไม่เหมือน คือ ชะตาชีวิตที่ทำให้ไปเกิดกับใคร ที่ไหน เกิด
สภาพบีบคั้นให้มโนธรรมแข็งแกร่งขึ้นหรืออ่อนแอลง

เพื่อที่จะเข้าใจว่าจะสังเกตมโนธรรมอย่างไร จิตวิญญาณของ
คุณประกอบด้วยมโนธรรมระดับไหนในปัจจุบัน ก็ต้องอาศัย ‘ปฏิภิกิริยา
ทางใจ’ มาเป็นเครื่องบอก กล่าวคือ บาปอันเกิดจากการผิดศีลธรรม
ทำให้ใจคุณรู้สึกหรือนึกคิดอย่างไรบ้าง

๑ เมื่อเห็นคนอื่นทำบาป คุณมีความรู้สึกที่ชัดเจนเพียงใดว่า
อย่างนั้นน่าละอาย คุณจะไม่ทำอย่างเขาแน่ๆ หากคุณรู้สึกอยู่เองได้โดย
ไม่มีใครบอกสอน แปลว่าต้นทูนเก่ามีอยู่หนาแน่นและยังแข็งแรงดี แต่
หากคุณรู้สึกเห็นดีเห็นงาม คล้อยตามแรงกระตุ้นให้ทำบาป แถมนึก
ครึ้ม ๆ อยู่ว่าวันหนึ่งคุณจะทำบ้าง อันนั้นให้นับว่าต้นทูนเก่าต่ำ หรือ

ไม่ต้นทุนเก่าอาจดี แต่ปัจจุบันเริ่มไม่เข้าที่เข้าทางแล้ว

๒

ก่อนทำบาป มีความพยายามห้ามใจเพียงใด ถ้าห้ามใจไม่ก่อนบาปได้สำเร็จในสถานการณ์ยั่วยู่ที่รุนแรง ก็เป็นเครื่องแสดงว่าคุณกำลังสั่งสมต้นทุนใหม่ไว้อย่างหนักแน่น แต่ถ้าห้ามใจไม่ไหว หรือแทบไม่ออกแรงต้านทานเลย ก็เป็นเครื่องแสดงว่าคุณกำลังลดต้นทุนเก่าลงแล้ว

๓

ขณะทำบาป มีความรู้สึกเป็นทุกข์เพียงใด หากเป็นทุกข์มาก ไม่เต็มใจ ไม่รู้สึกยินดี หรืออยากล้มเลิกกลางคันทั้งยังทำบาปไม่สำเร็จ อันนั้นคือเครื่องแสดงว่าต้นทุนเก่าแค่คลอนแคลน ทว่ายังไม่ถอนราก แต่หากครึกครื้น ยินดีปรีดาที่ได้มีความสุขบนความทุกข์ของผู้อื่น อันนั้นคือเครื่องแสดงว่าต้นทุนเก่าถูกถอนทิ้งบ้างแล้ว

๔

หลังทำบาป มีความสำนึกผิดเพียงใด หากสำนึกผิดรุนแรง เสียใจมาก ไม่อยากทำอีก หรือกระทั่งตั้งสัจจะกับตนเองอย่างแน่วแน่ว่าไม่มีอย่างนี้อีกแล้ว นั่นแสดงให้เห็นว่า ต้นทุนเก่ายังเหลืออยู่มาก อาจสะเทือนเหมือนร่ำๆจะโค่นล้มบ้าง แต่แล้วก็ปักหลักกลับคืนได้มั่นคงดังเดิม แต่หากไม่สำนึกผิดเลย ไม่ครุ่นคิดทบทวนเลย ว่าที่เข้าไปนั้นมันผิดหรือถูก ก็แปลว่าต้นทุนเก่าหดหายแน่แล้ว

สิ่งที่เพิ่งสังเกตเข้ามาที่ความรู้สึก ไม่ว่าจะในช่วงใด ก่อนทำ
ขณะทำ หรือหลังทำ ล้วนมีหมอกมืดหมอกมัวก่อตัวขึ้นห่อหุ้มจิตใจให้
คุณเห็นเหมือนตัวเองถูกปิดกั้นแสงสว่าง นั่นแหละ คือภาวะทาง
ธรรมชาติของ ‘อกุศลจิต’ ที่มีความมืด อึดอัดคับแคบ ไม่เป็นที่สบาย
กับตัวของตนเอง

แต่ถ้าใครทำบาปจนชิน กระทั่งจิตมืดดำเป็นปกติ ก็อาจ
แยกแยะไม่ออกแล้วว่าอันไหนมืด อันไหนมัว อันไหนสว่าง อันไหน
สดใส นี่จึงเป็นคำตอบว่าเมื่อบาปพอกหนาถึงจุดหนึ่งแล้ว ทำไมคน
บาปจึงรู้สึกเฉยๆ ไม่ต้องฝืนใจ ไม่เป็นทุกข์ และไม่เกิดความรู้สึกผิด
ใดๆทั้งสิ้น แบบที่เรียกกันว่า ‘ด้านชา’ หรือ ‘หน้าหนา’ นั่นก็เพราะ
มีความติดด้านและความหนาที่บั่นพอกขึ้นจากบาป ปิดบังการ
ทำงานของมโนธรรมได้หมดราวกับดับเครื่องลงสนิทจริงๆ

ขอให้สังเกตว่า สำหรับคนบาปแล้ว อากา ‘เก้อเขินยาก’ นั้น
กลับกลายเป็นเรื่องน่าภูมิใจ ถือว่าเก่งกล้าที่ทำบาปได้โดยไม่อาย
ลงมือได้โดยตาไม่กะพริบ เหมือนการพิสูจน์ว่าจิตใจเข้มแข็ง **แท้ที่
จริงแล้ว นั่นเป็นนิมิตหมายแสดงกำลังที่แข็งแกร่งของบาป และ
ความอ่อนแอขยาดขยาบของมโนธรรมต่างหาก!**

เมื่อเข้าใจซึ่งเข้ามาถึงภาวะทางมโนธรรมของคุณเอง คุณจะเกิด
ความฉลาด เกิดสัญชาตญาณรู้เห็นอะไรๆตามจริงด้วยจิตที่ปลอดโปร่ง
ใสโล่งปราศจากมลทิน และตอบข้อสงสัยที่ทุกคนอยากรู้ได้หลาก
หลาย เช่นคำถามที่อยู่ในใจชาวพุทธมากที่สุด คือ ถ้าทำบาปแล้ว

สำนึกได้ โทษจะลดลงไหม?

ตัวอย่างที่ทำให้เห็นภาพได้ดี คือ ในวัยเด็ก ไม่รู้เรื่องราว ไม่เป็นตัวของตัวเอง คุณอาจจับปลัดจับผลูไปอยู่ในหมู่เพื่อนที่ซอบรังแก สัตว์ เห็นการทำทารุณหรือเช่นฆ่าสัตว์ให้ตายทรมานเป็นเรื่องสนุก เป็นเรื่อง ‘แมนๆ’ คุณก็อาจสร้างรอยต่างไว้ในชีวิตด้วยการทำเรื่อง โง่ๆที่ตนเองในวัยเด็กเห็นว่าดี เห็นว่าน่าทำ เพื่อมาสำนึกในภายหลัง ไปจนแก่เฒ่าว่า...

ไม่น่าเลย

อาการสำนึกผิดที่เกิดขึ้นนั้น เป็นนิमितหมายที่ดี เพราะแสดงให้เห็นถึงการงานอย่างหนักของมโนธรรม และนับเป็นการปฏิเสธตัวตนที่เลวร้าย ซึ่งตีความตามสภาพจิตได้ว่า ‘คุณไม่ได้เป็นอย่างนั้น อีกต่อไปแล้ว’

ว่าการเอาแต่สำนึกผิดก็ไม่มีประโยชน์ กลับจะมีโทษตรงที่ทำให้ใจเศร้าหมองได้บ่อยๆ เสี่ยงต่อการตายด้วยจิตที่อมความเศร้าไว้ไม่เคย การพรำบ่นสำนึกผิดหรือคิดซ้ำๆว่าไม่น่าทำเลย จึงไม่ใช่ทางออกที่สวยที่สุดของจิตวิญญาณ

หากจิตฉลาด ต้องเห็นทางออกที่จะช่วยให้ทรมานใจน้อยลง คือสร้าง ‘ตัวทำละลาย’ มาเจือจางให้ความสำคัญผิดเบาบางลง โดยตัวทำละลายในที่นี้ ควรเป็นบุญฝ่ายตรงข้ามกับบาปที่เคยสร้าง เช่น ถ้าทุกข์ทรมานใจ สงสารสัตว์ที่คุณเคยเช่นฆ่าด้วยความเลือดเย็น ก็ให้ทำใจเป็นบุญ เพิ่มแสงสว่างอบอุ่นแก่ตนเองด้วยการตั้งใจปล่อย

สัตว์ปีก ปล่อยสัตว์บก ปล่อยสัตว์น้ำ แล้วอุทิศบุญอุทิศกุศลให้กับ
เหยื่อกรรมในอดีตของคุณ

คุณจำเป็นต้องทำบ่อย ทำหลายครั้ง โดยไม่ต้องสนใจมากนัก
ว่า เหยื่อกรรมของคุณจะได้รับไหม เพราะสัตว์เล็กสัตว์น้อย ตายไปก็
ไปสู่ภพภูมิอื่น กลายเป็นอื่นนานแล้ว แต่สิ่งที่ยังคงอยู่ก็คือรอยต่าง
ทางจิตวิญญาณของคุณต่างหาก

หากทำบุญแล้วอุทิศส่วนกุศลให้สัตว์ที่คุณเคยทำร้ายมากพอ
คุณจะรู้สึกว่จิตวิญญาณของตนเองถูกพอกให้สะอาดจากมลทินบาป
มากขึ้นเรื่อย ๆ กระทั่งพอกคิดถึงเหตุการณ์เลวร้ายที่เคยเกิดขึ้นจาก
น้ำมือของคุณ ก็จะกลายเป็นความรู้สึกอีกแบบหนึ่ง ไม่ทุกข์ทรมาน
แต่กลับเบิกบานขึ้น นั่นเป็นสัญญาณบอกว่า บุญเริ่มมากกว่าบาป

คุณจะบอกตัวเองได้อย่างมั่นใจว่า จะไม่กลับไปเป็นจิตวิญญาณ
ดวงเดิมที่ใจร้ายอย่างนั้นอีก และขอเพียงมีโอกาสได้พบกับ ‘ตัวจริง’
ของเหยื่อกรรมอีกครั้ง คุณจะทำดีกับเขาเต็มกำลังอย่างแน่นนอน ไม่
ต่างจากที่คุณพยายามทำบุญอุทิศให้กับเขาอยู่นั่นเอง

เมื่อทำบุญละลายความรู้สึกผิด แม้รู้ว่าอาจจะยังต้องรับ
โทษทัณฑ์บางประการอยู่ แต่ก็มีความสุขจากบุญใหม่มากพอจะมั่นใจว่า
คงไม่หนักหนาสาหัสสัก

เปรียบเทียบได้ว่า จิตวิญญาณที่ปราศจากมโนธรรม จะมีสีดำ
จนทำตัวเป็นขี้ผึ้งตูดของนรก แต่จิตวิญญาณที่สร้างมโนธรรมขึ้นใหม่
ย่อมไม่เป็นขี้ผึ้งตูดให้ลงต่ำไปสู่อบายง่าย ๆ จะเป็นนรก เดรัจฉาน

หรือเปเรตก็ตาม จิตของคุณจะมีสัญชาตญาณรู้อยู่แบบนี้

ธรรมชาติที่คุณค้นพบในตนเอง จะช่วยให้คุณเข้าอกเข้าใจสิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ‘โฆณกสูตร’ อย่างถ่องแท้ นั่นคือ บาบแม่เพียงเล็กน้อยก็อาจนำใครบางคนเข้าถึงนรกได้ แต่บาปปริมาณเดียวกัน บางคนทำแล้วก็ให้ผลในชาตินี้โดยไม่หนักหนานัก

ที่บาปเล็กน้อยพาคนเข้าถึงนรกได้ เพราะบุคคลผู้นั้นไม่อบรมธรรม มีใจต่ำทราม สำนึกผิดยาก มีปกติของจิตเศร้าหมองง่าย เป็นทุกข์ได้ด้วยเหตุเพียงเล็กน้อย ฉะนั้น แม้บาปชนิดหนึ่งที่เขาทำไว้ ก็พาเข้าถึงนรกได้ เพราะเขาย่อมตายด้วยจิตที่เศร้าหมอง

แต่บาปเล็กน้อยเท่ากัน เมื่ออีกคนหนึ่งทำ กลับให้ผลในชาตินี้หนักหน่วงแล้วจบ ก็เพราะได้อบรมธรรม เป็นผู้มีใจสูง สำนึกผิดง่าย ชมชอบการทำคุณงามความดีไม่มีประมาณ

แล้วพระพุทธเจ้าก็เปรียบเทียบว่า เหมือนเกลือใส่ลงในถ้วยที่มีน้ำเพียงน้อย น้ำนั้นย่อมเค็มไม่นานเต็ม แต่เกลือก้อนเดียวกันหากใส่ลงในแม่น้ำ ก็ย่อมไม่อาจทำให้แม่น้ำเค็มได้ คนจึงดื่มกินน้ำจากแม่น้ำโดยไม่รู้สึกว่ามีเกลืออันแสนเค็มเจือปนอยู่

อีกกรณีที่เป็นข้อสงสัยกันมาก คือ ถ้าพ่อแม่พี่น้องอันเป็นที่รักมาก่อนบาปก่อกรรมกับเรา โดยเราไม่ถือสาหาความ กับทั้งเป็นห่วงเกรงว่าผู้กระทำความผิดจะต้องรับผลกรรมอันเป็นทุกข์ จึงพยายามเอ่ยยกโทษให้ กับทั้งแผ่เมตตาอุทิศบุญกุศลให้ อย่างนี้ผู้ก่อบาปจะยังคงต้องเสวยผลอยู่เช่นเดิมอีกไหม?

ต่อโจทย์ข้อนี้ คุณย่อมทราบเองว่า ตราบใดจิตวิญญาณของผู้ ก่อบ่ายังคงมีติดบอดเหมือนเดิม ไม่มีความสำนึกผิดเลย ก็เหมือนกับ เขาไม่ได้สร้างตัวช่วยอะไรไว้ให้ตนเองเลย การคิดอภัยของคุณก็ดี หรือ แม้การทำบุญอุทิศส่วนกุศลผลบุญให้กับเขาก็ดี ล้วนแล้วแต่เป็นกรรม ที่สร้างเสริมมนุษยธรรมของคุณให้แกร่งขึ้น โดยมีได้มีส่วนช่วยตั้ง มโนธรรมของเขากลับมาแม้แต่น้อย

จริงอยู่ กระแสการอภัย ตลอดจนกระแสบุญกุศลที่คุณเจาะจง ส่งถึงเขา อาจเป็นคลื่นพลังที่แรงพอจะสะกิดใจให้เขาเกิดความรู้สึก วูบวาบวบ วูฐึ่ก็อยากขอโทษคุณบ้าง อยากทำดีกับคุณบ้าง แต่ก็จะ เหมือนกับวูบความคิดหลอก ๆ ของเขาเอง เขาอาจคล้อยตามหรืออาจ เมินเฉยกับวูบความคิดดังกล่าวก็ได้

ทางที่ดีที่สุด ถ้าจะช่วยกันจริง ๆ ระหว่างอยู่ในโลกมนุษย์นี้ ก็ ต้องพูดคุย หว่านล้อม หรือตะล่อมต้อนเขาออกจากมุมมืดเข้าสู่สถานสว่าง

มนุษย์เราจะเปลี่ยนใจก็ต่อเมื่อปรับความเข้าใจให้ถูก และจะ เข้าใจถูกเองไม่ค่อยได้ถ้าไม่มีใครบางคนพูดถึงสิ่งถูกต้องให้ฟัง ลำพัง กระแสจิตที่แผ่เมตตามา ไม่ช่วยให้ความคิด ความจำ ความรู้สึกของ เขาต่างไปเลย

ผลของการสามารถรักษาศีล

เพื่อจะทราบว่า ผลของการรักษาศีลได้สะอาดเป็นอย่างไรนั้น วิธีที่ง่ายคือ ศึกษาให้รู้ว่าผลของการผิดศีลแต่ละข้อเป็นอย่างไรบ้าง

เมื่อทราบว่าคุณผลของการฝึกคิดเป็นอย่างไร ย่อมรู้ว่าผลของการรักษาฝึกคิดย่อมเป็นตรงกันข้าม เช่น ผลของการฝึกคิดคือการมีใจสกปรก ผลของการรักษาฝึกคิดย่อมเป็นการมีใจสะอาด เป็นต้น

กฎของกรรมวิบากมีอยู่ง่าย ๆ คือ

ประพฤติผิดทำนองคลองธรรมอันใด

ก็ย่อมเกิดความผิดปกติเข้าตัวในทำนองเดียวกันนั่นเอง

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน ‘สัพพหลุสสูตร’ และ ‘จูฬกัมมวิภังคสูตร’ ว่า ในที่ที่กรรมเก่าผลัดผล โทษสถานเบาที่สุดถ้าได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ จำแนกได้เป็นต่าง ๆ คือ

ผลของการเป็นคนริษยาแรง คือเป็นผู้ดีโดยศักดิ์ศรี

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่แสดงท่าทีริษยาตาร้อนแบบออกหน้าออกตา แล้วถามตัวเองว่า นั่นเป็นต้นกำเนิดของควมมีศักดิ์ศรีหรือเป็นเหตุของความไร้ศักดิ์ศรี?

ถ้ามีปกติมองออกไปแล้วเห็นใครดีกว่าเป็นไม่ได้ ต้องเกิดอาการตาร้อน ออกใจไหวสั้น ทูรันทุรายจนแม้ถึงเวลานอนก็หลับไม่ลง จิตวิญญูณยอมไม่เป็นสุข มโนภาพยอมเหมือนคนตื่นเร่า ทนไม่ได้

กับความรู้สึกต่อคุณค่า ด้วยราคา ต้องคอยแหยงค่อมมองคนอยู่ในที่สูงกว่า

กระแสนของใจที่เต็มไปด้วยความเร้าร้อนด้วยไฟริษยา ย่อมเป็นที่สัมผัสได้ ครอบงวนจิตใจคนใกล้ตัวได้ พอใครเข้ามาใกล้ ก็ต้องรู้สึกว่าจะอริษยาคนนี้ช่างน่าสมเพช เป็นทุกข์แล้วดูน่าสมน้ำหน้า ไม่ได้มีราคาไปเทียบชั้นกับคนที่ตกเป็นเป้าริษยาได้เลย

ชาติภพถัดไป ในที่ที่กรรมผลิตผล ย่อมเห็นความด้อยศักดิ์ศรีชัดขึ้นอีก จะทำการใด คนก็ไม่ค่อยให้ค่า แม้พยายามอย่างหนัก ก็เหมือนจะได้บทแค้นตัวประกอบ หรือพระรอง นางรองรำไป

อหนึ่ง หากอิจฉาในแบบที่จะก่อแรงบันดาลใจให้เอาดีตาม อันนี้ไม่นับว่าเข้าข่ายริษยา ดูได้จากการมีความทะเยอทะยานมุ่งมั่น มีหลัก มีเป้าหมาย และยกให้คนที่เป็แรงบันดาลใจเหมือนแม่แบบให้เจริญรอยตาม

ธรรมในใจอันเป็นตรงกันข้ามกับความริษยา ได้แก่ การพลอยร่วมยินดีไปกับความสุข ความเจริญ ความสุขสว่างรุ่งเรืองในทางดีทางชอบของผู้อื่น สิ่งที่ได้เห็นได้เลยจากจิตวิญญาณของเขา คือ ไม่ดูด้อย ไม่น้อยหน้ากว่าใครเลย

ขอให้พิจารณาว่า จิตวิญญาณของผู้พลอยยินดี ย่อมเป็นสุข แม้ในที่ที่ยืนอยู่ต่ำกว่าคนอื่น ก็แล้วจิตวิญญาณที่เป็นสุขนั้น จะดูหน้าสงสาร ดูด้อยค่า ไร้ราคาได้หรือไม่?

ผู้ที่พลอยเป็นสุข พลอยยินดีร่วมกับผู้อื่นได้ ย่อมมีความ
งามสง่า ใจคอเยือกเย็น และเหมือนมีมุมมองของผู้ยืนอยู่ในที่สูง
มโนภาพเกี่ยวกับตนเองหนึ่งสงบ พร้อมจะเป็นผู้ส่งเสริมให้คนอื่น
ดีขึ้น ไม่ใช่พร้อมจะกระโดดเข้าแก่งแย่งให้ตัวเองดูแย่ง

ผลของการเป็นคนเยือกหยิ่งกระด้าง ขาดสัมมาคารวะ

คือ เกิดในสกุลต่ำ

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่ก้าวร้าวใส่ผู้น้อย กระด้างกระเดื่องต่อ
ผู้ใหญ่ แล้วถามตัวเองว่า นั่นเป็นต้นกำเนิดของความเป็นผู้ดี หรือ
เป็นเหตุให้เข้าพวกกับคนชั้นต่ำ?

ถ้าเคยทำ ๆ มาบ้าง คุณย่อมทราบว่า หลังจากแสดงอาการ
จองหองพองชน อวดเบ่งตะคอกผู้น้อย หรือชูคอพูดจาก้าวร้าวใส่ผู้ใหญ่
ลุ่มเสียงแข็งกร้าวไม่น่าฟัง จิตวิญญาณจะเกิดความกระด้าง อาจสะใจ
แต่ไร้ความสงบสุข รู้สึกเหมือนตัวพองอยู่ในความมืดที่นรกแล้ว
ตลอดจนทราบแก่ใจตนว่า แม้ยิ่งใหญ่ ก็ไม่ได้ยืนอยู่บนยอดเขาที่สว่าง
และสูงส่งลูกไหน แต่กลับจะเหมือนชุกอยู่ในชอกหลิบของถ้ำลึกเสีย
มากกว่า

กระแสของใจที่เต็มไปด้วยอารมณ์บ้าอำนาจ ย่อมน่ารังเกียจ
ให้ความรู้สึกเหมือนหนักเลงชั้นต่ำ ถ้ายังยืนทะมึนอยู่ได้ ก็อาจจะดูหน้า
ครั้นคร้าม แต่เมื่อใดหมดแรงล้มลง คงมีแต่ใคร ๆ สมหน้าหน้าหรืออยาก

ซ้ำเติม เห็นว่าเหมาะแล้วที่จะนอนคว่ำอยู่กับพื้นให้คนอื่นเหยียบย้ำเอาบ้าง

ชาติภพถัดไปในที่ที่กรรมผลัดผล จิตวิญญาณยอมเข้าไปร่วมญาติร่วมตระกูลที่ไม่เชิดหน้าชูตา หรือกระทั่งสังคัมรังเกียจ ต้องหลบหน้าหลบตาไม่กล้าบอกกว่านามสกุลอะไร ถ้าเป็นบางประเทศที่แบ่งชั้นวรรณะชัดเจนอย่างอินเดีย ก็เกิดในเหล่าจัณฑาล ซึ่งมาจากหญิงชายต่างวรรณะ คือ แม่เป็นพราหมณ์ ส่วนพ่อเป็นศูทร กรรมจัดสรรให้มีจัณฑาลก็เพื่อรองรับผู้ที่จะต้องถูกคนเหยียดหยาม ห้ามแตะต้องแม้แต่เงา

อนึ่ง หากชมคนที่ควรชมเป็นบางเวลา เพื่อความเหมาะสมในตำแหน่งหน้าที่ เช่น ใช้เสียงมีอำนาจในการกำราบลูกน้องที่ดื้อแพ่ง ทำผิดซ้ำซาก อันนี้ไม่นับว่าเข้าข่ายเยอหยิ่งกระด้าง ดูได้จากความพร้อมจะประนีประนอม กลับมาพูดดีได้เสมอเมื่ออีกฝ่ายน้อมรับคำตักเตือนโดยคุณิ ไม่ใช่ว่านิยมการใช้อำนาจเข้าข่มขู่เพื่อไร้เหตุผล

ธรรมในใจอันเป็นตรงกันข้ามกับความเยอหยิ่งกระด้าง ได้แก่ ความอ่อนน้อมถ่อมตน ความมีสัมมาคารวะกับผู้หลักผู้ใหญ่ สิ่งที่เห็นได้เลยจากจิตวิญญาณของเขา คือ ดูดีมีสกุล มีการอบรม

ขอให้พิจารณาว่า จิตวิญญาณของผู้มีมารยาท มีความอ่อนน้อมถ่อมตน สมควรถูกจัดเข้าพวกหน้าเหยียบย้ำซ้ำเติมหรือ นายกย่องสรรเสริญ?

ผู้มีความอ่อนน้อมแบบไม่อ่อนแอ มีสัมมาคารวะแบบไม่

ประจบประแจง ย่อมทำความชื่นใจให้ผู้อื่น เป็นที่รักของทั้งเจ้านาย และลูกน้อง จึงเหมาะกับการเป็นผู้มียศถาบรรดาศักดิ์ ครองใจคนจำนวนมากได้

ผลของการเป็นคนตั้งใจไม่ให้ทำงานกับนักบวชใดๆ เลย

คือ ยากจน

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่ประกาศชัดว่า อย่ามาชวนทำบุญกับพระ หรือตาพระว่าดีแต่ขอข้าวกิน แล้วถามตัวเองว่า นั่นเป็นสะพานที่ทอดไปสู่ความเจริญ หรือว่าเป็นกำแพงขวางความเจริญ?

เมื่อปิดใจ ไม่คิดเอื้อเฟื้อกับใคร ย่อมเกิดความรู้สึกเหมือนอยู่คนละข้าง คนละฝ่ายกับบุคคลผู้นั้น ก็หากผู้นั้น เป็นผู้มีความสว่าง การปิดกั้นย่อมหมายถึงความมืดของฝ่ายตนเอง หรือยิ่งถ้าหากผู้นั้น เป็นนาบุญ การปิดกั้นย่อมหมายถึงการไม่มีที่ทำบุญของฝ่ายตนเอง

มีคนจำนวนมากที่คิดไม่ติดกับนักบวช เห็นว่านักบวชเป็นพวกขี้ขอ ไม่ยอมทำงาน ดีแต่จะมาเอาข้าวเอาน้ำจากตน เมื่อคิดเสียอย่างนี้ โดยไม่ศึกษาให้ถ่องแท้ว่านักบวชดี ๆ นั้น ถือเป็นนาบุญ เป็นที่ตั้งแห่งการทำบุญใหญ่ เพราะเป็นผู้พัฒนาจิตวิญญาณให้เจริญ พร้อมจะเอาความสุกสว่างมาแผ่อแผ่ให้โลกสงบเย็นลง

กรรมคือความตั้งใจไม่เอื้อเฟื้อแก่นักบวชเลย จัดเป็นความ

อึดคัดน้ำใจกับ ‘ของใหญ่’ และเมื่อปิดกั้นบุญใหญ่ ความสบายอย่างใหญ่จึงย่อมไม่อาจบังเกิด

เมื่อพิจารณาจิตวิญญาณของผู้ตั้งใจไม่ให้ทานกับนักบวช ย่อมเห็นอาการตั้งความคิด ‘ไม่เอาบุญ’ อยู่ตลอดชีวิต อาการดังกล่าวจึงกลายเป็นนิสัยทางใจ เห็นบุญไม่มีประโยชน์ และพลอยไม่ยอมเชื่อว่าการทำบุญจะมีผลใดๆไปด้วย

การทำทานกับนักบวชหรือสมณะผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เป็นส่วนขยายบุญให้ใหญ่โตเกินชั่วของที่ทำทานไป ฐานะความเป็นอยู่อันมั่งคั่งจึงเกิดขึ้นได้กับผู้ถวายทานแต่บรรพชิตไม่ขาด ไม่ใช่เรื่องเกินความคาดหมาย เพราะความชุ่มชื่นใจย่อมเป็นสัญญาณบอกอยู่ว่าถวายให้พวกท่าน ดูเหมือนดีกว่าซื้อข้าวซื้อของให้ตัวเองมากนัก

ผลของการเป็นคนใจคอหยาบโหดทรนรก

ในการประหารชีวิต คือ มีอายุสั้น

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่เห็นการฆ่าฟันเป็นของสนุก จะลงมือทำเองหรือชอบดูคนอื่นทำก็ตาม แล้วถามตัวเองว่า นั่นเป็นต้นกำเนิดของความมีอายุยืน หรือเป็นเหตุให้ต้องหมดอายุเร็ว?

ยิ่งฆ่า ยิ่งเหมือนตกอยู่ท่ามกลางภยันตราย ต้องหวาดระแวงหรือหลอนไปเองว่าอยู่ที่ไหนก็เหมือนมีคนคอยจ้องทำร้าย หวาดสะดุ้งว่าอาจต้องตายกะทันหันด้วยเหตุไม่ดี

โลกมักไม่รีบร้อนเร่งรัดให้คุณเป็นเพชรฆาต แต่จะค่อยๆเพาะ
เชื่อความเป็นนักฆ่าไว้ในคุณทีละน้อยโดยไม่รู้ตัว เช่น สร้างสัตว์เล็ก
สัตว์น้อยอย่างเช่นยุงหรือมดมาให้ตบให้บี้ คุณแทบไม่รู้สึกรว่านั่น
เป็นการฆ่าสัตว์ เพราะมันตัวเล็กกระจ้อยร่อยเกินกว่าที่ตาคุณจะเห็น
เป็นสิ่งมีชีวิต อีกทั้งเมื่อบี้แบนก็ไม่ได้มีซากน่าสังเวชมากนัก แถมผล
ทางใจหลังฆ่าสำเร็จ ก็ไม่ได้รู้สึกว่าคุณเองเหยียดเหยียดจากเดิม
เท่าใด เนื่องจากไม่ได้ต้องใช้กำลังใจเหยียดเหยียดในการฆ่ามัน

ว่าตามจริง ผลลัพธ์อันเกิดจากการฆ่ายุงก็ไม่หนักหนาสาหัส
เท่าฆ่าสัตว์ใหญ่ เพราะระบบประสาทที่ก่อทุกข์เวทนาทางกายไม่ได้
หนาแน่น ไม่มีอาการดิ้นรนทรมาน ดังนั้น ปริมาณทุกข์ที่จะสะท้อน
กลับมาตามกฎแห่งกรรมวิบากจึงแผ่วจางตามไปด้วย

แต่อย่างไรการฆ่าก็คือการฆ่า คุณถูกหลอกให้ทำผิดโดยไม่เห็น
ว่าผิด ค่อยๆพอกพูนบาปมากขึ้นๆโดยไม่รู้ตัว ไม่ให้รู้สึกถึงจิตวิญญาณ
แบบเพชรฆาตที่น่าเกลียดน่ากลัว ถ้าต้องทำบ่อยถึงค่อยรู้สึกถึงความ
หม่นหมอง หงุดหงิดง่าย อยากทำลายล้าง ที่ก่อตัวขึ้นทีละน้อย วันต่อวัน
หรือกระทั่งอยู่ดี ๆ ก็เกิดอารมณ์โมโหร้าย หาที่มาที่ไปสมเหตุสมผลไม่
ได้

เมื่อมีเชื่อเพชรฆาต ย่อมถลำลึกเข้าสู่ทางเพชรฆาตโดยอาจ
ไม่ตั้งใจ ความรู้สึกแบบเพชรฆาตจะก่อตัวขึ้นเต็มรูป เมื่อต้องฆ่าจน
กลายเป็นหน้าที่ ทุกวันต้องปลิดชีวิตคนหรือสัตว์ใหญ่ที่แสดงความรัก
ชีวิตให้เห็นอย่างชัดเจน และนั่นเอง คือเหตุให้ชีวิตในอบหน้า จึง
มีอายุสั้น และมักตายไม่ติดด้วยเหตุร้ายไม่คาดฝันต่าง ๆ นานา

ผู้ไม่หมกมุ่นในการฆ่าฟัน คิดถนอมชีวิตอื่น ไม่เบียดเบียนชีวิตอื่น จึงได้ชื่อว่าสร้างเหตุแห่งการมีชีวิตที่เป็นปกติสุขไว้

ขอให้เข้าใจว่าการมีอายุยืนจริงๆ ต้องการมากกว่าบุญเก่ามาช่วยหนุน เช่น รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ออกกำลังกายให้กระปรี้กระเปร่า ตลอดจนพักผ่อนอย่างเพียงพอ

การมีอายุเป็นปกติ หมายถึงไม่มีบาปเก่าจากชาติภพแห่งการเป็นเพศฆราวาส เข้ามาตัดรอนอายุขัยให้สั้นลงกว่าคนร่วมสมัย เช่น สมัยนี้ อายุขัยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ ๗๕ ปี ก็ไม่ควรตายตอนอายุ ๓๐ เป็นต้น

ผลของการเป็นคนชอบทำร้ายสัตว์ คือ มีโรคมาก

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่ชอบทำร้ายร่างกายคนหรือสัตว์ แล้วถามตัวเองว่า นั่นเป็นต้นกำเนิดของความสบายเนื้อสบายตัว หรือว่าเป็นเหตุให้เนื้อตัวไม่สบาย?

แค่ชอบทำร้ายจิตใจคนอื่นมากขึ้นเท่าไร ก็มักอ่อนไหว ถูกทำร้ายจิตใจได้ง่าย มีความเจ็บใจง่ายแล้ว บางคนในช่วงที่ทำร้ายจิตใจคนอื่นเป็นสิบปี ดูเหมือนไม่เป็นไร แต่พอเวลาผ่านไป เริ่มแก้ตัวลง ก็เหมือนมีอาการทางจิตประสาท เจ็บปวดง่าย เหมี่ยงทางสมองผิดปกติบ่อย ปวดศีรษะข้างเดียวเป็นประจำ

เมื่อการทำให้จิตใจบอบช้ำ ได้ผลเป็นความบอบช้ำทางจิตใจ ก็

จะเห็นแนวโน้มความเป็นไปได้ว่า ถ้าไปทำให้ร่างกายของสิ่งมีชีวิตอื่นบอบช้ำ ก็ต้องได้ผลเป็นความบอบช้ำทางร่างกายเช่นกัน ซึ่งก็คงไม่มีอะไรรุทกซ์ทรมาณยึดเยื้อได้เท่าโรคเรื้อรังที่รักษาไม่หายอีกแล้ว

ขอให้คิดว่า บางคนที่มีโรคมาก ก็น่าประหลาดใจ อุตสาห์รักษาโรคหนึ่งหาย ก็กลายเป็นได้อีกโรครมาแทนกัน คล้ายจะแก่งกันไม่ให้ได้มีกายเป็นปกติสุขกับใครเขา ซึ่งถ้าคิดว่านั้นเป็นภาพสะท้อน ก็คงเคยไปแก่งทรมาณสัตว์ไว้ไม่เลิกรา ในที่สุดเมื่อถึงเวลาสะท้อนภาพกลับ ก็กลายเป็นตนเองนอนดินไปตื่นมา หาคความสุไม่ได้เข้าให้บ้าง

หากทั้งชาติไม่ได้ทำร้ายสิ่งมีชีวิตไว้ เกิดใหม่ย่อมเป็นผู้มีสุขภาพเป็นปกติ จะเป็นโรคบ้างก็ตามธรรมชาติของดินฟ้าอากาศ การทำงานมากเกินไป หรือการไม่รู้จัการบริหารร่างกายให้ดี ไม่ใช่โรคประหลาดที่ทางการแพทย์หาสาเหตุไม่เจอ หรือรักษาไม่หาย หรือหายแล้วเป็นโน่นเป็นนี่ขึ้นมาแทนต่อ

ผลของการเป็นคนที่ยักยอกทรัพย์สินไว้มาก

คือ สมบัติพินาศ

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่โง่งเง่ ฉ้อฉลได้แบบตาไม่กะพริบ ฉกฉวยทรัพย์สินของคนอื่นได้แบบหน้าตาเฉย แล้วถามตัวเองว่า

นั่นเป็นต้นกำเนิดของความมีทรัพย์สินเป็นของตนเอง หรือเป็นเหตุให้ของรักของหวงแตกพัง?

ถ้าฉกฉวยเอาของใครเขามามากๆ เข้า ย่อมรู้สึกว่ามีอะไรเป็นของตัวเอง มีแต่สมบัติที่ไม่เคยอ้างได้สนิทใจว่าเป็นกรรมสิทธิ์อันชอบธรรมของตน

ในเมื่อส่วนลึกยังบอกตัวเองว่า ไปยืมของใครเขามาแบบผิดๆ ไม่ให้ความยุติธรรมกับเขา ก็ต้องรู้ด้วยว่า วันหนึ่งต้องชดใช้คืนในทางใดทางหนึ่งที่ไม่ยุติธรรมเช่นกัน และนั่นเองคือกลางหาหนะไปถึงชาติหน้า เพราะว่าจะตาที่ถูกวางแผนไว้ด้วยกรรมข้อลักทรัพย์ ย่อมออกแนวถูกริบทรัพย์ อาจด้วยภัยพิบัติ หรืออาจด้วยโจรภัย

การซื้อหาหรือแลกเปลี่ยนตามข้อตกลงอันชอบธรรม แม้ไม่ทำให้คุณรู้สึกเลิศจิตใจ แต่ก็ก่อความรู้สึกว่าของเป็นของของคุณจริงทุกชิ้น อันนี้จะชัดเจนขึ้นหากคุณลงทุนทำกิจการเองแล้วซื้อหาอุปกรณ์ผลิตสินค้าทั้งหมดมาด้วยน้ำพักน้ำแรง เมื่อสร้างสรรค์สิ่งใด ก็ย่อมรู้สึกว่าเป็นเจ้าของผลงานนั้นจริง และเมื่อขายสินค้าได้ ก็ย่อมรู้สึกว่าเป็นเงินทุกบาททุกสตางค์เป็นกรรมสิทธิ์ของคุณจริง จะไม่ถูกใครมาทวงคืนในภายหลัง ทั้งชาตินี้และชาติหน้า

ผลของการเป็นคนที่ถูกดูถูกดูเหยียดผู้อื่นไว้มาก

คือ มีศัตรูและถูกจองเวร

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่ลึกลับเป็นคู่ แล้วถามตัวเองว่า นั่นเป็นต้นกำเนิดของความน่าคบหา หรือเป็นเหตุให้อยากมองในทางไม่ดี?

ถ้าไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคนที่คุณไม่มีสิทธิ์ ย่อมรู้สึกเหมือนขโมยที่ต้องแอบลักกินขโมยกิน ย่อมกลัวถูกเจ้าของจับได้และเอาโทษ เกรงว่าฝ่ายที่ร่วมคบซู้จะพลาด หรือจะบังเอิญมีคนรู้จักมาพบตน แล้วคาบข่าวไปบอกใครต่อใคร จึงเกิดความหวาดระแวงไปทั่ว ดูเหมือนไม่ปลอดภัยสักที

การประพฤติดังทางเพศเป็นเรื่องบาดใจ ร้อยแค้นใจ เป็นบาปที่สร้างหลุมดำขึ้นมาเป็นแม่เหล็กดึงดูดความเกลียดชังได้ ผู้ประพฤติดังจึงรู้สึกเหมือนมีภัยอยู่รอบ ๆ ตัว

ตลอดชีวิตคนคนหนึ่ง ส่วนใหญ่ต้องพบเหยื่อล่อให้ทำผิดคิดพลาดในเรื่องทางเพศกันทั้งสิ้น พอคุณคิด คุณก็รู้สึกถึงความผิดปกติทางใจขึ้นมาแล้ว ดังนั้นจึงไม่น่าประหลาดใจ หากลงมือประพฤติดังทางเพศแล้วจะเกิดความผิดปกติทางเพศเป็นผลลัพธ์ อาจช้าหรือเร็ว อาจเห็นทันตาในชาตินี้หรือไปเห็นอีกทีในชาติหน้า อาจเป็นโรคทางเพศ หรืออาจเปียงเบนทางเพศ ซึ่งล้วนแล้วแต่ก่อทุกข์ ก่อความทุกข์ก้อับอายขึ้น

มาทั้งสิ้น

สำหรับฝ่ายหญิง การถูกยั่วยุให้ประทุพติผิดในเรื่องทางเพศ แล้วยังคงรักษาความสะอาดทางกายไว้ได้ แม้ใจจะสกปรกหมกมุ่นไปบ้าง คุณจะรู้สึกว่าคุณดีวิญญานไม่แปดเปื้อนจริง มีแค่มลทินเกาะเหมือนหยากไย่ บัดเป่าชำระล้างสะอาดให้สะอาดไม่ยาก ต่างจากมลทินทางกาย ที่ให้ความรู้สึกสกปรกจริง แปดเปื้อนไปถึงส่วนลึกของความรู้สึกจริง

แต่สำหรับเพศชาย อาจเสียเปรียบทางด้านสำนึก เพราะรู้สึกว่าคุณดีของตนไม่ใช่ฝ่ายเสียหาย ไม่ได้มีสิ่งใดบอบสลายไป ดังนั้น จึงสำนึกยากกว่าฝ่ายหญิง เมื่อประทุพติผิดเกี่ยวกับเรื่องทางกามแล้ว ก็มักจะยิ่งหลงเหลือ อยากทำผิดยิ่ง ๆ ขึ้นไป แม้รู้สึกเป็นเรื่องสกปรก แต่ก็ 'ไม่เป็นไร' สำหรับตน

เมื่อสำนึกยาก ก็ยอมทำบาปโดยไม่รู้ว่าบาป เป็นการเพิ่มเติมที่เหมือนเด็กไม่รู้ว่าเป็นร้อน ก็จับແນ่นแบบไม่ยั้ง **เมื่อใดทำบาปอย่าง ไม่อาย ผลย่อมนำอายมาก ถึงมากที่สุด**

หากเจอการยั่วยุให้ประทุพติผิดทางเพศแล้วทนได้ หรือผ่านไป ได้ ก็ยอมเป็นผู้วางใจ มันใจว่าตนไม่ได้สร้างบ่อเกิดความบาดเจ็บไว้ในใจใคร จึงไม่จำเป็นต้องระแวงใคร ความรู้สึกยอมเหมือนคนไม่มีศรัทธา ไม่ต้องไปมีคู่อาฆาตชนิดบาดลึกที่ไหน

ที่สำคัญคือ จะไม่รู้สึกว่าอะไรต้องอับอายขายหน้า แน่ใจว่า จะไม่ถูกตำหนิ ไม่ต้องถูกเปิดโปงเหมือนคนล่อนจ้อน แม้ในฝันก็จะมี

เสื้อแสงครบ ไม่ต้องวิ่งหนีสายตาใครด้วยความอับอายกับการลืมนใส่
เสื้อผ้าอาภรณ์

ผลของการเป็นคนพูดเท็จไว้มาก คือ ถูกกล่าวหาว่า

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่ปั่นหน้าเป็นตัวแอง โกหกไฟแลบ หรือ
กระทั่งพูดเรื่องไม่จริงได้แบบหนึ่ง ๆ ชนิดเครื่องจับเท็จยังแพ้ แล้ว
ถามตัวเองว่า นั่นเป็นต้นกำเนิดของชีวิตที่ตรงไปตรงมา หรือว่า
เป็นเหตุของชีวิตที่บิดเบี้ยว?

เมื่อใดที่คุณพูดไม่จริงทั้งรู้แ่ใจ สิ่งที่เกิดขึ้นทันทีคือความรู้สึก
ไม่ตรงไปตรงมา มีความรู้สึกบิดเบือน หรือมีความรู้สึกที่โลกนี้เต็ม
ไปด้วยหมอกควันลวงตา หาความจริงอันขาวสะอาดไร้ความผิดเพี้ยน
มิได้

ชาวพุทธจำนวนไม่น้อย ทำบุญซื้ออื่นครบ ดูเหมือนเป็นคน
แสนดี เกือบสมบูรณ์พร้อมอยู่แล้ว แต่มาตกมาตายเอาเรื่องพูดเท็จ
นี่เอง และร้อยทั้งร้อยจะมีข้ออ้างเดียวกัน คือ ‘มันจำเป็น’

บางคนก็ ‘จำเป็นชั้นคอขาดบาดตายจริงๆ’ จึงจำใจต้องฝืน
โกหกทั้งที่ไม่อยากโกหก อันนี้เข้าใจเห็นใจ แต่หลายคนก็ ‘จำเป็นต้อง
โกหกรักษาหน้า’ หรือกระทั่ง ‘จำเป็นต้องโกหกเพื่อให้ดูดีไว้มาก่อน’ อัน
นี้ไม่ค่อยน่าเห็นใจนัก

เป็นเรื่องน่าระลึกว่า ทำบุญเยอะแล้วพูดคำจริงเสมอ ช่างในจะเป็นเทวดามีบุญ แต่ถ้าทำบุญเยอะแล้วหมั่นพูดคำเท็จ ช่างในมีสิทธิ์เป็นปีศาจถืออำนาจบาตรใหญ่ในภายหน้าได้

นั่นเพราะบุญเป็นพลังสว่าง มีอำนาจบันดาลให้เกิดผลน่าปรารถนา แต่เป็นของกลางๆ อยู่ข้างคนดีก็ได้ อยู่ข้างคนชั่วก็ไม่ขัด และดูเหมือนว่าถ้าคนชั่วจะเอาบุญเก่ามาเผาผลาญ ก็มักทำได้ง่าย ๆ ด้วยการขยับปาก เปล่งมุสาวจาออกมาหนึ่งเอง

หากตลอดชีวิตสะสมคำโกหกไว้มาก บิดเบียนความจริงได้ทุกวัน ก็ไม่น่าแปลกใจหากความจริงของชีวิตในชาติต่อไปจะถูกบิดเบียนอย่างมโหฬารตั้งแต่อ้อนแต่ออกจนวันตาย

การบิดเบียน อาจมาในรูปของการเป็นคนถูกเข้าใจผิดง่ายด้วยเรื่องไม่เป็นเรื่อง หรืออาจมาในรูปของการต้องเจอแต่คนใส่ไคล้โดยไม่มีมูลความจริงใดๆทั้งสิ้น ขึ้นอยู่กับว่า แต่ละวันเหมาะจะรับการบิดเบียนแบบไหนก่อน แบบไหนหลัง

หากไม่สร้างนิสัยโกหกปกลมไว้ หรือกระทั่งตั้งใจว่า แม้ต้องเสียหายอย่างไร ก็จะไม่ยอม 'เสียความจริง' ในคำพูด จิตใจในชาตินี้ของคุณจะถูกตัดให้ตรง รู้สึกมั่นคงหนักแน่น ส่วนชะตาในชาติหน้าก็จะมีความจริงไปตรงมา ไม่มีใครหรือสิ่งใดมาทำให้เบี่ยงเบนไป

ผลของการเป็นคนพุดคุยงให้เขาแตกกันไว้มาก

คือ แตกคอกับมิตร

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่ชอปปูแยงตะแคงรั่ว ยิ้มเยาะเมื่อเห็นคนเขาโกรธเคืองกันเพราะคำพูดตน แล้วถามตัวเองว่า นั่นเป็นต้นกำเนิดของการได้มีมิตรดี ๆ หรือว่าเป็นเหตุการณ์จากไปของมิตรดี ๆ?

เมื่อไปแก่งพูดให้ใครรู้สึกไม่ดีต่อกัน จะมีความใส่ใจกับการมองคนในแง่ร้าย หรือเห็นความร้ายฉานเป็นเรื่องน่าชอบใจ และเมื่อเห็นความร้ายฉานเป็นเรื่องน่าชอบใจ ย่อมเท่ากับสร้างแรงดันชนิดหนึ่งขึ้นในตนเอง คุณจะรู้สึกถึงการปรุงแต่งความคิดในหัว ที่พร้อมจะมองโลกในแง่ร้าย ไม่ว่าจะป็นญาติสนิทมิตรสหายรายไหน

หากทบทวนดู ทุกคนเคยเกิดอาการ ‘เข้าใจผิดอย่างไม่สมเหตุสมผล’ มาด้วยกันทั้งนั้น และนั่นก็เป็นการแสดงตัวอย่างหนึ่งของแรงดันที่สะสมไว้จากกรรมที่ทำให้คนอื่นแตกคอกัน

หากไม่ไปยูแยงตะแคงรั่ว มีแต่ปรารถนาจะเห็นความสามัคคีปรองดอง พยายามพูดสมานรอยแผล ทำคนที่เคยแตกคอกันให้ประสานกันใหม่ คุณจะรู้สึกถึงอารมณ์อยากมองโลกด้านดี และมีกำลังใจที่จะมองบวกในสัมพันธภาพส่วนตัว แม้ไม่เข้าใจหรือขัดแย้งกับใคร ก็มีแก้ไขญาติดี กลับคืนดีกันใหม่ได้โดยไม่มีทิวี่มานะเข้า

มาเป็นอุปสรรคขวางกั้น

ลักษณะที่สังเกตได้อย่างหนึ่งของผู้ชอบทำตัวเป็นกาวใจให้คนอื่น คือ เมื่อถูกเข้าใจผิด เพียงฝ่ายที่เข้าใจผิดเห็นหน้า ก็ใจอ่อนอยากฟังคำอธิบาย หรืออยากทำความเข้าใจเสียใหม่ คุณสามารถประจักษ์ได้ตั้งแต่ชาตินี้ทีเดียว

ผลของการเป็นคนพูดหยาบคายไว้มาก คือ เสียใจไม่หวัง

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่พูดหยาบคายถึยิบ หรือชอบเลือกคำพูดที่แยงรูหูคนให้แสบแล้วถามตัวเองว่า นั่นเป็นต้นกำเนิดของความน่าฟัง หรือเป็นเหตุของความน่าเมินหน?

เมื่อกล่าววาจาอันไม่เป็นมงคล เมื่อเลือกคำที่ทำให้จิตใจตนเองและคนอื่นตกต่ำ กระแสจิตจะหยาบ และปรุงแต่งให้สู้มเสียงหรือหางเสียงฟังดูต่ำชั้น คุณไม่ต้องตั้งใจเสียหูฟังก็จะได้ยินการประกาศผลของธรรมชาตินี้เองอยู่แล้ว

คำตำหรือคำหยาบคายมีพลังมืดแบบหนึ่ง ที่ทำให้คนพูดมาๆ พูดบ่อยๆ เกิดความหมองคล้ำ ถ้าไม่ปรากฏที่หน้าตา ก็ปรากฏที่หน้าเสียง

เพื่อให้เห็นผลต่างอย่างชัดเจน ขอให้ลองสวดมนต์ สวดแบบเต็มปากเต็มคำ เปล่งแก้วเสียงด้วยใจคิดถวายเป็นบูชาแต่

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ อาจจะเป็นบทที่เหนียวหน้ากระแสมेतตา อย่างเช่น
อิติปิโส

หากสวดอย่างมีความสุขได้ครบ ๓ รอบหรือ ๗ รอบได้ ให้
ลองพูดเป็นปกติทั้งยังมีความสุขอย่างนั้น คุณจะพบว่าแก้วเสียง
ของตนไฟเพราะชั้นผิวดูผิดตา นั้นเป็นตัวอย่างที่ได้ชัดเจนมาก ๆ
ว่า ‘เสียงที่น่าฟัง’ นั้นเกิดจากคำดี ๆ ไม่ใช่คำเสีย ๆ

ผลของการเป็นคนพูดเพื่อเจ้าไว้มาก

คือ พูดจาไม่น่าเชื่อถือ

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่ชอบพูดพล่ามน้ำลายแตกฟองไม่หยุด
แล้วถามตัวเองว่า นั่นเป็นต้นกำเนิดของความน่าเชื่อถือ หรือเป็น
เหตุของความไม่ยอมใครง่าย?

คำพูดเพื่อเจ้า มาจากจิตเลือนลอย หรือจิตที่ฟุ้งซนผิดแตกซ่าน
ไม่อาจหาความนิ่งหรือฐานความรู้สึกลึกซึ้งน่าเชื่อถือได้เลย

คุณอาจรู้สึกมีหนัง ลับสน แม้เพียงด้วยการอยู่ใกล้คนที่นึกอยาก
พูดอะไรก็พูด พูดโดยไม่ต้องมีหลักฐาน ไม่ต้องสนใจว่าจริงหรือไม่จริง
และนั่นก็เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า จิตที่ปั่นป่วนหนัก ๆ เป็นคลื่น
รบกวนให้คนอื่นแป๊ะได้ หรือพลอยเข้าร่างแหความฟุ้งซ่านไปอีกคน

ต่อเมื่อหัดพูดอย่างมีต้นมีปลาย มีเป้าหมาย เลือกเรื่องดี ๆ มา

พูดจรรโลงใจกัน ความน่าเชื่อถือจึงค่อยเกิดขึ้นได้

ผลของการเป็นคนที่มีน้ำเมามาก คือ เป็นบ้า

ขอให้นึกถึงคนรู้จักที่ซี้เหล่าเมามา แล้วถามตัวเองว่า นั่นเป็นต้นกำเนิดของควมมีสติดี หรือเป็นเหตุของความคุ้มดีคุ้มร้าย?

การเป็นบ้า การเป็นคนวิกลจริต ก็คือการขาดสติ ไม่อาจครองสามัญสำนึก ก็แล้วอะไรที่เป็นเหตุไกล่ เปลี่ยนคนสติดีให้กลายเป็นคนเสียสติได้ง่ายๆได้เท่าสุรารยาเมา?

ของเหลวหรือยาเมื่อดื่มได้ก็ตามที่ไม่จำเป็นต้องเสพก็เสพ เสพแล้วติด เสพแล้วบั่นทอนสติ ล้วนเข้าข่ายน้ำเมาในที่นี้ทั้งสิ้น คุณทราบด้วยจิตที่ผ่องใส สะอาด มีสติบริสุทธิ์ เห็นเครื่องดองของเมาทั้งหลาย ล้วนเป็นเหยื่อล่ออันโอชะให้กระโจนลงนรกง่ายๆ เป็นเรื่องโง่เขลาแท้ๆ ถ้ามีสติอยู่ดี ๆ แล้วเอาเครื่องทำลายสติไปอนเข้าปากตัวเอง

เมื่อห่างจากเครื่องดองของเมา กระทั่งใจไม่เอาแม้แต่จะคิดถึง คุณจะรู้สึกได้ว่าด้วยจิตอย่างนี้แหละ จึงเป็นไปได้ที่จะดำรงสติ พัฒนาสติ หรือกระทั่งเจริญสติจนหมดทุกข์หมดโศกเสียได้

หนังสือเด่นของดั่งตงตง

สั่งซื้อออนไลน์ได้จากเว็บ <http://howfarbooks.com>

ในราคาถูกทั้งแบบแยกเล่มหรือจำนวนมาก